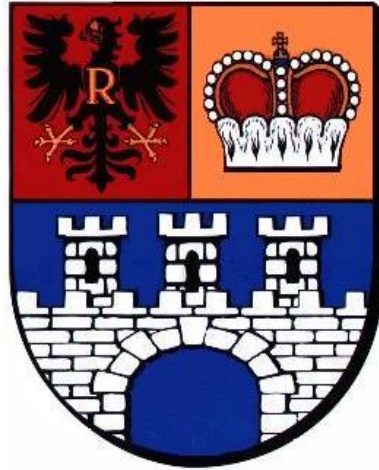

ZARZĄD POWIATU GOSTYNIŃSKIEGO

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
POWIATU GOSTYNIŃSKIEGO
NA LATA 2020 -2023
Z UWZGLĘDNIENIEM LAT 2024-2027**

(PROJEKT)

Grudzień 2019 rok

Spis treści

STRESZCZENIE – OPIS W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	4
1. WSTĘP	7
1.1. Podstawa prawna.....	7
1.2. Cel opracowania.....	8
1.3. Zakres opracowania.....	8
1.4. Metodyka opracowania.....	9
1.5. Dokumenty o charakterze strategicznym i programowym	11
2. OCENA STANU ŚRODOWISKA W POWIECIE GOSTYNIŃSKIM	29
2.1. Podstawowe dane o powiecie gostynińskim.....	29
2.1.1. Położenie geograficzne i struktura administracyjna	29
2.1.2. Demografia, gospodarka, rolnictwo.....	31
2.2. Ochrona klimatu i jakość powietrza.....	33
2.2.1. Warunki klimatyczne	33
2.2.2. Stan aktualny. Presje	34
2.2.2. Ocena jakości powietrza	38
2.2.4. Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych na terenie powiatu	47
2.3. Zagrożenia hałasem	55
2.3.1. Stan aktualny. Presje	55
2.4. Pola elektromagnetyczne	62
2.4.1. Stan wyjściowy. Presje	62
2.5. Gospodarowanie wodami	67
2.5.1. Charakterystyka hydrologiczna powiatu	67
2.5.1.1. Rzeki	67
2.5.1.2. Jeziora	68
2.5.2. Aktualny stan wód powierzchniowych. Presje	69

2.5.3.	Wody podziemne	89
2.5.4.	Zanieczyszczenie wód powierzchniowych azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych.....	96
2.5.5.	Powodzie i podtopienia	98
2.5.6.	Susza.....	98
2.6.	Gospodarka wodno - ściekowa	103
2.6.1.	Gospodarka wodna (zaopatrzenie w wodę).....	103
2.6.2.	Gospodarka ściekowa.....	109
2.7.	Zasoby geologiczne	115
2.7.1.	Stan aktualny. Presje	115
2.8.	Gleby	119
2.9.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	123
2.9.1.	Stan aktualny. Presje	123
2.9.2.	Instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych.....	138
2.9.3.	Odpady z sektora gospodarczego.....	144
2.10.	Zasoby przyrodnicze, w tym lasy	146
2.10.1.	Formy ochrony przyrody	146
2.10.2.	Zabytki, w tym parki dworskie.....	157
2.10.3.	Tereny zieleni	158
2.10.4.	Lasy.....	159
2.11.	Zagrożenia poważnymi awariami	163
3.	HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ W LATACH	167
	2020 – 2023 Z UWZGLĘDNIENIEM LAT 2024 – 2027.....	167
4.	SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.....	209
4.1.	Wdrażanie, zarządzanie i monitoring realizacji założeń programu	209
4.2.	Instrumenty i środki realizacji polityki ekologicznej na poziomie powiatu.....	209
4.3.	Źródła finansowania inwestycji z zakresu ochrony środowiska	212

4.4. Zarządzanie i monitoring realizacji założeń programu. Wskaźniki monitoringu programu	218
4.5. Podmioty zaangażowane w realizację programu	222
5. Spis tabel.....	224
6. Spis rysunków	227
7. Wyjaśnienie użytych skrótów	228
8. Wykorzystane materiały	231

STRESZCZENIE – OPIS W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Wymóg opracowania Programu ochrony środowiska dla Powiatu Gostynińskiego wynika z art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska. Niniejszy Program Ochrony Środowiska Powiatu Gostynińskiego na lata 2020 – 2023 z perspektywą do roku 2027 jest trzecim, po „Programie Ochrony Środowiska Powiatu Gostynińskiego uchwalonym przez Radę Powiatu w 2004r. i w 2010r., dokumentem kompleksowo ujmującym problematykę ekologiczną w powiecie. Program został opracowany zgodnie z celami i zadaniami wyznaczonymi przez dokumenty o charakterze strategicznym szczebla krajowego, wojewódzkiego i powiatowego.

Jest to narzędzie prowadzenia polityki ekologicznej w powiecie. Realizacja celów wyznaczonych w programie umożliwi poprawę jakości środowiska w powiecie oraz poprawi komfort życia i zdrowia mieszkańców powiatu.

Zarząd Powiatu Gostynińskiego jako organ wykonawczy powiatu, opracowuje projekt programu w celu realizacji polityki ochrony środowiska. Projekt powiatowego programu ochrony środowiska podlega zaopiniowaniu przez organ wykonawczy województwa. Ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko nakłada na organ wykonawczy powiatu możliwość udziału społeczeństwa w jego tworzeniu oraz wymaga sporządzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w zakresie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji programu, obejmujące w szczególności:

- a) uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- b) sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko,
- c) uzyskanie wymaganych ustawą opinii,
- d) zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu;

Powiatowy program ochrony środowiska uchwała rada powiatu. Z wykonania programu organ wykonawczy powiatu sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia radzie powiatu. Po przedstawieniu raportu radzie powiatu raport jest przekazywany przez organ wykonawczy powiatu organu wykonawczego województwa.

Program został podzielony na cztery części:

1. **WSTĘP**, który zawiera m.in. podstawę prawną, cel opracowania i metodykę sporządzania programu, dokumenty o charakterze strategicznym i programowym.

2. **OCENA STANU ŚRODOWISKA W POWIECIE GOSTYNIŃSKIM**, czyli założenia wyjściowe do programu i analiza problemów środowiskowych, która zawiera m.in. ogólne informacje o powiecie i uwarunkowania środowiskowe, ocenę stanu środowiska, sporządzona na jej podstawie analizę SWOT oraz identyfikację zagrożeń i szans w ramach poszczególnych obszarów interwencji.

Dokument opisuje 10 obszarów interwencji, które odpowiadają poszczególnym komponentom środowiska lub obszarom mającym wpływ na stan środowiska.

Zastosowanie analizy SWOT dla każdego obszaru interwencji pozwoliło na wyłonienie istotnych informacji, stanowiących często potrzeby społeczności lokalnej w danym obszarze, co zostało wzięte pod uwagę przy określaniu celów szczegółowych i zadań.

3. **HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ W LATACH 2020 – 2023 Z UWZGLĘDNIENIEM LAT 2024 – 2027**, w którym określono: obszar interwencji, a dla każdego obszaru interwencji cele interwencji. Dla każdego celu interwencji przyjęto kierunki interwencji, które umożliwiły określenie zadań, których wykonanie umożliwi realizację przyjętych celów. Wyznaczone obszary interwencji i cele ich realizacji są zgodne z dokumentami wyższego rzędu.

Do realizacji zaplanowano 10 obszarów interwencji, a mianowicie:

- I. OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA
- II. ZAGROŻENIA HAŁASEM
- III. ELEKTROMAGNETYCZNE
- IV. GOSPODAROWANIE WODAMI
- V. GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA
- VI. ZASOBY GEOLOGICZNE
- VII. GLEBY
- VIII. GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW
- IX. ZASOBY PRZYRODNICZE, W TYM LASY
- X. ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI

Podczas określania poszczególnych zadań wzięto pod uwagę możliwość ich realizacji pod kątem wykonalności instytucjonalnej, możliwości i ograniczeń techniczno-technologicznych oraz dostępności zasobów ekonomiczno-finansowych, tak aby zadania mogły w jak największym stopniu zostać faktycznie wykonane.

4. **SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU**, który dotyczy zagadnień systemowych oraz prawno-ekonomicznych służących realizacji zadań zdefiniowanych w Programie.

W Programie określono cele do roku 2023 dla każdego z wyznaczonych obszarów interwencji oraz opracowano harmonogram realizacji zadań na lata 2020-2023, z perspektywą do roku 2027 adekwatnych do założonych celów, wraz ze wskazaniem jednostki realizującej dane działanie, potencjalne ryzyka, prognozowane koszty każdego przedsięwzięcia (w przypadkach tych, w których było to możliwe do określenia) oraz źródła ich finansowania.

Ponadto, w Programie określono zasady zarządzania oraz jego monitorowania. Opracowano również wykaz mierzalnych wskaźników dla wszystkich ujętych w Programie obszarów interwencji. Dla każdego wskaźnika określono: wielkość w roku bazowym, źródło danych o wskaźniku, oczekiwany trend zmian w wyniku realizacji Programu do 2023 r. oraz podano szacowaną wartość docelową wskaźnika. W Programie przedstawiono również możliwości finansowania działań zawartych w harmonogramie.

1. WSTĘP

1.1. Podstawa prawna

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska i zapisami zawartymi w art. 13-18 - **polityka ochrony środowiska** to zespół działań mających na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Zrównoważony rozwój - rozumie się przez to taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.

Polityka ochrony środowiska jest prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Polityka ochrony środowiska jest prowadzona również za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska.

Organ wykonawczy powiatu, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza powiatowy programy ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Projekt powiatowego programu ochrony środowiska podlega zaopiniowaniu przez organ wykonawczy województwa.

Organ wykonawczy powiatu – zarząd powiatu zapewnił możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie programu ochrony środowiska.

Powiatowy program ochrony środowiska uchwała rada powiatu.

Z wykonania programu organ wykonawczy powiatu sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia radzie powiatu. Po przedstawieniu raportu radzie powiatu raport jest przekazywany przez organ wykonawczy powiatu organu wykonawczego województwa.

1.2. Cel opracowania

Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia programów ochrony środowiska jest realizacja krajowej polityki ochrony środowiska przez poszczególne szczeble jednostek samorządu terytorialnego (JST), zgodnie z najważniejszymi dokumentami strategicznymi i programowymi. Programy ochrony środowiska stanowią podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu danej JST.

Program ochrony środowiska dla Powiatu Gostynińskiego jest dokumentem, który realizuje cele i kierunki zawarte w dokumentach o charakterze strategicznym i programowym szczebla krajowego, krajowego i powiatowego, które zostały przedstawione w dalszej części niniejszego programu.

Opracowanie oraz uchwalenie Programu ochrony środowiska dla Powiatu Gostynińskiego przyczyni się do zrównoważonego rozwoju powiatu gostynińskiego uwzględniając pierwszorzędnie kwestie związane z ochroną środowiska.

1.3. Zakres opracowania

Niniejszy dokument zawiera analizę stanu środowiska naturalnego na terenie powiatu gostynińskiego, na podstawie której określono cele, kierunki i zadania wynikające z zagrożeń i problemów dla poszczególnych obszarów interwencji. Wskazano również źródła finansowania zaproponowanych działań oraz określono system realizacji Programu.

Niniejszy Program Ochrony Środowiska Powiatu Gostynińskiego na lata 2020 – 2023 z perspektywą do roku 2027 jest trzecim, po „Programie Ochrony Środowiska Powiatu Gostynińskiego uchwalonym przez Radę Powiatu w 2004 r. i w 2010r., dokumentem kompleksowo ujmującym problematykę ekologiczną w powiecie.

Zakres rzeczowy Programu wynika z zakresu działań na rzecz ochrony środowiska i oceny stanu środowiska na terenie danej JST z uwzględnieniem dziesięciu obszarów przyszłej interwencji:

- 1) ochrona klimatu i jakości powietrza,
- 2) zagrożenia hałasem,
- 3) pola elektromagnetyczne,
- 4) gospodarowanie wodami,
- 5) gospodarka wodno-ściekowa,

- 6) zasoby geologiczne,
- 7) gleby,
- 8) gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- 9) zasoby przyrodnicze,
- 10) zagrożenia poważnymi awariami.

1.4. Metodyka opracowania

Niniejszy Program Ochrony Środowiska Powiatu Gostynińskiego (POŚ PG) został sporządzony w oparciu o „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”, które zostały przygotowane przez Ministerstwo Środowiska w 2015r. Jego treść opracowali pracownicy Wydziału Ochrony Środowiska i Leśnictwa Starostwa Powiatowego. Ramy czasowe programu określono na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027.

Przy tworzeniu POŚ zastosowano model zawartym w Wytycznych „siły sprawcze – presja – stan – wpływ – reakcja” (D-P-S-I-R), który został opracowany przez OECD i rozwinięty przez Europejską Agencję Środowiska.

Polega on na opisaniu następujących elementów:

- siły sprawcze (D, driving forces) np. warunki społeczno-gospodarcze, demograficzne, meteorologiczne, hydrologiczne, napływy transgraniczne,
- presje (P, pressures) wywierane przez powyższe warunki, np. emisje zanieczyszczeń,
- stan (S, state) czyli zastana jakość środowiska,
- wpływ (I, impact) stanu środowiska np. na zdrowie, życie społeczne, gospodarcze,
- reakcja/odpowiedź (R, response) poprzez tworzone polityki, programy, plany; należy mieć świadomość, że polityki, programy i plany mają wpływ na wszystkie wcześniejsze elementy, czyli na siły sprawcze, presje, stan i wpływ.

Zgodnie z wymogami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o dostępie do informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa oraz o ocenach oddziaływania na środowisko - Program poddany został strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko.

Opracowanie Programu można podzielić na 5 etapów:

- **Etap I. Analiza stanu środowiska, danych wejściowych, identyfikacja problemów i zagrożeń.**

Dokonanie podczas opracowywania projektu Programu oceny stanu środowiska w oparciu o najbardziej aktualne i dostępne dane wejściowe w zakresie poszczególnych obszarów interwencji tj. dane statystyczne GUS, raporty o stanie środowiska, wyniki badań monitoringowych publikowane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie, ankiety, sprawozdania z działalności poszczególnych jednostek, raporty z poszczególnych dziedzin publikowane przez jednostki rządowe i samorządowe. Ocena stanu środowiska w każdym obszarze interwencji została podsumowana analizą SWOT.

W czasie opracowywania harmonogramu realizacji zadań na lata 2020 - 2023 analizie poddano indywidualne uwarunkowania powiatu gostynińskiego oraz stan środowiska z uwzględnieniem wszystkich obszarów wsparcia oraz wskazano najważniejsze problemy środowiskowe w powiecie.

- **Etap II. Opracowanie celów strategicznych w zakresie ochrony środowiska**

Po dokonaniu diagnozy stanu środowiska, analizy SWOT oraz określonych szans i zagrożeń opracowano cele, kierunki działań i zadania w zakresie ochrony środowiska do 2023r., które przyczynią się do rozwiązywania zidentyfikowanych problemów środowiskowych oraz zapewnią poprawę stanu środowiska w powiecie. Realizacja zadań umożliwi dążenie do zrównoważonego rozwoju oraz wspieranie podejmowanych na szczeblu krajowym i unijnym działań, związanych z zapobieganiem zmianom klimatycznym oraz minimalizowania ich niekorzystnych skutków.

Wyznaczone w Programie cele środowiskowe są zgodne z celami dokumentów strategicznych szczebla krajowego, które zostały przedstawione w Aktualizacji Załącznika nr 4 do „Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”. Na podstawie wyznaczonych celów zdefiniowano zadania, które powinny zostać podjęte do realizacji do 2023r. Przedsięwzięcia te zostały ujęte w harmonogramie operacyjnym realizacji zadań Programu, który zawiera terminy realizacji, koszty, źródła finansowania oraz jednostki odpowiedzialne za ich wykonanie. Nakłady finansowe określono jedynie szacunkowo, gdyż nie jest możliwe na tym etapie precyzyjne ustalenie kosztów m.in. z uwagi na wieloletnią perspektywę obowiązywania programu.

W programie przedstawiono w ujęciu tabelarycznym:

- cele i kierunki interwencji oraz zadania w poszczególnych obszarach interwencji,
- harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z finansowaniem,

– harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem.

- **Etap III. Opiniowanie oraz konsultacje społeczne**

Poddanie procedurze opiniowania przez odpowiednie organy oraz konsultacjom społecznym projektu Programu ochrony środowiska Powiatu Gostynińskiego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, celem umożliwienia złożenia uwag i wniosków.

- **Etap IV. Uzupełnienie i korekta projektu Programu oraz prognozy oddziaływania na środowisko**

Uzupełnienie projektu Programu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko o ustalenia dokonane w trakcie konsultacji i opiniowania.

- **Etap V. Uchwalenie Programu**

Przedstawienie przez Zarząd Powiatu Gostynińskiego Radzie Powiatu Gostynińskiego projektu programu, po jego zaopiniowaniu i konsultacjach społecznych, celem przyjęcia.

1.5. Dokumenty o charakterze strategicznym i programowym

Działania zaproponowane w harmonogramie określonym w Programie są spójne z celami i kierunkami działań dokumentów na poziomie krajowym, wojewódzkim i powiatowym.

Kierunki działań w zakresie wszystkich obszarów interwencji zmierzają do spełnienia celów zapisanych w dokumentach strategicznych szczebla krajowego, województwa mazowieckiego i powiatu gostynińskiego.

Główne założenia dokumentów strategicznych, a także wynikające z nich priorytetowe działania, opisane zostały poniżej.

Nadrzędne dokumenty strategiczne szczebla krajowego:

I. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności.

Określa główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej.

1. Cel 7 – Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska

Kierunki interwencji:

7.1. Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne

- 7.2. Modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych
- 7.3. Realizacja programu inteligentnych sieci w elektroenergetyce
- 7.4. Wzmocnienie roli odbiorców finalnych w zarządzaniu zużyciem energii
- 7.5. Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki
- 7.6. Zwiększenie poziomu ochrony środowiska

2. Cel 8 – Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych

Kierunki interwencji:

- 8.2. Stworzenie warunków sprzyjających tworzeniu pozarolniczych miejsc pracy na wsi i zwiększeniu mobilności zawodowej na linii obszary wiejskie – miasta
- 8.3. Zrównoważony wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego zapewniający bezpieczeństwo żywnościowe oraz stymulujący wzrost pozarolniczego zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich
- 8.4. Wprowadzenie rozwiązań prawnoorganizacyjnych stymulujących rozwój miast

3. Cel 9 – Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski

Kierunek interwencji:

- 9.1. Udrożnienie obszarów miejskich i metropolitarnych poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportu

II. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030r.)

Dokument jest odpowiedzią na pięć tzw. pułapek rozwojowych w jakie wpadła polska gospodarka: pułapkę średniego dochodu, pułapkę braku równowagi (większość polskiego kapitału trafia za granicę), pułapkę przeciętnego produktu (niska innowacyjność, brak marek o światowym zasięgu), pułapkę demograficzną (niska dzietność, wzrastająca liczba osób w wieku poprodukcyjnym), pułapkę słabości instytucji (niska ściągalność podatków, brak koordynacji polityk publicznych). Plan zakłada rozwinięcie własnego potencjału krajowego dla odpowiedzialnego rozwoju Polski i podniesienia jakości życia mieszkańców oraz wskazuje jakie działania naprawcze należy podjąć.

1. Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną

Kierunki interwencji:

- 1.1. Stymulowanie popytu na innowacje przez sektor publiczny

2. Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony

Kierunki interwencji:

2.1. Aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom miasta

2.2. Rozwój obszarów wiejskich

3. Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Transport

Kierunki interwencji:

4.1. Budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce

4.2. Zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności

4. Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Energia

Kierunki interwencji:

5.1. Poprawa bezpieczeństwa energetycznego kraju

5.2. Poprawa efektywności energetycznej

5.3. Rozwój techniki

5. Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Środowisko

Kierunki interwencji:

6.1. Zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód

6.2. Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania

6.3. Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego

6.4. Ochrona gleb przed degradacją

6.5. Zarządzanie zasobami geologicznymi

6.6. Gospodarka odpadami

6.7. Oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych.

III. Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej

1. Cel szczegółowy: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

Kierunki interwencji:

1. Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód

2. Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania
 3. Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb
 4. Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej
2. Cel szczegółowy: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska

Kierunki interwencji:

1. Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu
 2. Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej
 3. Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym
 4. Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa
 5. Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT
3. Cel szczegółowy: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych

Kierunki interwencji:

1. Przeciwdziałanie zmianom klimatu
 2. Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych
4. Cel szczegółowy: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa

Kierunek interwencji:

1. Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji
5. Cel szczegółowy: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska

Kierunek interwencji:

1. Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania

IV. Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020r.”

1. Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię.

Kierunki interwencji:

- 2.1. Lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii
- 2.2. Poprawa efektywności energetycznej
- 2.6. Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii
- 2.7. Rozwój energetyczny obszarów podmiejskich i wiejskich
- 2.8. Rozwój systemu zaopatrywania nowej generacji pojazdów wykorzystujących paliwa alternatywne

V. Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”

1. Cel 1: Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki.

Kierunki działań:

- 1.2. Koncentracja wydatków publicznych na działaniach prorozwojowych i innowacyjnych
- 1.3. Uproszczenie, zapewnienie spójności i przejrzystości systemu danin publicznych mające na względzie potrzeby efektywnej i innowacyjnej gospodarki

2. Cel 3: Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców

Kierunki działań:

- 3.1. Transformacja systemu społeczno-gospodarczego na tzw. „bardziej zieloną ścieżkę”, zwłaszcza ograniczanie energo- i materiałochłonności gospodarki.
- 3.2. Wspieranie rozwoju zrównoważonego budownictwa na etapie planowania, projektowania, wznoszenia budynków oraz zarządzania nimi przez cały cykl życia.

VI. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku

Kierunki interwencji:

- 1.3. Zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności
- 1.5. Ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko

VII. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030

1. Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska

Kierunki interwencji:

- 2.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska
- 2.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom

VIII. Strategia „Sprawne Państwo 2020”

1. Cel 3. Skuteczne zarządzanie i koordynacja działań rozwojowych

Kierunek interwencji:

- 3.2. Skuteczny system zarządzania rozwojem kraju

2. Cel 5. Efektywne świadczenie usług publicznych

Kierunki interwencji:

- 5.2. Ochrona praw i interesów konsumentów
- 5.5. Standaryzacja i zarządzanie usługami publicznymi, ze szczególnym uwzględnieniem technologii cyfrowych

3. Cel 7. Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego

Kierunek interwencji:

- 7.5. Doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego

IX. Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022

1. Cel 3. Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego

Priorytet 3.1. Zwiększanie odporności infrastruktury krytycznej

Kierunek interwencji:

- 3.1.3. Zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania energetyki jądrowej w Polsce,

2. Cel 4. Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa

Priorytet 4.1. Integracja rozwoju społeczno-gospodarczego i bezpieczeństwa narodowego

Kierunki interwencji:

- 4.1.1. Wzmocnienie relacji między rozwojem regionalnym kraju a polityką obroną,
- 4.1.2. Koordynacja działań i procedur planowania przestrzennego uwzględniających wymagania obronności i bezpieczeństwa państwa,
- 4.1.3. Wspieranie rozwoju infrastruktury przez sektor bezpieczeństwa,
- 4.1.4. Wspieranie ochrony środowiska przez sektor bezpieczeństwa,

X. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

1. Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym

Kierunki interwencji:

1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych

1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów

2. Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych

Kierunek interwencji:

2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach

XI. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020

1. Cel szczegółowy 4. Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej

Kierunek interwencji:

4.1. Kształtowanie zdrowego stylu życia poprzez promocję zdrowia, edukację zdrowotną oraz prośrodowiskową oraz działania wspierające dostęp do zdrowej i bezpiecznej żywności,

XII. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020

1. Cel szczegółowy 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego

Priorytet Strategii:

4.1. Wzmocnienie roli kultury w budowaniu spójności społecznej

Kierunek działań:

4.1.2. Ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz krajobrazu

XIII. Polityka energetyczna Polski do 2030 roku

1. Kierunek– poprawa efektywności energetycznej.

Cel główny:

1.1. Dążenie do utrzymania zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną.

1.2. Konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15.

2. Kierunek – wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii.

Cel główny:

- 2.1. Racjonalne i efektywne gospodarowanie złożami węgla, znajdującymi się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
- 2.2. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju poprzez dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego.

3. Kierunek – wytwarzanie i przesyłanie energii elektrycznej oraz ciepła.

Cel główny.

- 3.1. Zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii.

5. Kierunek – rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw.

Cel główny:

- 5.1. Wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych.
- 5.2. Osiągnięcie w 2020 roku 10% udziału biopaliw w rynku paliw transportowych oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji.
- 5.3. Ochrona lasów przed nadmiernym eksploataowaniem, w celu pozyskiwania biomasy oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, w tym biopaliw, tak aby nie doprowadzić do konkurencji pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem oraz zachować różnorodność biologiczną.
- 5.4. Wykorzystanie do produkcji energii elektrycznej istniejących urządzeń piętrzących stanowiących własność Skarbu Państwa.
- 5.5. Zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach.

6. Kierunek – rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii.

Cel główny:

- 6.1. Zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania rynków paliw i energii, a przez to przeciwdziałanie nadmiernemu wzrostowi cen.

7. Kierunek – ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko

Cel główny:

- 7.1. Ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego.
- 7.2. Ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM₁₀ i PM_{2,5}) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych.
- 7.3. Ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych.
- 7.4. Minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszersze wykorzystanie ich w gospodarce.
- 7.5. Zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.

Nadrzędne dokumenty strategiczne szczebla wojewódzkiego:

1. Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do 2030. Innowacyjne Mazowsze (SRWM 2030)

Obszar działań: ŚRODOWISKO I ENERGETYKA

Cel strategiczny: zapewnienie gospodarce regionu zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska.

Kierunki działań:

1. Dywersyfikacja źródeł energii i jej efektywne wykorzystanie.
2. Produkcja energii ze źródeł odnawialnych.
3. Wspieranie rozwoju przemysłu ekologicznego i eko-innowacji.
4. Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska.
5. Modernizacja i rozbudowa lokalnych sieci energetycznych oraz poprawa infrastruktury przesyłowej.
6. Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym.
7. Poprawa jakości wód, odzysk/unieszkodliwianie odpadów, odnowa terenów skażonych oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń. Produkcja energii ze źródeł odnawialnych.

Cele związane ze środowiskiem realizowane są także w obszarze PRZESTRZEŃ I TRANSPORT, w ramach następujących kierunków działań: rozwój form transportu przyjaznych dla środowiska i mieszkańców, zapobieganie nadmiernej suburbanizacji i kreowanie ładu przestrzennego.

2. Program ochrony środowiska dla Województwa Mazowieckiego do 2022 r. (POŚ WM 2022)

Sejmik Województwa Mazowieckiego dnia 4 stycznia 2017r. podjął uchwałę nr 3/17 w sprawie Programu ochrony środowiska dla Województwa Mazowieckiego do roku 2022 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko tego dokumentu. W programie określone zostały cele dla każdego obszaru interwencji oraz harmonogram realizacji zadań na lata 2017-2022. Łącznie zaplanowano do realizacji 14 celów dotyczących realizacji działań w zakresie ochrony środowiska, są to:

1) Ochrona klimatu i jakości powietrza (OP)

OP.I. Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu

OP.II. Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu

2) Zagrożenia hałasem (KA)

KA.I. Ochrona przed hałasem

3) Pola elektromagnetyczne (PEM)

PEM.I. Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym

4) Gospodarowanie wodami (ZW)

ZW.I. Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych

ZW. II. Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą

5) Gospodarka wodno-ściekowa (GW)

GW. I. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej

6) Zasoby geologiczne (ZG)

ZG. I. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi

7) Gleby (GL)

OGL. I. Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu

8) Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów (GO)

GO. I. Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami

9) Zasoby przyrodnicze (ZP)

ZP. I. Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej

ZP. II. Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej

ZP. III. Zwiększanie lesistości

10) Zagrożenia poważnymi awariami (PAP)

PAP.I. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacji skutków.

3. Plan gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2024 (PGO WM 2024) wraz z aktualizacją w obszarze wskazania miejsc spełniających warunki magazynowania odpadów dla zatrzymanych transportów odpadów

Sejmik Województwa Mazowieckiego dnia 22 stycznia 2019 r. podjął uchwałę Nr 3/19w sprawie uchwalenia Planu gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2024 (PGO WM 2024) oraz uchwałę nr 4/19w sprawie wykonania Planu gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2024. Integralną częścią uchwalonego PGO WM 2024 są załączniki: Plan inwestycyjny dla województwa mazowieckiego, Program zapobiegania powstawaniu odpadów, Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa mazowieckiego, Prognoza oddziaływania na środowisko Planu gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2024.

W PGO WM 2024 określone zostały najważniejsze elementy systemu gospodarki odpadami komunalnymi w tym: podział województwa na regiony gospodarki odpadami, wskazanie regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych w poszczególnych regionach oraz instalacji przewidzianych do zastępczej obsługi tych regionów, a także wskazanie potrzeb inwestycyjnych województwa. W Planie inwestycyjnym dla województwa mazowieckiego wskazano niezbędną do wybudowania infrastrukturę w zakresie odpadów komunalnych, szacunkowy koszt inwestycji wraz z podaniem źródła ich finansowania oraz harmonogram realizacji planowanych przedsięwzięć. Uwzględnione w uzgodnionym przez Ministra Środowiska Planie inwestycyjnym przedsięwzięcia mogą ubiegać się o dofinansowanie ze środków krajowych i Unii Europejskiej.

W PGO WM 2024 wyznaczonych zostało 5 regionów, w tym:

- południowy
- wschodni,
- zachodni,

oraz 2 regiony międzywojewódzkie:

- tworzony z województwem łódzkim,
- tworzony z województwem podlaskim.

Szczegółowy wykaz gmin wchodzących w ich skład, a także wykaz regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych przeznaczonych do ich obsługi wraz z instalacjami przewidzianymi do zastępczej obsługi regionów, w przypadku gdy znajdująca się w nich instalacja uległa awarii lub nie może przyjmować odpadów z innych przyczyn - przedstawione zostały w poszczególnych rozdziałach Planu oraz w załącznikach nr 1 i nr 2 do uchwały Sejmiku Województwa Mazowieckiego nr 4/19 z dnia 22 stycznia 2019 r. w sprawie wykonania Planu gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2024.

Sejmik Województwa Mazowieckiego, dnia 18 czerwca 2019r., uchwałą nr 91/19 zmieniającą uchwałę w sprawie uchwalenia Planu gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2024 przyjął aktualizację Planu gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2024 w zakresie wskazania miejsc spełniających warunki magazynowania odpadów dla zatrzymanych transportów odpadów. Zostały wskazane trzy miejsca w województwie mazowieckim, w których (na podstawie art. 24a ust. 4 ustawy z 14 grudnia 2012r. o odpadach) będą utworzone przez właściwych starostów w ciągu 6 miesięcy od przyjęcia aktualizacji PGO WM 2024 miejsca spełniające warunki magazynowania odpadów, na które kierowane będą transporty odpadów zatrzymane przez Krajową Administrację Skarbową, Straż Graniczną, Policję, Inspekcję Transportu Drogowego oraz organy Inspekcji Ochrony Środowiska.

Są to miejsca o następujących lokalizacjach:

1. Miejsce na terenie regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, zarządzający: Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Płońsku sp. z o. o., Poświętne, powiat płoński.
2. Miejsce na terenie regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, zarządzający: Ostrołęckie Towarzystwo Budownictwa Społecznego w Ostrołęce sp. z o. o., Miasto Ostrołęka,
3. Miejsce na terenie regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, zarządzający: Przedsiębiorstwo Produkcyjno Usługowo Handlowe „RADKOM” w Radomiu sp. z o. o., Miasto Radom.

4. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego (PZPWM)

Ustalenia dokumentu mają na celu zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego województwa mazowieckiego przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska dotyczą: rozwoju i proekologicznej modernizacji źródeł energii i paliw w regionie, w tym zwiększenia udziału wykorzystania energii odnawialnej, rozbudowy i modernizacji systemów przesyłu

oraz dystrybucji energii i paliw, przede wszystkim na potrzeby dywersyfikacji źródeł i kierunków dostaw oraz poprawy efektywności funkcjonowania tych systemów.

5. Dokumenty dotyczące ochrony powietrza

Z punktu widzenia realizacji zadań z zakresu poprawy jakości powietrza przyjętymi uchwałami Sejmiku Województwa Mazowieckiego, które dotyczą strefy mazowieckiej, w tym powiatu gostynińskiego są:

1. Program ochrony powietrza dla stref województwa mazowieckiego, w których został przekroczony poziom docelowy benzo(a)pirenu w powietrzu.
2. Program ochrony powietrza dla strefy mazowieckiej, w której zostały przekroczone poziomy dopuszczalne pyłu zawieszonego PM10 i pyłu zawieszonego PM2,5 w powietrzu.
3. Plan działań krótkoterminowych (PDK) dla strefy mazowieckiej, w której istnieje ryzyko wystąpienia przekroczenia poziomu alarmowego i docelowego ozonu w powietrzu.

Celem strategicznym ww. dokumentów w obszarze środowiska jest osiągnięcie poziomu dopuszczalnego: pyłu zawieszonego PM10 i pyłu zawieszonego PM2,5, dwutlenku azotu, poziomu docelowego benzo(a)pirenu oraz zmniejszenie ryzyka wystąpienia przekroczeń poziomu docelowego i alarmowego ozonu w powietrzu, a także ograniczenie skutków i czasu trwania zaistniałych przekroczeń. W Programach ochrony powietrza zaproponowano w ramach niżej wymienionych kierunków działań tj.: ograniczenie emisji komunikacyjnej oraz komunalno-bytowej, rozbudowa i podłączanie do sieci ciepłowniczej, utworzenie stref ruchu ograniczonego, edukacja ekologiczna, zwiększenie udziału zieleni w przestrzeni miast.

6. Program ochrony środowiska przed hałasem dla dróg wojewódzkich na terenie województwa mazowieckiego

Dokument ma na celu zapewnienie jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej lub na poziomie wartości dopuszczalnej. Natomiast na obszarach gdzie normy nie są dotrzymane należy dążyć do zmniejszenia hałasu do co najmniej dopuszczalnego.

6.1. Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, o których mowa w art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska tj. obszarów linii kolejowych na terenie województwa mazowieckiego, na których został przekroczony długookresowy poziom dźwięku a we wszystkich dobach roku i porach nocy w roku

Głównym celem opracowania jest poprawa i zapewnienie jak najlepszego stanu akustycznego środowiska na terenach zagrożonych ponadnormatywnym hałasem. Wszystkie zaproponowane w dokumencie zadania mają na celu ograniczenie ponadnormatywnego hałasu do poziomów nieprzekraczających wartości dopuszczalnych.

7. Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 (RPO WM 2014-2020)

RPO WM 2014-2020 stanowi narzędzie realizacji polityki rozwoju prowadzonej przez Samorząd Województwa Mazowieckiego. Jego głównym celem jest inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy.

Cele RPO WM 2014-2020 wpisujące się w Program są następujące:

- Przejście na gospodarkę niskoemisyjną, w tym wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.

CT 4 Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach.

- Priorytet inwestycyjny: 4a Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,

Cel szczegółowy: Zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w ogólnej produkcji energii.

- Priorytet inwestycyjny: 4c Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym,

Cel szczegółowy: Zwiększona efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym.

- Priorytet inwestycyjny 4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu,

Cel szczegółowy: Lepsza jakość powietrza.

OŚ PRIORYTETOWA V Gospodarka przyjazna środowisku

CT 5 Promowanie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem.

- Priorytet inwestycyjny 5b Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń, przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami,

Cel szczegółowy Efektywniejsze zapobieganie katastrofom naturalnym, w tym powodziom i minimalizowanie ich skutków.

CT 6 Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami.

- Priorytet inwestycyjny 6a Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie,

Cel szczegółowy Zwiększony udział odpadów zebranych selektywnie w ogólnej masie odpadów na Mazowszu.

- Priorytet inwestycyjny 6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego,

Cel szczegółowy Zwiększona dostępność oraz rozwój zasobów kulturowych regionu.

- Priorytet inwestycyjny 6d Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę.

Cel szczegółowy Wzmocniona ochrona bioróżnorodności w regionie.

OŚ PRIORYTETOWA VII Rozwój regionalnego systemu transportowego

CT 7 Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej

- Priorytet Inwestycyjny 7d Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu.

Cel szczegółowy Zwiększenie udziału transportu szynowego w przewozie osób oraz poprawa jakości świadczonych usług w regionalnym transporcie kolejowym.

8. Program zwiększania lesistości dla Województwa Mazowieckiego do roku 2020

Zasadniczym celem Programu zwiększania lesistości dla Województwa Mazowieckiego do roku 2020 jest wskazanie rejonów, gdzie rekomendowane jest zwiększanie powierzchni zalesionych i zadrzewionych oraz określenie zasad prowadzenia zalesień. Opracowanie programu na szczeblu wojewódzkim i jego wdrożenie przyczyni się do osiągnięcia wskaźnika lesistości Mazowsza do ok. 25% w 2020r. Program stanowi cenny materiał wyjściowy do rozpoznania uwarunkowań przyrodniczych i społeczno – gospodarczych, nakreśla docelową wizję systemu obszarów leśnych regionu, a także wskazuje konkretną przestrzeń, w obrębie której samorządy gminne mogłyby i powinny rozważać zmiany przeznaczenia gruntów w tym kierunku.

Analizując uwarunkowania dla całego województwa rozważano, zatem odrębnie każdy z 17 powodów (celów, funkcji) zwiększania lesistości obszarów. Do celów tych należą:

1. Zwiększanie udziału gruntów zalesionych w gminach o bardzo niskim udziale lasów.
2. Zwiększenie lesistości cennych przyrodniczo i krajobrazowo obszarów chronionych.
3. Ochrona i poprawa struktury przyrodniczo-krajobrazowej poprzez tworzenie sieci leśnych powiązań przyrodniczych, w ramach korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Ekologiczną Natura 2000.
4. Ochrona i poprawa struktury przyrodniczo-krajobrazowej poprzez tworzenie sieci leśnych powiązań przyrodniczych, w ramach koncepcji sieci ECONET-PL.
5. Ograniczanie erozji wodnej.
6. Ochrona stref wododziałowych (poprawa retencji gruntowej, wzmożenie opadu w strefach wododziałowych).
7. Wzmożenie opadów i retencji we wnętrzach wysoczyzn.
8. Wzmożenie opadów na terenach o najniższych opadach w Polsce.
9. Poprawa warunków klimatycznych miast.
10. Poprawa warunków aerosanitarnych na obszarach o podwyższonych poziomach emisji zanieczyszczeń.
11. Poprawa retencji gruntowej i glebowej.
12. Przeciwdziałanie eutrofizacji wód.
13. Ochrona zasobów wód podziemnych.
14. Ograniczenie dyspersji zanieczyszczeń i hałasu wzdłuż dróg i linii kolejowych, ochrona dróg przed zawiewaniem śniegu, spowolnienie topnienia śniegu.

15. Poprawa opłacalności ekonomicznej zagospodarowania gruntów
16. Ochrona jezior przez poprawę warunków zasilania wód gruntowych i ograniczenie dopływu zanieczyszczeń.
17. Ochrona źródeł przez poprawę warunków ich zasilania.

Niezależnie rozważano 6 powodów (celów), dla których niektóre fragmenty województwa mazowieckiego powinny zostać wyłączone z programowania zalesień. Do celów tych należą:

1. Ochrona cennych zbiorowisk nieleśnych.
2. Ochrona torfowisk.
3. Ochrona gruntów wysokiej jakości produkcyjnej.
4. Ochrona przeciwpowodziowa.
5. Ochrona krajobrazów kulturowych.
6. Ochrona obszarów o wysokich walorach widokowych.

Aspekty środowiskowe i uwarunkowania wynikające z wyżej wymienionych dokumentów, głównie mające swoje odniesienie przy wykonywaniu zadań na poziomie województwa, znalazły odzwierciedlenie przy formułowaniu celów, kierunków działań i zadań niniejszego Programu.

9. Rozwój energetyki opartej na źródłach odnawialnych w województwie mazowieckim – stan i wyzwania

Opracowanie wskazuje na wyzwania jakie stawia przed państwami UE zaostrzenie polityki klimatycznoenergetycznej w kontekście energetyki odnawialnej, czyli zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych do 27% w ogólnym bilansie zużycia energii. Jako główny kierunek rozwoju sektora OZE w województwie mazowieckim wskazano energetykę opartą na wykorzystaniu wiatru oraz współspalanie biomasy w dużych elektrowniach systemowych oraz elektrociepłowniach warszawskich. Przewiduje się również zwiększenie produkcji energii odnawialnej z biogazu oraz produkowanej w mikroinstalacjach prosumenckich.

Odzwierciedleniem ww. założeń są dwa główne zadania zawarte w Programie:

- OP.2.1. Produkcja energii prosumenckiej z odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym;
- OP.2.2. Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej i ciepłej pochodzącej ze wszystkich źródeł odnawialnych;

które będą realizowały kierunek interwencji OP. 2. Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii.

Nadrzędne dokumenty strategiczne na poziomie powiatu

1. Strategia Powiatu Gostynińskiego na lata 2016-2030

Wizja strategii Powiatu Gostynińskiego: w 2030 roku Powiat Gostyniński stanie się liderem w wykorzystaniu Odnawialnych Źródeł Energii na terenie Województwa Mazowieckiego z silnym Regionalnym Centrum Informacyjnym OZE.

Rozwinie bazę edukacyjną w kierunku kształcenia zawodowego o profilach zgodnych ze strategiami Województwa Mazowieckiego i Powiatu Gostynińskiego.

Powiat Gostyniński będzie atrakcyjnym terenem rozwoju bazy w zakresie pomocy społecznej i wykorzystania walorów atrakcji turystycznych.

1. Cel nadrzędny - Powiat Gostyniński jako Jednostka Samorządu Terytorialnego wraz z Miastem Gostynin, Gminą Gostynin, Gminą Pacyna, Miastem i Gminą Sanniki, Gminą Szczawin Kościelny wpisuje się w spójność terytorialną Województwa Mazowieckiego.

Strategia zakłada zmniejszenie dysproporcji jaka występuje pomiędzy Powiatem Gostynińskim a pozostałymi Powiatami woj. mazowieckiego, co przyczyni się do poprawy warunków i jakości życia mieszkańców.

2. Główne cele strategii do realizacji w latach 2015-2030 wpisane w specjalizację funkcjonalną regionu Województwa Mazowieckiego.
 - Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii ze szczególnym uwzględnieniem fotowoltaiki, instalacji solarnych, elektrowni wiatrowych i wód geotermalnych.
 - Troska o utrzymanie walorów obszaru ekologicznie czystego sąsiadującego z Gostynińsko-Włocławskim Parkiem Krajobrazowym oraz terenami wpisanymi w obszar *Natura 2000*.
 - Rozwój bazy edukacyjnej ukierunkowanej na kształcenie zawodowe w obszarze transport, logistyka, drogownictwo, motoryzacja, informatyka, ekonomia, budownictwo, turystyka i gastronomia.
 - Kształtowanie warunków dla tworzenia zakładów przemysłowych o nieuciążliwej produkcji, które utworzą miejsca pracy związane z preferowanymi profilami kształcenia.

- Przygotowanie nowoczesnego pakietu ofert w zakresie pomocy społecznej, warsztatów terapii zajęciowej, warunków działania rodzin zastępczych, tworzenia nowych lokalizacji domów pomocy społecznej oraz punktów wczesnego wspomagania rozwoju.
- Wsparcie dla tworzenia sieci usług rehabilitacyjnych.
- Promocja rozwoju budownictwa jednorodzinnego i wielorodzinnego o niskiej zabudowie.
- Wpływanie na rozwój warunków dla uprawiania aktywnej turystyki rodzinnej z wykorzystaniem walorów przyrodniczych i komunikacyjnych Pojezierza Gostynińskiego.
- Budowa infrastruktury rowerowej (połączenie z istniejącą siecią ścieżek rowerowych) umożliwiającej dojazd do pracy i uprawianie turystyki oraz poprawę bezpieczeństwa na drogach.
- Rozwój turystyki konnej z wykorzystaniem istniejących i nowych pomiotów działających w tym obszarze.
- Budowa infrastruktury umożliwiającej uprawianie turystyki wodnej na dostępnych akwenach z możliwością utworzenia szlaków turystyczno-edukacyjnych.
- Organizacja oraz udział w masowych imprezach turystycznych, edukacyjnych i promujących integrację osób niepełnosprawnych o zasięgu regionalnym i ogólnopolskim.
- Aktywna współpraca i rozwój organizacji III sektora.
- Udział w tworzeniu warunków do obsługi konferencyjnej pomiotów zewnętrznych.

Podsumowanie

Cele wynikające z dokumentów strategicznych mają swoje odzwierciedlenie w celach strategicznych wyznaczonych w Programie, a ich realizacja nastąpi poprzez wykonanie działań zawartych w harmonogramie działań

2. OCENA STANU ŚRODOWISKA W POWIECIE GOSTYNIŃSKIM

2.1. Podstawowe dane o powiecie gostynińskim

2.1.1. Położenie geograficzne i struktura administracyjna

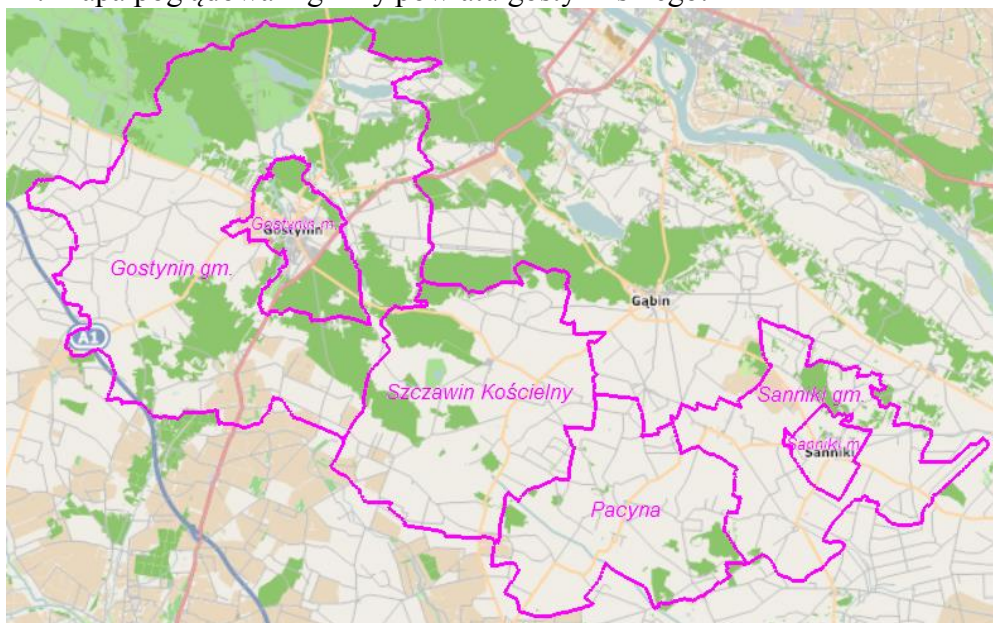
Powiat gostyniński położony jest w zachodniej części województwa mazowieckiego. Powierzchnia ogólna gmin tworzących powiat wynosi 615 km², 61 481 ha. Od dnia 01.01.2018r. w skład powiatu wchodzi 3 gminy wiejskie: Gmina Gostynin, Gmina Szczawin Kościelny, Gmina Pacyna oraz 1 gmina miejsko - wiejska: Miasto i Gmina Sanniki i 1 gmina miejska - Gmina Miasto Gostynin.

Powiat gostyniński graniczy z powiatami: plockim, włocławskim, kutnowskim, łowickim i sochaczewskim.

Rysunek 1. Położenie powiatu gostynińskiego na terenie województwa mazowieckiego

Rysunek 2. Mapa poglądowa – gminy powiatu gostynińskiego.

Rysunek 3. Herby powiatu gostynińskiego i gmin powiatu gostynińskiego.

Powiat
Gostyniński

Gmina
Gostynin

Miasto
Gostynin

Gmina Pacyna

Miasto
i Gmina
Sanniki

Gmina
Szczawin
Kościelny

Rolę ośrodka powiatowego pełni Gmina Miasto Gostynin, w którym skupione są główne zakłady przemysłowe powiatu.

W świetle podziału fizyczno-geograficznego Kondrackiego obszar powiatu należy do prowincji Nizu Środkowoeuropejskiego, leży w obszarze czterech mezoregionów: Kotliny Płockiej, Pojezierza Kujawskiego, Wysoczyzny Kłódawskiej, Równiny Kutnowskiej i Kotliny Warszawskiej.

2.1.2. Demografia, gospodarka, rolnictwo

Na terenie powiatu gostynińskiego, wg danych GUS za 2017r. zamieszkiwało 45461 osób. Należy zauważyć, że ludność powiatu systematycznie spada, co pokazują dane GUS, tj.: w 2016r. - teren powiatu zamieszkiwało 45682 osób, a w 2015r. – 45992 osób. Ludność

powiatu zamieszkuje w 179 miejscowościach (łącznie z miastem Gostynin i miastem Sanniki) oraz 123 sołectwach. Gęstość zaludnienia w 2017r. wynosiła 74 osoby /km².

Tabela 1. Liczba ludności w powiecie gostynińskim

Powiat/Gminy	Powierzchnia [km ²]	Powierzchnia [ha]	Ludność ogółem	Ludność na 1 km ²
Powiat Gostyniński	615,6	61470,25	45461	74
Miasto Gostynin	32,4	3239,57	18720	578
Gmina Gostynin	270,7	27779,36	12121	45
Gmina Pacyna	90,85	9025,79	3617	40
Miasto i Gmina Sanniki*	94,57	9456,52	6089	64
Gmina Szczawin Kościelny	127,1	12713,88	4914	39

[źródło: stat.gov.pl/Bank Danych Lokalnych; stan na 31.12.2017 r.].

*dane dotyczą Gminy Sanniki; Miasto i Gmina Sanniki została utworzona dn. 01.01.2018r.

Powiat gostyniński położony jest w rejonie oddziaływania obszaru funkcjonalnego miasta Płocka oraz w odległości 15 km od węzła autostradowego Sójki. Pozwala to na dogodny dostęp do sieci komunikacyjnej w kierunkach: Gdańsk, Poznań, Warszawa, Łódź.

Na terenie powiatu gostynińskiego, wg danych GUS za 2017r., zarejestrowanych było łącznie 3452 podmiotów gospodarczych. W gospodarce dominuje sektor prywatny (3283), w tym głównie osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (2690). Do największych firm prowadzących działalność gospodarczą na terenie powiatu i mogących mieć wpływ na stan środowiska należą:

- Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Gostyninie Sp. z o.o.,
- „Dubimex” Zakład Przetwórstwa Mięsa Sp. J. Zygmunt Dubielak,
- TillmannWellpapper,
- ERA – GOST Sp. z o.o.,
- Alu Kolor Sp. z o. o,
- Senator Sp. z o. o,
- Przedsiębiorstwo Rolno Spożywcze „Dubielak”,
- „Izolbet” Sp. z o.o.,
- „SAMTRANS” Remigiusz Walczak,
- PETECKI Sp. z o.o.,
- BIMERG Sp. z o.o.,
- Staropolska Masarnia Sp. z o.o.,
- STALMAX Sp. z o. o. Sp. K.,
- P.P.H. HOMAR H. Kalinowski, R. Kalinowski Sp. J.,
- FRANCE – GOST Sp. z o.o.,

-
- Exdrob S.A. Zakład Wylęgu Drobiu w Gostyninie,
 - PBOiZTZ "BUDROX" Sp. z o.o. ,
 - Wirbud Meble Sp. z o.o.,
 - Piekarnia Pacyna,
 - Przedsiębiorstwo Robót Drogowo-Budowlanych S.A. w Gostyninie,
 - PPH Export-Import ZOMAR Marek Róg,
 - Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Sannikach,
 - Z.P.U. Alicja Wypych, Budy Kaleńskie,
 - P.W. „A&D” Aneta Izydorczyk, Helenów II, gm. Szczawin Kościelny,
 - warsztaty samochodowe
 - ośrodki podstawowej opieki zdrowotnej.

Powiat gostyniński ma typowo rolniczy charakter. Z 45461 osób zamieszkujących ten teren około 59% to ludność mieszkająca na wsi. Średnia powierzchnia gospodarstw wynosi 7-10 ha. Jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej oceniana jest na słabą do średniej. Najlepsze gleby posiadają gminy Pacyna (wskaźnik bonitacji 1,07), Sanniki (0,98), Szczawin (0,82), a najslabsze gmina Gostynin (0,77), na terenie powiatu dominującymi kierunkami rozwoju produkcji rolnej są produkcja zwierząt (głównie trzody chlewnej i bydła) oraz upraw (głównie zbóż, ziemniaków, roślin pastewnych oraz kukurydzy). W dziedzinie powiązanej z rolnictwem rozwija się dział przetwórstwa mięsnego.

Wg danych pozyskanych z GUS na dzień 31.12.2017r. powierzchnia gruntów leśnych wynosi ogółem 14212,29 ha, co stanowi 22,7 % powierzchni całego powiatu. Duża część tych terenów funkcjonuje jako region turystyczny i geograficzny nazwany Pojezierzem Gostynińskim z ponad 60 zbiornikami wodnymi.

2.2. Ochrona klimatu i jakość powietrza

2.2.1. Warunki klimatyczne

Klimat powiatu gostynińskiego charakteryzuje się zmiennością warunków pogodowych, wywołanych głównie ścieraniem się wilgotnych mas powietrza polarno- morskiego z suchymi masami powietrza polarno - kontynentalnego. Według podziału na dzielnice rolniczo-klimatyczne obszar ten zalicza się do dzielnicy środkowej, o najmniejszych w Polsce opadach rocznych (poniżej 550 mm).

Na terenie powiatu przeważają wiatry zachodnie, ale wyraźnie zaznaczają się również wschodnie i północne. Najrzadziej wieją wiatry południowo - wschodnie. Najsilniejsze wiatry obserwuje się w zimie i wczesną wiosną, a najsłabsze - w lipcu i sierpniu. Średnia prędkość wiatru wynosi 3,4 m/s.

Temperatura powietrza nie wykazuje istotnego zróżnicowania lokalnego. Średnia temperatura roczna wynosi 7,5°C. Najwyższą średnią miesięczną temperaturę notuje się w lipcu (ponad 18°C), a najniższą - w lutym (ok. - 3°C). W poszczególnych latach średnie miesięczne w zimie mogą być niższe nawet o 10°C, a w pozostałym okresie średnie miesięczne mogą być niższe lub wyższe o 3°C.

Na podstawie obserwacji meteorologicznych przyjmuje się, że okres wegetacyjny (gdy średnia dobowa temperatura przekracza + 5°C) wynosi od 210 do 213 dni. Średni roczny opad atmosferyczny wynosi 514 mm, (maks. - lipiec = 107 mm; min. - styczeń = 31 mm). Na terenie powiatu w ciągu roku średnio występuje 148 dni z opadem atmosferycznym, z czego 9 dni z opadem powyżej 10 mm.

Klimat jest jednym z głównych czynników wpływających na jakość powietrza. Wiąże się on głównie z temperaturą powietrza, siłą i kierunkiem wiatru, opadami atmosferycznymi i wilgotnością.

2.2.2. Stan aktualny. Presje

2.2.1.1. Źródła zanieczyszczenia powietrza

Zgodnie z „Programem ochrony środowiska województwa mazowieckiego do 2022r.” *czynnikami determinującymi jakość powietrza w województwie mazowieckim są emisja substancji pochodzenia antropogenicznego, napływ zanieczyszczeń spoza województwa oraz warunki meteorologiczne (prędkość i kierunek wiatru, opad atmosferyczny, temperatura powietrza oraz pionowa struktura dynamiczna warstwy granicznej atmosfery). Głównym problemem jest tzw. „niska emisja” pochodząca z indywidualnego systemu ogrzewania, który oparty jest na spalaniu paliw stałych w kotłach o niskiej efektywności. Ze względu na szybki przyrost liczby pojazdów i niewydolny system komunikacji zbiorowej również szlaki komunikacyjne są głównymi lokalnymi źródłami zanieczyszczeń. Wpływ emisji punktowej pochodzącej np. z elektrociepłowni to zaledwie kilka procent udziału w ogólnym bilansie zanieczyszczeń.”* Bardzo duże znaczenie ma emisja napływowa spoza województwa mazowieckiego, zwłaszcza udział w stężeniu średniorocznym pyłów PM10 i PM2,5 oraz benzo(a)pirenu. Na drugim miejscu znajduje się emisja powierzchniowa a następnie emisja

liniowa. W przypadku dwutlenku azotu największy udział ma emisja liniowa a następnie napływ spoza województwa.

Emisja zanieczyszczeń to wprowadzanie do powietrza bezpośrednio lub pośrednio substancji lub energii.

Na jakość powietrza duży wpływ mają:

- warunki naturalne – klimat (temperatura powietrza, siła i kierunek wiatru, opady atmosferyczne i wilgotność powietrza),
- działalność antropogeniczna - czynniki ekonomiczne, polityczne i świadomość społeczna, a wśród nich:
 - czynniki związane z zagospodarowaniem przestrzennym gmin, bo na terenach, gdzie dominuje rozproszona zagrodowa zabudowa mieszkaniowa rosną koszty rozbudowy zbiorczych systemów zasilania w ciepło, w tym dalsza rozbudowa sieci gazowej,
 - sytuacja ekonomiczna mieszkańców - w przypadku niskich dochodów mieszkańców do opalania domów wykorzystywany jest węgiel, a często również odpady np. plastiki, zużyte opony,
 - niska świadomość ekologiczna mieszkańców - brak wiedzy na temat źródeł zanieczyszczenia powietrza oraz wpływu emisji na zdrowie powoduje, że w lokalnych kotłowniach spalane są niejednokrotnie odpady zawierające substancje niebezpieczne dla zdrowia ludzi i dla środowiska.

Wyróżniamy dwa sposoby emisji zanieczyszczeń do powietrza:

- **emisję nieorganizowaną** polegającą na wprowadzaniu do powietrza zanieczyszczeń bez pośrednictwa przeznaczonych do tego celu środków technicznych np. emisja z hałd, wysypisk, z silników poruszających się pojazdów, z przeładunku substancji sypkich lub lotnych, z pomieszczeń przez wywietrzniki dachowe, okna, drzwi, z prac wykonywanych na wolnym powietrzu (spawanie, malowanie itp.),
- **emisję zorganizowaną** polegającą na wprowadzaniu do powietrza zanieczyszczenia z wszelkiego rodzaju procesów technologicznych i procesów spalania za pośrednictwem emitorów tj. kominów, wylotów wentylacyjnych itp.

Ze względu na źródła powstawania zanieczyszczeń powietrza – emisje dzielimy na:

- **emisję powierzchniową** – z sektora bytowego – gospodarczego - pochodząca z terenów zabudowy mieszkaniowej ogrzewanej indywidualnie, gromadzenia i unieszkodliwiania ścieków i odpadów komunalnych,

- **emisję liniową** - z komunikacji (transportu samochodowego, kolejowego, wodnego i lotniczego),
- **emisję punktową** - z działalność przemysłowej – pochodząca z energetycznego spalania paliw i przemysłowych procesów technologicznych z zakładów.

Wyniki analiz i oszacowań WIOŚ wskazują, że w województwie mazowieckim **emisja powierzchniowa** jest podstawową przyczyną przekroczeń standardów jakości powietrza. Również w emisji napływowej spoza województwa przeważa emisja związana z ogrzewaniem mieszkań w sektorze komunalno-bytowym. Dlatego też zasadnicze znaczenie dla poprawy jakości powietrza w województwie ma ograniczenie emisji zanieczyszczeń z indywidualnych systemów grzewczych nie tylko w województwie, ale również poza nim. Osiągnięcie dobrej jakości powietrza bez działań prowadzonych w skali całej Polski może okazać się niemożliwe.

W celu rozwiązania problemu niezbędne jest wdrożenie działań z zakresu gospodarki niskoemisyjnej zmierzających do:

- rozbudowy centralnych systemów zaopatrywania w energię ciepłą,
- zmiany paliwa z węgla na inne (gaz, olej opałowy, energia elektryczna),
- stosowania indywidualnych odnawialnych źródeł energii,
- ograniczenia zapotrzebowania na energię ciepłą i zmniejszanie strat ciepła (termomodernizacja budynków),
- zwiększenia udziału budownictwa niskoenergetycznego i pasywnego,
- uszczelnienia systemu gospodarki odpadami, tak aby nie spalano odpadów w gospodarstwach domowych.

Na terenie powiatu gostynińskiego do głównych źródeł emisji powierzchniowej należą ogrzewanie budynków, głównie domów jednorodzinnych i osiedli domów jednorodzinnych, gdzie jako paliwo stosuje się węgiel kamienny, a często spalanie odpadów oraz zużycie energii elektrycznej.

Do głównych źródeł **emisji liniowej** zaliczamy drogi wojewódzkie i krajowe. Najbardziej narażone na wpływ zanieczyszczeń z tych źródeł emisji są tereny położone blisko tych dróg. Duże znaczenie ma również stan techniczny pojazdów i dróg oraz zły stan techniczny infrastruktury drogowej.

W celu ograniczenia presji emisji liniowej na jakość powietrza, która przekłada się na przekroczenia wartości dopuszczalnych poszczególnych zanieczyszczeń należy:

- rozwijać system transportu zbiorowego,

- wymienić tabor transportu publicznego na niskoemisyjne pojazdy,
- propagować korzystanie z alternatywnych źródeł transportu.

Przemysł zlokalizowany na obszarze województwa mazowieckiego, głównie energetyka ze względu na dużą wysokość kominów, w znacznym stopniu eksportuje zanieczyszczenia poza granice województwa. Znaczący udział w stężeniach substancji na obszarze powiatu ma wpływ zanieczyszczeń z pozostałego obszaru Polski i świata.

Do głównych punktowanych i zorganizowanych źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza, pochodzących z zakładów przemysłowych zlokalizowanych na terenie powiatu należą:

- Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Gostyninie,
- Przedsiębiorstwo Robót Drogowo-Budowlanych S.A. w Gostyninie Wytwórnia Mas Bitumicznych w Skrzanach,
- Alu Kolor Sp. z o.o.,
- Przedsiębiorstwo Rolno Spożywcze „Dubielak”,
- „Dubimex” Zakład Przetwórstwa Mięsa Zygmunt Dubielak,
- „Izolbet” Sp. z o.o.,
- Staropolska Masarnia Sp. z o.o.,
- P.P.H. HOMAR H. Kalinowski, R. Kalinowski Sp. J.,
- Exdrob S.A. Zakład wylęgu drobiu w Gostyninie,
- PBOiZTZ ”BUDROX” Sp. z o.o.,
- Wirbud Meble Sp. z o.o.,
- liczne warsztaty samochodowe.

Tabela 2. Emisja pyłów i gazów z zakładów zaliczanych do szczególnie uciążliwych w latach 2015 - 2017 z terenu powiatu gostynińskiego.

Rok	Emisja zanieczyszczeń pyłowych [Mg]		Emisja zanieczyszczeń gazowych [Mg]					Ilość zanieczyszczeń zatrzymanych lub zneutralizowanych w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń [Mg (%)]	
	ogółem	ze spalania paliw	ogółem	dwutlenek siarki	tlenki azotu	tlenek węgla	dwutlenek węgla	pyłowe	gazowe
2015	4	4	26084	38	25	8	25992	878 (99,5%)	51 (35,7%)
2016	6	6	24721	40	26	18	24616	845 (99,3 %)	49 (31,8%)
2017	5	5	24563	50	27	20	24445	851 (99,4%)	28 (19,2%)

[źródło: bdl.stat.gov.pl]

Na terenie powiatu gostynińskiego, zgodnie z danymi GUS, w 2017r. emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych wynosiła ogółem 24563 Mg/rok, z czego najwięcej zostało wyemitowanych 24445 Mg dwutlenku węgla. Pozostałe zanieczyszczenia to dwutlenek siarki – 50 Mg/rok, tlenki azotu – 27 Mg/rok i tlenek węgla – 20 Mg/rok. Natomiast emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów, ze spalania paliw, na terenie powiatu w 2017r. wynosiła ogółem 5 Mg/rok. Ilość zanieczyszczeń zatrzymanych lub zneutralizowanych w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń – 99,4 % wytworzonych zanieczyszczeń pyłowych i 19,2 % wytworzonych zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla).

2.2.2. Ocena jakości powietrza

Źródłem informacji o środowisku, zgodnie z art. 25 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska, jest w szczególności Państwowy Monitoring Środowiska, który stanowi system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku. Podstawowym celem monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji o poziomach stężeń substancji w otaczającym powietrzu oraz wyników ocen jakości powietrza.

Zgodnie z art. 89 ustawy Prawo ochrony środowiska wojewódzki inspektor ochrony środowiska co roku dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w poszczególnych strefach za rok poprzedni, a następnie dokonuje klasyfikacji stref, dla każdej substancji odrębnie.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza, dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnionych w ocenie strefę stanowi:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasto nie będące aglomeracją o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,
- pozostały obszar województwa, niewchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

Najnowszą ocenę jakości powietrza Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Warszawie zawarł w „Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie mazowieckim” raporcie za rok 2017. Była to prawdopodobnie ostatnia ocena jakości powietrza przeprowadzana przez WIOŚ, ponieważ z dniem 1 stycznia 2019 roku zaszło wiele zmian w organizacji systemu oceny jakości powietrza. Wśród najważniejszych wymienić należy

przejście zadań dotyczących monitoringu powietrza z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie do Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

Zakres oceny rocznej wykonanej na potrzeby ustalenia dotrzymywania standardów imisyjnych dla poszczególnych zanieczyszczeń jest analizą wielkości stężeń za 2017r. Ocenę wykonano według kryteriów dotyczących **ochrony zdrowia** w 4 strefach województwa (aglomeracja warszawska, miasto Radom, miasto Płock, strefa mazowiecka) dla 12 substancji:

- dwutlenku siarki - SO₂,
- dwutlenku azotu - NO₂,
- tlenku węgla - CO,
- benzenu - C₆H₆,
- pyłu zawieszonego PM₁₀,
- pyłu zawieszonego PM_{2,5},
- ołowiu w pyle - Pb(PM₁₀),
- arsenu w pyle - As(PM₁₀),
- kadmu w pyle - Cd(PM₁₀),
- niklu w pyle - Ni(PM₁₀),
- benzo(a)pirenu w pyle - B(a)P(PM₁₀),
- ozonu - O₃,

oraz kryteriów określonych w celu **ochrony roślin** w 1 strefie (mazowieckiej) dla 3 substancji:

- dwutlenku siarki - SO₂,
- tlenków azotu - NO_x,
- ozonu - O₃ określonego współczynnikiem AOT40.

Podstawą klasyfikacji stref w rocznej ocenie jakości powietrza są wartości poziomów: dopuszczalnego, docelowego i celu długoterminowego, określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu.

W województwie mazowieckim klasyfikację wykonano w 4 strefach: aglomeracji warszawskiej, mieście Płock, mieście Radom i w strefie mazowieckiej. Powiat gostyniński został zakwalifikowany do strefy mazowieckiej o kodzie PL1404. W strefie mazowieckiej

przeprowadzona została klasyfikacja wg kryteriów dotyczących ochrony zdrowia i wg kryteriów dotyczących ochrony roślin.

Rysunek 4. Podział województwa mazowieckiego na strefy.

[Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Mazowieckim. Raport za rok 2017. WIOŚ Warszawa, Warszawa, 2018r.]

Zgodnie z art. 89 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska odrębnie dla każdego zanieczyszczenia wyznaczono strefy, w których:

- przekroczone są poziomy dopuszczalne,
- nie są przekroczone poziomy dopuszczalne,
- przekroczone są poziomy docelowe,
- nie są przekroczone poziomy docelowe,

- przekroczone są poziomy celu długoterminowego,
- nie są przekroczone poziomy celu długoterminowego.

Klasyfikując strefy według kryterium ochrony zdrowia uwzględniono cały obszar województwa (4 strefy), natomiast według kryterium ochrony roślin pominięto strefy będące aglomeracją, miastem o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys. mieszkańców i wykonano je tylko w strefie mazowieckiej.

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref:

1. Dla substancji dla których określone są poziomy dopuszczalne lub docelowe:
 - **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych,
 - **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.
2. Dla substancji, dla których określone są poziomy celu długoterminowego:
 - **klasa D1** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu),
 - **klasa D2** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu).
3. Dla PM_{2,5} dla którego określono poziom dopuszczalny dla fazy II:
 - **klasa A1** – stężenia PM_{2,5} na terenie strefy nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla fazy II,
 - **klasa C1** – stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II.

2.2.3.1. Wyniki klasyfikacji strefy mazowieckiej i powiatu gostynińskiego

W wyniku rocznej oceny jakości powietrza za 2017r. przeprowadzonej w województwie mazowieckim, po przeanalizowaniu wszystkich dostępnych i zgromadzonych danych pomiarowych (ustalonych na codzienne pomiary manualne prowadzone w stałych punktach, pomiary wysokiej jakości (automatyczne ciągłe), obliczenia modelem matematycznym) uzyskano następując wyniki klasyfikacji stref przedstawione poniżej, tj. w zakresie:

1. cel – ochrona zdrowia

Tabela 3. Wyniki klasyfikacji stref mazowieckiej uzyskane w ocenie rocznej 2017 roku dla poszczególnych zanieczyszczeń, dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych pod kątem ochrony zdrowia. (Symbol klasy dla całej strefy został ustalony po przeanalizowaniu symbolów klasy dla danej strefy dla poszczególnych czasów uśrednienia 1h i 24h).

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy mazowieckiej													
		SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆ – benzen	PM10	PM _{2,5} ¹⁾	PM _{2,5} ²⁾	Pb ³⁾	As ³⁾	Cd ³⁾	Ni ³⁾	B(a)P ³⁾ – benzo(a)piren w pyłe PM10	O ₃ ³⁾	O ₃ ⁴⁾
strefa mazowiecka	PL1404	A	A	A	A	C	C	C1	A	A	A	A	C	A	D2

¹⁾ wg poziomu dopuszczalnego faza I,

²⁾ wg poziomu dopuszczalnego faza II,

³⁾ wg poziomu docelowego,

⁴⁾ wg poziomu celu długoterminowego.

[Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim. Raport za rok 2017, WIOŚ Warszawa; Warszawa 2018r.; Raport o stanie środowiska w województwie mazowieckim w 2017r., WIOŚ Warszawa; Warszawa, 2018r.]

W wyniku klasyfikacji stref dokonanej pod kątem ochrony zdrowia, w zakresie następujących substancji: dwutlenku siarki - SO₂, dwutlenku azotu - NO₂, tlenku węgla - CO, benzenu - C₆H₆, ołowiu w pyłe - Pb(PM10), arsenu w pyłe - As(PM10), kadmu w pyłe - Cd(PM10), niklu w pyłe - Ni(PM10), strefę mazowiecką, w skład, której wchodzi powiat gostyniński, oznaczono jako klasę „A”. Stężenia tych zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych.

W przypadku pyłu **PM10** w związku z przekroczeniem normy dobowej strefie nadano klasę C. Dla pyłu PM10 ustawodawca polski, w ślad za normami europejskimi, ustalił tzw. poziom informowania 200 µg/m³ i poziom alarmowy 300 µg/m³. Przekroczenie tych poziomów stężeń zobowiązuje odpowiednie służby do poinformowania społeczeństwa o występującym zagrożeniu zdrowia. W ciągu kilkunastu ostatnich lat stężenia pyłu PM10 w województwie mazowieckim nigdy nie przekroczyły poziomu informowania. Przekraczane były stężenia dopuszczalne, co skutkowało ogłaszaniem alertów.

W przypadku **benzo(a)pirenu** z uwagi na przekroczenia poziomu docelowego strefie nadano również klasę C.

W przypadku pyłu **PM 2,5** nastąpiło przekroczenie poziomu dopuszczalnego faza II, dlatego strefa otrzymała klasę C1. Nastąpiły również przekroczenia poziomu dopuszczalnego faza I, dlatego strefa otrzymała klasę C.

W przypadku **ozonu** strefa mazowiecka otrzymała klasę A, ponieważ stężenie ozonu na terenie strefy nie przekraczało poziomów docelowych. Jednak, cały obszar województwa, w

tym strefa mazowiecka, w przypadku **ozonu**, nie spełnia wymagań określonych dla dotrzymania poziomu celu długoterminowego, który ma zostać osiągnięty w 2020 r., dlatego też, ostatecznie wszystkie strefy, w tym mazowiecka otrzymały **klasę D2**.

2. cel – ochrona roślin

Tabela 4. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dla 2017r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych pod kątem ochrony roślin.

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń w strefie			
		SO ₂	NO _x	O ₃ (AOT40)	
				poziom docelowy	poziom celu długoterminowego
strefa mazowiecka	PI1404	A	A	A	D2

[Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Mazowieckim. Raport za rok 2017. WIOŚ Warszawa, 2018r.; Raport o stanie środowiska w województwie mazowieckim w 2017r., WIOŚ Warszawa, Warszawa 2018r.].

W wyniku klasyfikacji stref dokonanej pod kątem ochrona roślin w zakresie **dwutlenku siarki SO₂** - wartości stężeń średniorocznych mieściły się poniżej poziomu dopuszczalnego stąd też strefę mazowiecka zaliczono do **klasy A**.

W przypadku **tlenków azotu NO_x** wartości stężeń średniorocznych zostały dotrzymane, w związku z tym strefa mazowiecka została zaliczona do **klasy A**.

W przypadku **ozonu** – wartości współczynnika AOT40 określonego na podstawie pięcioletnich pomiarów (2013-2017) z okresu wegetacyjnego (maj-lipiec) w strefie mazowieckiej mieściły się poniżej poziomu docelowego. W wyniku analiz przeprowadzonych w ramach rocznej oceny jakości powietrza za 2017r. strefa mazowiecka otrzymała **klasę A**. Poziom celu długoterminowego dla kryterium ochrony roślin, który ma być osiągnięty do 2020r. nie został dotrzymany, skąd cały obszar województwa mazowieckiego z wyłączeniem miast nie spełnia kryterium. Strefa mazowiecka otrzymała **klasę D2**.

Prowadzone w województwie mazowieckim badania jakości powietrza pokazują, że największe stężenie monitorowanych zanieczyszczeń występują na terenach zurbanizowanych. Na obszarach miejskich duży wpływ na wielkość poziomów stężeń mają zanieczyszczenia pochodzące z komunikacji, natomiast na obszarach pozamiejskich zanieczyszczenia pochodzące z niskiej emisji powierzchniowej, które bardzo często migrują również z obszarów zurbanizowanych. W rejonach, w których występuje indywidualne ogrzewanie domów i mieszkań, szczególnie wysokie są stężenia zanieczyszczeń pyłowych i benzo(a)pirenu.

W przypadku stwierdzenia przekroczenia choćby jednego poziomu dopuszczalnego lub docelowego w odniesieniu do substancji podlegających ocenie jakości powietrza zarząd województwa opracowuje program ochrony powietrza, którego celem będzie osiągnięcie odpowiednio dopuszczalnych lub docelowych poziomów substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji. W województwie mazowieckim obowiązuje 7 programów ochrony powietrza, z czego w terenie strefy mazowieckiej:

- Program ochrony powietrza dla strefy mazowieckiej, w której został przekroczony poziom docelowy ozonu w powietrzu,
- Program ochrony powietrza dla strefy mazowieckiej, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM10 i pyłu zawieszonego PM2,5 w powietrzu.

Zgodnie z informacjami przedstawionymi w raportach o stanie środowiska w województwie mazowieckim sporządzanymi przez WIOŚ Warszawa w ostatnich latach na terenie powiatu gostynińskiego nie były prowadzone pomiary jakości powietrza, gdyż nie ma stacji monitoringowych. Dlatego też, należy odnieść się do danych ze strefy mazowieckiej, do której zaliczany jest również powiat gostyniński.

Na terenie powiatu gostynińskiego głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza w powiecie są emisja substancji pochodzenia antropogenicznego tj. przede wszystkim, niska emisja z domów ogrzewanych indywidualnie, ze źródeł komunikacyjnych, napływ zanieczyszczeń spoza powiatu oraz warunki meteorologiczne głównie w okresie grzewczym takie jak prędkość i kierunek wiatru, opad atmosferyczny, temperatura powietrza. Emisja punktowa, związana z działalnością zakładów przemysłowych zlokalizowanych na terenie powiatu nie stanowi istotnego źródła zanieczyszczeń mających wpływ na jakość powietrza w powiecie. Wyniki analiz i oszacowań WIOŚ w Warszawie wskazują, że podstawową przyczyną przekroczeń pyłów PM10, PM2,5 i benzo(a)pirenu jest emisja powierzchniowa (emisja związana z ogrzewaniem mieszkań w sektorze komunalno-bytowym) oraz duży napływ zanieczyszczeń spoza powiatu. Nieznaczny udział ma emisja liniowa (emisja związana z ruchem pojazdów i spalaniem paliw) oraz emisja punktowa (przemysł). Najwyższe stężenia benzo(a)pirenu odnotowano na terenach, gdzie emisja niska z indywidualnego ogrzewania budynków jest dominująca. W sezonie grzewczym wielkości stężeń benzo(a)pirenu były bardzo wysokie, natomiast w okresie letnim znacznie niższe.

Zgodnie z raportem za rok 2017 „Roczna ocena jakości powietrza w Województwie Mazowieckim” w strefie mazowieckiej, do której został zakwalifikowany m.in. powiat

gostyniński, w zakresie kryterium ochrony zdrowia (zanieczyszczenia, dla których istnieje obowiązek wykonania Programu Ochrony Powietrza zwanego dalej POP) doszło do przekroczeń zanieczyszczenia: pyłem PM10 (24-h) i pyłem PM2,5 (rok) w zakresie dopuszczalnych poziomów, pyłem PM2,5 (rok) w zakresie dopuszczalnym poziomów dla fazy II oraz benzo(a)pirenem B(a)P (rok) dla poziomów docelowych, a także ozonem O₃ (max 8-h). Natomiast w zakresie kryterium ochrona roślin (zanieczyszczenia, dla których nie ma obowiązku wykonania POP) doszło do przekroczeń zanieczyszczenia ozonem O₃ - AOT40 (wskaźnik dla ochrony roślin) dla poziomów celu długoterminowego. Dla pozostałych zanieczyszczeń: ozon-O₃, dwutlenek siarki-SO₂, tlenek węgla-CO, benzen-C₆H₆, ołów-Pb, arsen-As, kadm-Cd, nikiel-Ni, poziomy dopuszczalne lub docelowe na terenie wszystkich stref (cały obszar województwa) były dotrzymane.

W przypadku stref, dla których POP zostały określone, a standardy jakości powietrza są nadal przekraczane, zarząd województwa obowiązany będzie do aktualizacji programu po okresie 3 lat od wejścia w życie uchwały sejmiku województwa w sprawie programu ochrony powietrza uwzględniając działania ochronne dla wrażliwych grup ludności.

Reasumując, można stwierdzić, że na terenie powiatu gostynińskiego w roku 2017 stwierdzono przekroczenia norm w przypadku pyłów PM10 i PM 2,5, benzo(a)pirenu, ozonu oraz ozonu określonego współczynnikiem AOT40 (ochrona roślin).

2.2.3.2. Gazyfikacja

Stopień zgazyfikowania powiatu gostynińskiego jest bardzo niski i wynosi ok. 3,8%. Sieć gazowa występuje tylko na terenie Gminy Miasta Gostynina i Gminy Pacyna. Zgodnie z danymi GUS na terenie Gminy Szczawin Kościelny długość sieci gazowej przesyłowej wynosi 20,352 km, nie ma jednak żadnych przyłączy.

Sieć gazową obsługuje Mazowiecka Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. - Rozdzielnia Gazu w Kutnie.

Zgodnie z danymi podanymi przez GUS wg stanu na 2017r., 1712 osób korzystało z sieci gazowej, a długość sieci gazowej ogółem wynosiła 98,394 km, w tym 48,228 km sieci przesyłowej. Łączna ilość czynnych przyłączy gazowych do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych wynosiła 549 szt., z czego tylko 385 przyłączy zostało podłączonych do gospodarstw domowych.

Pozostałe gminy nie są objęte siecią gazową. Przewiduje się wykonanie sieci gazociągowej na terenach rozwojowych i pozyskiwanie nowych odbiorców oraz stosowanie gazu i oleju opałowego jako paliwa w modernizowanych kotłowniach.

Tabela 5. Charakterystyka sieci gazowej na terenie powiatu gostynińskiego w 2017r.

Wskaźnik	Powiat Gostyniński	Miasto Gostynin	Gmina Gostynin	Gmina Szczawin Kościelny	Miasto i Gmina Sanniki*	Gmina Pacyna
Ludność korzystająca z gazu ogółem [%]	3,8	8,8	0,2	-	b.d.	0,7
Ludność korzystająca z sieci gazowej [osób]	1712	1653	30	-	3	26
Długość czynnej sieci gazowej ogółem (sieć rozdzielcza i sieć przesyłowa) [m]	98394	42515	31343	20352	-	4184
- w tym długość czynnej sieci przesyłowej [m]	48228	42515	25213	20352	-	2563
Ilość czynnych przyłączy gazowych do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych) [szt.]	549	531	8	-	-	10
Ilość czynnych przyłączy gazowych do budynków mieszkalnych [szt.]	467	455	5	-	-	7
Ilość odbiorców gazu [gosp.]	679	664	7	-	-	8
Ilość odbiorców gazu ogrzewających mieszkanie [gosp.]	385	380	2	-	-	3
Zużycie gazu [MWh]	12128,4	11927,8	75,9	-	-	124,7
Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań [MWh]	6785,2	6691,4	15,6	-	-	78,2
Zużycie gazu z sieci [kWh/ 1 mieszkańca]	266,5	639,1	-	-	-	34,3
Zużycie gazu z sieci [kWh/ 1 orzystającego]	7084,3	7215,8	-	-	-	4796,2

*- dane dotyczą roku 2017 wykazane dla Gminy Sanniki (Miasto i Gmina Sanniki zostało utworzone z dn. 01.01.2018r.)

b.d. - Wartość mniejsza niż przyjęty format prezentacji
[źródło: <http://bdl.stat.gov.pl>]

Na terenie powiatu gaz sieciowy (ziemny wysokometanowy) wykorzystywany jest do celów bytowo-gospodarczych i w działalności gospodarczej. Miasto Gostynin zasilane jest w gaz przewodowy z gazociągu wysokiego ciśnienia Rosanów – Łódź, poprzez stację redukcyjno-pomiarową we wsi Leśniewice, położonej na południe od miasta. Planuje się dalszy rozwój sieci, szczególnie na terenach nowo zainwestowanych jak też podjęcie działań marketingowych ukierunkowanych na pozyskanie nowych odbiorców w celu zwiększenia stopnia wykorzystania istniejącej sieci.

Gmina Szczawin Kościelny nie posiada systemu gazu ziemnego przewodowego, a w powszechnym użytkowaniu jest gaz propan - butan ciekły. W całej gminie niewiele budynków jest ogrzewane ze zbiorników gazowych. Gmina dysponuje koncepcją programową gazyfikacji, w której założono zasilanie go od istniejącego gazociągu wysokiego ciśnienia DN - 200 mm relacji Gostynin - Gąbin. Konieczne będzie zlokalizowanie stacji redukcyjno - pomiarowej 1°. Rozprowadzanie gazu będzie do 15 wsi rurociągami średniego ciśnienia. Gazyfikacja jest zadaniem strategicznym, ponieważ jest to jedyny realny sposób na zmianę niekorzystnych warunków arosanitarnych.

2.2.4. Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych na terenie powiatu

Globalne problemy ekologiczne związane m. in. ze zmianą klimatu poprzez nadmierne zanieczyszczenie powietrza oraz chemiczną degradacją gleb są związane ze wzrostem emisji do atmosfery dwutlenku węgla, dwutlenku siarki i tlenków węgla.

Emisje związane z produkcją oraz konsumpcją energii stanowią źródło zanieczyszczeń dla poszczególnych komponentów środowiska takich jak powietrze, wody, gleby, a także są zagrożeniem dla bioróżnorodności. Szczególnie istotną kwestią jest ochrona atmosfery, a w szczególności przeciwdziałanie zmianom klimatu. W związku z tym Polska ma trudne do zrealizowania zadanie wynikające z przyjętej przez Radę Europejską wiosną 2007 roku decyzji o emisji dwutlenku węgla z terenu Unii o 20 % do 2020 roku. Poza tym Rada Europejska przyjęła, że w 2020 roku udział odnawialnych źródeł w produkcji energii wyniesie co najmniej 20 % i o tyle samo wzrośnie efektywność energetyczna.

Głównym źródłem emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych pochodzenia antropogenicznego jest spalanie paliw, głównie do celów energetycznych. Dominującym, pierwotnym źródłem energii jest nadal węgiel kamienny. Jest to na pewno spowodowane wysokimi cenami oleju opałowego oraz bardzo słabo rozwiniętą siecią gazową na terenie powiatu. W efekcie w sezonie grzewczym następuje wzrost emisji pyłowo-gazowej na terenach zabudowy mieszkaniowej nie podłączonej do ogólnych systemów ciepłowniczych.

Władze samorządowe w ramach działań proekologicznych inwestują w termomodernizację budynków wykonanych w latach poprzednich. Przedsięwzięcia termomodernizacyjne niosą za sobą zarówno korzyści ekonomiczne, polegające na zmniejszeniu kosztów ogrzewania poprzez ograniczenie zużycia energii, jak i przede wszystkim korzyści ekologiczne takie jak, spowolnienie eksploatacji nieodnawialnych źródeł energii, zmniejszenie emisji dwutlenku węgla, uniknięcie kosztów zewnętrznych spowodowanych zmianami klimatu.

Pomimo, iż w ostatnich latach poziom tych zanieczyszczeń spada, to jednak wciąż utrzymuje się on na wysokim poziomie. W celu zmniejszenia emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do powietrza należy zwiększyć efektywność wykorzystywania surowców energetycznych głównie poprzez:

- zmniejszenie energochłonności procesów produkcyjnych,
- zmianę struktury zużywanych paliw,
- produkcję energii z odnawialnych i bezemisyjnych źródeł energii.

Jednym z celów polityki ekologicznej państwa w zakresie ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko systemu zaopatrzenia w paliwa i energię jest wzrost

wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych. W warunkach krajowych energia ze źródeł odnawialnych obejmuje energię z bezpośredniego wykorzystania promieniowania słonecznego (przetwarzanego na ciepło lub energię elektryczną), wiatru, zasobów geotermalnych (z wnętrza Ziemi), wodnych, stałej biomasy, biogazu i biopaliw ciekłych.

Zgodnie z danymi GUS, na terenie województwa mazowieckiego w 2017r. ogólnie wyprodukowano 24916,2 GWh energii elektrycznej, z czego z odnawialnych źródeł energii – 1645,7 GWh, co stanowi 6,6% udziału energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem. Niestety GUS nie przedstawił takich danych na poziomie powiatów. Można jednak stwierdzić, że w powiecie gostynińskim energia pozyskiwana jest głównie ze źródeł konwencjonalnych (97%), a głównym paliwem nadal pozostaje węgiel kamienny. Ilość energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych jest niski (ok. 3%). Wyprodukowana energia odnawialna wykorzystywana jest głównie na potrzeby własne, a jej ilość wprowadzona do sprzedaży jest na niewielkim poziomie.

Za najbardziej obiecujące, z punktu widzenia wielkości zasobów i opłacalności, dla powiatu gostynińskiego można by uznać wykorzystanie energii wiatru, energii geotermalnej, oraz jako uzupełnienie, głównie w odniesieniu do indywidualnych obiektów - energii słonecznej.

Zgodnie z danymi będącymi w posiadaniu Starostwa Powiatowego w Gostyninie, na terenie powiatu gostynińskiego istnieją lub są planowane do budowy następujące instalacje wykorzystujące odnawialne źródła energii:

- 6 elektrowni wiatrowych o mocy 2 MW każda na terenie Gminy Sanniki (Sanniki, Krubin, Lwówek);
- 1 elektrownia wiatrowa o mocy 2 MW na terenie Gminy Gostynin (Kozice);
- 2 elektrownie wiatrowe o mocy 600 kW na terenie Gminy Gostynin (Górki Drugie, Sieraków);
- 3 elektrownie wiatrowe o mocy 500 kW na terenie Gminy Gostynin (Suserz, Kleniew, Suserz);
- 1 elektrownia wiatrowa o mocy 800 kW na terenie Gminy Gostynin (Sieraków);
- 1 elektrownia fotowoltaiczna EPV o mocy 500 kW na terenie Gminy Szczawin Kościelny (Suserz);
- 1 elektrownia słoneczna o mocy do 1 MW o łącznej powierzchni 5800,70 m², 3330 paneli fotowoltaicznych o mocy znamionowej 300W każdy, na terenie Gminy Szczawin Kościelny (Szczawin Borowy Wieś),

- 1 elektrownia słoneczna o łącznej powierzchni 5109 m², 3840 paneli fotowoltaicznych o mocy znamionowej 260W każdy, na terenie Gminy Pacyna (Rakowiec).

Ponadto, na terenie powiatu istnieją instalacje – urządzenia fotowoltaiczne o zainstalowanej mocy elektrycznej do 40 kW oraz wolnostojące kolektory słoneczne, które nie wymaga uzyskania pozwolenia na budowę ani zgłoszenia właściwemu organowi budowlanemu. Ww. instalacje oraz pompy ciepła montowane głównie przez osoby fizyczne, a wyprodukowana energia jest wykorzystywana na potrzeby własnych gospodarstw domowych. Dane te mogą być zanizowane i nie uwzględniać małych prywatnych instalacji.

W 2015r. na dachu budynku Starostwa Powiatowego w Gostyninie zainstalowano pokazową instalację fotowoltaiczną. Produkowana przez nią energia zaspokoi 20% zapotrzebowania na prąd generowanego przez budynek powiatu. Jest to instalacja składająca się z 16 modułów fotowoltaicznych, każdy o mocy 250 W, o łącznej mocy 4 kW. Do 2017r. uzyskano, a więc zaoszczędzono 10309 kWh energii elektrycznej wyprodukowanej w sposób tradycyjny i zakupiony z sieci. Wyprodukowana energia nie jest odsprzedawana do sieci.

W 2017r. Powiat Gostyniński rozpoczął budowę sieci ładowarek fotowoltaicznych ECO-Solaris. W Gminie Miasto Gostynin zamontowano 3 ławki fotowoltaiczne z możliwością darmowego ładowania telefonów i urządzeń mobilnych. Planowany jest rozwój sieci o kolejne 5 punktów darmowego ładowania. Głównym celem projektu ECO-Solaris jest edukacja w zakresie nowych technologii, w tym odnawialnych źródeł energii.

Obecnie na terenie powiatu działa Punkt Informacji OZE przy Wydziale Promocji i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Gostyninie. Jest to punkt udzielający porad i informacji z zakresu montażu i inwestycji w OZE.

2.2.4.1. Potencjał wykorzystania energii odnawialnej na terenie powiatu

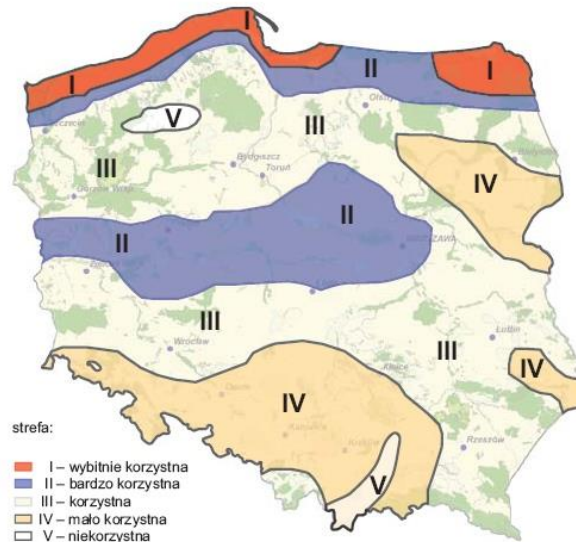
Analizując potencjał odnawialnych źródeł energii wzięto pod uwagę możliwości produkcyjne energii cieplnej i elektrycznej. Potencjał wykorzystania energii odnawialnej na terenie powiatu można określić jako dobry, w szczególności w przypadku małych elektrowni wiatrowych i energii słonecznej.

Energia wiatru

Kluczowym parametrem określającym energię wiatru jest prędkość. Minimalna średnioroczna prędkość wiatru zapewniająca opłacalność inwestycji wynosi 4-5 m/s mierzona na wysokości 20 m n.p.g. Najbardziej korzystnym dla rozwoju energetyki wiatrowej jest

zachodnia i środkowa część województwa mazowieckiego, ale również pozostała część regionu jest korzystana dla inwestowaniu w energetykę wiatrową.

Rysunek 5. Strefy energetyczne wiatru w Polsce.

[źródło: www.elektro.info.pl]

Powiat gostyniński należy do II strefy o bardzo korzystnych warunkach wietrznych. Jednak ze względu na wprowadzone w 2016r. uregulowania prawna dotyczące lokalizacji turbin wiatrowych i ustalenia wynikające z nowelizacji ustawy o OZE, rozwój ten został znacząco zahamowany. Dużym problemem jest również niechęć społeczeństwa podyktowana obawą o komfort życia i zdrowia związany z sąsiedztwem elektrowni wiatrowych, jak również niedostateczny rozwój infrastruktury elektroenergetycznej.

Energia słoneczna

Na całym obszarze Niziny Środkowomazowieckiej, więc i na terenie powiatu gostynińskiego występują dość dogodne warunki do produkcji energii cieplnej z wykorzystaniem promieniowania słonecznego, które umożliwiają budowę opłacalnej instalacji. Kolektory słoneczne są wykorzystywane do podgrzewania wody użytkowej i powietrza w obiektach publicznych, domkach jednorodzinnych oraz gospodarstwach domowych.

Usłonecznienie terenu ma bezpośredni wpływ na ilość docierającego do ziemi promieniowania słonecznego (energii słonecznej).

Energia geotermalna

W latach osiemdziesiątych XX wieku rozpoczęto w Polsce badania nad możliwościami wykorzystania wód geotermalnych jako źródła ciepła grzejnego,

alternatywnego wobec tego rodzaju paliw. Polska należy do krajów posiadających bogate zasoby wód geotermalnych.

Energia geotermalna to naturalne ciepło Ziemi, zakumulowane w skałach lub wodach występujących na względnie niedużych głębokościach, pod pokrywą skał o mniejszej przewodności cieplnej i mniejszej porowatości, a więc tworzących swego rodzaju ekran nad złożem. Złoża geotermalne dzieli się na złoża gorącej wody, złoża przegrzanej pary wodnej i złoża nagrzaných suchych skał. Złoża gorącej wody mogą mieć zróżnicowaną temperaturę i w zależności od tego znajdują różne zastosowanie, np. wody:

- temperaturze około 20°C - w hodowli ryb;
- o temperaturze 30°C - w basenach kąpielowych i w procesach fermentacyjnych;
- o temperaturze 40°C - do ogrzewania gruntów rolnych;
- o temperaturze 60°C - do ogrzewania szklarni i pomieszczeń gospodarczych.

Obszar województwa mazowieckiego charakteryzuje się znaczącymi potencjalnymi zasobami energii geotermalnej, ze względu na położenie większości obszaru w grudziądzko-warszawskim okręgu geotermalnym.

W Gostyninie w 2008r. wykonano 1 odwiert geotermalny Gostynin GT1 w celu wstępnego rozpoznania stanu termodynamicznych wód termalnych. Szczegółowe dane, pochodzące z głębokich wierceń rejonu Gostynina, wskazują na bardzo dobre warunki dla wykorzystania potencjału geotermalnego dla potrzeb miasta. Woda charakteryzuje się cechami, które według obecnej technologii spełniają warunki zbiorników geotermalnych tzn. takich, z których wody mogą być wykorzystywane do celów ciepłowniczych, balneologicznych, rekreacyjnych i dla rolnictwa. Temperatura wody rzędu 60° C występuje na głębokości około

2000 m p.p.t. Do chwili obecnej (2019r.) nie wykonano instalacji geotermalnej w celu ujęcia i wykorzystania tych wód.

Pompy ciepła („płytką geotermia”)

Niskotemperaturowe zasoby geotermalne mogą być zastosowane w pompach ciepła. Ze względu na wysoki koszt zakupu urządzeń nie są powszechnie wykorzystywane. Bardziej opłacalne jest wykorzystywanie pomp ciepła do celów grzewczych niż do produkcji energii cieplnych. Służą one głównie do ogrzewania oraz klimatyzacji. Na terenie powiatu gostynińskiego obserwuje się coraz większe zainteresowanie instalowaniem pomp ciepła.

Energia wodna

Na terenie powiatu nie wykorzystuje się energii wodnej do produkcji energii.

Energia z biomasy

Biomasa to ulegająca biodegradacji frakcja produktów, odpadów i pozostałości z produkcji rolnej (w tym substancje pochodzenia roślinnego i zwierzęcego), leśnej (drewno o niskiej jakości i odpadowe, słoma, makuchy, wysłodki buraczane, łodygi kukurydzy, odchody zwierząt, osady ściekowe itp.) lub roślin hodowanych w celach energetycznych (wierzba wiciowa, topinambur, róża wielokwiatowa, rdest sachaliński, miskant olbrzymi, jęczmień itp.). Biomase można wykorzystać na cele energetyczne: w procesach bezpośredniego spalania (np. drewno, słoma), poprzez przetwarzanie na paliwa ciekłe (np. estry oleju rzepakowego, alkohol) oraz poprzez przetwarzanie na paliwo gazowe (np. biogaz rolniczy, biogaz z oczyszczalni ścieków, biogaz wysypiskowy). Powiat gostyniński posiada sprzyjające warunki do pozyskiwania energii z biomasy, zwłaszcza słomy. W powiecie, w niedużym stopniu pozyskiwana jest energia z biomasy i tylko w gospodarstwach indywidualnych.

Biogaz

Biogaz jest produktem anaerobowej (beztlenowej) fermentacji związków pochodzenia organicznego. Biogaz to przede wszystkim mieszanina metanu i dwutlenku węgla. Substratami do produkcji biogazu są: odpady pochodzenia zwierzęcego, odpady przemysłu rolno-spożywczego, odpady powstałe w oczyszczalni ścieków, odpady organiczne składowane na składowiskach odpadów, surowiec z celowych upraw energetycznych, przeterminowana i zepsuta żywność a także odpady produkcji roślinnej, np. łęty ziemniaczane, czy liście buraków.

Biogaz jest produktem fermentacji biomasy. Biomase, która nie nadaje się do brykietowania i jest właściwie odpadem (np. ścieki cukrownicze, odpady komunalne, odchody zwierzęce, gnojowica, odpady przemysłu rolno-spożywczego) poddaje się fermentacji metanowej. Proces ten i tak zachodzi w przyrodzie, a gaz mający nieprzyjemny zapach ulatnia się do atmosfery.

Proces ten i tak zachodzi w przyrodzie, a gaz mający nieprzyjemny zapach ulatnia się. Fermentacja realizowana w sposób kontrolowany powoduje, że nie powstaje zapach uciążliwy dla terenów sąsiednich i uzyskiwana jest z niego energia, która wraz z przykrym zapachem ulatnia się do atmosfery. Biogaz wykorzystywany do celów energetycznych powstaje w wyniku fermentacji: odpadów organicznych na wysypiskach śmieci, odpadów zwierzęcych w gospodarstwach rolnych, osadów ściekowych w oczyszczalniach ścieków.

Na terenie powiatu brak jest elektrowni biogazowych wytwarzających biogaz.

Sejmik Województwa Mazowieckiego w dniu 24 października 2017r. przyjął tzw. uchwałę antysmogową wprowadzającą na obszarze województwa mazowieckiego ograniczenia i zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. **"Uchwała antysmogowa"** obowiązuje od 11 listopada 2017 r.

Oprócz wymagań dotyczących użytkowanych i nowych źródeł ogrzewania na paliwa stałe, uchwała wprowadza zakaz stosowania następujących paliw:

- mułów i flotokonzentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem,
- węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla,
- węgla kamiennego w postaci sypkiej o uziarnieniu 0-3 mm,
- paliw zawierających biomasę o wilgotności w stanie roboczym powyżej 20% (np. mokrego drewna).

W 2018r. Powiat Gostyniński uruchomił sieć czujników jakości powietrza, z czego 5 szt. zamontowano w różnych częściach Gminy Miasto Gostynin, 2 czujniki w Gminie Pacyna, 1 szt. w Mieście Sanniki oraz 1 szt. w Gminie Szczawin Kościelny. Na stronie internetowej bezpłatnie można śledzić wyniki pomiarów. Kolor czujnika wskazuje na zapylenie powietrza: kolor zielony – bardzo niskie, żółty – średnie, pomarańczowy – wysokie i czerwony – bardzo wysokie.

ANALIZA SWOT

OBSZAR INTERWENCJI: OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none">– mała ilość uciążliwych zakładów przemysłowych emitujących zanieczyszczenia do powietrza atmosferycznego,– rozbudowa sieci gazowej zwłaszcza na terenie Gminy Miasta Gostynina,– duży potencjał zasobów energii odnawialnej (małe elektrownie wiatrowe, energia słoneczna, biomasa, płytki geotermia),– wprowadzenie na terenie województwa mazowieckiego uchwały „antysmogowej”,– realizacja Programów ochrony powietrza dla strefy mazowieckiej,– plany gospodarki niskoemisyjnej dla	<ul style="list-style-type: none">– system ogrzewania budynków mieszkalnych oparty na spalaniu węgla (często będącego niskiej jakości) w kotłach o niskiej efektywności,– niski stopień gazyfikacji powiatu i słabo rozwinięta sieć gazowa,– niski udział energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w ogólnym zużyciu energii elektrycznej,– brak odpowiedniej infrastruktury elektroenergetycznej dla rozwoju OZE,– opór społeczeństwa przy lokalizacji elektrowni wiatrowych,– niekorzystne dla rozwoju elektrowni wiatrowych przepisy prawa,– emisja punktowa na terenie powiatu,

gmin powiatu.	<ul style="list-style-type: none"> – niezadowolający stan części dróg na terenie powiatu, – niewystarczająca sieć ścieżek rowerowych i pieszych.
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> – stopniowy wzrost zainteresowania mieszkańców zagadnieniami związanymi ze zmianami klimatycznymi, niską emisją i OZE, – korzystne warunki do rozwoju odnawialnych źródeł energii, – realizacja programów ochrony powietrza dla strefy mazowieckiej, – kształtowanie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców, – możliwość pozyskania środków zewnętrznych na cele związane z gospodarką niskoemisyjną, z ochroną powietrza i klimatu, – program „Czyste powietrze”. 	<ul style="list-style-type: none"> – niskie dochody znakomitej części mieszkańców powiatu, co ma istotny wpływ na rodzaj i jakość wybieranego paliwa stałego oraz jakość kotłów, – wysokie koszty inwestycyjne i eksploatacyjne technologii niskoemisyjnych, – wzrost emisji gazów związany ze wzrostem natężenia ruchu komunikacyjnego, – stale wzrastająca liczba pojazdów na drogach, zwłaszcza pojazdów „starych” emitujących znaczne zanieczyszczenia, – niska świadomość ekologiczna społeczeństwa w zakresie zmian klimatu i skutków niskiej emisji, – zanieczyszczenia napływowe z terenów ościennych, – brak środków na wsparcie wymiany kotłów węglowych w budżetach jednostek samorządu terytorialnego.

Najważniejsze problemy w ochronie klimatu i jakości powietrza:

- systemy ogrzewania indywidualnego oparte na spalaniu paliw stałych w kotłach o niskiej efektywności,
- duża energochłonność budynków, ciepłownictwa i oświetlenia zewnętrznego,
- ograniczone możliwości dofinansowania wymiany nieefektywnych przestarzałych systemów ogrzewania indywidualnego,
- szybki przyrost liczby pojazdów i mało rozwinięty transport zbiorowy,
- brak odpowiedniej infrastruktury elektroenergetycznej dla rozwoju OZE,
- niski udział energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w ogólnym zużyciu energii elektrycznej,
- zanieczyszczenia napływające spoza terenu powiatu, zgodnie z dominującym kierunkiem wiatru.

Perspektywy zmian w latach obowiązywania programu:

Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza, szczególnie nasilonym w okresie grzewczym jest spalanie paliw. Paliwa stałe nadal są podstawowym rodzajem paliw wykorzystywanym do ogrzewania, co w sezonie zimowym powoduje ponadnormatywne stężenia pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz benzo(a)pirenu, a często niekorzystne warunki atmosferyczne (np. brak wiatru) powodują jeszcze większy wzrost stężeń zanieczyszczeń. W sezonie letnim zaś mamy zbyt wysokie stężenia ozonu troposferycznego. Przewiduje się, że w związku z pojawiającymi się falami upałów nastąpi wzrost stężeń ozonu troposferycznego, który powstaje na skutek reakcji fotochemicznych związków azotu i LZO z dużym nasłonecznieniem. Ekspozycja na ponadnormatywne stężenia ozonu troposferycznego może powodować negatywny wpływ na zdrowie m.in. ból głowy, podrażnienie oczu, podrażnienie dróg oddechowych, obniżenie wydolności. Należy dążyć do poprawy stanu jakości powietrza np. poprzez zmianę nośników energii z paliw stałych na paliwa płynne, gazowe w tym źródła geotermalne, rozbudowę miejskich sieci ciepłych w oparciu o „czyste” źródła energii, termomodernizację budynków, budowę ścieżek rowerowych.

2.3. Zagrożenia hałasem

2.3.1. Stan aktualny. Presje

Hałas - to każdy dźwięk, który w danych warunkach jest określany jako szkodliwy, uciążliwy lub przeszkadzający, niezależnie od jego parametrów fizycznych.

Hałas jest czynnikiem stresogennym. Przy długotrwałej ekspozycji powoduje m. in. choroby układu krążenia, choroby psychiczne i zaburzenia snu. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa - rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku - terenami podlegającymi ochronie akustycznej są tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej, zagrodowej, tereny szpitali, szkół, domów opieki społecznej, uzdrowisk pod budynki związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży oraz tereny rekreacyjno-wypoczynkowe czy mieszkaniowo-usługowej. Dla hałasu drogowego, dopuszczalne wartości poziomów hałasu wynoszą w porze dziennej – w zależności od rodzaju terenu – od 50 do 65 dB, w porze nocnej 45 do 59 dB.

Oceny stanu akustycznego środowiska dokonuje się na podstawie wskaźników krótkookresowych i długookresowych. Wskaźniki krótkookresowe w odniesieniu do jednej

doby dla pory dnia L_{AeqD} (od godz. 6.00 do godz. 22:00) i dla pory nocy L_{AeqN} (od godz. 22:00 do godz. 6:00) mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska. Wskaźniki długookresowe dla przedziału odniesienia równemu wszystkim dobom w roku dla pory dzień-wieczornonocnej L_{DWN} i nocnej L_N (pora dnia od 6:00 do 18:00, pora wieczoru od 18:00 do 22:00, pora nocy od 22:00 do 6:00) stosuje się do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem np. podczas sporządzania map akustycznych i programów ochrony środowiska.

Ze względu na środowisko występowania na terenie powiatu hałas dzieli się na trzy podstawowe grupy:

- hałas od środków transportu (komunikacyjny, drogowy).
- hałas w przemyśle (przemysłowy, usługowy),
- hałas w pomieszczeniach mieszkalnych, użyteczności publicznej i na terenach wypoczynkowych (komunalny).

Na terenie powiatu gostynińskiego najistotniejszym źródłem hałasu jest hałas komunikacyjny, w mniejszym stopniu – hałas przemysłowy i hałas pochodzący ze źródeł punktowych związanych z działalnością usługową.

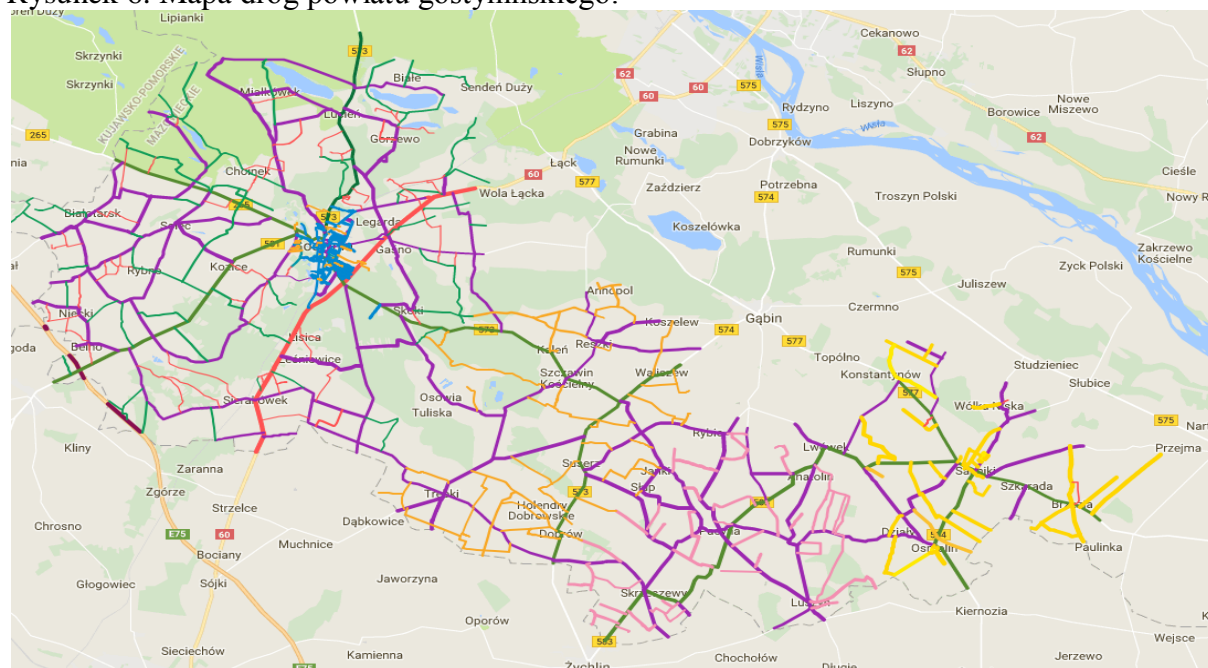
2.3.1.1. Hałas komunikacyjny (drogowy)

Hałas komunikacyjny - drogowy – oddziałuje w coraz większym stopniu na środowisko i zdrowie mieszkańców. Jest to spowodowane wzrostem liczby środków transportu (na terenie powiatu gostynińskiego wg danych GUS w 2016r. ilość pojazdów ogółem wynosiła w 2016r. - 44207 szt., a w 2017r. – 45451 szt.), natężeniem i płynnością ruchu, rodzajem i stanem technicznym pojazdów, w tym udziałem pojazdów ciężarowych w strumieniu pojazdów, prędkością strumienia pojazdów, położeniem dróg oraz rodzajem i stanem technicznym nawierzchni, ukształtowaniem terenu, przez który przebiega trasa komunikacyjna, charakterem obudowy trasy i rodzaj sąsiadującej z trasą zabudową (np. osłony przeciwhałasowe, zabudowa, zieleń itp.). Hałas ten koncentruje się wzdłuż szlaków komunikacyjnych, ma więc charakter liniowy. Poziom hałasu komunikacyjnego w ciągu ostatnich lat uległ jednak zmniejszeniu, co jest zasługą budowy „małej” i dużej obwodnicy miasta Gostynina, ale nadal jest dokuczliwy dla mieszkańców miasta.

Największymi źródłami hałasu drogowego są szlaki komunikacyjne – drogi wojewódzkie (DW), drogi krajowe i autostrada A1, które przebiegają przez teren powiatu gostynińskiego tj.: DW 265 - Granica woj. mazowieckiego - Gostynin, DW 573 - Nowy

Duninów - Gostynin – Szczawin Borowy Kolonia – granica woj. mazowieckiego,
DW 574 - Gąbin – Szczawin Kościelny Kolonia, DW 577 - Gąbin – Sanniki – Ruszki,
DW 581 - Gostynin – granica woj. mazowieckiego, DW 583 - granica woj. mazowieckiego
– Sanniki, DW 584 - Sanniki – granica woj. mazowieckiego, droga krajowa: Droga DK60 z
obwodnicą Gostynina - granica województwa Sieraków - Stefanów granica powiatu wraz z
sięgaczem do DK60, autostrada A1 (odcinek I – dł. 73 m, odcinek II - długość 1250m,
odcinek III - długość 1880 m).

Rysunek 6. Mapa dróg powiatu gostynińskiego.

Objaśnienia:
——— - autostrada A1
——— - drogi wojewódzkie
——— - drogi powiatowe
——— - drogi gminne lub wewnętrzne gminne.
[źródło: <http://ebok.gostynin.powiat.pl>]

Ocena stanu akustycznego

Stan środowiska akustycznego oceniany jest w oparciu o prowadzone badania uciążliwości akustycznej poszczególnych źródeł hałasu.

Badanie hałasu przemysłowego i komunikacyjnego na terenie powiatu prowadzone jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie, natomiast badaniem poziomu hałasu komunalnego - Wojewódzka Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Warszawie. Działania WIOŚ koncentrują się na pomiarach hałasu drogowego, lotniczego i przemysłowego, tj. pochodzącego od tych źródeł, które postrzegane są przez społeczeństwo, jako najbardziej uciążliwe. WIOŚ został ustawowo zobowiązany do dokonywania oceny

stanu akustycznego środowiska na terenach, które nie są objęte obowiązkiem opracowywania map akustycznych.

Zgodnie z informacjami opublikowanymi przez WIOŚ ostatnie badania poziomu hałasu komunikacyjnego były przeprowadzane na terenie powiatu gostynińskiego w roku 2009 i 2012, tylko w mieście Gostynin. Nie prowadzono pomiarów poziomu hałasu na terenie innych gmin powiatu.

Tabela 6. Lokalizacja punktów pomiarowych poziomu hałasu z wynikami pomiarów wskaźników (krótkookresowych) mających zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska w odniesieniu do jednej doby.

Lokalizacja punktu pomiarowego				Data i wyniki pomiarów			Norma	
Adres punktu	dlugość geograf. [°]	szerokość geograf. [°]	l-odległość h-wysokość [m]	Data	LAeq D [dB]	LAeq N [dB]	LAeq D [dB]	LAeq N [dB]
Gostynin, ul. Dybanka	19,45963	52,42266	h = 4 m	2009-07-02	69,4	-	60	-
Gostynin, ul. Dybanka	19,45963	52,42266	h = 4 m	2009-07-02	-	64,6	-	50
Gostynin przy ul. Kutnowskiej (w okolicach szkoły i basenu)	19,459389	52,419889	l=3 h=4	2012-09-17	66,5	62	65	56

Objaśnienia:

l – odległość od skrajnego pasa ruchu

h – wysokość punktu pomiarowego nad powierzchnią terenu

[źródło: wios.warszawa.pl]

W Gostyninie przy ulicy Dybanka w wyniku badań hałasu przeprowadzonych w 2009r. stwierdzono, że równoważny poziom dźwięku dla pory dnia wynosił LAeq D = 69,4dB, a dla pory nocy LAeq N = 64,6dB. W obydwu przypadkach zostały przekroczone wartości dopuszczalne (odpowiednio 60dB i 50dB). Natomiast w Gostyninie przy ul. Kutnowskiej (w okolicach szkoły i basenu) w wyniku badań hałasu przeprowadzonych w 2012r. stwierdzono, że równoważny poziom dźwięku dla pory dnia i nocy dla hałasu drogowego wynosił LAeqD=66,5dB i LAeqN=62,0dB. Stwierdzono przekroczenia dla pory dnia i nocy (odpowiednio 65dB i 56dB). Na podstawie pomiarów wykonanych w 2012r. można stwierdzić, że poziom zagrożenia hałasem komunikacyjnym (liczba osób narażonych) zmalał w znaczący sposób. Wynika to z faktu, że w 2012 roku znowelizowano rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku podwyższając dla hałasu drogowego poziomy dopuszczalne od 5 do 10 dB.

Oprócz WIOŚ obowiązek przeprowadzenia oceny stanu akustycznego poprzez wykonanie pomiarów lub map akustycznych spoczywa w zakresie określonym ustawą z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska na staroście (prezydencie miasta),

zarządcy drogi, linii kolejowej, instalacji oraz lotniska. Wyniki takich pomiarów i mapy akustyczne przesyłane są m.in. do WIOŚ, który gromadzi je w rejestrze. Co 5 lat miasta powyżej

100 tys. ludności (aglomeracje) oraz zarządcy dróg/linii kolejowych są według ustawy Prawo ochrony środowiska zobowiązani do sporządzenia takiej mapy.

Dla dróg wojewódzkich przebiegających przez teren powiatu gostynińskiego nie ma obowiązku tworzenia map akustycznych, bo po żadnej z nich nie przejeżdża powyżej 3 mln pojazdów w ciągu roku

Największa uciążliwość związana z hałasem jest generowana przez drogę DK 60 oraz autostradę A1 (największa liczba przejeżdżających przez ww. odcinki dróg w ciągu doby).

Dla dróg krajowych przebiegających przez teren powiatu gostynińskiego zarządca dróg – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad – sporządził mapy akustyczne dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000000 pojazdów rocznie, które zostaną wykorzystane przez Marszałka Województwa Mazowieckiego do tworzenia i aktualizacji „Programów ochrony środowiska przed hałasem.”

Opracowanie obejmuje odcinki dróg krajowych na terenie powiatu gostynińskiego w województwie mazowieckim o natężeniu ruchu SDR (średni dobowy ruch) powyżej 3 000000 pojazdów rocznie oraz odcinków dróg oddziałujących akustycznie na tereny powiatu gostynińskiego, tj.:

- drogi DK 60 i DK 60c - Gostynin/obwodnica/-Łąck Gostynin (gmina wiejska),
- A1 (E75) - węzeł Kowal-węzeł Kutno pñ. Gostynin (gmina wiejska).

Na podstawie przeprowadzonych analiz stwierdzono występowanie przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu na obszarach chronionych akustycznie, bezpośrednio przylegających do analizowanych odcinków dróg krajowych.

Przeprowadzone badania monitoringowe hałasu wykazują, że hałas komunikacyjny w dalszym ciągu jest jednym z największych zagrożeń i uciążliwości, a poziom zagrożenia hałasem komunikacyjnym jest w dalszym ciągu znaczący dla mieszkańców (duża liczba osób narażonych).

Zabezpieczenia akustyczne

W wyniku analizy porealizacyjnej GDDKiA wykonała ciągle pomiary hałasu w ograniczonym czasie 24 h. Analizując wyniki pomiarów stwierdzono, przekroczenia dopuszczalnego poziomu dźwięku w porze dnia we wszystkich punktach pomiarowych zlokalizowanych przy zabudowie chronionej, z wyjątkiem dwóch punktów pomiarowych. W

porze nocy przekroczenia poziomu dopuszczalnego występowały we wszystkich punktach pomiarowych zlokalizowanych przy zabudowie chronionej, z wyjątkiem jednego punktu.

W celu ograniczenia rozprzestrzeniania się hałasu na tereny chronione wykonano ekrany akustyczne. Zostały one wybudowane wzdłuż drogi krajowej nr 60 od km 1+311,5 do km 1+500 na długości 188,5 m, ich wysokość wynosi od 3,0 m do 4,5 m.

2.3.1.2. Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy na terenie powiatu gostynińskiego stanowi zagrożenie o charakterze lokalnym, występujące głównie na terenach sąsiadujących z zakładami produkcyjnymi i usługowymi. Poziom hałas przemysłowego jest kształtowany indywidualnie dla każdego obiektu i zależy od rodzaju i ilości wykorzystywanych przez zakład maszyn i urządzeń, izolacyjności obudowy hal przemysłowych oraz prowadzonego procesu technologicznego. Pomiary poziomu hałasu przemysłowego emitowanego do środowiska są wykonywane w ramach kontroli przez WIOŚ i w ramach automonitoringu zarządzających zakładami przemysłowymi. Na terenie powiatu decyzje Starosty Gostynińskiego o dopuszczalnym poziomie hałasu posiadają: Pietrzak Holding S.A. sprzedany aktualnie firmie Bimer Sp. z o.o. Oddział w Gostyninie, PPH Export-Import ZOMAR Marek Róg z siedzibą w Lwówku, gm. Sanniki oraz samoobsługowa myjnia samochodowa prowadzona przez Pana Sławomira Majewskiego przy ul. 18 Stycznia 22E w Gostyninie.

Podsumowując należy stwierdzić, że hałas przemysłowy stanowi stosunkowo niewielką część czynników wpływających na środowisko akustyczne powiatu; jego największy wpływ może być odczuwalny w mieście Gostynin, gdzie zlokalizowane są, jeszcze działające, zakłady przemysłowe.

2.3.1.3. Hałas kolejowy

Na terenie miasta Gostynin i gminy Gostynin zagrożenie hałasem kolejowym dotyczy obszarów położonych wzdłuż linii kolejowej nr 33 – linia normalnotorowa łącząca stację Kutno ze stacją Brodnica, na odcinku Kutno - Płock Trzepowo.

ANALIZA SWOT

OBSZAR INTERWENCJI: ZAGROŻENIA HAŁASEM	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> – systematyczna modernizacja dróg, – wybudowanie małej i dużej obwodnicy miasta Gostynina, – mała ilość zakładów przemysłowych, które emitują ponadnormatywny hałas przemysłowy 	<ul style="list-style-type: none"> – niewystarczający poziom monitoringu hałasu komunikacyjnego, – mała ilość dróg rowerowych na terenie powiatu, – duża ilość dróg będących w złym stanie technicznym, wymagających modernizacji, – drogi tranzytowe przebiegające przez tereny gmin i związane z tym duże natężenie ruchu, – lokalny hałas kolejowy, – duże natężenie ruchu samochodowego, – niska świadomość ekologiczna mieszkańców, – emisja hałasu wynikająca z korzystania z indywidualnych środków transportu przez mieszkańców, – brak komunikacji miejskiej
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> – większa dostępność zabezpieczeń akustycznych dla budynków objętych ochroną prawną, – uwzględnianie w przepisach prawach miejscowego gmin problemów dotyczących ponadnormatywanego oddziaływania hałasu na mieszkańców, – możliwość pozyskiwania środków finansowych na poprawę infrastruktury drogowej, – rozwój i promowanie transportu zbiorowego - uwzględnienie potrzeb społeczności lokalnych przy projektowaniu połączeń regionalnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – szybko rosnąca liczba pojazdów na drogach, często będących w złym stanie technicznym, – niewystarczająca ilość prowadzonych remontów dróg, – niewystarczająca ilość środków finansowych na modernizację dróg,

Najważniejsze problemy w zagrożeniu hałasem:

- wzrost liczby pojazdów, co może przyczynić się do przekraczania poziomów dopuszczalnych hałasu w środowisku i pogorszenia komfortu życia mieszkańców,
- zły stan techniczny dróg,
- lokalizowanie w bezpośrednim sąsiedztwie dróg terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową.

Perspektywy zmian w latach obowiązywania Programu

W okresie obowiązywania programu nie przewiduje się istotnych zmian w zakresie emisji hałasu.

2.4. Pola elektromagnetyczne

2.4.1. Stan wyjściowy. Presje

Promieniowanie elektromagnetyczne to emisja zaburzeń energetycznych wywołanych przepływem prądu elektrycznego lub zmianą ładunków w źródle. Zaburzenie polega na fakcie, że zmiana pola magnetycznego (elektrycznego) z określoną częstotliwością, wywołuje zmianę z tą samą częstotliwością pola elektrycznego (magnetycznego).

Promieniowanie elektromagnetyczne dzielimy na:

- promieniowanie niejonizujące, które obejmuje pola elektromagnetyczne w zakresie od 0 do 300 GHz np. promieniowanie widzialne, podczerwień, radiofale, promieniowanie do urządzeń elektrycznych linii przesyłowych,
- promieniowanie jonizujące, które obejmuje pola elektromagnetyczne w zakresie powyżej 300 GHz np. promienie X, gamma, ultrafiolet.

Promieniowanie jonizujące nie stanowi zagrożenia w powiecie, poza niewielkim promieniowaniem naturalnym.

Źródłem promieniowania niejonizującego jest każde urządzenie (każda instalacja), w którym następuje przepływ prądu np. sieci energetyczne, w tym linie wysokiego napięcia, stacje radiowe i telewizyjne, stacje bazowe i telefony telefonii komórkowej, radiotelefony, CB-radio, urządzenia radiowo-nawigacyjne, urządzenia elektryczne wykorzystywane w domu np. kuchenki mikrofalowe, itp.

Oddziaływanie pól elektromagnetycznych może mieć negatywny wpływ na życie człowieka i przebieg różnych procesów życiowych. Mogą wystąpić m.in. zaburzenia funkcji ośrodkowego układu nerwowego, układu rozrodczego, hormonalnego i krwionośnego oraz narządów słuchu i wzroku. Obecność pól elektromagnetycznych może mieć również niekorzystny wpływ na rośliny i zwierzęta: u roślin – opóźniony wzrost i zmiany w budowie zewnętrznej, u zwierząt – zaburzenia neurologiczne, zakłócenia wzrostu, żywotności i płodności. Ograniczenia lub sposoby korzystania z obszarów położonych bezpośrednio pod liniami elektromagnetycznymi oraz w ich sąsiedztwie powinny być zapisane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Presje

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi, zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska, polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych wartości lub co najmniej na tych poziomach, albo zmniejszeniu poziomów co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane. Realizacja ww. celu oprócz zapisów ustawowych opiera się na rozporządzeniach wykonawczych Ministra Środowiska:

- z dnia 30 października 2003r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów,
- z dnia 12 listopada 2007r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku,
- z dnia 2 lipca 2010r. w sprawie zgłoszenia instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne.

Poziomy dopuszczalne dla miejsc dostępnych dla ludności lub przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową wynoszą:

- dla częstotliwości przemysłowych 50 Hz dla obszarów dostępnych dla ludności – 10 kV/m, oraz dla obszarów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową – 1 kV/m,
- dla wysokich częstotliwości (fale radiowe, mikrofałe) (3 MHz- 300 GHz) – 7 V/m.

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje w ramach państwowego monitoringu środowiska - Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska. WIOŚ prowadzi okresowe badania kontrolne poziomów pól w środowisku, na podstawie których m.in. prowadzi rejestr zawierający informację o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

W chwili obecnej sztuczne promieniowanie elektromagnetyczne jest największym energetycznym zanieczyszczeniem na Ziemi. O kilka rzędów wielkości przekracza tło naturalne i nie ma takiego miejsca, gdzie by nie występowało.

Na terenie powiatu gostynińskiego głównymi źródłami pól elektromagnetycznych są linie elektryczne i urządzenia elektroenergetyczne oraz stacje bazowe telefonii komórkowej. Na terenie powiatu znajdują się dwa Główne Punkty Zasilania, które transformują napięcie 110/15 kV. Zlokalizowane są one w mieście Gostyninie i w miejscowości Szkarada (gmina Sanniki). Przez obszar powiatu przebiegają linie elektroenergetyczne 110 kV, ale ich

uciążliwość mieści się w strefach ochronnych, których maksymalny zasięg wynosi: 12 m dla linii 110 kV licząc od osi skrajnych przewodów.

Tabela 7. Wykaz głównych źródeł pól elektromagnetycznych na terenie powiatu gostynińskiego.

Lp.	Nazwa prowadzącego instalację	Nazwa instalacji	Położenie	
			gmina	miejsowość nr działki
1	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7, 02-677 Warszawa	Stacja Bazowa GST3301 A	m. Gostynin	Gostynin, ul. Kolejowa 24
2	T-MOBILE Polska S.A. ul. Marynarska 12, 02-674 Warszawa	Stacja Bazowa 22017 (92027N!) WPL_ GOSTYNIN_KOLEJOWA24	m. Gostynin	Gostynin, ul. Kolejowa 24
3	ORANGE POLSKA S.A. Al. Jerozolimskie 160, 02-326 Warszawa	Stacja Bazowa 1657 (92966N!)GOSTYNIN_CITY	m. Gostynin	Gostynin, ul. Wojska Polskiego 28A
4	ORANGE POLSKA S.A. Al. Jerozolimskie 160, 02-326 Warszawa	Stacja Bazowa 1652 (92978N!) GOSTYNIN	m. Gostynin	Gostynin, ul. Zalesie 1 dz. 6721/3
5	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7, 02-677 Warszawa	Stacja Bazowa GST3302 D	m. Gostynin	Gostynin, ul. 18-go Stycznia 36
6	Orange Polska S.A. Al. Jerozolimskie 160 02-326 Warszawa	Stacja bazowa (92251N!) GOSTYNIN PKS	m. Gostynin	Gostynin, ul. 18-go Stycznia 36 dz. 6037/1
7	POLKOMTEL Sp. z o.o. ul. Konstruktorska 4 02-673 Warszawa	Stacja Bazowa BT1 1240 GOSTYNIN	m. Gostynin	Gostynin ul. Kolonia 35
8	POLKOMTEL Infrastruktura Sp. z o.o. ul. Konstruktorska 4, 02-673 Warszawa	Stacja Bazowa BT 13305 Gostynin 2	m. Gostynin	Gostynin, u. Jana Pawła II 4
9	ENERGA-OPERATOR S.A. ul. Marynarki Polskiej 130 80-557 Gdańsk	Stacja bazowa TERA-EOP259_Gostynin	m. Gostynin	Gostynin, ul. 18-go Stycznia
10	ENERGA-OPERATOR S.A. Oddział w Płocku ul. Wyszogrodzka 106, 09-400 Płock	stacja elektroenergetyczna 110/15 kV GPZ Gostynin	m. Gostynin	Gostynin
11	T-MOBILE Polska S.A. ul. Marynarska 12 02-674 Warszawa	Stacja Bazowa 22032 (92059N!) WPL_GOSTYNIN_LEŚNIEWICE	gm. Gostynin	Leśniewice dz. 132/1
12	T-MOBILE Polska S.A. ul. Marynarska 12, 02-674 Warszawa	Stacja Bazowa Nr 22150 (92012N!) LUCIEŃ	gm. Gostynin	Lucień dz. 64
13	Polkomtel Sp. z o.o. ul. Postępu 3, 02-676 Warszawa	Stacja Bazowa BT11688 LUCIEŃ	gm. Gostynin	Lucień dz. 109/2
14	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7, 02-677 Warszawa	Stacja Bazowa GST4402 B	gm. Gostynin	
15	POLKOMTEL Sp. z o.o. ul. Konstruktorska 4 02-673 Warszawa	Stacja Bazowa BT 13384 GOSTYNIN SIERAKÓWEK	gm. Gostynin	Sierakówek dz. 118/1
16	ORANGE POLSKA S.A. Al. Jerozolimskie 160, 02-326 Warszawa	Stacja Bazowa (92213N!)GOSTYNIN NEW	gm. Gostynin	Skoki dz. 79/1
17	ORANGE POLSKA S.A. Al. Jerozolimskie 160, 02-326 Warszawa	Stacja bazowa (92333N!) STEFANÓW	gm. Gostynin	Stefanów dz. 75/3
18	T-MOBILE Polska S.A. ul. Marynarska 12 02-674 Warszawa	Stacja Bazowa 22530 (92063N!) WPL_SZCZAWINK_SZCZAWINKOSCI	gm. Szczawin Kościelny	Szczawin Kościelny ul. Spółdzielcza 8

19	Nordisk Polska Sp. zo.o. Al. Stanów Zjednoczonych 61A, 04-028 Warszawa POLKOMTEL Infrastruktura Sp. zo.o. ul. Konstruktorska 4, 02-673 Warszawa;	Stacja Bazowa BT 13327 SZCZAWIN	gm. Szczawin Kościelny	Szczawin Kościelny ul. Spółdzielcza 8 dz. 149/6
20	Polkomtel Sp. z o.o. ul. Postępu 3, 02-676 Warszawa	Stacja Bazowa BT 13328 SZCZAWIN	gm. Szczawin Kościelny	Szczawin Kościelny ul. Spółdzielcza 8 dz. 149/6
21	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7, 02-677 Warszawa	Stacja bazowa GST4401_A	gm. Szczawin Kościelny	Szczawin Kościelny ul. Spółdzielcza 8
22	ORANGE POLSKA S.A. Al. Jerozolimskie 160, 02-326 Warszawa	Stacja Bazowa 1685 (92987N!) SUSERZ	gm. Szczawin Kościelny	Suserz dz. 288/3
23	T-MOBILE Polska S.A. ul. Marynarska 12 02-674 Warszawa	Stacja Bazowa 22035 (92026N!) WPL_SANNIKI_SANNIKI	gm. Sanniki	Sanniki, ul. Warszawska 152 dz. 105/1
24	P4 Sp. z o.o. ul. Taśmowa 7, 02-677 Warszawa	Stacja bazowa GST4410_A	gm. Sanniki	Sanniki, ul. Polna dz. 908
25	Polkomtel Sp. z o.o. ul. Postępu 3, 02-676 Warszawa	Stacja Bazowa BT 13301 SANNIKI	gm. Sanniki	Sanniki, dz. 75/3
26	ORANGE POLSKA S.A. z siedzibą Al. Jerozolimskie 160, 02-326 Warszawa	Stacja Bazowa 1658 (92967N!) OSMOLIN	gm. Sanniki	Osmolin, ul. Kościelna 34 dz. 79
27	ENERGA-OPERATOR S.A. ul. Marynarki Polskiej 130 80-557 Gdańsk	Stacja bazowa TERA-EOP259_Gostynin	gm. Sanniki	Szkarada
28	ENERGA-OPERATOR S.A. Oddział w Płocku ul. Wyszogrodzka 106, 09-400 Płock	Stacja elektroenergetyczna 110/15 kV GPZ Szkarada	gm. Sanniki	Szkarada

[źródło: Starostwo Powiatowe w Gostyninie; rejestr prowadzony przez Starostę Gostynińskiego dot. zgłoszeń instalacji, z których emisja nie wymaga pozwolenia, a wymaga zgłoszenia, zgodnie z art. 152 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska, stan na dzień: 30.09.2019r.].

Na terenie powiatu gostynińskiego WIOŚ Warszawa przeprowadził pomiary promieniowania elektromagnetycznego w roku 2012 i 2014, a następnie powtórzył je w tych samych miejscach w roku 2015 i 2017.

Tabela 8. Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych w powiecie gostynińskim.

Miejscowość	Lokalizacja		Data pomiaru	Natężenie składowej elektrycznej pola w [V/m]	Data pomiaru	Natężenie składowej elektrycznej pola w [V/m]
	Współrzędne geograficzne w stopniach			(0,1÷3000) w [MHz]		(0,1÷3000) w [MHz]
	E	N				
Lucień gm. Gostynin	19,476	52,489	2014-09-07	<0,2	2017-11-28	<0,2
Gostynin, ul. Rynek 16	19,461	52,429	2012-06-27	<0,2	2015-08-27	0,23
Lucień, gm. Gostynin	19,476	52,489	2011-09-07	0,3	2014-09-07	<0,2

[źródło: www.wios.warszawa / monitoring pól elektromagnetycznych].

Analiza wyników pomiarów wykonanych w 2017r. wykazała, że występujące w środowisku poziomy pól elektromagnetycznych są mniejsze od poziomów dopuszczalnych (dopuszczalny poziom w zależności od częstotliwości zawiera się w przedziale od 7 V/m do 20 V/m).

Z porównania wyników pomiarów wykonanych w m. Lucień, gm. Gostynin w 2017r. i w 2014 r. wynika, że natężenie składowej elektrycznej nie zmieniło się.

W porównaniu do wyników pomiarów wykonanych w Gostyninie w 2012r. stwierdzono, że natężenie składowej elektrycznej w 2015r. wzrosło.

W porównaniu do wyników pomiarów wykonanych w m. Lucień 2011r. stwierdzono, że natężenie składowej elektrycznej w 2014r. obniżyło się.

Poza pomiarami, w ramach Państwowego monitoringu środowiska, WIOŚ prowadzi bazę źródeł pól elektromagnetycznych (łącznie z pomiarami wokół nich, które zostały wykonane przez zarządzających i jednostki kontrolujące), znajdujących się na terenie województwa mazowieckiego, mogących wpływać negatywnie na środowisko. W żadnym przypadku pomiary nie wykazały przekroczeń w miejscach dostępnych dla ludności, czy też przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową.

ANALIZA SWOT

OBSZAR INTERWENCJI: POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki zewnętrzne)
– brak przekroczeń natężeń pól elektromagnetycznych	– wzrost poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w wyniku rozwoju źródeł pól elektromagnetycznych (radiokomunikacyjnych), – mała ilość prowadzonych pomiarów PEM na terenie powiatu
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
– utrzymanie wartości natężenia pola elektromagnetycznego na terenie powiatu na stałym poziomie	– lokalizowanie obiektów radiokomunikacyjnych i radiolokacyjnych w pobliżu obszarów zabudowanych, – wzrost natężeń pól elektromagnetycznych

Najważniejsze problemy w zagrożeniu hałasem:

- duże skupienie źródeł pól elektromagnetycznych (radiokomunikacyjnych) w pobliżu obszarów zabudowanych,
- wzrost ilości źródeł pól elektromagnetycznych (radiokomunikacyjnych), co powoduje wzrost poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Perspektywy zmian w latach obowiązywania programu:

W okresie obowiązywania programu planuje się utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym.

2.5. Gospodarowanie wodami

2.5.1. Charakterystyka hydrologiczna powiatu

2.5.1.1. Rzeki

Powiat gostyniński w całości położony jest w regionie wodnym Środkowej Wisły, w dorzeczach 3 rzek: Skrwy Lewej, Rakutówki (zachodnia część powiatu) i Bzury (gmina Sanniki, gmina Pacyna i częściowo Szczawin Kościelny). Głównymi rzekami powiatu gostynińskiego są: Skrwa Lewa, Osetnica, Rakutówka, Nida, Przysowa.

Jednak najważniejszą pod względem gospodarczym i hydrograficznym rzeką przepływającą przez teren powiatu jest rzeka **Skrwa Lewa**. Jest to lewobrzeżny dopływ Wisły. Źródła rzeki znajdują się na południe od wsi Łanięta. Przepływa między innymi przez Belno (powiat kutnowski), Gostynin i Soczewkę (powiat płocki), w pobliżu której wpada do Wisły oraz przez Gostynińsko-Włocławski Park Krajobrazowy. Stanowi granicę pomiędzy Kujawami a Mazowszem. W jej dolinie rozciąga się „oz gostyniński”. Ten kręty wał towarzyszy jej na długości 14 kilometrów, charakteryzuje się falistym zarysem linii grzbietowej i często stromymi stokami. Pomędzy Belnem a Gostyninem jej dolina jest Obszarem Chronionego Krajobrazu Dolina Skrwy Lewej, w którym znajdują się dwa rezerwaty przyrody: rezerwat przyrody Drzewce i rezerwat przyrody Dolina Skrwy. Uwarunkowania przyrodnicze zlewni Skrwy Lewej czynią z niej jedną z najbardziej atrakcyjnych części województwa. Na atrakcyjność tego terenu składają się: bogata sieć jezior, urozmaicona rzeźba, klimat charakteryzujący się małą ilością opadów, różnorodność zbiorowisk roślinnych i wysoka lesistość. Skrwa Lewa jest częściowo uregulowana i osiąga spadek podłużny 1,12 ‰. Do 1980 roku rzeka Skrwa Lewa przepływała przez jezioro Lucieńskie. Wskutek awarii, która wydarzyła się w tych okolicach w 1980 roku, w celu niedopuszczenia przedostania się substancji ropopochodnych do jeziora, zdecydowano się na odcięcie Skrwy Lewej od zbiornika i skierowanie większości jej wód korytem sztucznym. Po oddaniu do eksploatacji oczyszczalni w Gostyninie jakość wody w rzece poprawiła się na tyle, że został w końcu lat 90. przywrócony naturalny przepływ przez jezioro Lucieńskie.

Na terenie Gminy Gostynin znajduje się ok. 85% dorzecza Skrwy Lewej wraz z jej głównym dopływem Osetnicą oraz górna część zlewni Rakutówki. Zlewnia rzeki **Osetnicy** stanowi 32,6% całkowitej powierzchni odwadnianej przez Skrwę. Rzeka Osetnica ma długość ok. 20 km i w całości płynie po terenie powiatu gostynińskiego.

Wschodnia część powiatu (gmina Pacyna i częściowo Sanniki) znajduje się w zlewni rzeki Bzury i odwadniana jest za pomocą dopływów Słudwi: Nidy i Przysowy. Zlewnia Nidy sąsiaduje ze zlewnią Kanału Troszyńskiego. Granica między tymi zlewniami jest niezbyt wyraźna. W zlewni Nidy znajdują się liczne rowy melioracyjne, dominują pola uprawne, brak jest jezior.

Główne rzeki, które przepływają przez Gminę Szczawin Kościelny to Osetnica i Przysowa. Na terenie gminy znajduje się także Kanał Jesionka-Waliszew. **Osetnica**, przepływająca przez północną część gminy Szczawin Kościelny, ma długość ok. 20 km. Jest to główny dopływ Skrwy Lewej, który przepływa przez Jezioro Szczawińskie. Do Osetnicy tuż poza granicami gminy uchodzi Kanał Jesionka – Waliszew.

Przysowa znajduje się w południowej części Gminy Szczawin Kościelny, dalej przepływa przez gminę Pacyna i łączy się z rzeką Słudwią, poza granicami powiatu, jako jej lewy dopływ (dorzecze Bzury).

Tabela 9. Charakterystyka morfometryczna głównych rzek powiatu.

Rzeka	Gmina	Odbiornik, do którego uchodzi	Powierzchnia zlewni [km ²]	Długość ogółem [km]
Skrwa Lewa	m. Gostynin	Wisła	418,4	45,2
Osetnica	Gostynin	Skrwa Lewa	119,5	20,0
Przysowa	Szczawin Kościelny, Pacyna	Słudwia	155,8	38,0
Nida	Sanniki	Słudwia	15,0	30,0

[źródło: wios.warszawa.pl].

2.5.1.2. Jeziora

Na obszarze powiatu gostynińskiego występują liczne jeziora pochodzenia polodowcowego. Większość z nich leży w północnej części powiatu, głównie na terenie gminy Gostynin, ale także w mieście Gostyninie i gminie Szczawin Kościelny. Jeziora te mają duże znaczenie hydrograficzne i gospodarcze nie tylko dla terenu powiatu, ale również dla województwa mazowieckiego. Spełniają one ważną rolę w ekosystemie wodnym. Odgrywają dużą rolę dla rekreacji i rybołówstwa. Główne jeziora powiatu zajmują powierzchnię około 520 ha, a ich objętość to ponad 35 mln m³ wody.

Tabela 10. Podstawowe dane morfometryczne głównych jezior powiatu.

Jezioro	Położenie		Powierzchnia (ha)	Długość max. (m)	Szerokość max. (m)	Głębokość max. (m)	Głębokość średnia (m)	Objętość (tys. m ³)	Powierzchnia zlewni całkowitej km ²
	zlewnia	gmina							
Białe	Skrwa Lewa - Wisła	Gostynin	150,2	2925,0	730,0	31,3	9,9	14885,0	13,8
Drzesno			13,8	670,0	300,0	2,1	1,2	170,0	2,5
Lucieńskie			201,3	3325,0	890,0	20,0	8,3	16790,0	42,6
Sumino			35,6	1670,0	285,0	7,0	3,4	1200,0	10,0
Szczawińskie		Szczawin Kościelny	48,4	935	730	2,0	b.d.	b.d.	b.d.
Czarne	Rakutówka - Zgłowiączka - Wisła	Miasto Gostynin	4,2	400	180	4,0	2,2	90,0	25,0
Kocioł			4,1	290,0	185,0	16,6	6,6	270,1	0,2
Gościąż	Rakutówka - Zgłowiączka - Wisła	Gmina Gostynin	13,0	b.d.	b.d.	2,4	1,4	180,0	b.d.
Przytomne			38,5	1600,0	325,0	8,2	4,0	1551,0	30,0
Zuzinowskie			10,7	1274,0	245,0	6,4	2,6	278,0	30,5

[źródło: „Stan środowiska w województwie mazowieckim w 2012 roku.”, publikacja Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie, Warszawa 2013r. i „Jakość i zagrożenia wód powierzchniowych w województwie mazowieckim”, publikacja Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie, Warszawa 2002r.].

Jeziora leżące na terenie powiatu gostynińskiego charakteryzują się średnią i dużą podatnością na degradację. Wynika to z niekorzystnych warunków morfometrycznych i zlewniowych, do których należą: mała głębokość, długa linia brzegowa w stosunku do pojemności oraz niekorzystne zagospodarowanie zlewni bezpośrednich.

Jeziora te przede wszystkim spełniają funkcje turystyczno- rekreacyjne. Nad ich brzegami zlokalizowane są ośrodki wypoczynkowe, działki rekreacyjne, campingi, plaże i wypożyczalnie sprzętu wodnego. Dogodna lokalizacja jezior, niewielka odległość od Gostynina i Płocka, sprzyja rozwojowi turystyki sobotnio-niedzielnej. Głównym źródłem zanieczyszczenia jezior są turystyka i rolnictwo.

2.5.2. Aktualny stan wód powierzchniowych. Presje

Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000r. zwana Ramową Dyrektywą Wodną czyli „RDW”, ustanowiła ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej. Zgodnie z przepisami RDW planowanie gospodarowania wodami odbywa się w podziale na obszary dorzecza. Powiat gostyniński znajduje się w obszarze dorzecza Wisły. Rada Ministrów rozporządzeniem z dnia 18 października 2016r. przyjęła plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, zwanego dalej „PGW” i będącego aktualizacją dotychczasowego Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły. Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzeczy Wisły jest dokumentem strategicznym, który opisuje stan wód w Polsce, wyznacza cele i zalecane zadania prowadzące do osiągnięcia dobrego stanu wód, zawiera

również listę inwestycji, które mogą pogorszyć stan wód, ale są niezbędne dla rozwoju gospodarki i przewidują kompensację wpływu środowiskowego.

Według PGW plany gospodarowania wodami są narzędziem planistycznym, które mają usprawnić proces osiągania celów środowiskowych. Zgodnie z PGW wody są podzielone na:

- jednolite części wód powierzchniowych (JCWP rzecznych),
- jednolite części wód powierzchniowych jeziornych (JCWP jeziornych),
- jednolite części wód powierzchniowych przybrzeżnych (JCWP przybrzeżnych),
- jednolite części wód powierzchniowych przejściowych (JCWP przejściowych),
- jednolite części wód podziemnych (JCWPd).

Jednolita część wód (JCW) to podstawowa jednostka gospodarki wodnej.

Podział na JCWP naturalne i silnie zmienione lub sztuczne znajduje swoje odzwierciedlenie w klasyfikacji jakości wód – dla naturalnych części wód wyznacza się ich stan ekologiczny, dla silnie zmienionych (np. w znacznym stopniu uregulowanych lub przekształconych w zbiornik zaporowy) i sztucznych części wód – potencjał ekologiczny. Drugim komponentem jest stan chemiczny.

Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie rozporządzeniem Nr 5/2015 z dnia 3 kwietnia 2015 r. ustalił warunki korzystania z wód regionu wodnego Środkowej Wisły. Warunki te uwzględniają zapisy zawarte w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły. Zawierają także szczegółowe wymagania dotyczące stanu wód, wynikające z ustalonych celów środowiskowych dla każdej jednolitej części wód.

Cele środowiskowe wyznaczone dla JCWP rzecznych odnoszą się do osiągnięcia dobrego stanu ekologicznego i chemicznego. Wskaźniki dobrego stanu chemicznego przyjęto zgodnie z rozporządzeniem klasyfikacyjnym. Celem środowiskowym dla JCWP rzecznych w zakresie elementów hydromorfologicznych jest dobry stan tych elementów (II klasa). W przypadku JCW monitorowanych, które zgodnie z wynikami oceny stanu przeprowadzonej przez GIOŚ osiągają bardzo dobry stan ekologiczny, celem środowiskowym jest utrzymanie hydromorfologicznych parametrów oceny na poziomie I klasy.

Tabela 11. Wykaz celów środowiskowych dla poszczególnych jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych głównych rzek powiatu gostynińskiego.

Lp. wg PGW	Jednolita część wód powierzchniowych (JCWP)		Scalona część wód powierzchniowych (SCWP)	Typ JCWP	Status	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Cel środowiskowy	Derogacje ¹⁾	Uzasadnienie derogacji
	Europejski kod JCWP	Nazwa JCWP								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
231	PLRW20002327349	Kanał Troszyński	SW1902	Potoki i strumienie na obszarach będących pod wpływem procesów torfotwórczych (23)	naturalna część wód	zły	niezagrożona	osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego oraz utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego wód	-	-
234	PLRW20002027545	Skrwa Lewa od Osetnicy do dopł. z jez. Lucieńskiego bez dopł. z jez. Lucieńskiego	SW1906	Rzeka nizinna żwirowa (20)	naturalna część wód	zły	zagrożona	osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego oraz utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego wód - derogacja	4(4) - 1	Stopień zanieczyszczenia wód spowodowanego rodzajem zagospodarowania zlewni, uniemożliwia osiągnięcie założonych celów środowiskowych. Brak jest środków technicznych umożliwiających przywrócenie odpowiedniego stanu wód w wymaganym okresie czasu.
235	PLRW20002027549	Skrwa Lewa od dopływu z jez. Lucieńskiego do ujścia	SW2206	Rzeka nizinna żwirowa (20)	naturalna część wód	zły	zagrożona	osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego oraz utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego wód - derogacja	4(4) - 1	Wpływ działalności antropogenicznej na stan JCW generuje konieczność przesunięcia w czasie osiągnięcia celów środowiskowych z uwagi na brak rozwiązań technicznych możliwych do zastosowania w celu poprawy stanu JCW.

751	PLRW200017272449	Przysowa	SW1811	Potok nizinny piaszczysty (17)	naturalna część wód	zły	niezagrożona	osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego oraz utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego wód	-	-
753	PLRW200017272469	Nida	SW1813	Potok nizinny piaszczysty (17)	naturalna część wód	zły	niezagrożona	osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego oraz utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego wód	-	-
784	PLRW200017273129	Jeżówka	SW1901	Potok nizinny piaszczysty (17)	naturalna część wód	zły	niezagrożona	osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego oraz utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego wód	-	-
786	PLRW200017275432	Skrwa Lewa od źródeł do dopływu spod Polesia Nowego	SW1904	Potok nizinny piaszczysty (17)	naturalna część wód	zły	niezagrożona	osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego oraz utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego wód	-	-
787	PLRW200019275439	Skrwa Lewa od dopł. spod Polesia Nowego do Osetnicy, bez Osetnicy	SW1904	Rzeka nizinna piaszczysto- gliniasta (19)	naturalna część wód	zły	niezagrożona	osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego oraz utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego wód	-	-

788	PLRW200019275449	Osetnica od dopływu spod Bud Kaleńskich do ujścia	SW1905	Rzeka nizinna piaszczysto- gliniasta (19)	naturalna część wód	zły	niezagrożona	osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego oraz utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego wód	-	-
789	PLRW200017275469	Dopływ spod Lubaty z jez. Lucieńskim	SW1906	Potok nizinny piaszczysty (17)	naturalna część wód	zły	zagrożona	osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego oraz utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego wód - derogacja	4(4) - 1	Stopień zanieczyszczenia wód spowodowanego rodzajem zagospodarowania zlewni, uniemożliwia osiągnięcie założonych celów środowiskowych. Brak jest środków technicznych umożliwiających przywrócenie odpowiedniego stanu wód w wymaganym okresie czasu.
790	PLRW200023275472	Dopływ z jez. Sumino	SW1906	Potoki i strumienie na obszarach będących pod wpływem procesów torfotwórczych (23)	naturalna część wód	zły	zagrożona	osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego oraz utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego wód - derogacja	4(4) - 1	Stopień zanieczyszczenia wód spowodowanego rodzajem zagospodarowania zlewni, uniemożliwia osiągnięcie założonych celów środowiskowych. Brak jest środków technicznych umożliwiających przywrócenie odpowiedniego stanu wód w wymaganym okresie czasu.
791	PLRW200017275489	Dopływ z Sedenia Małego z jez. Białym	SW1906	Potok nizinny piaszczysty (17)	naturalna część wód	zły	zagrożona	osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego oraz utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego wód - derogacja	4(4) - 1	Stopień zanieczyszczenia wód spowodowanego rodzajem zagospodarowania zlewni, uniemożliwia osiągnięcie założonych celów środowiskowych. Brak jest środków technicznych umożliwiających przywrócenie odpowiedniego stanu wód w wymaganym okresie czasu.

812	PLRW200023278888	Rakutówka do Olszewi z jez. Rakutowskim Wielkim	SW1916	Potoki i strumienie na obszarach będących pod wpływem procesów torfotwórczych (23)	naturalna część wód	zły	niezagrożona	osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego oraz utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego wód	-	-
1226	PLRW2000172754469	Osetnica od źródeł do dopł. z Bud Kaleńskich, z dopł. z Bud Kaleńskich	SW1905	Potok nizinny piaszczysty (17)	naturalna część wód	zły	niezagrożona	osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego oraz utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego wód	-	-

[źródło: rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie Nr 5/2015 z dnia 3 kwietnia 2015 r. w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód regionu wodnego Środkowej Wisły (Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 3449 ze zm.).]

1) Derogacje:

- 4(4) - 1: derogacje czasowe - brak możliwości technicznych;
- 4(4) - 3: derogacje czasowe - warunki naturalne;
- 4(5) - 2: cele mniej rygorystyczne - dysproporcjonalne koszty;
- 4(7) - 1: nowe modyfikacje - przekształcenie charakterystyk fizycznych.

Tabela 12. Zestawienie JCWP rzecznych ze wskazaniem odstępstw od osiągnięcia celów środowiskowych oraz ich uzasadnieniem.

Nazwa jednolitej części wód	Odstępstwo	Typ odstępstwa	Termin osiągnięcia dobrego stanu	Uzasadnienie odstępstwa
PLRW20002327349 Kanał Troszyński	tak	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: - brak możliwości technicznych	2027	Brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP występuje presja komunalna i przemysłowa. W programie działań zaplanowano działania podstawowe, obejmujące uporządkowanie gospodarki ściekowej, które są wystarczające, aby zredukować presję komunalną w zakresie wystarczającym dla osiągnięcia dobrego stanu. Zaplanowano też działania obejmujące „przeгляд pozwoleń wodnoprawnych na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi przez użytkowników w zlewni JCWP z uwagi na zagrożenie osiągnięcia celów środowiskowych, zgodnie z art. 136 ust. 3 ustawy – Prawo wodne”, mające na celu szczegółowe rozpoznanie i w rezultacie ograniczenie tych presji tak, aby możliwe było osiągnięcie wskaźników zgodnych z wartościami dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia działań, a także okres niezbędny aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2027.

PLRW20002027545 Skrwa Lewa od Osetnicy do dopł. z jez. Lucieńskiego bez dopł. z jez. Lucieńskiego	tak	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: - brak możliwości technicznych, - dysproporcjonalne koszty	2021	Brak możliwości technicznych oraz dysproporcjonalne koszty. Z uwagi na niską wiarygodność oceny i związany z tym brak możliwości wskazania przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu brak jest możliwości zaplanowania racjonalnych działań naprawczych. Zaplanowanie i wdrożenie jakichkolwiek działań będzie generowało nieuzasadnione koszty. W związku z tym w JCWP zaplanowano działanie mające na celu rozpoznanie rzeczywistego stanu ekologicznego – przeprowadzenie monitoringu badawczego. W przypadku potwierdzenia złego stanu po 2 latach wprowadzone zostanie działanie mające na celu rozpoznanie jego przyczyn. Takie etapowe postępowanie pozwoli na racjonalne zaplanowanie niezbędnych działań i zapewnienie ich wymaganej skuteczności.
PLRW20002027549 Skrwa Lewa od dopływu z jez. Lucieńskiego do ujścia	tak	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: - brak możliwości technicznych	2021	Brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP nie zidentyfikowano presji mogącej być przyczyną występujących przekroczeń wskaźników jakości. Konieczne jest dokonanie szczegółowego rozpoznania przyczyn w celu prawidłowego zaplanowania działań naprawczych. Rozpoznanie przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu zapewni realizacja działań na poziomie krajowym: utworzenie krajowej bazy danych o zmianach hydromorfologicznych, przeprowadzenie pogłębionej analizy presji pod kątem zmian hydromorfologicznych, opracowanie dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania oraz opracowanie krajowego programu renaturalizacji wód powierzchniowych.
PLRW200017272449 Przysowa	tak	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: - brak możliwości technicznych, - dysproporcjonalne koszty	2021	Brak możliwości technicznych oraz dysproporcjonalne koszty. Z uwagi na niską wiarygodność oceny i związany z tym brak możliwości wskazania przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu brak jest możliwości zaplanowania racjonalnych działań naprawczych. Zaplanowanie i wdrożenie jakichkolwiek działań będzie generowało nieuzasadnione koszty. W związku z prowadzonymi w latach 2014-2015 badaniami monitoringowymi możliwe będzie w roku 2016 przeprowadzenie oceny rzeczywistego stanu i zagrożenia JCWP. W przypadku potwierdzenia złego stanu wprowadzone zostanie działanie mające na celu rozpoznanie jego przyczyn. Takie etapowe postępowanie pozwoli na racjonalne zaplanowanie niezbędnych działań i zapewnienie ich wymaganej skuteczności.
PLRW200017272469 Nida	tak	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: - brak możliwości technicznych	2027	Brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP występuje presja rolnicza. W programie działań zaplanowano wszystkie możliwe działania mające na celu ograniczenie tej presji tak, aby możliwe było osiągnięcie wskaźników zgodnych z wartościami dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia działań, a także okres niezbędny aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2027.
PLRW200017273129 Jezówka	tak	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: - brak możliwości technicznych	2027	Brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP występuje presja rolnicza. W programie działań zaplanowano wszystkie możliwe działania mające na celu ograniczenie tej presji tak, aby możliwe było osiągnięcie dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia działań, a także okres niezbędny aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2027.
PLRW200017275432 Skrwa Lewa od źródeł do dopływu spod Polesia Nowego	tak	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: - brak możliwości technicznych	2027	Brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP występuje presja rolnicza. W programie działań zaplanowano wszystkie możliwe działania mające na celu ograniczenie tej presji tak, aby możliwe było osiągnięcie wskaźników zgodnych z wartościami dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia działań, a także okres niezbędny aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2027.

PLRW200019275439 Skrwa Lewa od spod Polesia Nowego do Osetnicy, bez Osetnicy	tak	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: - brak możliwości technicznych	2027	Brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP występują presje: komunalna, przemysłowa, rolnictwo. W programie działań zaplanowano działania obejmujące „przeгляд pozwoleń wodnoprawnych na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi przez użytkowników w zlewni JCWP z uwagi na zagrożenie osiągnięcia celów środowiskowych, zgodnie z art. 136 ust. 3 ustawy – Prawo wodne”, mające na celu ograniczenie tej presji tak, aby możliwe było osiągnięcie wskaźników zgodnych z wartościami dobrego stanu. W programie działań zaplanowano także wszystkie możliwe działania mające na celu ograniczenie presji rolniczej tak, aby możliwe było osiągnięcie wskaźników zgodnych z wartościami dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia działań, a także okres niezbędny aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2027.
PLRW200019275449 Osetnica od dopływu spod Bud Kaleńskich do ujścia	tak	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: - brak możliwości technicznych	2027	Brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP nie zidentyfikowano presji mogącej być przyczyną występujących przekroczeń wskaźników jakości. Konieczne jest dokonanie szczegółowego rozpoznania przyczyn w celu prawidłowego zaplanowania działań naprawczych. Rozpoznanie przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu zapewni realizacja działań na poziomie krajowym: utworzenie krajowej bazy danych o zmianach hydromorfologicznych, przeprowadzenie pogłębionej analizy presji pod kątem zmian hydromorfologicznych, opracowanie dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania oraz opracowanie krajowego programu renaturalizacji wód powierzchniowych.
PLRW200017275469 Dopływ spod Lubaty z jez. Lucieńskim	tak	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: - brak możliwości technicznych, - dysproporcjonalne koszty	2021	Brak możliwości technicznych oraz dysproporcjonalne koszty. Z uwagi na niską wiarygodność oceny i związany z tym brak możliwości wskazania przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu brak jest możliwości zaplanowania racjonalnych działań naprawczych. Zaplanowanie i wdrożenie jakichkolwiek działań będzie generowało nieuzasadnione koszty. W związku z tym w JCWP zaplanowano działanie mające na celu rozpoznanie rzeczywistego stanu ekologicznego – przeprowadzenie monitoringu badawczego. W przypadku potwierdzenia złego stanu po 2 latach wprowadzone zostanie działanie mające na celu rozpoznanie jego przyczyn. Takie etapowe postępowanie pozwoli na racjonalne zaplanowanie niezbędnych działań i zapewnienie ich wymaganej skuteczności.
PLRW200023275472 Dopływ z jez. Sumino	nie	nie dotyczy	2015	nie dotyczy
PLRW200017275489 Dopływ z Sendenia Małego z jez. Białym	nie	nie dotyczy	2015	nie dotyczy
PLRW200023278888 Rakutówka do Olszewi z jez. Rakutowskim Wielkim	nie	nie dotyczy	2015	nie dotyczy
PLRW2000172754469 Osetnica od źródeł do dopł. z Bud Kaleńskich, z dopł. z Bud Kaleńskich	tak	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: - brak możliwości technicznych	2027	W zlewni JCWP występuje presja rolnicza. W programie działań zaplanowano wszystkie możliwe działania mające na celu ograniczenie tej presji tak, aby możliwe było osiągnięcie wskaźników zgodnych z wartościami dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia działań, a także okres niezbędny aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2027.

[źródło: rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie Nr 5/2015 z dnia 3 kwietnia 2015 r. w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód regionu wodnego Środkowej Wisły (Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 3449 ze zm.).]

Tabela 13. Wykaz celów środowiskowych dla poszczególnych JCWP jeziornych.

Lp.	Jednolita część wód powierzchniowych (JCWP)		Scalona część wód powierzchniowych (SCWP)	Typ JCWP	Status	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Cel środowiskowy	Derogacje	Uzasadnienie derogacji
	Europejski kod JCWP	Nazwa JCWP								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
173	PLLW20007	Lucieńskie	SW1906	Jezióra o wysokiej zawartości wapnia, o dużym wypływie zlewni, stratyfikowane (3a)	naturalna część wód	słaby	zagrożona	osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego oraz utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego wód - derogacja	4(4) - 3	6 lat jest okresem zbyt krótkim, aby mogła nastąpić poprawa stanu wód, nawet przy założeniu całkowitej eliminacji presji. W jeziorach zanieczyszczenia kumulują się głównie w osadach dennych, które w jeziorach eutroficznych są źródłem związków biogenych oddawanych do jezior jeszcze przez bardzo wiele lat po zaprzestaniu dopływu zanieczyszczeń.
174	PLLW20010	Białe (na N od Gostynina)	SW1906	Jezióra o wysokiej zawartości wapnia, o małym wypływie zlewni, stratyfikowane (5a)	naturalna część wód	bardzo dobry	zagrożona	utrzymanie obecnego stanu ekologicznego wód - derogacja	4(4) - 3	6 lat jest okresem zbyt krótkim, aby mogła nastąpić poprawa stanu wód, nawet przy założeniu całkowitej eliminacji presji. W jeziorach zanieczyszczenia kumulują się głównie w osadach dennych, które w jeziorach eutroficznych są źródłem związków biogenych oddawanych do jezior jeszcze przez bardzo wiele lat po zaprzestaniu dopływu zanieczyszczeń.

[Źródło: Rozporządzenie nr 5/2015 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 3 kwietnia 2015 r. w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód regionu wodnego Środkowej Wisły (Dz. U. Województwa Mazowieckiego poz. 3449 ze zm.)].

Tabela 14. Wykaz JCWP jeziornych zagrożonych nieosiągnięciem celów środowiskowych.

Lp.	Europejski kod JCWP	Nazwa JCWP	Scalona część wód powierzchniowych (SCWP)	Typ JCWP	Status	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
1	2	3	4	5	6	7	8
103	PLLW20007	Lucieńskie	SW1906	Jeziora o wysokiej zawartości wapnia, o dużym wypływie zlewni, stratyfikowane (3a)	naturalna część wód	słaby	zagrożona
104	PLLW20010	Białe (na N od Gostynina)	SW1906	Jeziora o wysokiej zawartości wapnia, o małym wypływie zlewni, stratyfikowane (5a)	naturalna część wód	bardzo dobry	zagrożona

[Źródło: Rozporządzenie nr 5/2015 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 3 kwietnia 2015 r. w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód regionu wodnego Środkowej Wisły (Dz. U. Województwa Mazowieckiego poz. 3449 ze zm.)].

2.5.2.1. Ocena aktualnego stanu wód powierzchniowych (rzek i jezior).

Presje

Ocenę stanu wód powierzchniowych znajdujących się na terenie całego województwa mazowieckiego, w tym powiatu gostynińskiego prowadził Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie, a od 1 stycznia 2019r. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Analiza wyników ustaleń przedstawionych przez WIOŚ w Warszawie w publikacji pt. „Stan środowiska w województwie mazowieckim w 2017r.”, Warszawa 2018r., wykazała, że w 2017r. nie były wykonywane badania wód powierzchniowych znajdujących się na terenie powiatu gostynińskiego. Dlatego też, poniżej przedstawiono wyniki analiz WIOŚ w Warszawie opublikowane w „Stanie środowiska w województwie mazowieckim w 2016r., Warszawa 2017r. Uzupełniające opracowanie dotyczące jakości wód”.

Ocenę stanu wód powierzchniowych wykonuje się w odniesieniu do jednolitych części wód (JCWP) na podstawie wyników państwowego monitoringu środowiska. Przez JCWP rozumie się oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych taki jak: jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny, sztuczny zbiornik wodny, struga, strumień, potok, rzeka, kanał lub ich części, morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub wody przybrzeżne. Zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną (RDW) ocenę i klasyfikację stanu wód wykonuje się dla wydzielonych typów wód i poszczególnych kategorii wód. Opracowanie typologii wód powierzchniowych było niezbędne z powodu ogromnej różnorodności warunków środowiskowych, które wpływają na charakter występowania organizmów wodnych. Pod względem typologii abiotycznej ciek powiatu zakwalifikowano do typów: 17, 19, 20, 23 (spośród 27 wyróżnionych w kraju) natomiast jeziora do typów: 2a (spośród 13 w kraju). Zdecydowanie przeważają rzeki o charakterze nizinnych potoków piaszczystych (typ 17).

Ocenę stanu wód powierzchniowych prezentuje się poprzez ocenę stanu ekologicznego (w przypadku wód, których charakter został w znacznym stopniu zmieniony w następstwie fizycznych przeobrażeń, będących wynikiem działalności człowieka – poprzez ocenę potencjału ekologicznego) oraz ocenę stanu chemicznego.

Stan ekologiczny / potencjał ekologiczny jest określeniem jakości struktury i funkcjonowania ekosystemu wód powierzchniowych, sklasyfikowanej na podstawie wyników badań elementów biologicznych oraz wspierających je wskaźników fizykochemicznych i hydromorfologicznych.

Stan ekologiczny JCWP klasyfikuje się poprzez nadanie jej jednej z pięciu klas jakości, przy czym klasa pierwsza oznacza bardzo dobry stan ekologiczny, klasa druga – dobry stan ekologiczny, zaś klasy: trzecia, czwarta i piąta odpowiednio – stan ekologiczny umiarkowany, słaby i zły.

Klasyfikacji stanu chemicznego JCWP dokonuje się na podstawie analizy wyników pomiarów zanieczyszczeń chemicznych, w tym tzw. substancji priorytetowych. Podstawą analizy jest porównanie uzyskanych wyników ze środowiskowymi normami jakości.

Przyjmuje się, że JCWP jest w dobrym stanie chemicznym, jeżeli żadna z obliczonych wartości stężeń nie przekracza dopuszczalnych stężeń maksymalnych i średniorocznych. Jeżeli woda nie spełnia tych wymagań, stan chemiczny ocenianej JCWP określa się jako „poniżej dobrego”.

Stan JCWP ocenia się poprzez porównanie wyników klasyfikacji stanu / potencjału ekologicznego i stanu chemicznego. JCWP może być oceniona jako będąca w „dobrym stanie”, jeśli jednocześnie jej stan / potencjał ekologiczny jest sklasyfikowany przynajmniej jako dobry, a stan chemiczny sklasyfikowany jest jako „dobry”. W pozostałych przypadkach, tj. gdy stan chemiczny jest sklasyfikowany jako „poniżej dobrego” lub stan / potencjał ekologiczny sklasyfikowany jako „umiarkowany”, „słaby”, bądź „zły”, jednolitą część wód ocenia się jako będącą w złym stanie.

Tabela 15. Schemat oceny stanu JCWP.

Stan wód		Stan chemiczny	
		Dobry stan chemiczny	Stan chemiczny poniżej dobrego
Stan ekologiczny / potencjał ekologiczny	Bardzo dobry stan ekologiczny / potencjał ekologiczny dobry i powyżej dobrego	Dobry stan wód	Zły stan wód
	Dobry stan ekologiczny / potencjał ekologiczny dobry i powyżej dobrego	Dobry stan wód	Zły stan wód
	Umiarkowany stan ekologiczny / umiarkowany potencjał ekologiczny	Zły stan wód	Zły stan wód
	Słaby stan ekologiczny / słaby potencjał ekologiczny	Zły stan wód	Zły stan wód
	Zły stan ekologiczny / zły potencjał ekologiczny	Zły stan wód	Zły stan wód

[źródło: wios.warszawa.pl]

Na jakość wód powierzchniowych największy wpływ ma gospodarka ściekowa. Ogólnie źródła zanieczyszczeń można podzielić na:

- punktowe (są to wyloty kanalizacji z oczyszczalni ścieków oraz wyloty kanalizacji deszczowej jako systemy zorganizowane i kontrolowane, niekontrolowane punktowe zrzuty ścieków najczęściej nieoczyszczonych lub nienależycie oczyszczonych),

- obszarowe (są to zanieczyszczenia spłukiwane opadami atmosferycznymi z terenów zurbanizowanych, w których nie ma kanalizacji deszczowej oraz z terenów użytkowanych rolniczo oraz z terenów leśnych),
- liniowe (związane z komunikacją drogową, szynową i wodną).

Tabela 16. Ocena stanu i moc JCWP rzecznych na podstawie badań wykonanych przez WIOŚ Warszawa w 2016r.

Lp	Nazwa i kod JCWP	Kategoria JCWP	Typ abiotyczny JCWP	Status JCWP	Klasa elementów biologicznych (fitobentos, makrofity i makrobezkręgowce bentosowe)	obserwacje hydro-morfologiczne	Klasa elementów fizyko-chemicznych	Klasa elementów fizyko-chemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	Klasyfikacja stanu / potencjał ekologiczny		Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena stanu JCWP	Ocena spełnienia wymogów dla obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych	Czy jcwp spełnienia wymagania dodatkowe (spełnia wymogi dla wszystkich obszarów na których jest położona)?
					klasa	klasa	klasa	klasa	klasa	stan / potencjał ekologiczny	klasa			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	Skrwa Lewa od źródeł do dopływu spod Polesia Nowego; PLRW200017275432	RW	17	NAT	3	1	PSD	-	3	umiarkowany stan ekologiczny	-	zły stan wód	NIE	NIE
2	Skrwa Lewa od dopł. spod Polesia Nowego do Osetnicy, bez Osetnicy PLRW200019275439	RW	19	NAT	2	2	PSD	2	2	umiarkowany stan ekologiczny	-	zły stan wód	NIE	NIE
3	Skrwa Lewa od dopływu z jez. Lucieńskiego do ujścia PLRW20002027549	RW	20	NAT	1	2	PSD	-	3	umiarkowany stan ekologiczny	-	zły stan wód	NIE	NIE
4	Osetnica od źródeł do dopł. z Bud Kaleńskich, z dopł. z Bud Kaleńskich PLRW2000172754469	RW	17	NAT	2	1	PSD	-	3	umiarkowany stan ekologiczny	-	zły stan wód	NIE	NIE
5	Osetnica od dopływu spod Bud Kaleńskich do ujścia PLRW200019275449	RW	19	NAT	1	2	PSD	-	3	umiarkowany stan ekologiczny	-	zły stan wód	nie dotyczy	nie dotyczy
6	Kanał Troszyński	RW	23	NAT	3	2	PSD	2	3	umiarkowany stan ekologiczny	-	zły stan wód		

[źródło: WIOŚ Warszawa]

OBJAŚNIENIA:

KLASA ELEMENTÓW BIOLOGICZNYCH			
stan ekologiczny		potencjał ekologiczny (jcw sztuczne)	potencjał ekologiczny (jcw silnie zmienione)
I	stan bdb / potencjał maks.	I	I
II	stan db / potencjał db	II	II
III	stan / potencjał umiarkowany	III	III
IV	stan / potencjał słaby	IV	IV
V	stan / potencjał zły	V	V
KLASA ELEMENTÓW HYDROMORFOLOGICZNYCH			
stan ekologiczny		potencjał ekologiczny (jcw sztuczne)	potencjał ekologiczny (jcw silnie zmienione)
I	stan bdb / potencjał maks.	I	I
II	stan db / potencjał db	II	II
KLASA ELEMENTÓW FIZYKOCHEMICZNYCH (3.1-3.6)			
stan ekologiczny		potencjał ekologiczny (jcw sztuczne)	potencjał ekologiczny (jcw silnie zmienione)
I	stan bdb / potencjał maks.	I	I
II	stan db / potencjał db	II	II
PSD	poniżej stanu / potencjału dobrego	PPD	PPD
STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY			
stan ekologiczny		potencjał ekologiczny (jcw sztuczne)	potencjał ekologiczny (jcw silnie zmienione)
BARDZO DOBRY	stan bdb / potencjał maks.	MAKSYMALNY	MAKSYMALNY
DOBRY	stan db / potencjał db	DOBRY	DOBRY
UMIARKOWANY	stan / potencjał umiarkowany	UMIARKOWANY	UMIARKOWANY
SŁABY	stan / potencjał słaby	SŁABY	SŁABY
ZŁY	stan / potencjał zły	ZŁY	ZŁY
STAN CHEMICZNY			
DOBRY	stan dobry		
PSD	stan poniżej dobrego		
STAN			
DOBRY	stan dobry		
ZŁY	stan zły		

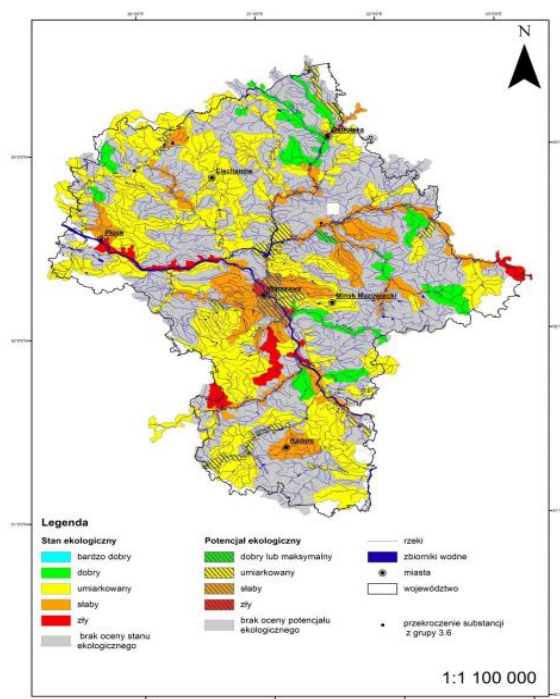
Pod względem jakości **elementów biologicznych** (fitobentos, makrofity i makrobezkręgowce bentosowe) rzeki płynące na terenie powiatu gostynińskiego, według ostatniej oceny, zaliczono do:

- **I klasy jakości** - Osetnica w ppk Gostynin, most,
- **II klasy jakości** - Osetnica w ppk Mościska, most, Skrwa Lewa w ppk Gostynin, most na drodze Gostynin-Ziejka,
- **III klasy jakości** – Skrwa Lewa w ppk Soczewka, most na drodze Płock-Włocławek.

Wskaźniki fizykochemiczne w wodach Skrwy Lewej i Osetnicy występowały w stężeniach zaliczanych do stanu **poniżej dobrego**. Decydowała o tym głównie ponadnormatywna wartość przewodności, substancji rozpuszczonych, twardości ogólnej, BZT₅, OWO, odczynu pH, azotu amonowego, azotu Kjeldahla, azotu azotanowego, fosforu fosforanowego i fosforu ogólnego.

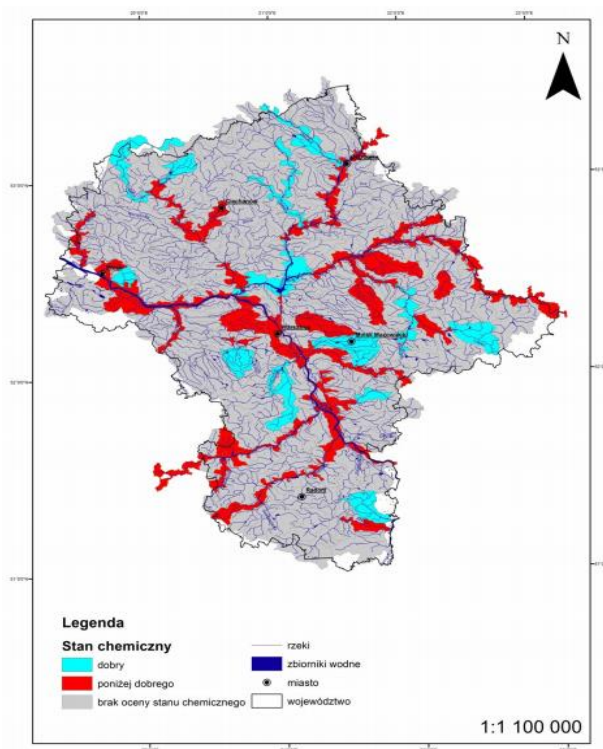
W końcowej ocenie stanu ekologicznego Skrwę Lewą i Osetnicę zaliczono do stanu **umiarkowanego**.

Rysunek 7. Klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego JCWP rzecznych woj. mazowieckiego na podstawie badań przeprowadzonych przez WIOŚ w Warszawie w latach 2011-2016.

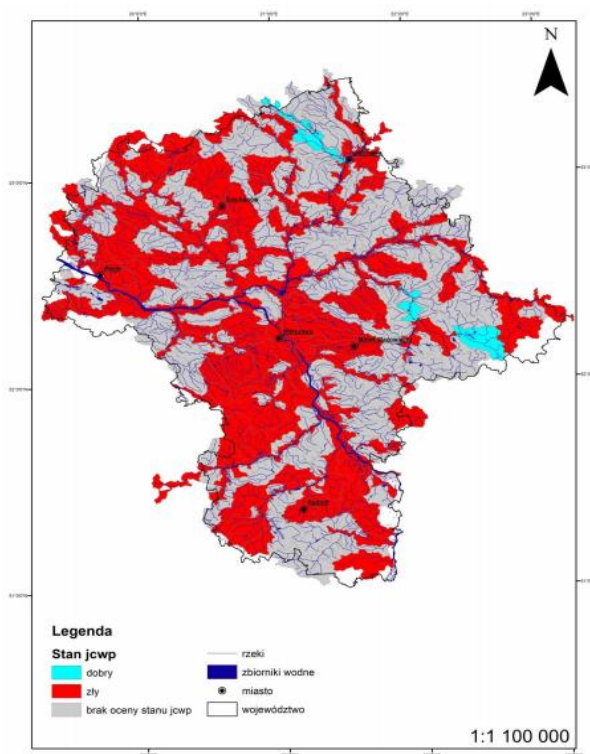
[źródło: [www.wios.warszawa.pl/Stan Środowiska w województwie mazowieckim w 2016 roku](http://www.wios.warszawa.pl/Stan%20%5Crodowiska%20w%20województwie%20mazowieckim%20w%202016%20roku). Uzupełniające opracowanie dotyczące jakości wód].

Rysunek 8. Klasyfikacja stanu chemicznego JCWP rzecznych woj. mazowieckiego na podstawie badań przeprowadzonych przez WIOŚ w Warszawie w latach 2011-2016.

[źródło: [www.wios.warszawa.pl/Stan Środowiska w województwie mazowieckim w 2016 roku](http://www.wios.warszawa.pl/Stan%20%5Crodowiska%20w%20województwie%20mazowieckim%20w%202016%20roku). Uzupełniające opracowanie dotyczące jakości wód].

Rysunek 9. Ocena stanu ogólnego JCWP rzecznych woj. mazowieckiego na podstawie badań przeprowadzonych przez WIOŚ w Warszawie w latach 2011-2016.

[źródło: [www.wios.warszawa.pl/Stany Środowiska w województwie mazowieckim w 2016 roku](http://www.wios.warszawa.pl/Stany%20Środowiska%20w%20województwie%20mazowieckim%20w%202016%20roku). Uzupełniające opracowanie dotyczące jakości wód].

Monitoring jednolitych części wód – jezior w zakresie oceny stanu ekologicznego oraz stanu chemicznego został wykonany w ramach monitoringu państwowego w latach 2011 – 2016 przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie w sposób umożliwiający:

- pozyskanie spójnego i całościowego obrazu stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego wód,
- ocenę jakości wód,
- ujęcie czasowej i przestrzennej zmienności wskaźników jakości wód.

Badania prowadzone były w reprezentatywnych punktach pomiarowo - kontrolnych (ppk) - głębozczkach. Na terenie powiatu znajdują się dwa monitorowane jeziora: Jezioro Białe i Lucieńskie. Ocena stanu wód jezior została wykonana według kryteriów rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2016 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych oraz wytycznych GIOŚ. Zasadniczym składnikiem oceny stanu jednolitej części wód jest ocena stanu ekologicznego, wykonana na podstawie badań wskaźników biologicznych. Wyniki przeprowadzonych badań i wynikających z nich ustaleń zostały zawarte w publikacji WIOŚ „Monitoring jezior w 2017 roku”.

Tabela 17. Ocena stanu jcwp jeziornych za 2017r.

Kod ppk	Nazwa i kod jcwp	Nazwa ppk	Typ abiotyczny jcwp	Status jcwp	Klasa elementów biologicznych		Klasa elementów fizykochemicznych		Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i miesyntetyczne		Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego			Klasyfikacja stanu chemicznego		Ocena stanu jcwp	
					rok najstarszych / najnowszych badań	klasa	rok najstarszych / najnowszych badań	klasa	rok najstarszych / najnowszych badań	klasa	rok najstarszych / najnowszych badań	Klasa	Stan potencjał ekologiczny	rok najstarszych / najnowszych badań	Stan chemiczny	rok najstarszych / najnowszych badań	Ocena
PL01S0702_0538	Białe PLLW20010	jez. Białe (na N od Gostynina) - głębozeczek	2a	NAT	2015 / 2016	1	2016 / 2016	>2	2016/2016	<=2	2015 / 2016	3	umiarkowany stan ekologiczny	2012 / 2016	PSD poniżej dobrego	2012 / 2016	zły stan wód
PL01S0702_0544	Lucieńskie PLLW20007	jez. Lucieńskie - głębozeczek	3a	NAT	2013 / 2016	4	2016 / 2016	>2	2016/2016	<=2	2013 / 2016	4	słaby stan ekologiczny	2016 / 2016	dobry	2013 / 2016	zły stan wód

źródło: wios.warszawa.pl/ Monitoring jezior / Monitoring jezior w latach 2011-2016; „Monitoring jezior w 2017 roku”, Stan Środowiska w województwie mazowieckim w 2016 roku. Uzupełniające opracowanie dotyczące jakości wód].

Objaśnienia:

KLASA ELEMENTÓW BIOLOGICZNYCH

stan ekologiczny	
1	bardzo dobry
2	dobry
3	umiarkowany
4	słaby
5	zły

KLASA ELEMENTÓW HYDROMORFOLOGICZNYCH

stan ekologiczny	
1	bardzo dobry
2	dobry

KLASA ELEMENTÓW FIZYKOCHEMICZNYCH

stan ekologiczny	
1	bardzo dobry
<=2	dobry
>2	poniżej stanu dobrego

STAN EKOLOGICZNY

1	bardzo dobry
2	dobry
3	umiarkowany
4	słaby
5	zły

STAN CHEMICZNY

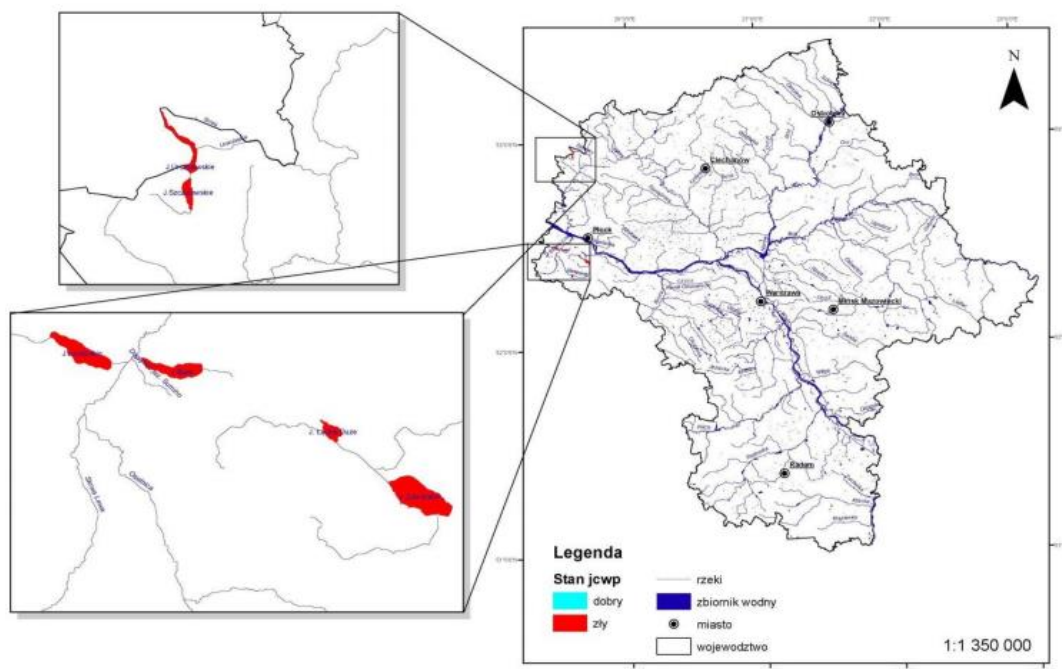
	dobry
	PSD – poniżej stanu dobrego

STAN JCWP

	dobry
	zły

Stan ekologiczny wód jeziornych był zróżnicowany. Nie ma jezior o dobrym stanie ekologicznym wód. Jezioro Białe charakteryzowało się umiarkowanym stanem ekologicznym, natomiast jezioro Lucieńskie to zbiornik o stanie ekologicznym słabym.

Rysunek 12. Ocena stanu ogólnego JCWP jeziornych województwa mazowieckiego na podstawie badań przeprowadzonych przez WIOŚ w Warszawie w latach 2011-2016.

[źródło: [www.wios.warszawa.pl/Stan Środowiska w województwie mazowieckim w 2016 roku](http://www.wios.warszawa.pl/Stan_Srodowiska_w_województwie_mazowieckim_w_2016_roku). Uzupełniające opracowanie dotyczące jakości wód].

Przeprowadzone w latach 2011-2016 badania JCWP rzecznych i jeziornych znajdujących się na terenie powiatu gostynińskiego wykazały, że ich wody osiągnęły stan zły. O złym stanie decydowały głównie wskaźniki biologiczne. Aktualnie o złym stanie JCWP najczęściej decydują tylko wskaźniki biologiczne oraz fizykochemiczne (odczyn pH, przewodność, fosforany, azot Kjeldahla, OWO, fosfor ogólny). Pomimo tak niekorzystnej klasyfikacji wód powierzchniowych na terenie województwa mazowieckiego obserwuje się poprawę jakości wody.

2.5.3. Wody podziemne

Główny użytkowy poziom wodonośny na terenie województwa mazowieckiego, jak i powiatu gostynińskiego występuje w piaszczystych utworach czwartorzędowych, poprzednie trzeciorzędowych oraz kredowych. Zasadnicze znaczenie ma jednak poziom IV- rzędowy. Decydują o tym największe zasoby tych wód, najłatwiejsza ich odnawialność oraz najpłytsze ich występowanie. Charakteryzuje się on także zmienną głębokością występowania, zmiennym stopniem izolacji od wpływu czynników powierzchniowych, a także różną miąższością, czyli stopniem zagrożenia wód podziemnych przed zanieczyszczeniami mogącymi przedostać się z powierzchni terenu do użytkowego poziomu wodonośnego.

Północna część gminy Gostynin i miasta Gostynina należy do Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP nr 220. Jest to zbiornik wód porowych występujących w pradolinnych osadach czwartorzędowych, wyróżniony jako „Pradolina Środkowej Wisły” (Włocławek - Płock). Średnia głębokość ujęć czerpiących wodę z tej jednostki wynosi 60 m. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne są dosyć znaczne i wynoszą 300 000 m³/dobę. Wody w zbiorniku charakteryzują się dość znacznym tempem odnawialności zasobów, z czym jednak wiąże się także większa podatność na skażenia ze strony wpływów powierzchniowych.

Czwartorzędowe piętro wodonośne

W większej części gminy i miasta Gostynina (północna część) wody powstające w czwartorzędowym piętrze wodonośnym są pozbawione izolującej pokrywy utworów słaboprzepuszczalnych, a więc wody nie są chronione przed możliwością migracji zanieczyszczeń z powierzchni terenu, a w pozostałej (środkowej i południowej) części gmin wody są dobrze zabezpieczone przed zanieczyszczeniami z powierzchni terenu.

Na przeważającej części gmin Sanniki, Pacyna i Szczawin Kościelny stopień zagrożenia wód zanieczyszczeniami z powierzchni terenu jest słaby, jedynie na południowy - zachód od Szczawina oraz na północ i wschód od Sannik występują obszary, gdzie zagrożenie jest silne (gmina Szczawin) oraz średnie i silne (gmina Sanniki). Warstwa wodonośna na terenie gmin Szczawin i Sanniki zasilana jest przez infiltrację wód opadowych. Natomiast na terenie gminy i miasta Gostynina intensywność zasilania infiltracyjnego użytkowych poziomów wodonośnych uzależniona jest w głównej mierze od charakteru nadkładu. Rejon położony na południe od granicy GZWP zasilany jest słabiej z uwagi na obecność izolujących glin zwałowych. Brak tych glin w obszarze zbiornika powoduje zdecydowane polepszenie możliwości retencjonowania wód opadowych.

Trzeciorzędowe piętro wodonośne

Poziom mioceński jest ujmowany głównie na terenie gminy Gostynin w rejonach o słabszym wykształceniu warstwy czwartorzędowej. Wody występują pod ciśnieniem, zwierciadło statyczne stabilizuje się na podobnych głębokościach jak w przypadku warstw czwartorzędowych: od kilku do kilkunastu metrów. Jedynie w studniach nr 558 (cegielnia) oraz 534 (ujęcie dla wodociągu wiejskiego Kozice) głębokość ta jest większa i wynosi odpowiednio: 27 i 33 m. Wydajności studni trzeciorzędowych nie są wysokie, z reguły nie przekraczają 30 m³/h, jedynie w studniach nr 316, 317, 319 tworzących ujęcie miejskie przy ul. Ziejkowej w Gostyninie obserwujemy wydajności ok. 50 m³/h, jednak przy dużych depresjach dochodzących do 50 m.

Na terenie gminy Szczawin Kościelny poziom ten ujmowany jest na terenach, gdzie na ogół brak jest warstwy wodonośnej w utworach czwartorzędowych. Jeden otwór ujmuje pliocen, pozostałe 5 - miocen.

Kredowe piętro wodonośne

Utwory wodonośne piętra kredowego nawiercono i ujęto do eksploatacji w studniach ujęcia miejskiego w Gostyninie przy ul. Kolonia (2 studnie) oraz w studni nr 314 znajdującej się na terenach byłego zakładu „ELGO” Light Industries.

Wody piętra kredowego wchodzi w skład głębokiego systemu krążenia i zasilane są poza obszarem analizowanych gmin. Zwierciadło wody stabilizuje się na głębokości 20- 23 m. Świadczy to o słabej łączności hydraulicznej z wodami poziomów nadległych.

Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych na terenie powiatu gostynińskiego są oceniane łącznie na 153 909 m³/dobę. Na potrzeby zbiorowego zaopatrzenia mieszkańców powiatu, działalności gospodarczej i rolniczej oraz do celów przeciwpożarowych korzysta się głównie z wód zalegających w utworach poziomu czwartorzędowego, a sporadycznie tylko z wód występujących w poziomach starszych - trzeciorzędowych i kredowych.

Tabela 18. Zestawienie zasobów wód podziemnych z głównego użytkowego poziomu wodonośnego na terenie powiatu gostynińskiego oraz średnie zużycie w 2017r.

Zasoby dyspozycyjne (wg obliczeń szacunkowych) [m ³ /d]	Suma zasobów eksploatacyjnych ujęcia [m ³ /d]	Średnioroczne zużycie wody na potrzeby przemysłu, rolnictwa, leśnictwa i eksploatację sieci wodociągowej, w tym na potrzeby gospodarstw domowych w 2017r.	Średniodobowe zużycie wody na potrzeby przemysłu, rolnictwa, leśnictwa i eksploatację sieci wodociągowej, w tym na potrzeby gospodarstw domowych w 2017r.
		[m ³ /rok]	[m ³ /dobę]
64184,0	153 909,0	2762600	7568,8

[Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL>].

Stosunek poboru ilości wód przez ujęcia wodociągowe i większe zakłady do oszacowanej wielkości zasobów dyspozycyjnych wynosi ok. 12%, a stosunek poboru ilości wody do sumy zasobów eksploatacyjnych wynosi ok. 5%. Tak, więc zasoby wód podziemnych powiatu są duże, a obecny stopień ich wykorzystania - stosunkowo niski. Wszystkie stacje wodociągowe na terenie powiatu pracują poniżej swoich możliwości.

Rada Ministrów rozporządzeniem z dnia 18 października 2016r. przyjęła plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, zwanego dalej „PGW” i będącego aktualizacją dotychczasowego Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły.

Zgodnie z PGW wody zostały podzielone m.in. na jednolite części wód podziemnych (JCWPd).

Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie rozporządzeniem Nr 5/2015 z dnia 3 kwietnia 2015r. ustalił warunki korzystania z wód regionu wodnego Środkowej Wisły. Warunki te uwzględniają zapisy zawarte w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły. Zawierają także szczegółowe wymagania dotyczące stanu wód, wynikające z ustalonych celów środowiskowych dla każdej jednolitej części wód.

Teren powiatu jest położony w obrębie jednolitych części wód podziemnych JCWPd 47 i JCWPd 63.

Rysunek 13. Lokalizacja JCWPd 47 i JCWPd 63.

[źródło: <https://www.pgi.gov.pl/psh/zadania-psh>].

2.5.3.1. Ocena aktualnego stanu wód podziemnych

Celem monitoringu jakości wód podziemnych jest dostarczenie informacji o stanie chemicznym wód, śledzenie jego zmian oraz sygnalizacja zagrożeń, na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych związanych z osiągnięciem dobrego stanu ekologicznego, określonego przez Ramową Dyrektywę Wodną (RDW).

Oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) w poszczególnych punktach badawczych dokonano w oparciu o obowiązujące w 2017r. rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych, zgodnie z którym, klasyfikacja elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych obejmuje pięć następujących klas jakości wód podziemnych:

- klasa I – wody bardzo dobrej jakości,
- klasa II – wody dobrej jakości,
- klasa III – wody zadowalającej jakości,
- klasa IV – wody niezadowalającej jakości,
- klasa V – wody złej jakości

natomiast klasyfikacja stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych określana jest na podstawie średniej wartości poszczególnych wskaźników ze wszystkich punktów zlokalizowanych w analizowanej JCWPd:

- dobry stan chemiczny jednolitej części wód podziemnych (klasy I, II i III),
- słaby stan chemiczny jednolitej części wód podziemnych (klasy IV i V).

W roku 2016 i 2017 w ramach monitoringu jakości śródładowych wód podziemnych, w województwie mazowieckim realizowane były badania, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, wykonywane przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG), w oparciu o krajową sieć pomiarową modyfikowaną pod kątem dostosowania do wymagań Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW), w odniesieniu do 16 jednolitych części wód podziemnych (JCWPd). Wyniki analiz wód podziemnych zostały opublikowane przez WIOŚ w Warszawie w publikacjach pt. „Stan środowiska w województwie mazowieckim w 2016r.”, Warszawa 2017r. i „Stan środowiska w województwie mazowieckim w 2017r.”, Warszawa 2018r.

Wyniki oznaczeń terenowych i laboratoryjnych poddano analizie, wyznaczono klasy jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych oraz dokonano oceny stanu jednolitych części wód podziemnych. Ilościowy udział punktów w danej klasie oraz wskaźniki które zadecydowały o przypisaniu JCWPd do danej klasy przedstawiono w tabeli 23.

Tabela 19. Klasy jakości punktów zlokalizowanych w poszczególnych JCWPd, badanych przez PIG w 2016r. i 2017 r.

JCWPd	Rok wykonania badania	Liczba punktów ogółem	Liczba punktów w II klasie	Liczba punktów w III klasie	Liczba punktów w IV klasie	Liczba punktów w V klasie	Wskaźniki decydujące o IV/V klasie punktu (nr punktu)
47	2017	4	1	2		1	K, NO ₃ ^H (1856)
47	2016	4	1	2	1		K, NO ₃ ^H (1856)
63	2016	1	1				
63	2017	-	-				

[źródło: wios.warszawa.pl]

Zasada zaliczania wód do odpowiedniej klasy polega na dopuszczeniu przekroczenia wartości granicznych elementów fizykochemicznych, gdy jest ono spowodowane przez naturalne procesy, pod warunkiem, że mieszczą się one w granicach przyjętych dla bezpośrednio niższej klasy jakości. Jako niedopuszczalne przyjęto przekroczenie wartości granicznych wskaźników oznaczonych w rozporządzeniu indeksem „H”: antymonu, arsenu, azotanów, azotynów, boru, chromu, cyjanków, fluorków, glinu, kadmu, niklu, ołowiu, rtęci, selenu i srebra oraz wskaźników organicznych: adsorbowanych związków chloroorganicznych (AOX), benzo(a)pirenu, benzenu, lotnych węglowodorów aromatycznych (BTX), substancji ropopochodnych, pestycydów, tetrachloroetenu, trichloroetenu i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA).

Celem środowiskowym dla JCWPd, określonym w PGW, jest dobry stan ilościowy i chemiczny, charakteryzowany wartościami wskaźników zgodnie z rozporządzeniem o ocenie wód podziemnych. Stan ilościowy obrazuje wpływ poboru wody na części wód podziemnych. Natomiast stan chemiczny odnosi się do parametrów fizykochemicznych wód podziemnych (zarówno traktowanych jako zanieczyszczenia, jak i skażenia). Określenie celów środowiskowych dla wód podziemnych zostało wykonane na podstawie corocznych wyników oceny stanu obejmujące stan chemiczny i ilościowy opracowany w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, które na zlecenie wykonuje Państwowa Służba Hydrologiczna.

Tabela 20. Wykaz celów środowiskowych dla poszczególnych JCWPd wraz z oceną stanu.

Jednolita część wód podziemnych (JCWPd)		Ocena stanu		Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Cel środowiskowy	Derogacje ¹⁾	Uzasadnienie derogacji
Europejski kod JCWPd	Nazwa JCWPd	ilościowego	chemicznego				
1	2	3	4	5	6	7	8
PLGW230047*	47	dobry	dobry	zagrożony	utrzymanie obecnego stanu ilościowego i chemicznego wód - derogacja	4(5) - 1	obniżenie celów środowiskowych ze względu na brak możliwości technicznych ograniczenia niekorzystnego wpływu na stan części wód podziemnych; Odkrywka-Złoże Tomisławice
PLGW200063**	63	dobry	dobry	niezagrożona	-	-	-

¹⁾ Derogacje:

4(4) - 1: derogacje czasowe - brak możliwości technicznych;

4(4) - 3: derogacje czasowe - warunki naturalne;

4(5) - 1: cele mniej rygorystyczne - brak możliwości technicznych.

[Źródło:

* Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły. Rozporządzenie nr 5/2015 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 3 kwietnia 2015 r. w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód regionu wodnego Środkowej Wisły (Dz. U. Województwa Mazowieckiego poz. 3449).

** e-mapa.net/Wody Polskie].

JCWPd Nr 47 charakteryzuje się dobrym stanem zarówno ilościowym jak i chemicznym. Celem środowiskowym jest utrzymanie dobrego stanu ilościowego i chemicznego. Osiągnięcie przez nią celów środowiskowych jest zagrożone. Jednakże dla analizowanej JCWPd nie wyznaczono derogacji. JCWPd Nr 63 charakteryzuje się dobrym stanem zarówno ilościowym jak i chemicznym. Celem środowiskowym jest utrzymanie dobrego stanu ilościowego i chemicznego. Osiągnięcie przez nią celów środowiskowych nie jest zagrożone.

2.5.4. Zanieczyszczenie wód powierzchniowych azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych

Poważnym zanieczyszczeniem wód powierzchniowych w powiecie gostynińskim są zanieczyszczenia obszarowe. Są one odprowadzane do wód w sposób niezorganizowany, trudny do określenia pomiarowego. Głównym źródłem tych zanieczyszczeń są mineralne i organiczne nawozy stosowane pod uprawy oraz chemiczna ochrona roślin. Transport tych substancji z terenu zlewni odbywa się przez wody roztopowe, opadowe i infiltracyjne na całej długości rzeki. Przyczyną potęgującą to zjawisko w powiecie gostynińskim jest niekorzystna struktura użytkowania terenu, a zwłaszcza bardzo niski wskaźnik lesistości tego terenu. Powyższy zespół zagrożeń doprowadza do nadmiernego wzbogacenia wód w substancje biogenne. Przeżyźnienie wód powoduje nadmierny rozwój organizmów, a ich masowy rozkład obniża parametry biochemiczne wód.

Rada Ministrów rozporządzeniem z dnia 5 czerwca 2018r. przyjęła „Program działań mający na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”. Program ten obowiązuje na obszarze całego państwa, w tym na terenie wszystkich gmin powiatu gostynińskiego.

Program działań zawiera:

- 1) określone z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik środki oraz sposoby postępowania w zakresie praktyki rolniczej, w szczególności związanej z procesami nawożenia, gospodarki nawozami w gospodarstwach rolnych, służące zmniejszenia zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobiegania dalszemu zanieczyszczeniu, które obejmują:
 - a) ograniczenie rolniczego wykorzystania nawozów, w tym sposoby i warunki nawożenia na glebach zamrzniętych, zalanych wodą, nasyconych wodą lub przykrytych śniegiem, w pobliżu wód powierzchniowych i na terenach o dużym nachyleniu, a także równowagi między możliwym do przewidzenia

-
- zapotrzebowaniem upraw na azot a zasilaniem upraw azotem z gleby oraz z nawożenia,
- b) wskazanie okresów, w których dozwolone jest rolnicze wykorzystanie nawozów, oraz dawek nawozów i sposobów nawożenia,
 - c) określenie warunków, w których wykorzystanie niektórych rodzajów nawozów jest zabronione,
 - d) określenie warunków przechowywania odchodów zwierzęcych, w tym powierzchni i pojemności urządzeń do ich przechowywania,
 - e) planowanie prawidłowego nawożenia azotem poszczególnych roślin,
 - f) określenie listy upraw intensywnych,
 - g) określenie współczynników przeliczeniowych sztuk rzeczywistych zwierząt gospodarskich na duże jednostki przeliczeniowe,
 - h) określenie sposobu obliczania sztuk przelotowych zwierząt gospodarskich i ich stanu średniorocznego,
 - i) określenie sposobu obliczania minimalnej wielkości miejsc do przechowywania odchodów zwierzęcych,
 - j) określenie średnich rocznych wielkości produkcji odchodów zwierzęcych i koncentracji zawartego w nich azotu w zależności od gatunku zwierzęcia gospodarskiego, jego wieku i wydajności oraz systemu utrzymania,
 - k) określenie sposobu obliczania dawki nawozów azotowych mineralnych,
 - l) określenie maksymalnych dawek nawozów azotowych dla upraw w plonie głównym,
 - m) określenie sposobu ustalania wielkości rocznej dawki odchodów zwierzęcych wykorzystywanych rolniczo zawierającej nie więcej niż 170 kg azotu w czystym składniku na 1 ha użytków rolnych;
- 2) sposób dokumentowania realizacji programu działań;
 - 3) określenie harmonogramu rzeczowego i czasowego realizacji środków, o których mowa wyżej.

Środki oraz sposoby postępowania różnicuje się w zależności od:

- 1) liczby utrzymywanych zwierząt gospodarskich;
- 2) wielkości użytków rolnych, na których jest prowadzona produkcja rolna;
- 3) intensywności prowadzonej produkcji rolnej;
- 4) części obszaru kraju z uwzględnieniem:
 - a) warunków glebowych,

- b) warunków klimatycznych,
- c) warunków wodnych i środowiska,
- d) ukształtowania terenu,
- e) zagospodarowania gruntów oraz praktyki rolniczej, w tym systemu płodozmianu.

Zgodnie z art. 106 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne - program działań, o którym mowa wyżej podlega przeglądowi co 4 lata oraz w razie potrzeby aktualizacji.

2.5.5. Powodzie i podtopienia

Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne, powódź to czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, w szczególności wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza, z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych. Ochronę przed powodzią prowadzi się z uwzględnieniem map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym. Zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego i mapami ryzyka powodziowego dostępnymi na stronie internetowej mapy.isok.gov.pl, na terenie powiatu gostynińskiego brak jest obszarów zagrożenia powodziowego i obszarów ryzyka powodziowego, co oznacza, że teren powiatu nie jest zagrożony wystąpieniem powodzi.

2.5.6. Susza

Susza jest obecnie, obok powodzi, jednym z głównych zagrożeń związanych z wodą, a jednocześnie jest zjawiskiem najbardziej złożonym, gdyż dotyczy nie tylko spadku dostępności wody, ale również niesie ze sobą zagrożenie w postaci negatywnych skutków społecznych, gospodarczych i środowiskowych.

Susza jest zjawiskiem naturalnym o charakterze tymczasowym. Jest to znaczące w czasie oraz na dużym obszarze odchylenie od średnich wartości opadów (deficyt opadów), które może doprowadzić do suszy atmosferycznej, rolniczej, hydrologicznej i społeczno-ekonomicznej, w zależności od intensywności oraz czasu trwania deficytu opadów. Następstwa te z czasem narastają i uwidaczniają się w dłuższej perspektywie czasowej oraz rozciągają się na większe obszary niż w przypadku innych ekstremalnych zjawisk pogodowych. Jednocześnie należy podkreślić, iż susza jest naturalnym zagrożeniem, które wywołane jest głównie przez niedobór opadu, a o jej dalszym rozwoju decyduje szereg

czynników, jak np.: okres występowania, warunki fizycznogeograficzne danego obszaru (charakter i spadek terenu, sieć hydrograficzna, pokrycie i użytkowanie terenu), warunki hydrologiczne w danym okresie i okresie poprzedzającym, a także sposób i intensywność korzystania z zasobów wodnych.

Susza, to zjawisko ciągle o zasięgu regionalnym, objawiającym się tymczasowym ograniczeniem dostępności wody, definiowana także jako katastrofa naturalna. Niedobór wody oznacza długotrwałe zaburzenie równowagi pomiędzy dostępnymi zasobami wody a zapotrzebowaniem, co z kolei może przyczynić się do powstania uciążliwości dla grup użytkowników. Fakt ten może w konsekwencji doprowadzić do zaistnienia sytuacji konfliktowych pomiędzy użytkownikami wód związanymi z różnymi sektorami gospodarki, czy pomiędzy gospodarką a społeczeństwem (zaopatrzenie ludności w wodę do spożycia). Dlatego, aby uniknąć tego typu zdarzeń należy przestrzegać zawartych w warunkach korzystania z wód regionów i zlewni oraz w planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy priorytetów i hierarchizacji w użytkowaniu wód oraz dążyć do zwiększenia ilości retencjonowanej wody, a tym samym zwiększenia jej dostępności w okresach obniżonych opadów.

Przeciwdziałanie skutkom suszy jest zadaniem organów administracji rządowej i samorządowej. Głównymi dokumentami planistycznymi w tym zakresie są:

- plany przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych,
- plany przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy.

Dlatego też, zapisy dotyczące przeciwdziałania skutkom suszy są w dokumentach, planach i programach szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego.

Przeciwdziałanie występującym skutkom suszy jest możliwe dzięki wprowadzeniu odpowiednio zaprojektowanych działań.

Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie opracował „Plan przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Środkowej Wisły”, który zawiera katalog działań służący ograniczeniu skutków suszy.

W zależności od występujących czynników wpływających na rozwój intensywności i zasięgu suszy wyróżniamy cztery, powiązane ze sobą przyczynowo- skutkowo, typy:

- susza atmosferyczna (meteorologiczna) – charakteryzuje ją niedobór opadów, zwiększona ewapotranspiracja, obniżenie lustra wód powierzchniowych, a także zmniejszenie ilości wody glebowej,
- susza rolnicza – ograniczenie dostępności wody dla roślin, co prowadzi do ich stopniowego obumierania i spadku produkcji roślinnej,

-
- susza hydrologiczna – charakteryzuje się obniżeniem poziomu wody w zbiornikach wodnych, powoduje obniżenie zwierciadła wód podziemnych,
 - susza hydrogeologiczna – długotrwałe obniżenie zwierciadła wód podziemnych.

Zgodnie z informacjami umieszczonymi w „Planie przeciwdziałania skutkom suszy ...” wszystkie gminy powiatu gostynińskiego są narażone na występowanie skutków suszy w stopniu wysokim, a w szczególności suszy atmosferycznej oraz na wystąpienie skutków suszy rolniczej i hydrogeologicznej w stopniu najwyższym, natomiast na wystąpienie suszy hydrologicznej – Miasto i Gmina Sanniki jest narażona w stopniu wysokim, a wszystkie pozostałe gminy w stopniu umiarkowanym.

W tabeli 24 przedstawiono poziom zagrożenia gmin powiatu gostynińskiego wystąpieniem zjawiska suszy.

Tabela 21. Poziom zagrożenia gmin powiatu gostynińskiego wystąpieniem zjawiska suszy.

NAZWA GMINY	Procent powierzchni gminy o danym poziomie zagrożenia występowaniem susz					Procent powierzchni gminy w danej klasie zagrożenia występowaniem suszy atmosferycznej				Procent powierzchni gminy w danej klasie zagrożenia występowaniem suszy hydrologicznej				Procent powierzchni gminy w danej klasie zagrożenia występowaniem suszy rolniczej				Procent powierzchni gminy w danej klasie zagrożenia występowaniem suszy hydrogeologicznej			
	BRAK	UMIAR-KOWANY	ZNACZNY	WYSOKI	BARDZO WYSOKI	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Gmina Gostynin	0,0	0,0	4,7	90,9	4,4	0,0	0,0	72,2	27,8	0,0	95,6	4,4	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	4,7	95,3
Gmina Miasto Gostynin	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Pacyna	0,0	0,0	28,3	71,1	0,6	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	99,4	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	28,3	71,7
Szczawin Kościelny	0,0	0,0	1,2	88,8	9,9	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	90,1	9,9	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	1,2	98,8
Sanniki	0,0	0,0	2,8	53,7	43,5	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	46,4	53,6	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	4,3	8,7	87,0

[źródło: „Plan przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Środkowej Wisły” RZGW Warszawa, Warszawa 2017r.]

W celu hierarchizacji zastosowano 4 stopniową skalę poziomów narażenia obszarów gmin na występowanie skutków suszy:

- I. gminy narażone na występowanie skutków suszy w **stopniu niskim**,
- II. gminy narażone na występowanie skutków suszy w **stopniu umiarkowanym**,
- III. gminy narażone na występowanie skutków suszy w **stopniu wysokim**,
- IV. gminy narażone na występowanie skutków suszy w **stopniu najwyższym**

ANALIZA SWOT

OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODAROWANIE WODAMI	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> – wysokie zasoby wód powierzchniowych, zwłaszcza jeziornych na terenie powiatu, – brak zagrożenia powodziowego, – dobry stan ilościowy i jakościowy wód podziemnych, – dobre warunki do rozwoju małej retencji, 	<ul style="list-style-type: none"> – zły stan wód powierzchniowych JCWP, – jednolite części wód powierzchniowych rzeczne i jeziorne (JCWP) oraz jednolite części wód podziemnych (JCWPd) są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych, – jeziora zlokalizowane na terenie powiatu są podatne na degradację,
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> – edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie ochrony jakości wód i racjonalnego korzystania z zasobów wodnych, – objęcie terenu powiatu „Programem działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” w celu ochrony wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych, 	<ul style="list-style-type: none"> – zmiany klimatu, które prowadzą do wzrostu intensywności i częstotliwości występowania zjawisk o charakterze ekstremalnym (np. susze, deszcze nawalne, silne wiatry powodujące osuszenie terenów), – zanieczyszczenia obszarowe – głównie spływ z terenów użytkowanych rolniczo, na których są stosowane środki ochrony roślin i nawozy, – wysokie zagrożenie występowania suszy.

Najważniejsze problemy w gospodarowaniu wodami:

- zły stan jakościowy i ilościowy jednolitych części wód powierzchniowych,
- występujący deficyt wodny skutkujący coraz częstszym występowaniem suszy,
- konieczne do podjęcia działania naprawcze (ograniczenie spływów powierzchniowych z pól rolnych, nieodprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do gruntu i wód) i zaradcze (kontrola bezodpływowych zbiorników na ścieki, ograniczenie stosowania w rolnictwie środków ochrony roślin i nawozów);

Perspektywy zmian w latach obowiązywania programu:

W okresie obowiązywania programu należy dążyć do poprawy jakości JCWP poprzez np. ograniczenie odprowadzania nieoczyszczonych ścieków do wód lub do ziemi, budowanie sieci kanalizacyjnej i zachęcanie mieszkańców do korzystania z niej.

2.6. Gospodarka wodno - ściekowa

2.6.1. Gospodarka wodna (zaopatrzenie w wodę)

Na terenie powiatu gostynińskiego do celów przemysłowych i zaopatrzenia ludności pobierana jest tylko woda podziemna. Wody powierzchniowe wykorzystywane są na potrzeby rolnictwa i leśnictwa. Woda przeznaczona na cele przemysłowe prawie w całości wykorzystywane są w procesach, podczas których mają one kontakt z żywnością. Ważnym czynnikiem, który może powodować zagrożenia dla wód podziemnych jest nieracjonalny pobór wód.

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w powiecie gostynińskim w 2017 roku, wg danych GUS, wyniosło 2762,6 dam³ (1 dam³ = 1000 m³), z czego na cele:

- przemysłowe – 26 dam³ (0,9%),
- eksploatacji sieci wodociągowej – 1872,6 dam³ (67,8%),
- rolnictwa i leśnictwa - 864 dam³ (31,2%).

Tabela 22. Struktura wykorzystania pobieranej wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2017r.

Zużycie wody [jednostka]	Powiat Gostyniński	Miasto Gostynin	Gmina Gostynin	Gmina Szczawin Kościelny	Miasto i Gmina Sanniki*	Gmina Pacyna
ogółem [dam ³]	2762,6	702,4	1018,7	476,8	417,7	147,0
rolnictwo i leśnictwo [dam ³]	864,0	b.d.	83,8	263,0	158,0	b.d.
przemysł [dam ³]	26,0	b.d.	21,0	b.d.	b.d.	5,0
zużycie wody na 1 mieszkańca [m ³]	30,7	37,6	83,8	97,0	68,1	40,4

*- dane dotyczą roku 2017 wykazane dla Gminy Sanniki (Miasto i Gmina Sanniki zostało utworzone z dn. 01.01.2018r.)

[źródło: <http://bdl.stat.gov.pl>].

Należy podkreślić fakt, iż przedstawione powyżej zestawienie dotyczące zużycia wód podziemnych nie jest ostateczne, gdyż na cele gospodarstwa domowego i rolnictwa, w tym do podlewania woda pobierana jest także przez mieszkańców z indywidualnych ujęć wód podziemnych – studni. Poza tym, należy pamiętać, o stratach w sieci, które powstają głównie podczas awarii sieci wodociągowej.

Tabela 23. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie powiatu gostynińskiego w 2017r.

Wskaźnik	Powiat Gostyniński	Miasto Gostynin	Gmina Gostynin	Gmina Szczawin Kościelny	Miasto i Gmina Sanniki*	Gmina Pacyna
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej ogółem [%]	85,5%	87,3%	83,5 %	85%	82,3%	89,1%
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej [osób]	38881	16348	10120	4179	5013	3221
Długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej [km]	792,0	65,5	347,2	155,4	123,9	100,0
Ilość przyłączy wodociągowych prowadzących do budynków mieszkalnych i zbieranego zamieszkania [szt.]	8637	2004	3312	1295	1184	842
Ilość wody dostarczanej gospodarstwom domowym [dam3]	1562,7	534,5	522,5	169,3	228,4	108,0
Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca [m3]	34,3	28,6	43,0	34,5	37,2	29,7

*- dane dotyczą roku 2017 wykazane dla Gminy Sanniki (Miasto i Gmina Sanniki zostało utworzone z dn. 01.01.2018r.)

[źródło: <http://bdl.stat.gov.pl>]

Według danych GUS:

- stopień zwodociągowania powiatu w 2017r. wynosił 85,5%; w 2017r. najniższy był w Mieście i Gminie Sanniki (82,3%), zaś najwyższy w Gminie Miasto Gostynin (87,3%),
- długość sieci wodociągowej w 2017r. wynosiła 792,0 km,
- do sieci wodociągowej podłączonych było 8637 szt. przyłączy wodociągowych.

Tabela 24. Wykaz ważniejszych ujęć wód podziemnych eksploatowanych w 2017r. na terenie powiatu gostynińskiego.

L.p.	Użytkownik	Lokalizacja ujęcia wody (gmina, miejscowość)	Głębokość studni [m p.p.t.]	Poziom eksploatacyjny warstwy wodonośnej	Zasoby eksploatacyjne [m ³ /h]	Wielkość poboru [m ³ /dobę]	Uwagi
1	Miejskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Gostyninie ul. Polna 2, 09-500 Gostynin.	Gostynin, ul. Kolonia	K-1 - 363,0 m	trzeciorzęd	70,00	max dobową: 3900,00 śr. dobową: 1500,00	na potrzeby zaopatrzenia zbiorowego
			K-2 - 355,0 m		70,00		
2	Miejskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Gostyninie ul. Polna 2, 09-500 Gostynin	Gostynin, ul. Ziejkowa	Nr - 4 - 99,0 m	trzeciorzęd	52,00	max dobową: 3900,00 śr. dobową: 1600,00	na potrzeby zaopatrzenia zbiorowego
			Nr-5 - 101,0 m		60,00		
			Nr-6 - 99,0 m		50,00		
3	Staropolska Masarnia Sp. z o.o.	Gostynin, ul. Brzozowa 1	Nr-1 - 30,0 m	czwartorzęd	20,00	max dobową: b.d. śr. dobową: 18,0	dla potrzeb zakładu
4	Przedsiębiorstwo Rolno – Spożywcze „DUBIELAK” Dariusz Dubielak	Gostynin, ul. Płocka 8	Nr -1 - 24,4 m	czwartorzęd	10,1	max dobową: 10,10 śr. dobową: 60,00	na cele porządkowe i podlewanie trawników
5	Polski Związek Działkowców Rodzinny Ogród Działkowy „RELAX”	Gostynin ul. Bierzewicka 66a	Nr-1 34,00m	czwartorzędowe	6,0	max dobową: - śr. dobową: 42,80	dla potrzeb ogródków działkowych
6	Polski Związek Działkowców Rodzinny Ogród Działkowy „BRATOSZEWO”	Gostynin ul. Zazamcze	Nr-1 – 30,0 m	czwartorzędowe	15,0	max dobową: - śr. dobową: 366,00	dla potrzeb ogródków działkowych
			Nr-2 - 40,5 m		30,0		
7	Wojewódzki Samodzielny Zespół Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej im. Profesora Eugeniusza Wilczkowskiego ul. Zalesie SZPZOZ im. Eugeniusza Wilczkowskiego w Gostyninie	Gostynin ul. Zalesie 1	Nr4 - 45,00m	czwartorzędowe	36,00	max dobową: 419,93 śr. dobową: b.d.	dla potrzeb zakładu
			Nr 1a - 52,00m		27,00		
8	ELGO Lighting Industries S.A.	Gostynin ul. Kutnowska 98	Nr-1a 110,0 m	czwartorzędowe i trzeciorzędowe	24,00	max. dobową: 456,0 śr. dobową: b.d. max dobową: 747,0 śr. dobową: b.d.	– na potrzeby zakładu, – na potrzeby pobliskiego osiedla mieszkaniowego w przypadku awarii miejskiej sieci wodociągowej,
			Nr-2a 110,0 m		20,00		
			Nr-4 295,0 m		60,00		

9	Kutnowskie Zakłady Drobiarskie „EXDROB” S.A. Zakład Wylęgu Drobiu w Gostyninie	Gostynin ul. Bierzewicka 66	Nr-1 - 38,50m	czwartorzędowe	21,00	max dobowo: 94,00 śr. dobowo: 87,00	dla potrzeb zakład
10	„ERA-GOST” Sp. z o.o.	Gostynin ul. Płocka 37	Nr -1 - 50,00m	czwartorzędowe	40,00	max dobowo: 370,00 śr. dobowo: 250,00	dla potrzeb zakładu
11	Zakład Komunalny w Solcu Sp. z o.o. Solec 39c, 09-500 Gostynin	gm. Gostynin, Józefków	Nr-1 - 44,50m	czwartorzędowe	50,00	max dobowo: 712,00 śr. dobowo: 560,00	na potrzeby zaopatrzenia zbiorowego
12	Zakład Komunalny w Solcu Sp. z o.o. Solec 39c, 09-500 Gostynin	gm. Gostynin, Bielawy	Nr-1 - 32,00m	czwartorzędowe	38,00	max dobowo: 600,00 śr. dobowo: 420,00	na potrzeby zaopatrzenia zbiorowego
			Nr - 3 - 34,00 m		90,00		
13	Zakład Komunalny w Solcu Sp. z o.o. Solec 39c, 09-500 Gostynin	gm. Gostynin, Kozice	Nr-1 - 131,00 m	trzeciorzędowe	70,00	max dobowo: 550,00 śr. dobowo: 423,00	na potrzeby zaopatrzenia zbiorowego
			Nr-2 - 134,00m		70,00		
14	Zakład Komunalny w Solcu Sp. z o.o. Solec 39c, 09-500 Gostynin	gm. Gostynin, Dąbrówka	Nr- 1 – 34,50m	czwartorzędowe	12,00	max dobowo: 300,00 śr. dobowo: 240,00	na potrzeby zaopatrzenia zbiorowego
			Nr- 2 - 33,00m		40,00		
15	Zakład Komunalny w Solcu Sp. z o.o. Solec 39c, 09-500 Gostynin	gm. Gostynin, Sieraków	Nr -1 - 79,50m	czwartorzęd	15,00	max dobowo: 217,00 śr. dobowo: 173,00 max dobowo: 230,00 śr. dobowo: 180,00	na potrzeby zaopatrzenia zbiorowego
			Nr 1T – 137,0m	trzeciorzęd	48,00		
16	Zakład Komunalny w Solcu Sp. z o.o. Solec 39c, 09-500 Gostynin	gm. Gostynin Bierzewice	Nr -1 - 42,00m	czwartorzędowe	20,50	max dobowo: 100,00 śr. dobowo: 77,00	na potrzeby zaopatrzenia zbiorowego
17	Zakład Komunalny w Solcu Sp. z o.o. Solec 39c, 09-500 Gostynin	gm. Gostynin, Lucień	Nr-1 - 35,50m	czwartorzędowe	74,00	max dobowo: 1000,00 śr. dobowo: 740,00	dla potrzeb wodociągu wiejskiego (zbiorowego)
			Nr-2 - 36,00m		74,00		
18	Zakład Komunalny w Solcu Sp. z o.o. Solec 39c, 09-500 Gostynin	gm. Gostynin Leśniewice	Nr-1 - 34,30m	czwartorzędowe	54,00	max dobowo: 500,00 śr. dobowo: 480,00	dla potrzeb wodociągu wiejskiego (zbiorowego)
			T-1 - 112,0 m	trzeciorzędowe	50,00		
19	Zakład Komunalny w Solcu Sp. z o.o. Solec 39c, 09-500 Gostynin	gm. Gostynin, Stanisławów Skrzański	Nr-1 - 27,0m	czwartorzędowe	24,7	max dobowo: 200,00 śr. dobowo: 150,00	dla potrzeb wodociągu wiejskiego (zbiorowego)
			Nr-2 – 28,0 m		24,7		
20	Zakład Komunalny w Solcu Sp. z o.o. Solec 39c, 09-500 Gostynin	gm. Gostynin, Krzywie	Nr-1 32,00m	czwartorzędowe	60,0	max dobowo: 404,00 śr. dobowo: 45,00	dla potrzeb wodociągu wiejskiego (zbiorowego)
			Nr-2 30,5 m	trzeciorzędowe i czwartorzędowe	60,0		

21	Centralne Biuro Antykorupcyjne ul. Aleje Ujazdowskie 9, 00-583 Warszawa Ośrodek Szkoleniowo- Konferencyjny CBA w Lucieniu	gm. Gostynin, Lucień,	Nr -1 - 21,50 m	czwartorzędowe	22,00	max dobową: 73,00 śr. dobową: 44,60	dla potrzeb Zakładu
			Nr 2 - 40,0 m		50,00		
22	Gospodarstwo Rolne w Sokołowie 09-513 Sokołów	gm. Gostynin, Sokołów	Nr 2 - 45,0m	czwartorzędowe	30,00	max dobową : 114,1 śr. dobową: 83,5	dla potrzeb zakładu,
			Nr -3 - 40,0 m	czwartorzędowe	65,00		
23	„Auto-Forum” s.c. G. i J. Grefka, G. Śmiałkowski Bierzewice 77, 09-500 Gostynin	gm. Gostynin, Bierzewice 77	Nr-1 - 27,0	czwartorzędowe	5,0	max dobową: 5,0 śr. dobową: b.d.	dla potrzeb zakładu,
24	„FRANCE-GOST” Sp. z o.o. ul. Kutnowska 102 09-500 Gostynin	Gostynin, ul. Kutnowska	Nr-1 - 6,5	czwartorzędowe	25,0	max dobową 10,58 śr. dobową: 9,62	dla potrzeb zakładu
25	Gmina Szczawin Kościelny	gm. Szczawin Kościelny, Szczawin Kościelny	Nr 2 - 24,00m	czwartorzędowe	49,20	max dobową : 1055,00 śr. dobową: 750,00	dla potrzeb wodociągu wiejskiego (zbiorowego)
			Nr 3 28,00m		57,00		
26	Gmina Szczawin Kościelny	gm. Szczawin Kościelny, Suserz	Nr- 1 129,00m	trzeciorzędowe	50,00	max dobową: 1176,00 śr. dobową: 940,00	dla potrzeb wodociągu wiejskiego (zbiorowego)
			Nr- 2 131,00 m		60,5		
27	Gmina Szczawin Kościelny	gm. Szczawin Kościelny, Pieryszew	Nr- 2 - 56,00 m	czwartorzędowe	60,00	max dobową: 132,00 śr. dobową: 110,00	dla potrzeb przemysłowe, gospodarcze i rolnictwa
28	Europejskie Centrum Artystyczne im. F. Chopina w Sannikach, ul. Warszawska 142, 09-540 Sanniki	Miasto i Gmina Sanniki, Sanniki	S1 – 39,00 m	czwartorzędowe	9,9	max dobową: 136,00 śr. dobową: 80,50	dla potrzeb nawadniania
29	Gminy Sanniki	Miasto i Gmina Sanniki, Sanniki	Nr-2a - 36,00 m	czwartorzędowe	63,00	max dobową: 1586,00 śr. dobową: 1220,00	dla potrzeb wodociągu wiejskiego (zbiorowego)
			Nr-3b - 38,00 m		37,00		
30	Gminy Sanniki	gm. Sanniki, Działy wodociąg „Osmolin – Lubików”	Nr-1 - 42,00m	czwartorzędowe	90,00	max dobową: 2160,00 śr. dobową: 1800,00	dla potrzeb wodociągu wiejskiego (zbiorowego)
			Nr-2 - 40,00m		90,00		
			Nr -3 – 41,0 m		90,00		

31	Gmina Pacyna	gm. Pacyna, Pacyna	Nr-1 - 130,00m	trzeciorzędowe	33,50	max dobową: 700,00 śr. dobową: 540,00	na potrzeby zaopatrzenia zbiorowego
			Nr-2 - 132,00m		51,00		
32	Gmina Pacyna	gm. Pacyna, Anatolin	Nr -1 30,00m	czwartorzędowe	18,00	max dobową: 450,00 śr. dobową: 345,00	dla potrzeb wodociągu wiejskiego (zbiorowego)
			Nr-2 31,00m		27,00		
33	Gmina Pacyna	gm. Pacyna, Model	Nr 1 – 130,00 m	trzeciorzędowe	53,50	max dobową: 700,00 śr. dobową: 540,00	dla potrzeb wodociągu wiejskiego (zbiorowego)
			Nr -2 – 132,00 m		51,00		
34	Powiatowy Dom Pomocy Społecznej w Czarnowie	gm. Pacyna, Czarnów	Nr-1 - 118,00m	trzeciorzędowe	13,00	max dobową: b.d. śr. dobową: 206,68	dla potrzeb zakładu i dla potrzeb wodociągu wiejskiego
			Nr-2 - 75,00m		12,00		
35	Zakład Opiekuńczo-Leczniczy Dla Dorosłych Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi	gm. Pacyna Skrzeszewy	Nr-1 - 133,00m	trzeciorzędowe	4,00	max dobową:b.d. śr. dobową: 32,00	dla potrzeb zakładu

[źródło: Starostwo Powiatowe w Gostyninie, Wydział Ochrony Środowiska i Leśnictwa; stan na dzień: 31.12.2017r.].

2.6.2. Gospodarka ściekowa

Presje

Istotnym problemem ekologicznym w województwie mazowieckim jest zanieczyszczenie wód. Następstwem ich degradacji jest ograniczenie możliwości ich użytkowania do celów komunalnych, rekreacyjnych oraz przemysłowych, jak również zagrożenie dla stanu ekosystemów wodnych i od wód zależnych.

Na jakość wód powierzchniowych wpływają uwarunkowania naturalne: warunki klimatyczne, hydrograficzne, tempo przebiegu procesów biohydrochemicznych w wodach (tzw. zdolność samooczyszczania się wód), presje antropogeniczne. Jednak największy wpływ mają gospodarka ściekowa oraz rolnictwo.

Ogólnie źródła zanieczyszczeń wód powierzchniowych można podzielić na:

- punktowe - są to wyloty kanalizacji z oczyszczalni ścieków oraz wyloty kanalizacji deszczowej jako systemy zorganizowane i kontrolowane, niekontrolowane punktowe zrzuty ścieków najczęściej nieoczyszczonych lub nienależycie oczyszczonych,
- obszarowe - są to zanieczyszczenia splukiwane opadami atmosferycznymi z terenów zurbanizowanych, w których nie ma kanalizacji deszczowej oraz z terenów użytkowanych rolniczo oraz z terenów leśnych,
- liniowe - związane z komunikacją drogową, szynową i wodną.

Zgodnie z ustawą Prawo wodne aglomeracje o równoważnej liczbie mieszkańców powyżej 2000 powinny być wyposażone w systemy kanalizacji zbiorczej dla ścieków komunalnych, zgodnie z ustaleniami krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych. Aglomeracja to teren, na którym zaludnienie lub działalność gospodarcza są wystarczająco skoncentrowane, aby ścieki komunalne były zbierane i przekazywane do oczyszczalni ścieków albo do końcowego punktu zrzutu tych ścieków.

Na terenie powiatu gostynińskiego uchwałą Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dn. 21.11.2017r. (Dz.U. Woj. Maz. 10778) została wyznaczona aglomeracja o równoważnej liczbie mieszkańców 22810 położona na terenie miasta Gostynin, z dwiema oczyszczalniami ścieków komunalnych zlokalizowanymi w Gostyninie: oczyszczalnią ścieków Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunalnego w Gostyninie Sp. z o.o. oraz oczyszczalnią ścieków Wojewódzkiego Samodzielnego Zespołu Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej Gostynin – Zalesie, obecnie będąca w zarządzie Mazowieckiego Zarządu Nieruchomości w Warszawie.

Zgodnie z danymi GUS w 2017r. ludność powiatu korzystająca z kanalizacji to 44,5%, z czego z 81,6% w mieście, a 18,5% na wsi. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej, wg danych GUS, w 2017r. na terenie powiatu wynosiła 130,1 km. Powyższe dane pokazują, że stopień skanalizowania powiatu jest znacznie mniejszy niż stopień zwodociągowania. Pomimo podejmowania pewnych działań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego, istotnym źródłem presji na środowisko wodne, pozostaje niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich.

Tabela 25. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej i gospodarki ściekowej na terenie powiatu gostynińskiego w 2017r.

Lp.	Wskaźnik	Powiat Gostyniński	Miasto Gostynin	Gmina Gostynin	Gmina Szczawin Kościelny	Miasto i Gmina Sanniki*	Gmina Pacyna
1	Ludność korzystająca z instalacji kanalizacyjnej ogółem [%]	44,5	81,6	15,3	15,9	24,5	22,5
2	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [osób]	20219	15283	1849	779	1493	815
3	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	130,1	64,8	40,4	8,1	8,8	8,0
4	Ilość przyłączy kanalizacyjnych prowadzących do budynków mieszkalnych i zbieranego zamieszkania [szt.]	2765	1701	449	208	241	166
5	Ilość odprowadzanych ścieków ogółem [dam ³]	8770,0	718,0	1018,7	476,8	417,7	147,0
6	Ilość ścieków bytowych odprowadzanych siecią kanalizacyjną [dam ³]	764,0	540,3	109,7	44,5	49,5	20,0
7	Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej [%]	16,43	98,93 %	11,64	5,21	7,10	8,0
8	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków ogółem [osób]	22169	18299	1700	1102	850	218
9	Ilość ścieków oczyszczonych i odprowadzanych łącznie z wodami infiltracyjnymi i ściekami dowożonymi [dam ³]	1779,0	1601,0	41,0	47,0	71,0	19,0
10	Ilość nieczystości ciekłych ogółem wywożonych do oczyszczalni ścieków lub stacji zlewnych [dam ³]	23,68	10,0	11,25	0,2	2,16	0,04

[źródło: <http://bdl.stat.gov.pl/>]

*- dane dotyczą roku 2017 wykazane dla Gminy Sanniki (Miasto i Gmina Sanniki zostało utworzone z dn. 01.01.2018r.)

Na terenie powiatu gostynińskiego funkcjonuje kilkanaście oczyszczalni ścieków. Większość z nich to oczyszczalnie gminne oczyszczające ścieki komunalne. Największą z nich jest oczyszczalnia ścieków w Gostyninie eksploatowana przez MPK w Gostyninie Sp. z o.o. Na jakość wód powierzchniowych bardzo duży wpływ ma jakość odprowadzanych ścieków

Tabela 26. Główne źródła zanieczyszczeń wprowadzanych do wód lub do ziemi na terenie powiatu gostynińskiego w 2017r.

L.p.	Nazwa i adres zarządzającego	Lokalizacja obiektu	Rodzaj oczyszczalni ścieków	Rodzaj oczyszczanych ścieków	Projektowana maksymalna przepustowość [m ³ /dobę]	projektowana RLM	odbiornik ścieków
1	Miejskie Przedsiębiorstwo Komunalne w Gostyninie Sp. z o.o. ul. Polna 2, 09-500 Gostynin	Gostynin ul. Ziejkowa	miejska	komunalne, przemysłowe, opadowe	max dobowo: 7668,00 śr. dobowo: 4 800,00	43500	Skrwa Lewa / Wisła
2	Mazowiecki Zarząd Nieruchomości w Warszawie, Al. Jerozolimskie 28, 00-024 Warszawa	Gostynin, ul. Zalesie (teren WSZPZOZ im. prof. E. Wilczkowskiego)	zakładowa	komunalne, przemysłowe	max dobowo: 355,00 śr. dobowo: 297,0	2547	ziemia – rów/ Osetnica / Skrwa Lewa
3	Zakład Komunalny w Solcu Sp. z o.o. Solec 39 c, 09-500 Gostynin	gm. Gostynin, Sokołów	gminna	komunalne	max dobowo: 180,00 śr. dobowo: 150,00	1400	ziemia -rów/ Skrwa Lewa/Wisła
4	Zakład Komunalny w Solcu Sp. z o.o. Solec 39 c, 09-500 Gostynin	gm. Gostynin, Lucień	gminna	komunalne	max dobowo: 426,70 śr. dobowo: 355,60	2500	Kanał Zrzutowy Wód Średnich i Wysokich / Skrwa Lewa / Wisła
5	Zakład Komunalny w Solcu Sp. z o.o. Solec 39 c, 09-500 Gostynin	gm. Gostynin, Białotarsk	gminna	komunalne	max dobowo: 100,00 śr. dobowo: 75,00	542	Patrówka
6	Gmina Gostynin Rynek 26 09-500 Gostynin	gm. Gostynin, Sierakówek (oczyszczalnia ścieków przy Szkołe Podstawowej)	szkolna	komunalne	max dobowo: 6,79 śr. dobowo: 5,66	14	ziemia (oczko wodne)
7	Gmina Gostynin Rynek 26 09-500 Gostynin	gm. Gostynin, Solec (oczyszczalnia ścieków przy Szkołe Podstawowej)	szkolna	komunalne	max dobowo: 5,7 śr. dobowo: 4,74	12	ziemia (oczko wodne)
8	Gmina Gostynin Rynek 26 09-500 Gostynin	gm. Gostynin; Stefanów (oczyszczalnia ścieków przy Szkołe Podstawowej w Emilianowie)	szkolna	komunalne	max dobowo: 3,91 śr. dobowo: 3,26	8	ziemia (oczko wodne)
9	Gmina Gostynin Rynek 26 09-500 Gostynin	gm. Gostynin, Zwoleń (oczyszczalnia ścieków przy Szkołe Podstawowej)	szkolna	komunalne	max dobowo: 1,51 śr. dobowo: 1,26	3	ziemia (oczko wodne)
10	Gmina Gostynin Rynek 26 09-500 Gostynin	gm. Gostynin, Krzywie (oczyszczalnia ścieków przy Szkołe Podstawowej w Teodorowie)	szkolna	komunalne	max dobowo: 1,72 śr. dobowo: 1,43	4	ziemia (oczko wodne)
11	Centralne Biuro Antykorupcyjne ul. Aleje Ujazdowskie 9, 00-583 Warszawa Ośrodek Szkoleniowo-Konferencyjny CBA w Lucieniu	gm. Gostynin, Lucień,	zakładowa	komunalne	max dobowo: 15,00 śr. dob.: 13,6	95	ziemia (poletko drenażowe)

12	ARION Med Sp. z o. o. ul. Zbozowa 22d, 22-827 Lublin Zespół Opieki Zdrowotnej w Gostyninie 09-500 Gostynin, Gorzewo, ul. Kruk 5	gm. Gostynin Gorzewo ul. Kruk 5	zakładowa	komunalne, przemysłowe	max dobowo: 350,00 śr. dobowo: b.d.	1543	Osetnica / Skrwa Lewa
13	Gmina Szczawin Kościelny ul. Jana Pawła II 10 09-550 Szczawin Kościelny	gm. Szczawin Kościelny, Szczawin Kościelny	gminna	komunalne	max dobowo: 205,00 śr. dobowo: 160,00	907	Osetnica / Skrwa Lewa
14	Gmina Szczawin Kościelny ul. Jana Pawła II 10 09-550 Szczawin Kościelny	gm. Szczawin Kościelny, Trębki	gminna	komunalne	max dobowo: 17,80 śr. dobowo: 13,20	146	rów melioracyjny A- 4/ Przysowa / Słudwia
15	Szkoła Podstawowa w Trębkach Trębki 1 09-550 Szczawin Kościelny	gm. Szczawin Kościelny, Trębki	szkolna	bytowe	max dobowo: 6,73 śr. dobowo: 5,61	37	ziemia – rów melioracyjny
16	Miasto i Gmina Sanniki ul. Warszawska 169 , 09-540 Sanniki	gm. Sanniki, Sanniki	gminna	komunalne	max dobowo: 250,00 śr. dobowo: 200,00	1300	ziemia –rów melioracyjny / Nida / Słudwia
17	Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Sannikach ul. Warszawska 152, 09-540 Sanniki	gm. Sanniki, Sanniki	zakładowa	przemysłowe, komunalne	max dobowo: - śr. dobowo: 80,00	b.d.	ziemia – rów melioracyjny S/ Nida / Bzura
18	Specjalny Ośrodek Wychowawczy Zgromadzenia Sióstr Zmartwychwstania Pańskiego im. Matki Celiney Borzęckiej Mocarzewo 13, 09-540 Sanniki	gm. Sanniki, Mocarzewo 13	zakładowa	komunalne	max dobowo 15,00 śr. dobowo: 12,00	113	ziemia („oczko wodne”)
19	Gmina Pacyna Oczyszczalnia ścieków Pacyna ul. Wyzwolenia 7 , 09-541 Pacyna	gm. Pacyna, Pacyna	gminna	komunalne	max dobowo: 82,50. śr. dobowo: 30,00	200	ziemia –rów melioracyjny / Przysowa
20	Gmina Pacyna Oczyszczalnia ścieków w Luszyńcu ul. Wyzwolenia 7 , 09-541 Pacyna	gm. Pacyna, Luszyńcu	gminna	komunalne	max dobowo: 57,00 śr. dobowo: 39,00	b.d.	ziemia - rów melioracyjny D-1 / Przysowa
21	Powiatowy Dom Pomocy Społecznej w Czarnowie Czarnów 5, 09-541 Pacyna	gm. Pacyna, Czarnów	zakładowa	komunalne	max dobowo: 50,0. śr. dobowo: 24,62	81	ziemia - rów melioracyjny „R-9/10” /Przysowa
22	Zakład Opiekuńczo - Lecznicy dla Dorosłych Zgromadzenia Sióstr Franciszek Rodziny Maryi w Skrzeszewach Skrzeszewy 26, 09-541 Pacyna	gm. Pacyna, Skrzeszewy	zakładowa	komunalne, przemysłowe	max dobowo: 40,0 śr. dobowo: 32,0	527	ziemia - rów melioracyjny „D” / Przysowa
23	Specjalny Ośrodek Wychowawczy Zgromadzenia Sióstr Zmartwychwstania Pańskiego im. Bł. Matki Celiney Borzęckiej, Mocarzewo, gm. Sanniki	gm. Sanniki Mocarzewo	zakładowa	komunalne	max dobowo: 15,00 śr. dob.: 12,00	b.d.	ziemia (oczko wodne)

[źródło: wios.warszawa.pl i Starostwo Powiatowe w Gostyninie, Wydział Ochrony Środowiska i Leśnictwa; stan na dzień: 31.12.2017r.]

Jednym z problemów występujących na terenie powiatu, jak i całego województwa mazowieckiego jest spływ powierzchniowych zanieczyszczeń, obciążonych głównie związkami biogennymi (azotem i fosforem) pochodzenia rolniczego.

Prawidłowa gospodarka wodno-ściekowa ma ogromny wpływ na stan i jakość wód powierzchniowych i podziemnych.

Wytwarzane ścieki bytowo-gospodarcze z obiektów budownictwa mieszkaniowego oraz ścieki bytowo-gospodarcze i technologiczne ze wszystkich zakładów przemysłowych zlokalizowanych na terenie powiatu trafiają kanalizacją oraz poprzez 5 stacji zlewnych do oczyszczalni ścieków.

W związku z tym, że tereny wiejskie charakteryzują się rozproszoną zabudową mieszkaniową część mieszkańców odprowadza ścieki socjalno-bytowe poprzez oczyszczalnie przydomowe bądź gromadzi je w zbiornikach bezodpływowych tzw. szambach. Zgodnie z danymi GUS, wg stanu na dzień 31.12.2017r., ilość zbiorników bezodpływowych na terenie powiatu wynosiła 4906 szt., a ilość przydomowych oczyszczalni ścieków – 286 szt.

Tabela 27. Sposób gromadzenia i wywóz nieczystości ciekłych na terenie powiatu gostynińskiego, stan na dzień: 31.12.2017r.

L. p.	Wskaźnik	Powiat Gostyniński	Miasto Gostynin	Gmina Gostynin	Gmina Szczawin Kościelny	Miasto i Gmina Sanniki*	Gmina Pacyna
1	Ilość zbiorników bezodpływowych [szt.]	4906	95	1970	815	1282	749
2	ilość przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.]	286	16	221	9	21	19
3	Ilość stacji zlewnych [szt.]	5	1	2	1	1	-

[źródło: bdl.stat.gov.pl]

Głównym problemem i szczególnym zagrożeniem dla środowiska wodnego są zbiorniki bezodpływowe, które często są nieszczelne, a sposób gospodarowania zgromadzonymi w nich ściekami jest niewłaściwy – są wywożone na pola, do lasów, do cieków wodnych, co powoduje zanieczyszczenie środowiska.

ANALIZA SWOT

OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> – wysoki stopień zwodociągowania powiatu, – istniejące oczyszczalnie ścieków, – zadowalająca jakość ujmowanych wód podziemnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – niski stopień skanalizowania powiatu, zwłaszcza terenów wiejskich, – duża różnica pomiędzy długością sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej.

SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none">– rozbudowa sieci kanalizacyjnej zwłaszcza na terenach wiejskich,– pełne zwodociągowanie powiatu,– możliwość podłączania gospodarstw domowych do sieci kanalizacyjnej,– bieżąca modernizacja sieci wodociągowo – kanalizacyjnej,– wzrost świadomości ekologicznej w kwestii dot. konieczności oszczędzania zasobów wodnych.	<ul style="list-style-type: none">– nieprawidłowe gospodarowanie ściekami zgromadzonymi w zbiornikach bezodpływowych,– brak środków finansowych na rozwój sieci kanalizacyjnej i wodociągowej,– zwiększająca się ilość zużywanej wody, w tym głównie na cele komunalne,– niska świadomość ekologiczna dot. oszczędzania zasobów wodnych.

Najważniejsze problemy w gospodarce wodno - ściekowej:

- mały stopień skanalizowania obszarów wiejskich, znacznie odbiegającym od ich zwodociągowania,
- na obszarach wiejskich ścieki gromadzone są najczęściej w zbiornikach bezodpływowych, które w dużej części są nieszczelne lub nawet nie posiadają dna, a sposób gospodarowania nimi często jest nieprawidłowy,
- spływ wód powierzchniowych zanieczyszczonych związkami biogennymi z przyległych terenów rolniczych,
- nieracjonalne gospodarowanie wodą w zakładach produkcyjnych i gospodarstwach domowych.

Perspektywy zmian w latach obowiązywania programu:

W okresie obowiązywania programu przewiduje się poprawę jakości wód poprzez poprawę sposobu gospodarowania ściekami poprzez m.in. rozbudowę sieci kanalizacyjnej. Gminy powinny dokonać inwentaryzacji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków oraz systematycznych kontroli gospodarowania ściekami z ww. zbiorników.

Ponadto, należy przestrzegać zasad określonych w strefach ochronnych ujęć wód podziemnych oraz prowadzić stały monitoring ujęć wód powierzchniowych i podziemnych. Należy również podnosić świadomość ekologiczną mieszkańców związaną z korzyściami wynikającymi z podłączenia gospodarstw domowych do kanalizacji gminnej oraz o sposobach prawidłowego postępowania ze ściekami.

2.7. Zasoby geologiczne

2.7.1. Stan aktualny. Presje

W budowie geologicznej obszaru powiatu uczestniczą podobnie jak w całej środkowo-północnej części Polski, dwa zasadnicze elementy: utwory trzeciorzędowe i starsze, składające się na tzw. podłoże podczwartorzędowe oraz zwarta pokrywa utworów czwartorzędowych osadzonych podczas kolejnych zlodowaceń.

Większa część powiatu gostynińskiego znajduje się w obrębie niecki brzeżnej wypełnionej osadami kredowymi, spod których wychodzą osady jurajskie wału pomorsko-kujawskiego. Na obszarze powiatu pozostały utwory po kolejnych wtargnięciach lądolodów: południowo - polskiego, środkowopolskiego i bałtyckiego, który zostawił swoje ślady na Pojezierzu Gostynińskim. Głównymi utworami pozostawionymi przez lądolody są różnej miąższości warstwy gliny zwałowej, moreny dennej rozdzielone piaskami, żwirami, mułkami i iłami okresów interstadialnych. Lądolód południowopolski zachował się w cienkich warstwach gliny morenowej, ale tylko w obniżeniach przedczwartorzędowych. Lądolód środkowopolski natomiast pozostawił trzy warstwy gliny zwałowej: cienki płat (1-3 m) w stadium Radomki, grubą warstwę w stadiale Warty, a w stadiale Wkry warstwę różnej miąższości. Lądolód bałtycki pozostawił na pojezierzu najpłycej występującą cienką warstwę gliny morenowej. Gлина zwałowa moreny dennej w wyniku procesów akumulacyjnych na znacznej części została przykryta osadami lodowcowymi, tworzącymi rozległe piaszczysto-żwirowe pola sandrów, które ciągną się na przedpolu moren czołowych lądolodów oraz wzdłuż dolin rzecznych i rynien jeziornych. Pola sandrów związane z odpływem wód glacyfluwialnych ostatniego zlodowacenia towarzyszą dolinie Skrwy Lewej oraz budują najwyższe poziomy terasowe w obrębie Kotliny Płockiej. Nieco mniej rozległe pola piaszczysto-żwirowe ciągną się wzdłuż rynien lodowcowych przebiegających na południowy zachód i na południowy wschód od Gostynina.

W wyniku intensywnej działalności akumulacyjnej wiatru, przerywanej jedynie krótkotrwałymi fazami cieplejszymi i bardziej wilgotnymi, rozwinęły się rozległe pola wydmowe złożone z kilku pokryw piaszczystych odpowiadających kolejnym ochłodzeniom. W granicach powiatu największe skupienie wydm wiąże się z częścią Kotliny Płockiej.

Procesy eoliczne, rozpoczęte u schyłku plejstocenu, były czynne nadal i w ciągu holocenu, można je również obserwować i obecnie, zwłaszcza na obszarach piaszczystych pozbawionych roślin. W holocenie klimat stawał się stopniowo coraz bardziej zbliżony do współczesnego. Ustalały się warunki sprzyjające przede wszystkim działalności rzek.

Rozpoczęły się procesy modelowania powierzchni ukształtowanej przez lądolody i gromadzenia, głównie w dolinach i w zagłębieniach, najmłodszych serii osadów. Do utworów holocenijskich, powszechnie występujących na obszarze powiatu zaliczyć należy obok najmłodszych pokryw wydmowych, piaski, żwiry, pyły i ropy rzeczne (mady) nagromadzone w dolinach rzecznych oraz mulki i torfy wyściełające dna rynien jeziornych, a w mniejszych obniżeniach utwory deluwialne.

W wyniku przeprowadzonych robót geologicznych na terenie powiatu gostynińskiego szczegółowo rozpoznano kilkanaście złóż kopalin objętych prawem własności nieruchomości gruntowej, głównie piasku i żwiru. Eksploatacja tych złóż jest możliwa po uzyskaniu przez przedsiębiorcę koncesji na wydobywanie kopalin wydawanych przez starostę (gdy obszar udokumentowanego złoża nieobjętego własnością górniczą nie przekracza 2 ha, wydobywanie kopaliny ze złoża w roku kalendarzowym nie przekroczy 20 000 m³, działalność będzie prowadzona metodą odkrywkową oraz bez użycia środków strzałowych), a w pozostałych przypadkach – przez marszałka województwa. Na terenie powiatu występują jedynie kopalnie odkrywkowe, które w niewielkim stopniu przyczyniają się do zmiany ukształtowania terenu, a w przypadku wydobywania kopaliny z warstwy „suchej” - do niewielkiej degradacji powierzchni. Do wydobywania piasków różnej granulacji i surowca ilastego stosowane są trzy rodzaje technologii: lądowa („sucha”), spod wody i mieszana (lądowo-wodna).

Na terenie powiatu wstępnie rozpoznano złoża węgla brunatnego, objęte własnością górniczą. Na terenie powiatu występują także torfy, głównie w dolinach rzek Skrwy Lewej, Osetnicy i Przysowy. Nie zostały one jednak zakwalifikowane do potencjalnej bazy zasobowej tej kopaliny, ponieważ znajdują się na obszarach objętych ochroną i ich eksploatacja jest prawnie zakazana.

Tabela 28. Wykaz udokumentowanych złóż kopalin w powiecie gostynińskim wraz z bilansem zasobów kopalin i stanem zagospodarowania złoża.

Nazwa złoża	Położenie złoża	Zasoby		Powierzchnia złoża [ha]	Stan zagospodarowania złoża
		geologiczne bilansowe	przemysłowe		
Piaski i żwiry (tys.ton)					
Barcik	Barcik dz. 136, 137, gm. Sanniki	457,00	457,00	4,350	złożo eksploatowane
Barcik Nowy III	Barcik Nowy dz. 324,322/3, gm. Sanniki	98,36	brak	1,06	złożo wyeksploatowane, wykreślone z bilansu zasobów złoża
Barcik Nowy IV	Barcik Nowy dz. 326/1, gm. Sanniki	42,31	37,96	0,51	złożo wyeksploatowane, wykreślone z bilansu zasobów złoża

Nazwa złoża	Położenie złoża	Zasoby		Powierzchnia złoża [ha]	Stan zagospodarowania złoża
		geologiczne bilansowe	przemysłowe		
Barcik V	Barcik dz. 122/4, 25/4, 127/2, 128/4, 131/4, 132/3, 308/1, gm. Sanniki	3398,00	3398,00	9,8	złoże eksploatowane
Barcik VI	Barcik Stary dz. 118/2, gm. Sanniki	229,00	brak	1,130	złoże eksploatowane
Barcik VII	Barcik dz. 309/3, 318/1, gm. Sanniki	339,46	brak	1,512	złoże eksploatowane
Barcik VIII	Stary Barcik dz. 114/2, 117/2 (Pole A) i 121/4 (Pole B), gm. Sanniki	1256,12	1182,90	6,173	złoże eksploatowane
Barcik IX	Nowy Barcik dz. 286-288, 289/1, 290-291, 292/2, gm. Sanniki	1748,00	749,00	4,790	złoże eksploatowane
Barcik XI	Barcik, dz. 231, gm. Sanniki	203,30	brak	1,710	rozpoznane szczegółowo, nieeksploatowane (brak koncesji na wydobywanie)
Barcik Nowy II	Barcik, dz. 320, gm. Sanniki	-	-	2,20	złoże wyeksploatowane
Barcik Stary	Barcik, gm. Sanniki	2159,00	brak	15,93	złoże rozpoznane szczegółowo
Górki A	Górki A, dz. 320 Gm. Gostynin	-	-	1,71	złoże wyeksploatowane, wykreślone z bilansu zasobów złoża
Józefków	Józefków dz. 94/2, gm. Gostynin	10,00	-	0,3834	wyeksploatowane, wykreślone z bilansu zasobów złoża
Helenów Trębski	Helenów Trębski, dz. 30, gm. Szczawin Kościelny	113,55	brak	1,9935	złoże wyeksploatowane, wykreślone z bilansu zasobów złoża
Helenów Trębski II	Helenów Trębski dz. 30, gm. Szczawin Kościelny	121,24	brak	1,9834	złoże wyeksploatowane, wykreślone z bilansu zasobów złoża
Helenów Trębski III	Helenów Trębski dz. 30, gm. Szczawin Kościelny	5,74	brak	1,7794	złoże wyeksploatowane, wykreślone z bilansu zasobów złoża
Helenów Trębski IV	Helenów Trębski dz. 29, 30, gm. Szczawin Kościelny	76,47	brak	1,9874	złoże eksploatowane
Kiełpieniec	Kiełpieniec dz. 311/3, gm. Szczawin Kościelny	-	-	0,702	wydobycie zaniechane
Kiełpieniec II	Kiełpieniec dz. 126 i 129 gm. Szczawin Kościelny	331,91	brak	3,833	wydobycie zaniechane
Kleniew	Kleniew dz. 55/6, gm. Gostynin	127,14	brak	1,82	złoże wyeksploatowane
Osowia	Osowia, dz. nr 17/8, 17/9, 17/3, gm. Szczawin Kościelny	300,32	brak	5,965	złoże wyeksploatowane, wykreślone z bilansu zasobów złoża
Osowia II	Osowia dz. 17/4, gm. Szczawin Kościelny	-	brak	7,895	złoże wyeksploatowane, wykreślone z bilansu

Nazwa złoża	Położenie złoża	Zasoby		Powierzchnia złoża [ha]	Stan zagospodarowania złoża
		geologiczne bilansowe	przemysłowe		
					zasobów złoża
Osowia III	Osowia dz. 23, gm. Szczawin Kościelny	185,09	brak	1,980	wydobycie zaniechane, wykreślone z bilansu zasobów złoża
Osowia IV	Osowia dz. 17/7, gm. Szczawin Kościelny	214,90	brak	ok. 2,0	złoże eksploatowane
Pomarzanki	Pomarzank, część dz. 17,18, gm. Gostynin	267,90	brak	1,946	wydobycie zaniechane
Wólka I	Wólka cz.dz. 1 i 15, gm. Sanniki	503,66	503,66	5,20	złoże eksploatowane
Wólka II	Wólka dz. nr 1, 12 i 13, gm. Sanniki	76,47	brak	1,65	złoże eksploatowane
Wólka III	Wólka dz. 1, 5/3, 6, 16, 19, 20/1 i 22, gm. Sanniki	563,36	56336	3,514	złoże eksploatowane
Zaborów Nowy	Zaborów Nowy dz. 192,193, gm. Gostynin	433,07	brak	3,732	złoże rozpoznane szczegółowo
Surowce ilaste ceramiczne (tys. ton)					
Konstantynów		493	-	-	wydobycie zaniechane
Osiny	Osiny, gm. Gostynin	656,00	-	18,304	złoże rozpoznane, eksploatacja zaniechana
Osiny I	Osiny, gm. Gostynin	275,25	245,22	6,998	eksploatacja zaniechana
Barcik 10	Barcik, dz. 176/2, 180, gm. Sanniki	170,46	brak	1,30	złoże rozpoznane szczegółowo
Węgle brunatne (Mg)					
Gostynin	-	9118,00		159,9	wydobycie zaniechane

[źródło: „Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2017r.”; PIG-PIB, Warszawa 2018 oraz <http://geoportal.pgi.gov.pl/portal/page/portal/midas>].

ANALIZA SWOT

OBSZAR INTERWENCJI: ZASOBY GEOLOGICZNE	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> - stosunkowo duże zasoby niektórych złóż kopalin. 	<ul style="list-style-type: none"> - degradacja środowiska związana z funkcjonowaniem kopalń odkrywkowych (zmiana stosunków wodnych, zmiana ukształtowania powierzchni terenu); - często występujące podczas eksploatacji uciążliwości dla środowiska (np. duże zapylenie, duży hałas), - często występujące problemy podczas rekultywacji terenów poeksploatacyjnych,
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> - duże zapotrzebowanie na surowce skalne na rynku, - zwiększenie nadzoru nad eksploatacją złóż, 	<ul style="list-style-type: none"> - nielegalna eksploatacja kopalin głównie piasku i żwiru oraz torfu,

Najważniejsze problemy w gospodarowaniu złożami geologicznymi

- eksploatacja kopalni legalna i nielegalna wpływa na środowisko przyrodnicze poprzez m.in. przekształcenie rzeźby terenu, zmiany warunków wodnych, glebowych, bytowania fauny i flory oraz warunków glebowych,
- rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych.

Perspektywy zmian w latach obowiązywania Programu

W okresie obowiązywania programu nie przewiduje się istotnych zmian w zakresie wydobycia kopalni. Należy wzmocnić nadzór nad realizowaniem przez przedsiębiorców warunków zawartych w koncesjach na wydobywanie kopaliny oraz eliminować nielegalne eksploatacje kopalni.

2.8. Gleby

Typy gleb

Obszar powiatu gostynińskiego pokryty jest osadami czwartorzędowymi plejstoceniowymi lub holoceniowymi w postaci glin, piasków, żwirów, ilów i aluwii rzecznych. Gleby terenu powiatu należą do środkowoeuropejskiej strefy glebowej. Ich rozwój przebiegał w warunkach klimatu umiarkowanego. Teren powiatu charakteryzuje mozaikowa struktura typów gleb. Występują tutaj gleby płowe, związane z wysoczyznami morenowymi, wytworzone z piasków luźnych i słabo gliniastych oraz z glin o różnym stopniu spłaszczenia. Najlepszymi glebami na terenie powiatu są gleby brunatne całkowicie wytworzone z glin oraz czarne ziemie, które głównie występują w gminach Pacyna i Sanniki.

Tereny pokryte glebami bielcowymi, wytworzonymi z piasków o różnej genezie, ubogich w składniki pokarmowe, charakteryzują się deficytem wody zwłaszcza w gminach Gostynin i Szczawin Kościelny, nie nadają się do wykorzystania rolniczego i porośnięte są głównie lasami sosnowymi.

Niewielki obszar powiatu zajmują gleby hydromorficzne - murszowe i torfowe, związane z dnami rynien lodowcowych, wytworzone w warunkach nadmiernego uwilgotnienia w obniżeniach terenu - w znikłych zbiornikach wodnych.

Gleby najlepsze jakościowo dla produkcji rolnej występują płatami w różnych częściach województwa mazowieckiego, a największe zwarte obszary znajdują się m. in. w powiecie gostynińskim.

Klasyfikacja bonitacyjna gleb, użytkowanie gruntów

Powiat gostyniński ma typowo rolniczy charakter. Prawie 59% ludności powiatu to mieszkańcy wsi. Średnia powierzchnia gospodarstw wynosi 7-10 ha. Jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej oceniana jest na słabą do średniej. Najlepsze gleby posiadają gminy Pacyna (wskaźnik bonitacji 1,07), Sanniki (0,98), Szczawin (0,82), a najłabsze gmina Gostynin (0,77), na terenie powiatu dominującymi kierunkami rozwoju produkcji rolnej są produkcja zwierząt (głównie trzody chlewnej i bydła) oraz upraw (głównie zbóż, ziemniaków, roślin pastewnych oraz kukurydzy).

Tabela 29. Struktura użytkowania gruntów na terenie powiatu gostynińskiego.

Rodzaj gruntów	Powierzchnia ewidencyjna [ha]
1. grunty rolne ogółem	
1.1. w tym użytki rolne , a wśród nich:	44431
grunty orne	34612
sady	573
łąki trwałe i pastwiska trwałe	4407
grunty rolne zabudowane	1395
grunty pod stawami i rowami	370
grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	1695
1.2. w tym nieużytki	1379
2. grunty leśne	14243
2.1. lasy	14238
2.2. grunty zadrzewione i zakrzewione	5
3. grunty zabudowane i zurbanizowane	2091
w tym tereny mieszkaniowe	319
tereny przemysłowe	86
użytki kopalne	6
tereny rekreacyjno - wypoczynkowe	64
tereny komunikacyjne	1366
4. grunty pod wodami (powierzchniowymi płynącymi i stojącymi)	619
5. użytki ekologiczne	77
6. tereny różne	10
Ogółem powierzchnia gruntów	61471

[źródło: Starostwo Powiatowe w Gostyninie, ewidencja gruntów i budynków, stan na 01.01.2018r.]

Jak wynika z powyższego zestawienia na terenie powiatu gostynińskiego dominują użytki rolne, które stanowią ponad 70% całkowitej powierzchni powiatu. Tereny przemysłowe stanowią tylko 0,14% powierzchni powiatu. Ponad 23% zajmują grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione. Tereny zabudowane stanowią jedynie 3,4% wszystkich gruntów. Najmniejszy udział mają grunty pod wodami (1%), użytki ekologiczne (0,12%) i tereny różne (0,01%).

Presje wywoływane na gleby

Sposób prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi został określony w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016r. Badania chemizmu gleb gruntów ornych (na poziomie krajowym) prowadzi w 216 punktach Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowy Instytut Badawczy w Puławach. Wykonywane są

one w pięcioletnich przedziałach czasowych od 1995 roku. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym.

Zgodnie z informacjami znajdującymi się na stronie internetowej GIOŚ: www.gios.gov.pl/chemizm_gleb, na terenie powiatu gostynińskiego nie ma zlokalizowanego punktu pomiarowego w ramach prowadzonego Monitoringu chemizmu gleb ornych Polski.

Zakwaszenie gleb

Zgodnie z informacjami zawartymi w POŚ WM 2022 istotnym problemem rolnictwa w województwie jest zakwaszenie gleb. Wyrażna przewaga opadów atmosferycznych nad parowaniem prowadzi do wypłukiwania przez przesiąkające wody opadowe zasadowych składników – głównie wapnia i magnezu – w głąb profilu glebowego. Naturalne przyczyny wsparte czynnikami antropogenicznymi (emisja kwasotwórczych zanieczyszczeń w przeszłości i zwiększony udział azotu w nawożeniu rolniczym) niosą za sobą szereg negatywnych konsekwencji dla rolnictwa. Nadmierne zakwaszenie może prowadzić do zmniejszenia produktywności i żyzności gleby, ograniczenia dostępność mineralnych składników pokarmowych dla roślin oraz obniżenia odporności gleby na procesy degradacyjne.

Erozja gleb

Na terenie powiatu gostynińskiego zagrożenie gleb procesami erozji wodnej i wietrznej jest stosunkowo niewielkie i wynika przede wszystkim z łagodnego charakteru rzeźby terenu oraz małej i średniej podatności gleb na procesy spłukiwania powierzchniowego. W niewielkim stopniu teren powiatu narażony jest na erozje wietrzną. Największe nasilenie erozji występuje na przełomie lata i jesieni, przy niskiej wilgotności gleb oraz w okresie zimy i przedwiośnia, przy braku pokrywy śniegowej. Czynnikiem znacznie przyspieszającym wywiewanie cząstek gleby są jesienne prace polowe. Oprócz negatywnych skutków dla rolnictwa, na terenach o nasilonej erozji wietrznej obserwuje się okresowo wysoki poziom zapylenia powietrza i związane z tym pogorszenie jego jakości. Możliwości przeciwdziałania procesom erozji wietrznej ograniczają się do przestrzegania optymalnych terminów uprawy gleb.

Erozji można zapobiegać albo ją ograniczać, szeregiem praktyk agrotechnicznych, z których najważniejsze to:

- utrzymanie odpowiedniego poziomu materii organicznej w glebie,
- wprowadzanie do uprawy roślin bobowatych, traw i roślin ozimych,
- utrzymanie okrywy roślinnej na polach (międzyplony, mulczowanie),

- zatrzymanie resztek roślinnych w powierzchniowej warstwie gleby,
- uprawa roślin w wąskich międzyrzędach,
- utrzymanie dobrej struktury gleby,
- uprawa konserwująca, pasowa, bezorkowa, zerowa; orka pługiem obracalnym lub wahadłowym z odkładaniem skiby w górę stoku,
- uprawa w poprzek stoku,
- uprawa konturowa,
- kontrola wilgotności gleby i nawadnianie według potrzeb,
- głęboszowanie na terenach silnie zagrożonych erozją w odstępie czasu nie mniejszym niż 3–4-letnim.

Przykładów przeciwoerozyjnych praktyk rolniczych jest znacznie więcej i można je wspomagać melioracją, zadrzewianiem, które hamuje erozję wietrzną.

Tereny zdegradowane i zdewastowane

Na terenie powiatu gostynińskiego nie zidentyfikowano terenów zdegradowanych i zdewastowanych, o których mowa w ustawie z dnia 13 kwietnia 2007r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie.

Na terenie powiatu występują tereny zdewastowane wskutek prowadzenia działalności przemysłowej przez zakłady górnicze wydobywające kruszywa, które powodują obniżenie wartości użytkowych gruntów. Tereny takie są kontrolowane przez służby powiatu na podstawie przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych. W ostatnich latach następuje systematyczny wzrost spraw z zakresu rekultywacji, co świadczy o rosnącej świadomości obowiązków spoczywających na przedsiębiorcach.

Ruchy masowe

Zgodnie z informacjami zawartymi w Systemie Ochrony Przeciwośuwiskowej (SOPO) dostępnej na stronie internetowej Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego na terenie powiatu gostynińskiego brak jest osuwisk i terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych.

ANALIZA SWOT

OBSZAR INTERWENCJI: GLEBY	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none">– duży udział gleb średniej jakości,– średni udział gleb bardzo kwaśnych i kwaśnych w użytkach rolnych,	<ul style="list-style-type: none">– stosowanie środków ochrony roślin i nawozów w rolnictwie,– brak gleb najlepszych klas bonitacyjnych

<ul style="list-style-type: none"> – brak osuwisk i terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych, – mały udział gruntów zdewastowanych i zdegradowanych. 	
<p>SZANSE (czynniki zewnętrzne)</p>	<p>ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)</p>
<ul style="list-style-type: none"> – edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie ochrony powierzchni ziemi oraz promowanie rolnictwa ekologicznego, – rozwój ekologicznego rolnictwa, – wsparcie dla rolników wprowadzających uprawy ekologiczne oraz bezpłatne doradztwo rolnicze, – programy rolno – środowiskowe oraz zalesieniowe, – ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie. 	<ul style="list-style-type: none"> – degradacja gleb związana z rolnictwem, – zmiany klimatyczne powodujące m.in. przesuszanie gruntów, – nasilenie się ekstremalnych zjawisk pogodowych, – niska świadomość ekologiczna

Najważniejsze problemy:

- zakwaszenie gleb,
- obniżona jakość gleb, która wymusza stosowanie nawozów sztucznych i wapnowanie oraz polowych środków ochrony roślin.

Perspektywy zmian w latach obowiązywania programu:

W latach obowiązywania Programu nie przewiduje się dużych zmian, które powodowałyby nadmierny wzrost zanieczyszczenia gleby i ziemi. Należy jednak prowadzić edukację ekologiczną społeczeństwa i rolników dotyczącą uświadomienia szkodliwości wypalania traw, zaśmiecania lasów oraz wspierać rolników, którzy wprowadzają uprawy ekologiczne.

2.9. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

2.9.1. Stan aktualny. Presje

Powstawanie odpadów to jeden z najpoważniejszych problemów w ochronie środowiska. Odpady są jedną z najistotniejszych przyczyn zagrożenia środowiska wpływając negatywnie niemal na wszystkie jego komponenty.

W związku z coraz bardziej restrykcyjnymi wymaganiami określonymi w dyrektywach UE gospodarowanie odpadami ulega istotnym zmianom skutkującym zmniejszeniem ich masy. Obligatoryjna jest hierarchia postępowania z odpadami:

- zapobieganie powstawaniu (zmniejszenie masy lub eliminacja odpadów),
- przygotowanie do ponownego użycia,
- recykling,
- inne procesy odzysku,
- unieszkodliwianie (składowanie odpadów, jako ostateczne i najgorsze rozwiązanie).

Na terenie województwa mazowieckiego aktualnie obowiązującym dokumentem w zakresie gospodarki odpadami jest uchwalony 22 stycznia 2019r. przez Sejmik Województwa Mazowieckiego „Plan gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2024” (PGO WM 2024). Ponadto Sejmik Województwa Mazowieckiego podjął uchwałę w sprawie wykonania Planu gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2024. Integralną częścią uchwalonego PGO WM 2024 są załączniki: Plan inwestycyjny dla województwa mazowieckiego, Program zapobiegania powstawaniu odpadów, Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa mazowieckiego, Prognoza oddziaływania na środowisko Planu gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2024 i podsumowanie przebiegu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego Planu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych wraz z uzasadnieniem zawierającym informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu.

Głównym celem opracowania PGO WM 2024 jest wskazanie kierunków rozwoju polityki zarządzania gospodarką odpadami oraz osiągnięcie celów i wymagań założonych w polityce ochrony środowiska, w tym wynikających z prawa Unii Europejskiej. Ważnym jest, aby oddzielić tendencję wzrostu masy wytwarzanych odpadów i ich wpływu na środowisko od tendencji wzrostu gospodarczego kraju przy wdrażaniu hierarchii sposobów postępowania z odpadami oraz zasady samowystarczalności i bliskości.

W WPG WM 2024 wskazane zostały kierunki działań w gospodarce odpadami prowadzące do realizacji idei cyrkulacyjnego wykorzystania zasobów przy racjonalnym wykorzystaniu i utrzymaniu zintegrowanej i wystarczającej sieci instalacji gospodarowania odpadami, spełniających wymagania ochrony środowiska.

Zgodnie z przepisami ustawy o odpadach, wojewódzki plan gospodarki odpadami obejmuje wszystkie rodzaje odpadów powstających na obszarze województwa, a w szczególności odpady komunalne z uwzględnieniem odpadów ulegających biodegradacji, odpady powstające z produktów (oleje odpadowe, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, pojazdy wycofane z eksploatacji, zużyte opony, opakowania i odpady opakowaniowe), odpady niebezpieczne (odpady medyczne i weterynaryjne, odpady

zawierające PCB, odpady zawierające azbest, przeterminowane środki ochrony roślin), odpady pozostałe (odpady z budowy, remontu i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej, komunalne osady ściekowe, odpady ulegające biodegradacji inne niż komunalne, odpady z wybranych gałęzi gospodarki, których zagospodarowanie stwarza problemy).

W PGO WM 2024 wyznaczone zostały cele w zakresie gospodarki odpadami oraz kierunki działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz kształtowania zintegrowanego systemu gospodarki odpadami, a także kryteria rozmieszczenia obiektów i mocy przerobowych przyszłych instalacji do przetwarzania odpadów. Wyznaczono **nowe regiony gospodarki odpadami komunalnymi (południowy, wschodni, zachodni) wraz z instalacjami o statusie regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) oraz instalacji przewidzianych do zastępczej obsługi regionu**. Wskazano także potrzeby inwestycyjne województwa - niezbędną do wybudowania infrastruktury w zakresie odpadów komunalnych, szacunkowy koszt inwestycji wraz z podaniem źródła ich finansowania oraz harmonogram realizacji planowanych przedsięwzięć. Uwzględnione w Planie inwestycyjnym przedsięwzięcia mogą ubiegać się o dofinansowanie ze środków krajowych i Unii Europejskiej.

W myśl obowiązujących przepisów zakazuje się zbierania oraz przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych, pozostałości z sortowania odpadów komunalnych oraz pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych oraz przeznaczonych do składowania poza regionem gospodarki odpadami komunalnymi, w którym zostały wytworzone. Zakaz ten dotyczy także przywożenia wyżej wymienionych odpadów wytworzonych poza obszarem danego regionu. Wobec powyższego, regiony zostały tak wytyczone, aby zapewnić samowystarczalność w realizacji powyższych wymagań. Wyjątek stanowią instalacje zastępcze na wypadek awarii lub gdyby funkcjonująca w regionie instalacja nie mogła przyjmować odpadów z innych przyczyn, które w uzasadnionych przypadkach wyznaczono poza regionem macierzystym.

W PGO WM 2024 wyznaczone zostały cele, które mają za zadanie ograniczenie problemów oraz stworzenie zintegrowanego systemu gospodarki odpadami. System oparty jest na dążeniu do gospodarki cyrkulacyjnej, której celem jest zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu odpadów, w tym odpadów komunalnych takich frakcji jak: szkło, metale, tworzywa sztuczne, papier i tektura, odpady budowlane i rozbiórkowe. Zmniejszyć należy natomiast masę odpadów kierowanych na składowiska oraz wyeliminować praktyki nielegalnego składowania odpadów.

Sejmik Województwa Mazowieckiego uchwałą nr 91/19 z dnia 18 czerwca 2019r., zmieniającą uchwałę w sprawie uchwalenia Planu gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2024 przyjął **aktualizację Planu gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2024 w zakresie wskazania miejsc spełniających warunki magazynowania odpadów dla zatrzymanych transportów odpadów**. Zostały wskazane trzy miejsca w województwie mazowieckim, w których (na podstawie art. 24a ust. 4 ustawy z 14 grudnia 2012r. o odpadach) będą utworzone przez właściwych starostów w ciągu 6 miesięcy od przyjęcia aktualizacji PGO WM 2024 miejsca spełniające warunki magazynowania odpadów, na które kierowane będą transporty odpadów zatrzymane przez Krajową Administrację Skarbową, Straż Graniczną, Policję, Inspekcję Transportu Drogowego oraz organy Inspekcji Ochrony Środowiska.

Są to miejsca o następujących lokalizacjach:

1. Miejsce na terenie regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, zarządzający: Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Płońsku sp. z o. o., Poświętne, powiat płoński.
2. Miejsce na terenie regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, zarządzający: Ostrołęckie Towarzystwo Budownictwa Społecznego w Ostrołęce sp. z o. o., Miasto Ostrołęka.
3. Miejsce na terenie regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, zarządzający: Przedsiębiorstwo Produkcyjno Usługowo Handlowe „RADKOM” w Radomiu sp. z o. o., Miasto Radom.

Obowiązująca ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach zniósła obowiązek opracowywania gminnych i powiatowych planów gospodarki odpadami.

Stan aktualny w gospodarce odpadami na terenie powiatu został przedstawiony w podziale na odpady komunalne i odpady z sektora gospodarczego.

Zgodnie z PGO WM 2024 wszystkie gminy powiatu gostynińskiego są zaliczane do zachodniego regionu gospodarki odpadami komunalnymi, z wyjątkiem Miasta i Gminy Sanniki, która należy do systemu gospodarki odpadami w województwie łódzkim. Gminy włączone do systemu województwa łódzkiego przekazują sprawozdania do województwa mazowieckiego, jednakże odpady przekazują do instalacji znajdujących się w województwie łódzkim.

- odpady z sektora gospodarczego, zwane odpadami przemysłowymi (grupy od 01 do 19);
- odpady komunalne łącznie z frakcjami gromadzonymi selektywnie (grupa 20).

W sprawach dotyczących postępowania z odpadami komunalnymi w zakresie nieuregulowanym w ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. W dniu

1 stycznia 2012 r. weszła w życie ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw, która zmieniła system gospodarowania odpadami komunalnymi. Nowy system gospodarowania odpadami w pełni funkcjonuje od dnia 1 lipca 2013r. Zasadniczym jego elementem jest przeniesienie obowiązku zorganizowania odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych na gminy. Gminy ponoszą pełną odpowiedzialność za ich odebranie od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy, z możliwością rozszerzenia tego systemu na pozostałe nieruchomości, na których powstają odpady komunalne, w zamian za uiszczoną opłatę. Gmina pobiera od właścicieli nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi, która uwzględnia koszty odbierania, transportu, zbierania, odzysku, w tym recyklingu, a także unieszkodliwiania odpadów zgodnie z obowiązującą hierarchią postępowania z odpadami. Zgodnie z zapisami ww. ustawy, gminy mogą realizować te zadania samodzielnie lub ich realizację powierzyć związkowi gmin. Spośród gmin w powiecie gostynińskim, na dzień sporządzania niniejszego dokumentu, Gminy: Gostynin, Szczawin Kościelny i Pacyna powierzyły zadanie gospodarowania odpadami komunalnymi Związkowi Gmin Regionu Płockiego (ZGRP). Gmina Miasto Gostynin oraz Miasto i Gmina Sanniki realizują taki obowiązek samodzielnie.

Przedstawione w niniejszym programie dane dotyczą odpadów komunalnych odebranych z poszczególnych gmin, na podstawie sprawozdań z gmin przedkładanych do Marszałka Województwa Mazowieckiego samodzielnie lub przez Związek Gmin, który wykonuje te działania za gminę (ZGRP wykazuje sprawozdanie każdej gminy oddzielnie).

Tabela 30. Rodzaj i masa odebranych z nieruchomości odpadów komunalnych w 2017 r. na terenie powiatu gostynińskiego.

Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Powiat Gostyniński	Gmina Miasto Gostynin*	Gmina Gostynin***	Gmina Szczawin Kościelny***	Gmina Sanniki**	Gmina Pacyna***
		Masa odpadów odebranych [Mg]					
200301	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	6333,96	3166,00	1523,32	537,1	777,92	329,620
150102	Opakowania z tworzyw sztucznych	321,133	148,563	124,77	47,8	-	-
150106	Zmieszane odpady opakowaniowe	2007,25	1829,76	-	-	134,61	42,880
150107	Opakowania ze szkła	436,17	85,09	184,89	61,88	64,79	39,520
160103	Zużyte opony	22,71	-	12,02	1,58	6,42	2,690
170101	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	51,05	51,05	-	-	-	-
170107	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	1,24	-	0,18	-	-	1,060
170904	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	55,43	49,950	5,48	-	-	-
200123*	Urządzenia zawierające freony	1,757	1,757	-	-	-	-
200132	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,775	0,655	-	-	0,112	0,008
200135*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	7,832	0,66	6,472	0,7	-	-
200136	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	4,675	0,465	1,34	0,6	0,2	2,070
200199	Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	49,76	48,66	-	-	-	1,100
200201	Odpady ulegające biodegradacji	1041,2	900,72	5,040	0,760	134,68	-
200203	Inne odpady nieulegające biodegradacji	16,15	-	-	13,95	2,2	-
200303	Odpady z czyszczenia ulic i placów	25,80	-	-	25,80	-	-
200307	Odpady wielkogabarytowe	210,758	44,678	71,72	16,26	61,38	16,720
200399	Odpady komunalne nie wymienione w innych grupach	55,32	55,32	-	-	-	-

RAZEM masa odebranych z nieruchomości odpadów komunalnych [Mg]	10642,97	6383,328	1935,232	706,430	1182,312	435,668
Liczba mieszkańców miasta / gminy [osób]	45785	18623	12301	5004	6267	3590
Liczba właścicieli nieruchomości, od których zostały odebrane odpady komunalne (ustalona na podstawie złożonych przez właścicieli nieruchomości deklaracji)	9524	2144	3561	1340	1587	892

[źródło:

*Sprawozdania Burmistrza Miasta Gostynina z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2017rok - korekta.

**Sprawozdania Burmistrza Miasta i Gminy Sanniki z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2017rok.

***Sprawozdania wójta, burmistrza lub prezydenta miasta / związku międzygminnego z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2017r.” (po uwzględnieniu korekt) dla gmin: Gostynin, Pacyna, Szczawin Kościelny - II korekta, sporządzone przez Związek Gmin Regionu Płockiego.]

W wyniku analizy sprawozdań wójtów, burmistrzów lub związków międzygminnych z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2017r. przekazywanych do Marszałka Województwa Mazowieckiego stwierdzono, że w 2017r. z terenu powiatu gostynińskiego odebrano łącznie 10642,97 Mg odpadów komunalnych, w tym odpady żywności i inne bioodpady ulegające biodegradacji. Największy udział w strumieniu odpadów komunalnych stanowią odpady o kodzie 20 03 01 niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne - prawie 60% masy odebranych odpadów.

➤ **Zmieszane (niesegregowane) odpady komunalne o kodzie 20 03 01**

Zmieszane (niesegregowane) odpady komunalne o kodzie 20 03 01 są odpadami podlegającymi regionalizacji w związku z czym mogą być przekazywane wyłącznie do instalacji Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (posiadającej status RIPOK). Poddawane są tam mechanicznemu, mechaniczno-biologicznemu przetwarzaniu lub termicznemu przekształcaniu.

Z terenu powiatu gostynińskiego odpady o kodzie 20 03 01 niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne są przekazywane do:

- Instalacji mechaniczno - biologicznego przetwarzania odpadów; Przedsiębiorstwa Gospodarowania Odpadami w Płocku Sp. z o.o., Kobierniki 42, 09-413 Sikórz,
- Zakładu mechaniczno – biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Płońsku Sp. z o.o., Zakład Zagospodarowania Odpadów w Poświętnem 09-100 Płońsk,
- Sortowni zmieszanych odpadów komunalnych – P.P.H.U. Zebra Sp. z o.o. ul. Chemiczna 8, 96-500 Sochaczew,

- Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Krzyżanówku – Tonsmeler Centrum Sp. zo.o., 99-314 Krzyżanów, ul. Łąkoszyńska 127, 99-300 Kutno (siedziba spółki).

➤ **Odpady komunalne ulegające biodegradacji**

Odpady ulegające biodegradacji to odpady ulegające rozkładowi tlenowemu lub beztlenowemu, przy udziale mikroorganizmów. Do odpadów komunalnych ulegających biodegradacji zalicza się:

1. papier i tekturę (w tym także odpady opakowaniowe),
2. odzież z włókien naturalnych,
3. tekstylia z włókien naturalnych (w tym także odpady opakowaniowe),
4. oleje i tłuszcze jadalne,
5. drewno niezawierające substancji niebezpiecznych (w tym także odpady opakowaniowe),
6. odpady zielone,
7. odpady kuchenne ulegające biodegradacji,
8. odpady z targowisk.

W wyniku analizy ww. sprawozdań stwierdzono, że w 2017r. z terenu powiatu gostynińskiego odebrano łącznie 10642,97 Mg odpadów komunalnych, w tym odpady żywności i inne bioodpady ulegające biodegradacji. Masa zebranych odpadów ulegających biodegradacji o kodzie 20 02 01 – wynosiła 1041,2 Mg, co stanowiło ok. 10% w stosunku do wszystkich odebranych odpadów komunalnych i ponad 16% w stosunku do ilości odebranych zmieszanych (niesegregowanych) odpadów komunalnych. Należy nadmienić, że faktyczna ilość bioodpadów może być niedoszacowana, gdyż odpady te na terenach wiejskich bądź w zabudowach jednorodzinnych mogą być zagospodarowywane w przydomowych kompostownikach, co oznacza, że rzeczywiste wytwarzanie tych odpadów jest większe niż wykazywane jest to w gminnych sprawozdaniach.

Odpady zielone (o kodzie 20 02 01) są jedyną grupą odpadów ulegających biodegradacji, które objęte są regionalizacją i muszą zostać zagospodarowane w instalacjach regionalnych – kompostowniach odpadów zielonych i bioodpadów.

Z terenu powiatu gostynińskiego odpady o kodzie 20 02 01 odpady ulegające biodegradacji są przekazywane do:

- kompostowni - Przedsiębiorstwa Gospodarowania Odpadami w Płocku Sp. z o.o., ul. Przemysłowa 17, 09-400 Płock, Zakład w Kobiernikach, Kobierniki 42, 09-413 Sikórz,

- kompostowni – Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w Płońsku Sp. z o.o. Zakład Zagospodarowania Odpadów w Poświętnem, ul. Mickiewicza 4, 09-100 Płońsk,
- Kompostowni NOVAGO Sp. z o.o. Kosiny Bartosowe 57, 06-271 Wiśniewo,
- Sortowni zmieszanych odpadów komunalnych – P.P.H.U. Zebra Sp. z o.o. ul. Chemiczna 8, 96-500 Sochaczew,
- Tonsmeier Centrum Sp. z o.o., Zakład Zagospodarowania Odpadów w Krzyżanówku, 99-314 Krzyżanów, ul. Łąkoszyńska 127, 99-300 Kutno (siedziba spółki).

Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach nakłada na gminę między innymi obowiązki osiągnięcia do dnia 16 lipca 2020r. ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania - do nie więcej niż 35% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania - w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995r.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017r. w sprawie poziomów ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji określają, że gmina jest obowiązana osiągnąć poziomy ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania na poziomie w latach 2017r. – 45%, w 2018r. - 40%, w 2019r. – 40%, do 16 lipca 2020r. – 35%.

Tabela 31. Osiągnięte w 2017r. poziomy ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.

Wskaźnik	Gmina Miasto Gostynin*	Gmina Gostynin***	Gmina Szczawin Kościelny***	Gmina Sanniki**	Gmina Pacyna***
Osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania [%]	0,210	0,72	2,01	10,42	20,13

[źródło:

*Sprawozdania Burmistrza Miasta Gostynina z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2017rok - korekta.

**Sprawozdania Burmistrza Miasta i Gminy Sanniki z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2017rok.

***Sprawozdania wójta, burmistrza lub prezydenta miasta / związku międzygminnego z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2017r.” (po uwzględnieniu korekt) dla gmin: Gostynin, Pacyna, Szczawin Kościelny - II korekta, sporządzone przez Związek Gmin Regionu Płockiego.]

W powyższego zestawienia wynika, że gminy powiatu gostynińskiego osiągnęły wymagany przepisami prawa poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających

biodegradacji przekazywanych do składowania i wszystkie gminy przekazały mniej niż dozwolone 35%.

➤ **Odpady komunalne odbierane selektywnie**

4 frakcje odpadów (papier, szkło, metal, tworzywo sztuczne)

Masa selektywnie odebranych 4 frakcji odpadów komunalnych (papier, szkło metal i tworzywo sztuczne) w gminach powiatu gostynińskiego została przedstawiona w poniżej tabeli 34i wynosiła 1535,718 Mg, co stanowi ponad 14 % ogólnej masy odebranych odpadów komunalnych w powiecie.

Tabela 32. Informacje o masie odpadów papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi z odebranych i zebranych z terenu gmin w roku 2017 oraz osiągniętych w 2017r. poziomach recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami.

Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Powiat Gostyniński	Gmina Miasto Gostynin*	Gmina Gostynin***	Gmina Szczawin Kościelny***	Gmina Sanniki**	Gmina Pacyna***
		Masa odpadów przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi [Mg]					
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	86,176	62,067	0,621	0,704	9,606	13,178
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	441,703	315,079	44,088	34,531	30,649	17,356
15 01 04	Opakowania z metali	34,932	19,68	6,465	2,017	4,357	2,413
15 01 05	Opakowania wielomateriałowe	3,798	-	-	-	3,021	0,777
ex 15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	30,897	30,897	-	-	-	-
15 01 07	Opakowania ze szkła	881,622	483,388	218,995	76,709	63,886	38,644
19 12 01	Papier i tektura	20,261	13,907	-	-	4,524	1,830
19 12 02	Metale żelazne	3,65	-	-	-	2,661	0,989
19 12 05	Szkło	11,713	-	-	-	-	11,713
20 01 01	Papier i tektura	20,966	-	-	-	2,775	18,191
Łączna masie odpadów papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi [Mg]		1535,718	936,731	270,169	113,961	121,479	93,378
Osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła [%]		-	42,13	21,06	21,83	26,49	25

[źródło:

*Sprawozdania Burmistrza Miasta Gostynina z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2017rok - korekta.

**Sprawozdania Burmistrza Miasta i Gminy Sanniki z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2017rok.

***Sprawozdania wójta, burmistrza lub prezydenta miasta / związku międzygminnego z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2017r.” (po uwzględnieniu korekt) dla gmin: Gostynin, Pacyna, Szczawin Kościelny - II korekta, sporządzone przez Związek Gmin Regionu Płockiego.]

Z 4 frakcji odpadów największą ilość stanowiły opakowania ze szkła o kodzie 15 01 07. Odpady te zostały zagospodarowane głównie w procesach odzysku (R5, R12).

Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach nakłada na gminę między innymi obowiązki osiągnięcia do dnia 31 grudnia 2020r. poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (tak zwanych 4 frakcji) w wysokości co najmniej 50% wagowo.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych wymagane do osiągnięcia poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia 4 frakcji odpadów komunalnych - papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (liczone łącznie) wynoszą: w 2017r. – 20%, 2018r. – 30%, 2019r. – 40%, w 2020r. – 50%.

Wszystkie gminy powiatu gostynińskiego osiągnęły wymagany prawem poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła.

Odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne

Łączna masa innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych (odpadów o kodzie 17 01 01 - odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów, 17 01 07 - zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06 i 17 09 04 - zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03) odebranych i zebranych z terenu powiatu w 2017r. wynosiła 1700,711 Mg, z czego ponad 98% przygotowanych do ponownego użycia, poddanych recyklingowi i innych procesom odzysku.

Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach nakłada na gminę między innymi obowiązki osiągnięcia do dnia 31 grudnia 2020r. poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych, stanowiących odpady komunalne w wysokości co najmniej 70% wagowo.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych, wymagane do osiągnięcia poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne

odpadów budowlanych i rozbiórkowych wynoszą: w 2017r. – 45%, w 2018r. – 50%, w 2019r. – 60%, w 2020r. – 70%.

Tabela 33. Informacje o masie odpadów budowlanych i rozbiórkowych będących odpadami komunalnymi przygotowanych o ponownego użycia, poddanych recyklingowi i innym procesom odzysku z odpadów odebranych i zebranych z terenu gmin powiatu gostynińskiego w 2017r.

Wskaźnik	Powiat Gostyniński	Gmina Miasto Gostynin*	Gmina Gostynin***	Gmina Szczawin Kościelny***	Gmina Sanniki**	Gmina Pacyna***
	Masa odpadów przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi i innym procesom odzysku [Mg]					
Łączna masa innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych przygotowanych do ponownego użycia, poddanych recyklingowi i innym procesom odzysku [Mg]	1677,319	120,59 9	5,660	0	1550,0	1,060
Łączna masa innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych odebranych i zebranych w 2017r. [Mg]	1700,711	140,55 1	6,680	1,340	1550,0	2,140
Osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych [%]	-	85,80	84,73	0	100	49,53

[źródło:

*Sprawozdania Burmistrza Miasta Gostynina z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2017rok - korekta.

**Sprawozdania Burmistrza Miasta i Gminy Sanniki z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2017rok.

***Sprawozdania wójta, burmistrza lub prezydenta miasta / związku międzygminnego z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2017r.” (po uwzględnieniu korekt) dla gmin: Gostynin, Pacyna, Szczawin Kościelny - II korekta, sporządzone przez Związek Gmin Regionu Płockiego.]

Cztery gminy powiatu gostynińskiego osiągnęły wymagany prawem poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych. To, że jedna gmina nie osiągnęła wymaganego poziomu odzysku i recyklingu może być spowodowane m.in. magazynowaniem i zagospodarowywaniem w procesach recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów budowlanych i rozbiórkowych, charakterem tych odpadów (znaczne ich ilości dostarczane były przez mieszkańców do PSZOK, skąd przekazywano je do dalszego zagospodarowania np. do utwardzania dróg), odpady te są często magazynowane w miejscach zbierania i nie są uwzględniane do obliczeń osiągniętego poziomu w roku, w którym zostają odebrane lub zebrane.

Odpady zebrane w Punktach Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK)

Zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, do obowiązków gminy należy utworzenie samodzielnie lub wspólnie z inną gminą lub gminami, punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK). Zasady przyjmowania odpadów określają regulaminy utrzymania czystości i porządku, uchwalane przez rady gmin i miast, oraz regulaminy działania PSZOK.

Do PSZOK-ów przyjmowane są co najmniej takie odpady komunalne jak: przeterminowane leki i chemikalia, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, odpady zielone oraz odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne

Na terenie powiatu gostynińskiego funkcjonują dwa punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych – jeden w mieście Gostyninie prowadzony przez firmę zewnętrzną i jeden w Mieście i Gminie Sanniki – prowadzony przez gminę. Zgodnie ze sprawozdaniami przekazywanymi przez wójtów i burmistrzów oraz związek gmin za 2017r. pozostałe gminy powiatu gostynińskiego są obsługiwane przez międzygminny PSZOK prowadzony przez RSC Recykling zlokalizowany w Gąbinie. Wszystkie odpady zebrane w PSZOK zostały poddane procesom odzysku: R1, R3, R4, R5, R12 lub unieszkodliwiania D5, D10.

Zgodnie z załącznikiem nr 1 do PGO WM 2024 - Planem inwestycyjnym dla województwa mazowieckiego, na terenie powiatu gostynińskiego planowane jest wybudowanie PSZOKów w: gminie Gostynin (4 szt.), gminie Pacyna (3 szt.), gminie Szczawin Kościelny (3 szt.) do końca roku 2020. We wszystkich nowych PSZOKach planowane są punkty napraw (przygotowania do ponownego użycia) oraz przyjmowania rzeczy używanych niestanowiących odpadu, celem ponownego użycia.

2.9.1.2. Odpady zawierające azbest

W zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie kraju realizowany jest wieloletni „Program oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009-2032”, zgodnie z którym proces usuwania tych wyrobów, powinien być zakończony do końca 2032 roku. Do najbardziej rozpowszechnionych wyrobów azbestowych należą płyty i rury azbestowocementowe.

„Program oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009-2032” w sposób szczegółowy odnosi się do problemu usunięcia i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest. Dla potrzeb monitorowania realizacji zadań wynikających z „Programu ...” prowadzona jest Baza

Azbestowa (www.bazaazbestowa.gov.pl). Wprowadzanie i aktualizowanie danych w Bazie Azbestowej jest obowiązkiem każdego wójta, burmistrza i prezydenta miasta, a także marszałka województwa. Dane te pochodzą od właścicieli i użytkowników nieruchomości, na których są wykorzystywane wyroby zawierające azbest.

Zgodnie z danymi zawartymi w Bazie Azbestowej na terenie powiatu gostynińskiego zinwentaryzowano 19971 Mg wyrobów zawierających azbest, z czego do unieszkodliwienia pozostało jeszcze 18934 Mg. Na terenie powiatu najwięcej wyrobów zawierających azbest stanowią: płyty faliste - 18 041 Mg, płyty płaskie - 755 Mg, rury i złącza azbestowo – cementowe - 78 Mg i inne - 61 Mg. Planuje się, że do 2032r. zostaną usunięte odpady zawierające azbest w ilości 1002 Mg, a w 2032r. – reszta, czyli 17932 Mg. Odpady zawierające azbest powinny być unieszkodliwiane na składowiskach odpadów niebezpiecznych lub składowiskach z wydzieloną kwaterą na odpady zawierające azbest lub na podziemnych składowiskach odpadów niebezpiecznych. Na terenie powiatu gostynińskiego nie ma takich składowisk. Na terenie województwa mazowieckiego znajdują się 4 składowiska, gdzie można unieszkodliwiać wyroby zawierające azbest: w powiecie sierpeckim (Rachocin), w powiecie wołomińskim (Marki), w powiecie ostrowskim (Zawisty Podleśne) i w powiecie radomskim (Rzeczków). Spośród gmin powiatu gostynińskiego tylko Gmina Miasto Gostynin ma „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z obiektów zlokalizowanych w mieście Gostyninie w latach 2008-2032”, który jest w trakcie realizacji.

Tabela 34. Masa wyrobów azbestowych zinwentaryzowanych, unieszkodliwionych i pozostałych do unieszkodliwienia na terenie powiatu gostynińskiego, stan na dzień 20.11.2019r.

Masa wyrobów zawierających azbest [Mg]	Powiat Gostyniński	Gmina Miasto Gostynin	Gmina Gostynin	Gmina Szczawin Kościelny	Miasto Gmina Sanniki	Gmina Pacyna
zinwentaryzowane						
- razem	19971	774	5908	4567	4638	4083
- osoby fizyczne	19193	703	5853	4371	4548	3719
- osoby prawne	778	71	55	196	90	364
unieszkodliwione						
- razem	10361	147	193	456	17	223
- osoby fizyczne	939	139	165	449	17	169
- osoby prawne	97	8	28	7	0	54
pozostałe do unieszkodliwienia						
- razem	18934	627	5715	4111	4621	3860
- osoby fizyczne	18254	563	5688	3922	4531	3550
- osoby prawne	680	64	27	189	90	310

[źródło: Baza azbestowa/ www.bazaazbestowa.gov.pl]

2.9.2. Instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych

Na terenie województwa mazowieckiego gospodarka odpadami komunalnymi prowadzona jest w ramach wyznaczonych w PGO WM 2024 regionów gospodarki odpadami komunalnymi, w których mogą funkcjonować niżej opisane instalacje:

- **Regionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK)** – zakład zagospodarowania odpadów, w tym wykorzystujący nowe dostępne technologie przetwarzania odpadów lub zapewniający:
 - mechaniczno-biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych i wydzielenie ze zmieszanych odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku, lub
 - przetwarzanie selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów oraz wytwarzanie z nich produktu o właściwościach nawozowych lub środków wspomagających uprawę roślin, spełniających wymagania określone w przepisach odrębnych, lub materiału po procesie kompostowania lub fermentacji dopuszczonego do odzysku w procesie odzysku R10, spełniającego wymagania określone w przepisach wydanych na podstawie art. 30 ust. 4, lub
 - składowanie odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych o pojemności pozwalającej na przyjmowanie przez okres nie krótszy niż 15 lat odpadów w ilości nie mniejszej niż powstająca w instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych;
- **Ponadregionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych (PIPOK)** – zgodnie z zapisami ustawy o odpadach, wojewódzki plan gospodarki odpadami może wskazywać spalarnię odpadów komunalnych jako ponadregionalną instalację do przetwarzania odpadów komunalnych pochodzących z więcej niż jednego regionu gospodarki odpadami komunalnymi. Spalarnia odpadów komunalnych stanowiąca ponadregionalną instalację może obsługiwać regiony gospodarki odpadami komunalnymi z innych województw, jeżeli przewidują to wojewódzkie plany gospodarki odpadami województwa.
- **Instalacja zastępcza** – instalacje przewidziane do zastępczej obsługi regionu, w przypadku gdy znajdująca się w nich instalacja uległa awarii lub nie może przyjmować odpadów z innych przyczyn, co w praktyce oznacza, że każdej z funkcjonujących

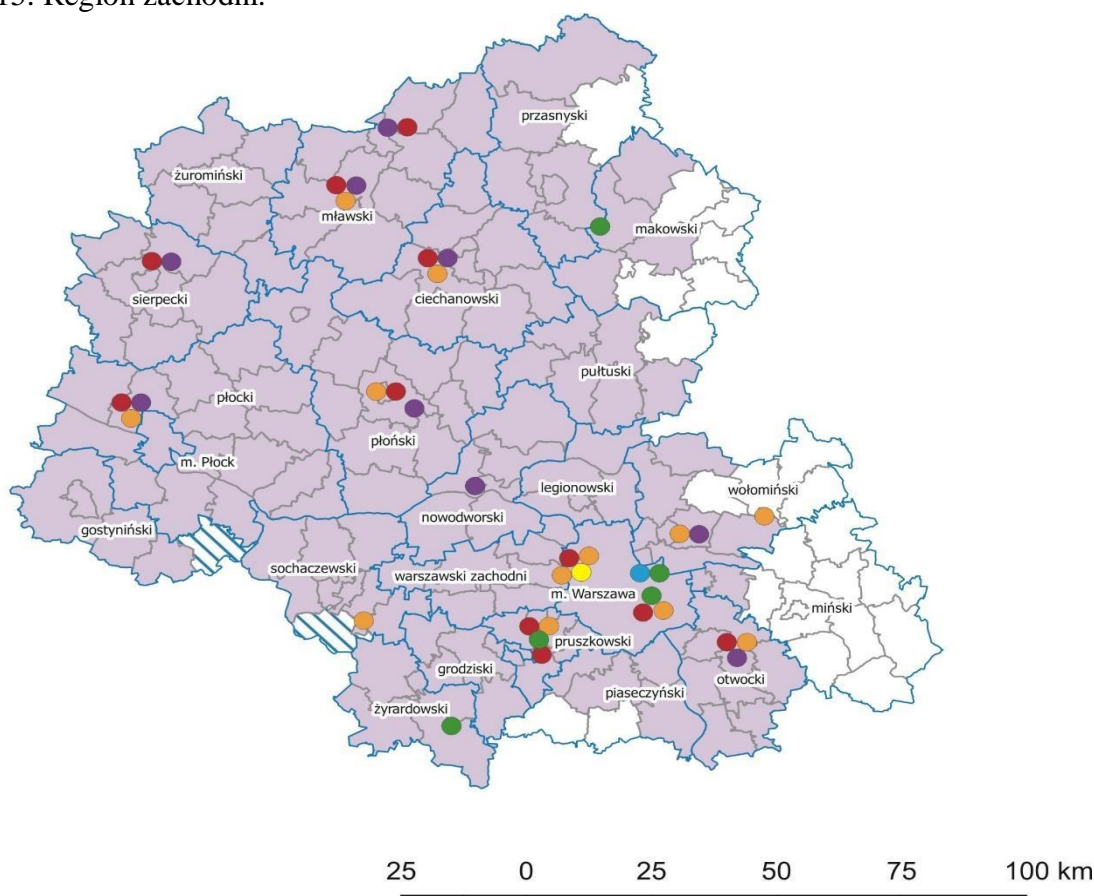
instalacji powinna być przypisana inna instalacja, która tymczasowo przejmie strumień odpadów.

- **Stacje przeładunkowe** – w ramach usprawnienia systemu gospodarki odpadami komunalnymi oraz optymalizacji kosztów jego funkcjonowania, dopuszcza się lokalizowanie stacji przeładunkowych jako integralnego elementu systemu.

2.9.2.1. Podział na regiony gospodarki odpadami komunalnymi wraz ze wskazaniem instalacji do ich obsługi

Zgodnie z PGO WM 2024 województwo mazowieckie zostało podzielone na 3 regiony gospodarki odpadami komunalnymi: wschodni, zachodni i południowy. Wszystkie gminy powiatu gostynińskiego, z wyjątkiem Miasta i Gminy Sanniki, należą do regionu zachodniego. Region zachodni obejmuje 146 gmin z 23 powiatów. Miasto i Gmina Sanniki należy do systemu gospodarki odpadami w województwie łódzkim. Gminy włączone do systemu województwa łódzkiego odpady przekazują do instalacji znajdujących się w województwie łódzkim, natomiast sprawozdania przekazują do województwa mazowieckiego. Na terenie regionu zachodniego funkcjonuje jeden związek międzygminny Związek Gmin Regionu Płockiego.

Rysunek 15. Region zachodni.

Legenda

- Instalacje do mechaniczno - biologicznego przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych
- Instalacje do termicznego przekształcania odpadów komunalnych
- Instalacje do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów
- Składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne (komunalne)
- Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych (przewidziana do zamknięcia)
- Instalacje planowane do budowy
- Granice powiatów
- Regiony:
 - zachodni
- ▨ akces do woj. łódzkiego

[źródło: Plan gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2024, Zarząd Województwa Mazowieckiego, Warszawa, wrzesień 2018r].

Na terenie regionu zachodniego funkcjonuje 11 instalacji do przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych z czego 10 to instalacje do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów, a 1 instalacja do termicznego przekształcania tzw. ITPOK. Ponadto

na terenie regionu zachodniego funkcjonuje również 12 kompostowni odpadów zielonych i innych bioodpadów komunalnych oraz 9 składowisk odpadów.

Na rysunku 16 przedstawiono lokalizacje instalacji do mechaniczno - biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, do termicznego przekształcania odpadów komunalnych, do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów, składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne (komunalne), instalacje do mechaniczno – biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych (przewidziane do zamknięcia) oraz instalacje planowane do budowy.

Poniżej przedstawiono informacje dotyczące lokalizacji instalacji do zagospodarowania zmieszanych odpadów komunalnych w regionie zachodnim:

1. Instalacje do termicznego przekształcania odpadów komunalnych (ITPOK)
 - Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania w m. st. Warszawie Sp. z o. o, Warszawa; adres instancji: Warszawa, aktualny status: RIPOK,
2. Instalacje do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych (instalacje MBP)
 - Byś Wojciech Byśkiniewicz, Warszawa, adres instancji: Warszawa, aktualny status: RIPOK,
 - Miejski Zakład Oczyszczania w Pruszkowie Sp. z o.o., adres instancji: Pruszków, aktualny status: RIPOK,
 - PPHU Lekaro Jolanta Zagórska, Glinianka, adres instancji: Wola Ducka, gm. Wiązowna, aktualny status: RIPOK,
 - REMONDIS Sp. z o.o., Warszawa, adres instancji: Warszawa, aktualny status: RIPOK,
 - Przedsiębiorstwo Usługowe Hetman Sp. z o.o., Warszawa, adres instancji: Nadarzyn, aktualny status: RIPOK,
 - Przedsiębiorstw o Gospodarki Komunalnej w Płońsku Sp. z o.o., Płońsk, adres instancji: Poświętne, gm. Płońsk, aktualny status: RIPOK,
 - Przedsiębiorstw o Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Ciechanowie, Ciechanów, adres instancji Wola Pawłowska, gm. Ciechanów , aktualny status: RIPOK,
 - Przedsiębiorstw o Gospodarowani a Odpadami w Płocku Sp. z o.o., Płock, adres instancji: Kobierniki, gm. Sikórz, aktualny status: RIPOK,
 - Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sierpcu Sp. z o.o., Sierpc, adres instancji: Rachocin, gm. Sierpc, aktualny status: RIPOK,

-
- NOVAGO Sp. z o.o., Mława, adres instancji: Uniszki Cegielnia, gm. Wieczfnia Kościelna, aktualny status: brak danych.
3. Instalacje do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów komunalnych w regionie zachodnim
- BYŚ Wojciech Byśkiniewicz, Warszawa, adres instancji: Warszawa, aktualny status: RIPOK,
 - Miejski Zakład Oczyszczania w Pruszkowie Sp. z o.o., Pruszków, adres instancji: Pruszków, aktualny status: RIPOK,
 - PN-WMS Sp. z o.o., Międzyłże 1, Poświętne, adres instancji: Poświętne, aktualny status: RIPOK,
 - Miejski Zakład Oczyszczania w Wołominie Sp. z o.o., Wołomin, adres instancji: Wołomin, aktualny status: RIPOK,
 - PPHU Lekaro Jolanta Zagórska, Wola Ducka 70 A, Glinianka, adres instancji: Wola Ducka 70 A, Glinianka, aktualny status: RIPOK,
 - Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania w m. st. Warszawie Sp. z o. o., Warszawa, adres instancji: Warszawa, aktualny status: RIPOK,
 - Ziemia Polska Sp. z o.o., Ożarów Mazowiecki, adres instalacji: m. Bielice, gmina Sochaczew, aktualny status: RIPOK,
 - REMONDIS Sp. z o.o., Warszawa, adres instancji: Warszawa, aktualny status: RIPOK,
 - Przedsiębiorstwo Gospodarowania Odpadami w Płocku Sp. z o.o., Płock, adres instancji: Sikórz, aktualny status: RIPOK,
 - Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Ciechanowie, Ciechanów, adres instancji: Wola Pawłowska, gm. Ciechanów, aktualny status: RIPOK,
 - Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Płońsku Sp. z o.o., Płońsk, adres instancji: Poświętne, , aktualny status: RIPOK,
 - Novago Sp. z o.o., Mława, adres instancji: Kosiny Bartosowe, Wiśniewo, aktualny status: RIPOK.
4. Planowane nowe instalacje do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów w regionie zachodnim:
- Miejski Zakład Oczyszczania w Pruszkowie Sp. z o.o., adres instalacji Pruszków,
 - Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania w m. st. Warszawie Sp. z o. o., adres instalacji Warszawa,

- Zakład Obróbki Biologicznej Odpadów Sp. z o. o., Warszawa, adres instalacji Strożecin, gm. Raciąż.
5. Instalacje do składowania odpadów komunalnych oraz odpadów powstających po ich przetworzeniu w regionie zachodnim:
- Amest Otwock Sp. z o.o., Otwock, adres składowiska: Otwock-Świerk, gmina Otwock, aktualny status: RIPOK,
 - Miejski Zakład Oczyszczania w Wołominie Sp. z o.o., Wołomin, adres składowiska: Stare Lipiny, Wołomin, aktualny status: RIPOK,
 - NOVAGO Sp. z o.o., Mława, adres składowiska: Uniszki-Cegielna, gm. Wieczfnia Kościelna/Mława, aktualny status: RIPOK,
 - NOVAGO Sp. z o.o., Mława, adres składowiska: Kosiny Bartosowe, aktualny status: RIPOK,
 - Przedsiębiorstwo Gospodarowania Odpadami w Płocku Sp. z o.o., ul. Przemysłowa 17, Płock, adres składowiska: gm. Stara Biała, Kobierniki 42, 09-413 Sikórz, aktualny status: RIPOK,
 - PG INWEST Sp. z o.o., Kobyłka, adres składowiska: gm. Zakroczym, aktualny status: RIPOK,
 - Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Płońsku Sp. z o.o., Płońsk, adres składowiska: składowisko odpadów w m. Dalanówek, aktualny status: brak, planowany status instalacji: RIPOK,
 - Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Sierpcu Sp. z o.o., Sierpc, : składowisko odpadów: Rachocin, gm. Sierpc, aktualny status: brak, planowany status instalacji: RIPOK,
 - PUK Ciechanów Sp. z o.o., Ciechanów, składowisko odpadów: Wola Pawłowska, gmina Ciechanów, aktualny status: brak, planowany status instalacji: RIPOK.
6. Planowane nowe instalacje do składowania odpadów komunalnych oraz odpadów powstających po ich przetworzeniu w regionie zachodnim:
- Składowisko Kalinowiec Sp. z o.o. Kalinowiec, Składowisko odpadów w m. Kalinowiec, gm. Płoniawy Bramura.

Na terenie powiatu gostynińskiego brak jest którejkolwiek z ww. instalacji. Odpady komunalne wytwarzane na terenie powiatu gostynińskiego są transportowane i poddawane odzyskowi, unieszkodliwieniu lub składowane na składowiskach w instalacjach zlokalizowanych na terenie innych powiatów.

2.9.3. Odpady z sektora gospodarczego

Stan aktualny w gospodarce odpadami pochodzącymi z sektora gospodarczego został przedstawiony w oparciu o informacje uzyskane z Wojewódzkiego Systemu Odpadowego (WSO) prowadzonego przez Marszałka Województwa Mazowieckiego. Zgodnie z danymi będącymi w WSO w 2017r. na terenie powiatu gostynińskiego wytworzono ogółem 1268,2970 Mg, w tym 360,6070 Mg odpadów niebezpiecznych.

Największy udział (ok. 38%) stanowiły odpady inne niż niebezpieczne o kodzie 17 01 01 - odpady betonu oraz gruzu betonowego z rozbiórek i remontów – 480,0 Mg oraz odpady niebezpieczne (ponad 28%) o kodzie 16 01 04* - zużyte lub nienadające się do użytkowania pojazdy – 360,06070 Mg. Dużą grupę odpadów stanowiły też odpady o kodzie 02 03 80 – wytloki, osady i inne odpady z przetwórstwa produktów roślinnych (z wyłączeniem 02 03 81) – ok. 10%, 125,820 Mg.

Ponadto, zgodnie z danymi pochodzących z WSO na terenie powiatu gostynińskiego w wyniku prowadzenia działalności gospodarczej wytworzono następujące rodzaje odpadów o kodach:

- 02 06 01 – surowce i produkty nieprzydatne do spożycia i przetwórstwa – 86,7 Mg,
- 16 01 06 – zużyte lub nienadające się do użytkowania pojazdy niezawierające cieczy i innych niebezpiecznych elementów – 33,150 Mg,
- 07 02 13 – odpady tworzyw sztucznych – 9,58 Mg,
- 19 08 05 – ustabilizowane komunalne osady ściekowe – 9,9070 Mg,
- 15 01 01 – opakowania z papieru i tektury – 5,94 Mg,
- 15 01 02 – opakowania z tworzyw sztucznych – 0,2 Mg,
- 15 01 03 – opakowania z drewna – 1,703 Mg.

Wszystkie ww. wytworzone w wyniku prowadzenia działalności gospodarczej odpady zostały poddane odzyskowi w procesie R1, R5, R10, R12, R13, R14.

ANALIZA SWOT

OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODAROWANIE ODPADAMI	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki zewnętrzne)
– wzrost udziału odpadów, selektywnie zebranych w ogólnym strumieniu odpadów,	– niska świadomość ekologiczna mieszkańców,

<ul style="list-style-type: none"> - osiągnięcie przez wszystkie gminy wymaganych poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali; tworzyw sztucznych i szkła (4 frakcji) oraz odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych na składowiska, - wysoki procent mieszkańców prowadzących selektywną zbiórkę odpadów, 	<ul style="list-style-type: none"> - brak punktów PSZOK w każdej gminie, - brak umiejętności prawidłowego segregowania odpadów przez część mieszkańców, - duża liczba „dzikich wysypisk śmieci”, - brak instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK), co prowadzi do braku konkurencyjności (monopolizacja cen) i powoduje konieczność transportowania odpadów komunalnych na znaczne odległości (wysokie koszty); - mała ilość unieszkodliwionego azbestu, - nieosiągnięcie przez wszystkie gminy wymaganych poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów rozbiórkowych i budowlanych,
<p>SZANSE (czynniki zewnętrzne)</p>	<p>ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)</p>
<ul style="list-style-type: none"> - uchwalony PGO WM 2024, - możliwość pozyskania środków w ramach RPO WM 2014-2020; 	<ul style="list-style-type: none"> - nielegalne składowanie odpadów; - brak wsparcia dla jednostek gminnych w zakresie edukacji nt. właściwego postępowania z odpadami, - niska świadomość ekologiczna u niektórych mieszkańców, - systemowy brak rozwiązań dot. powtórnego wykorzystywania odpadów

Najważniejsze problemy w gospodarowaniu odpadami:

- niewłaściwa segregacja odpadów (np. umieszczanie odpadów niebezpiecznych w pojemnikach do tego nieprzeznaczonych),
- brak punktów PSZOK w każdej gminie,
- niewystarczający poziom selektywnej zbiórki odpadów,
- nieosiągnięcie przez wszystkie gminy wymaganych poziomów odzysku i recyklingu poszczególnych frakcji odpadów,
- niska świadomość ekologiczna mieszkańców i nadal trwające nieprawidłowe praktyki dotyczące gospodarowania odpadami przez mieszkańców (np. spalanie odpadów komunalnych, pozbywanie się odpadów w sposób niezgodny z przepisami prawa),
- duża ilość wyrobów zawierających azbest,
- nielegalne pozbywanie się odpadów i utrzymująca się duża liczba dzikich wysypisk śmieci.

Perspektywy zmian w latach obowiązywania Programu

W okresie obowiązywania programu przewiduje się:

- budowę PSZOKów w każdej gminie,
- wzrost udziału odpadów selektywnie zebranych w ogólnym strumieniu odpadów oraz osiąganie przez wszystkie gminy wymaganych poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia,
- uporządkowanie gospodarki odpadami, szczególnie na terenach wiejskich,
- zwiększenie świadomości mieszkańców powiatu w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami.

2.10. Zasoby przyrodnicze, w tym lasy

2.10.1. Formy ochrony przyrody

Na terenie powiatu gostynińskiego obszary prawnie chronione ogółem na koniec 2017r., wg danych GUS, zajmują łącznie powierzchnię 26512,73 ha, co stanowi prawie 43,1% powierzchni powiatu. Największą powierzchnię zajmują one na terenach trzech gmin: Gostynin (58,2%), Szczawin Kościelny (45,3%) i Pacyna (41,1%).

Na terenie powiatu występują następujące formy ochrony przyrody: rezerваты przyrody, park krajobrazowy, obszary chronionego krajobrazu, pomniki przyrody, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz obszary Natura 2000.

konserwatorskich. Rezerwat przyrody może uzyskać status o znaczeniu międzynarodowym, co określają odpowiednie konwencje międzynarodowe lub uchwały organizacji międzynarodowych.

W zależności od przyjętego celu ochrony wyróżnia się rezerваты: faunistyczne, florystyczne, leśne, krajobrazowe, torfowiskowe, łąkowe, wodne, przyrody nieożywionej, stepowe i słonoroślowe.

Na terenie powiatu gostynińskiego jest 9 rezerwatów przyrody i są to: Drzewce, Dolina Skrwy, Komory, Lubaty, Lucień, Osetnica, Dybanka, Jezioro Drzezno, Jezioro Szczawińskie. Wszystkie te rezerваты przyrody mają charakter rezerwatów częściowych. Rezerваты przyrody na terenie powiatu gostynińskiego zajmują powierzchnię 481,77 ha, co stanowi 0,8% ogólnej powierzchni powiatu.

Tabela 35. Istniejące rezerваты przyrody na terenie powiatu gostynińskiego.

Lp.	Nazwa rezerwatu	Typ rezerwatu	Pow. rezerwatu (ha)	Gmina	Przedmiot ochrony	Rok utworzenia
1.	Drzewce	leśny	60,3	m. Gostynin	grądowe zbiorowiska leśne pradoliny Skrwy Lewej	1988
2.	Dolina Skrwy	krajobrazowy	62,8	Gostynin	unikalny krajobraz przełomu Skrwy Lewej, różnorodnych zbiorowisk leśnych z przewagą grądów	1988
3.	Komory	leśny	17,75	Gostynin	zbiorowiska w stanie naturalnym boru mieszanego, grądu z pomnikowymi dębami i olsami oraz nadbrzeżne szuwary	1988
4.	Lubaty	wodny	33,5	Gostynin	naturalny krajobraz Jeziora Lubaty z otaczającymi je bagnami i lasami	1988
5.	Lucień	leśny	55,44	Gostynin	zbiorowiska boru mieszanego oraz fragment olsy ze znacznym udziałem jesionu	1988
6.	Osetnica	krajobrazowy	54,66	Gostynin	unikalny krajobraz przełomu rzeki Osetnicy	1988
7.	Dybanka	przyrody nieożywionej	29,08	m. Gostynin	Celem ochrony jest zachowanie północnej części ozu gostynińskiego	1988
8.	Jezioro Drzezno	wodny	30,36	Gostynin	Celem ochrony jest zachowanie ekosystemu jeziora z naturalnym strefowym układem zbiorowisk	2008
9.	Jezioro Szczawińskie	wodny	137,88	Szczawin Kościelny	Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ekosystemu jeziora z naturalnym układem zbiorowiska	2009

[źródło: Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody <http://crfop.gdos.gov.pl>].

• **Park krajobrazowy**

Jest to obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe. Celem utworzenia parku jest zachowanie, popularyzacja i upowszechnianie tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju. Grunty rolne, leśne i inne nieruchomości znajdujące się w granicach parku krajobrazowego pozostają w gospodarczym wykorzystaniu.

Wokół parku krajobrazowego może być utworzona otulina, która zabezpiecza go przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych.

Utworzenie parku krajobrazowego następuje w drodze uchwały sejmiku województwa po uzgodnieniu z radnymi gminy oraz RDOŚ. Określa ono nazwę parku krajobrazowego, obszar parku i otuliny, jeżeli została utworzona kierując się potrzebą ochrony przyrody.

Sejmik Województwa Mazowieckiego ustala plan ochrony dla parków. Plan ochrony zawiera m.in. cele ochrony, obszary działań ochronnych, zakres prac związanych z ochroną przyrody i kształtowaniem krajobrazu oraz ustalenia do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Park krajobrazowy może uzyskać status o znaczeniu międzynarodowym określony odpowiednimi konwencjami międzynarodowymi lub uchwałami organizacji międzynarodowych.

Na terenie powiatu gostynińskiego leży część Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego (GWPK). GWPK został utworzony 5 kwietnia 1979r. uchwałą wojewódzkich rad narodowych w Płocku i Włocławku, a poszerzono jego obszar w 1998r. Obejmuje on zasadniczą część Pojezierza Gostynińskiego. Całkowita powierzchnia parku wynosi 38950 ha, w tym na terenie województwa mazowieckiego 16 750 ha, otulina parku zajmuje powierzchni 10295 ha. O atrakcyjności tego terenu decydują wyjątkowe walory krajobrazowe. Urozmaicona rzeźba terenu jest pozostałością ostatniego zlodowacenia. Można tu spotkać różnorodne formy polodowcowe jak: jeziora, ozy, kemy, moreny czołowe czy pola sandrowe.

Do GWPK została włączona północna część powiatu (gmina Gostynin). GWPK na terenie powiatu zajmuje powierzchnię 4 738 ha (w tym 106,69 ha stanowią rezerваты i pozostałe formy ochrony przyrody), co stanowi prawie 7,7% ogólnej powierzchni obszaru powiatu.

- **Obszary chronionego krajobrazu**

Są to obszary obejmujące tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych. Celem tworzenia obszarów chronionego krajobrazu może być w szczególności zapewnienie powiązania terenów poddanych ochronie w system obszarów chronionych.

Wprowadzenie tej formy ochrony przyrody następuje w drodze uchwały sejmiku

województwa, która określa nazwę obszaru, jego położenie, w miarę potrzeb otulinę oraz zakazy dla niego właściwe.

Na terenie powiatu gostynińskiego występują 2 obszary chronionego krajobrazu i są to:

- **Dolina Skrwy Lewej** – o łącznej powierzchni 3 422 ha, w tym: lasy 1 259 ha, użytki ekologiczne 69,02 ha, wody 45 ha. Rezerваты i pozostałe formy ochrony przyrody zajmują 123,1 ha. Obszar ten leży na południe od Gostynińskiego - Włocławskiego Parku Krajobrazowego wzdłuż Skrwy Lewej,
- **Dolina Przysowy** - o łącznej powierzchni 5 554 ha, w tym: lasy 689 ha, użytki ekologiczne 8,39 ha, wody 42 ha. Rezerваты i pozostałe formy ochrony przyrody zajmują 137,88 ha. Obszar położony jest na terenie powiatu gostynińskiego w gminach: Szczawin Kościelny, Pacyna i Sanniki. Obszar ten przylega od strony wschodniej do Gostynińsko-Gąbińskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, obejmuje dolinę rzeki Przysowy.

Obszary chronionego krajobrazu zajmują łącznie powierzchnię **8976,0** ha, tj. 14,6 % ogólnej powierzchni powiatu.

- **Pomniki przyrody**

Są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

O uznaniu obiektu za pomnik przyrody decyduje rada gminy w drodze uchwały, która określa nazwę obszaru lub obiektu, jego położenie, w miarę potrzeb otulinę oraz zakazy dla nich właściwe.

Na terenie powiatu gostynińskiego, zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody (<http://crfop.gdos.gov.pl>), występują 43 pomniki przyrody. Największą ich ilość ustanowiono na terenie gminy Gostynin - 27 sztuk (aleja lipowa, aleja modrzewiowa, lipa drobnolistna, dąb szypułkowy, buk zwyczajny, sosna pospolita, świerk pospolity, grusza polna), 6 pomników przyrody na terenie gminy Sanniki (aleja klonów srebrzystych, jesion wyniosły, buk pospolity, wiąz szypułkowy, platan klonolistny), 7 pomników przyrody na terenie miasta Gostynina (dąb szypułkowy, bluszcz pospolity, sosna pospolita), 2 pomniki przyrody na terenie gminy Szczawin Kościelny (głaz narzutowy, dąb szypułkowy), 1 pomnik przyrody na terenie gminy Pacyna (buk pospolity).

- **Użytki ekologiczne**

Są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub sezonowego przebywania.

Ustanowienie użytku ekologicznego jako formy ochrony przyrody następuje w drodze uchwały rady gminy, która określa nazwę obszaru lub obiektu, jego położenie, w miarę potrzeb otulinę oraz zakazy dla niego właściwe. Użytki ekologiczne uwzględnia się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego i uwidacznia w ewidencji gruntów.

Na terenie powiatu gostynińskiego, zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody(<http://crfop.gdos.gov.pl>), użytki ekologiczne zajmują łącznie powierzchnię 77,41 ha, co stanowi 0,13% ogólnej powierzchni powiatu. Użytki ekologiczne występują na terenach trzech gmin. Najwięcej jest ich na terenie Gminy Gostynin – 40 (zajmują powierzchnię 56,82 ha), miasta Gostynin – 8 (na powierzchni 12,2 ha) i gminy Szczawin Kościelny – 7 (na powierzchni 8,39 ha).

Tabela 36. Użytki ekologiczne na terenie powiatu gostynińskiego.

Lp.	Nazwa	Rodzaj użytku (nazwa)	Powierzchnia [ha]	Data utworzenia	Cel ochrony
Miasto Gostynin					
1	użytek 294	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	2,26	2000-12-28	pastwisko VI
2	użytek 295	bagno	1,35	2000-12-28	bagno
3	użytek 296	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	0,68	2000-12-28	pastwisko VI
4	użytek 297	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	0,12	2000-12-28	łąka VI R
5	użytek 298	bagno	6,39	2000-12-28	bagno
6	użytek 299	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	0,96	2000-12-28	pastwisko VI
7	użytek 300	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	0,26	2000-12-28	pastwisko VI
8	użytek 304	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	0,30	2000-12-28	łąka V
Gmina Gostynin					
1	użytek 301	bagno	3,81	2000-12-28	zakrzewione bagno
2	użytek 302	bagno	2,23	2000-12-28	bagno z rowem
3	użytek 303	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	1,54	2000-12-28	łąka V

4	użytek 304	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	0,30	2000-12-28	łąka V
5	użytek 305	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	0,09	2000-12-28	łąka V (luka)
6	użytek 306	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	1,56	2000-12-28	łąka VI
7	użytek 307	bagno	18,97	2000-12-28	bagno
8	użytek 308	bagno	0,50	2000-12-28	łąka V, pastwisko
9	użytek 309	bagno	2,15	2000-12-28	łąka VI
10	użytek 310	bagno	4,44	2000-12-28	bagno
11	użytek 311	bagno	4,52	2000-12-28	bagno
12	użytek 312	bagno	2,00	2000-12-28	bagno
13	użytek 313	bagno	0,56	2000-12-28	las (halizna)
14	użytek 314	bagno	0,06	2000-12-28	pastwisko V
15	użytek 315	płatki nieużytkowanej roślinności	0,25	2000-12-28	nieużytek
16	użytek 316	płatki nieużytkowanej roślinności	0,29	2000-12-28	nieużytek
17	użytek 317	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	0,07	2000-12-28	łąka VI
18	użytek 318	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	0,25	2000-12-28	łąka VI
19	użytek 319	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	0,25	2000-12-28	łąka VI
20	Użytek 320	bagno	1,08	2000-12-28	bagno
21	użytek 321	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	0,25	2000-12-28	las (luka)
22	użytek 322	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	0,28	2000-12-28	las (luka)
23	użytek 323	płatki nieużytkowanej roślinności	0,61	2000-12-28	nieużytek i łąka
24	użytek 324	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	0,25	2000-12-28	łąka V
25	użytek 325	płatki nieużytkowanej roślinności	0,49	2000-12-28	nieużytek
26	użytek 326	płatki nieużytkowanej roślinności	0,39	2000-12-28	nieużytek
27	użytek 327	płatki nieużytkowanej roślinności	0,37	2000-12-28	nieużytek
28	użytek 328	płatki nieużytkowanej roślinności	0,41	2000-12-28	nieużytek
29	użytek 329	płatki nieużytkowanej roślinności	0,14	2000-12-28	nieużytek
30	użytek 330	płatki nieużytkowanej roślinności	1,69	2000-12-28	nieużytek
31	użytek 331	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	0,40	2000-12-28	pastwisko V, pastwisko VI, pastwisko VIz, rola VIz
32	użytek 332	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	0,03	2000-12-28	pastwisko VI
33	użytek 333	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	0,37	2000-12-28	rola V
34	użytek 334	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	0,59	2000-12-28	pastwisko V
35	użytek 335	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	0,20	2000-12-28	pastwisko V (pol. łow.)
36	użytek 336	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	0,36	2000-12-28	pastwisko V (pol. łow.)
37	użytek 337	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	1,59	2000-12-28	las V (pol. łow.)
38	użytek 338	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	1,20	2000-12-28	łąka V

39	użytek 339	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	0,96	2000-12-28	rola V
40	użytek 340	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	1,32	2000-12-28	las (halizna)
Gmina Szczawin Kościelny					
1	użytek 341	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	0,77	2000-12-28	las (halizna)
2	użytek 342	bagno	1,28	2000-12-28	bagno
3	użytek 343	bagno	1,07	2000-12-28	bagno
4	użytek 344	bagno	0,82	2000-12-28	bagno
5	użytek 345	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	0,30	2000-12-28	zakrzaczenia i las
6	użytek 346	bagno	3,38	2000-12-28	bagno
7	użytek 347	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	0,77	2000-12-28	łąka V

[źródło: Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody <http://crfop.gdos.gov.pl>].

• Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe

Są to fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne. Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe ustanawia się w drodze uchwały rady gminy (określającej nazwę obszaru, jego położenie, w miarę potrzeb otulinę oraz zakazy dla nich właściwe).

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe na terenie powiatu gostynińskiego zajmują powierzchnię 720,8 ha, co stanowi 1,2% ogólnej powierzchni powiatu. Ta forma ochrony przyrody występuje tylko na terenie gminy Gostynin.

Tabela 37. Wykaz zespołów przyrodniczo- krajobrazowych występujących na terenie powiatu gostynińskiego.

L.p.	Nazwa	Data ustanowienia (data aktu prawnego ustanawiającego)	Pow. [ha]	Akt prawny obowiązujący	Gmina	Miejscowość
1.	Jezioro Białe	1998.06.12 (1998.04.27.)	223,6	Rozporządzenie Nr 220 Wojewody Mazowieckiego z dnia 10 lipca 2001r. w sprawie wprowadzenia zespołów przyrodniczo - krajobrazowych na terenie województwa mazowieckiego (DUWM.2001.162.2402); Rozporządzenie Nr 96 Wojewody Mazowieckiego z dnia 29 listopada 2002r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wprowadzenia zespołów przyrodniczo - krajobrazowych na terenie województwa mazowieckiego (DUWM.2002.308.8111)	Gostynin	Gorzewo
2.	Jezioro Gościąg	1998.06.12 (1998.04.27.)	31		Gostynin	Krzywie
3.	Jezioro Lucieńskie	1998.06.12 (1998.04.27.)	281,3		Gostynin	Lucień
4.	Jezioro Przytomne	1998.06.12 (1998.04.27.)	75,1		Gostynin	Huta Nowa
5.	Jezioro Sumino	1998.06.12 (1998.04.27.)	71,6		Gostynin	Gorzewo
6.	Jezioro Zuzinowskie	1998.06.12 (1998.04.27.)	38,2		Gostynin	Zuzinów

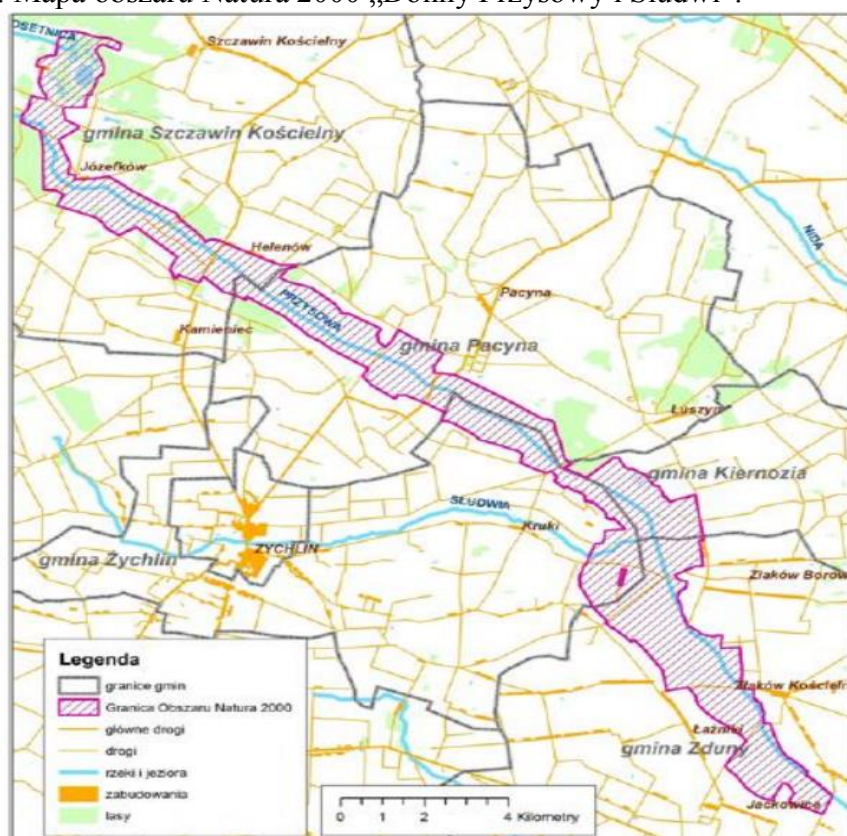
[źródło: Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody <http://crfop.gdos.gov.pl>].

- **Obszary Natura 2000**

Na mocy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 29 marca 2012r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków wyznaczony został **obszar specjalnej ochrony ptaków PLB100003 Doliny Przysowy i Słudwi** obejmujący obszar 3892,5 ha, w tym 1878,12 ha położonych w województwie mazowieckim na terenie gmin powiatu gostynińskiego: Pacyna (827,02 ha) i Szczawin Kościelny (1051, ha) oraz 2014,38 ha położonych w województwie łódzkim na terenie gmin: Żychlin - gmina wiejska (573,48 ha), Zduny (1129,24 ha) i Kiernozia (311,66 ha).

W krajobrazie obszaru zdecydowanie dominują łąki kośne. Dolinę wypełniają utwory organiczne, w części jeszcze zachowane jako torfowiska niskie, ale w większości już zmurszałe ze względu na przesuszenie wywołane zmeliorowaniem tych terenów i wyprostowaniem oraz pogłębieniem koryt rzecznych. Przed melioracją występowały tu łąki wilgotne. W zagłębieniach terenu zachowały się liczne, miejscami rozległe zabagnienia, które z kolei często sprawiają duże trudności w ich użytkowaniu. Tam gdzie prowadzone jest cały czas wykaszanie, łąki – a tym samym siedliska odpowiednie dla migrujących ptaków – jeszcze się zachowały, natomiast w miejscach nieużytkowanych, zabagnionych przekształciły się w ziołorośla, turzycowiska i trzcinowiska z zakrzaczeniami wierzbowymi – siedliska odpowiednie dla podróżniczka czy gęgawy w okresie lęgów, nieodpowiednie dla ptaków migrujących. Łąki są zalewane w okresie wiosennym, natomiast latem, zwłaszcza, jeżeli opady są niewielkie, ulegają przesuszeniu. Miejscami w obrębie obszaru występują tereny leśne lub zadrzewienia. Najczęściej mają one postać niewielkich zagajników lub pojedynczych kęp drzew wokół oczek wodnych, wzdłuż cieków i rowów. Większy udział zwartych kompleksów leśnych jest w północnej części obszaru. Skraje obszaru, położone na zboczach, znajdują się na utworach mineralnych i są zajęte przez role, tereny zabudowane lub lasy. W części północnej obszar obejmuje również rezerwat przyrody Jezioro Szczawińskie. Jest to dość duży zbiornik wodny otoczony przez torfowiska niskie i przejściowe, na których występują chronione gatunki roślin: rosiczka okrągłolistna, bobrek trójlistkowy, bagno zwyczajne, storczyk szerokolistny, storczyk krwisty. Taflę jeziora na znacznej powierzchni pokrywa osoka aleosowata. Torfowiska porastają zbiorowiska olsów oraz zakrzaceń wierzbowych, a także turzycowiska i trzcinowiska. Jezioro jest ważnym obszarem lęgowym dla rybitwy czarnej, zielonki, podróżniczka. W sąsiedztwie jeziora znajduje się szereg torfianek.

Rysunek 17. Mapa obszaru Natura 2000 „Doliny Przysowy i Słudwi”.

[źródło: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 26 sierpnia 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Doliny Przysowy i Słudwi PLB100003].

Regionalni Dyrektorzy Ochrony Środowiska w Łodzi i w Warszawie zarządzeniem z dnia 26 sierpnia 2013r. ustanowili plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Doliny Przysowy i Słudwi PLB100003 (Dz.U.Woj. Maz. z 2013r. poz. 9410) na okres 10 lat. W rozporządzeniu wskazano działania ochronne w obszarze Natura 2000 ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie. Zgodnie z ww. dokumentem podmiotami odpowiedzialnymi za ich wykonanie są: Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi, właściciel, dzierżawcy i zarządcy gruntów, PGW Wody Polskie (po byłych Wojewódzkich Zarządach Melioracji i Urzędzeń Wodnych), organy odpowiedzialne za wydawanie decyzji o zalesieniu lub zabudowie gruntów.

Następną formą ochrony w ramach sieci Natura 2000 jest specjalny **obszar ochronny siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa) PLH140051 Dolina Skrwy Lewej** o łącznej powierzchni 129 ha zatwierdzony Decyzją Komisji Europejskiej. Natura 2000 Dolina Skrwy Lewej znajduje na terenie województwa mazowieckiego w powiecie płockim oraz 30,88 ha na terenie gminy Gostynin powiatu gostynińskiego (w m. Kazimierzów, Klusek i Lucień). Ostoja

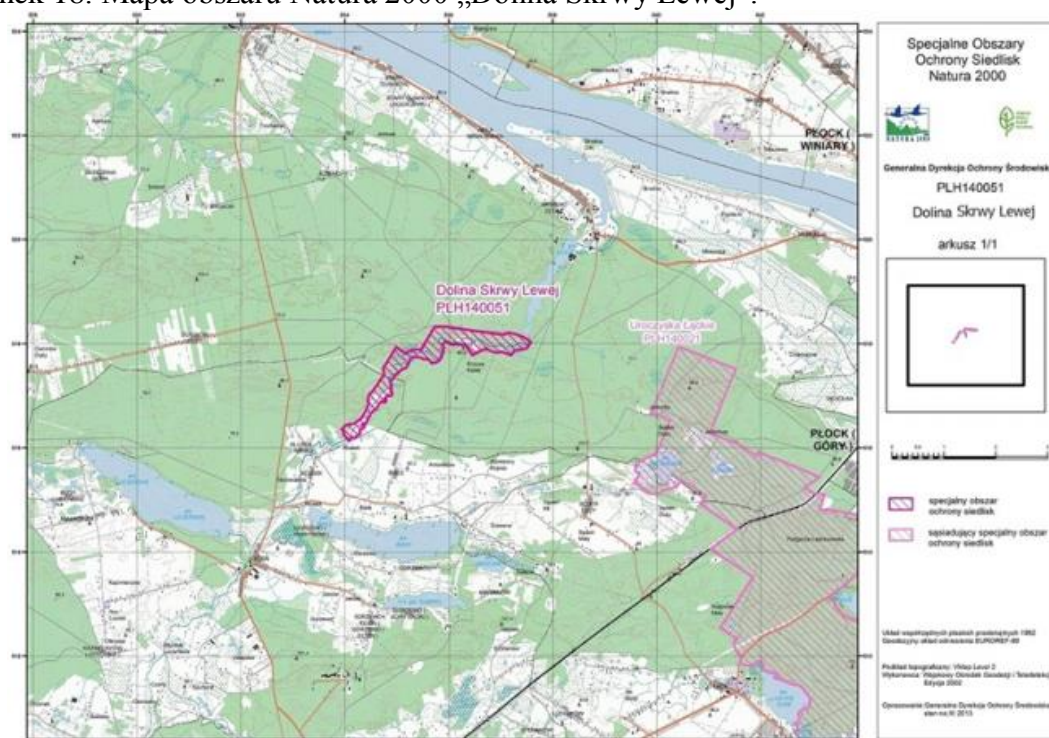
jest położona w Kotlinie Płockiej. Na ostoję składa się dno doliny śródleśnej rzeki (Skrwa Lewa), otaczające ją stoki z niewielkim fragmentem pozadolinowym oraz - we fragmencie ujściowym - częściowo sztuczny zbiornik wodny. Prawie 81% terenu znajduje się w granicach Włocławsko-Gostynińskiego Parku Krajobrazowego (i jednocześnie jest w zarządzie lasów państwowych). Pozostałe 19% ostoi leży w otulinie parku krajobrazowego. Niewielki fragment południowy znajduje się na gruntach prywatnych.

Tabela 38. Wykaz obszarów Natura 2000 występujących na terenie powiatu gostynińskiego.

L.p.	Nazwa obszaru Natura 2000	Kod i rodzaj (nazwa)	Data utworzenia	Pow. [ha]	Akt prawny	Lokalizacja na terenie powiatu gostynińskiego
1.	Dolina Skrwy Lewej	PLH140051 Dyrektywa siedliskowa	2011-03-01	129,02	DECYZJA KOMISJI z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG	Gmina Gostynin
2	Doliny Przysowy i Słudwi	PLB100003 Dyrektywa ptasia	2012-04-13	3980,06	rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29.03.2012r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków	Gmina Pacyna, Gmina Szczawin Kościelny

[źródło: Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody <http://crfop.gdos.gov.pl>].

Rysunek 18. Mapa obszaru Natura 2000 „Dolina Skrwy Lewej”.

[źródło: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 27 grudnia 2018 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Skrwy Lewej PLH140051].

Dla obszaru Natura 2000 Dolina Skrwy Lewej PLH100051 Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie zarządzeniem z dnia 27 grudnia 2018r. (Dz.U. woj. Maz.

z 2019r. poz. 78) ustanowił plan zadań ochronnych na okres 10 lat. W rozporządzeniu zawarto działania ochronne w obszarze Natura 2000 ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie. Zgodnie z ww. dokumentem podmiotami odpowiedzialnymi za ich wykonanie są: Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie, Nadleśnictwo Gostynin i Nadleśnictwo Łąck.

2.10.2. Zabytki, w tym parki dworskie

Oprócz wymienionych form ochrony przyrody, na terenie powiatu gostynińskiego, na uwagę zasługują występujące zabytkowe parki dworskie. Są to głównie obiekty pochodzące z XIX wieku.

Tabela 39. Wykaz zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków.

L.p.	Miejscowość	Obiekty z adresem	Nr rejestru	Data wpisu
GMINA MIASTO GOSTYNIN				
1	Gostynin	dom ul. Rynek 16	541/1149 W	22.05.1975
2	Gostynin	dom ul. Floriańska 14	91/440/62 W	23.03.1962
3	Gostynin	kaplica i baszta zamkowa wraz z terenem wzgórza zamkowego oraz fragmentami fundamentów murów obronnych	87/419/62 W	23.03.1962
4	Gostynin	ratusz	101/452/62 W	23.03.1962
5	Gostynin	zespół staromiejski	531	8.09.1980
6	Gostynin - Rataje	kaplica cmentarna wraz z architektonicznym wyposażeniem wnętrza	474	14.11.1978
7	Gostynin - Rataje	park	566	2.09.1987
GMINA GOSTYNIN				
8	Białotarsk	kościół	535/1144 W	22.05.1975
9	Lucień	pałac i park	65/273/60 W	25.11.1960
10	Osiny	dwór wraz z parkiem	488	9.04.1979
11	Osiny	park	14	24.08.1976
12	Sierakówek	park	21	24.08.1976
13	Sokołów	grodzisko	426/751 W	2.11.1965
14	Sokołów	kościół i budynek plebanii wraz z terenem cmentarza kościelnego	97/446/62 W	23.03.1962
15	Sokołów	pałac	68/309/61 W	20.12.1961
16	Sokołów	park	11	24.08.1976
17	Solec	dwór	451/1154	22.05.1975
18	Solec	kościół wraz z terenem w obrębie muru cmentarnego	458	16.09.1978
19	Solec	park	10	24.08.1976
GMINA PACYNA				
20	Czarnów	dwór wraz z pozostałością parku	538/1145 W	22.05.1975

21	Kąty	dwór	569	17.08.1987
22	Luszyń	kościół z architektonicznym i plastycznym wyposażeniem wnętrza i najbliższym otoczeniem w promieniu 50 m	28/75 W	23.08.1957
23	Luszyń	założenie pałacowo - parkowe: pałac, stróżówka, ogrodzenie pałacowe, park	93/442/62 W	23.03.1962
24	Model	cmentarzysko ciałopalne	579/792 W	16.12.1968
25	Model	dwór wraz z otaczającym drzewostanem	94/443/62 W	23.03.1962
26	Pacyna	kościół	450	17.03.1978
27	Skrzeszewy	założenie pałacowo - parkowe: pałac, brama, park	96/445/62 W	23.03.1962
GMINA SANNIKI				
28	Osmolin	kościół wraz z dzwonnica i najbliższym otoczeniem w obrębie murów cmentarnych	76/344/62 W	2.02.1962
29	Sanniki	kościół wraz z najbliższym otoczeniem w promieniu 50 m	155/716/62 W	5.05.1962
30	Sanniki	założenie dworskie: pałac, park	95/444/62 W	23.03.1962
GMINA SZCZAWIN KOŚCIELNY				
31	Dobrów	park wraz z bramą wjazdową	464	26.09.1978
32	Kamieniec	zespół dworski: dwór, oficyna, park	567	2.09.1987
33	Słup	dwór wraz z parkiem	520	21.01.1980
34	Staw	zespół dworski: dwór, dom oficjalisty, park	600	29.12.1988
35	Suserz	kościół wraz z dzwonnica i bramą kościelną oraz terenem cmentarza kościelnego	98/447/62 W	23.03.1962
36	Suserz	park	13	24.08.1976
37	Szczawin Kościelny	zespół poklasztorny poreformacki: kościół i klasztor wraz z wystrojem wnętrza i najbliższym otoczeniem w promieniu 50 m	58/233/59 W	18.11.1959
38	Trębki	dwór	99/448/62 W	23.03.1962
39	Trębki	kościół parafialny wraz z otoczeniem w obrębie murów cmentarnych	80/347/62 W	2.02.1962
40	Trębki	park	12	24.08.1976
41	Waliszew	dwór wraz z parkiem	100/449/62 W	22.03.1962

[źródło: Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków;
<https://www.mwzkz.pl/images/Plock/Rejestr2019.pdf>, stan na 31.12.2018r.].

2.10.3. Tereny zieleni

Dużą rolę w lokalnym krajobrazie odgrywają tereny zieleni jak: parki, zieleńce czy tereny zieleni osiedlowej. Na terenie powiatu gostynińskiego zajmują one powierzchnię 49,2 ha. W skład terenów zielonych powiatu gostynińskiego wchodzi:

- 2 parki spacerowo-wypoczynkowe o powierzchni 28,9 ha:
 - gmina Gostynin –19,3 ha,
 - gmina Sanniki – 9,6 ha,
- 6 zieleńców o powierzchni 5,3 ha:

- o 4 - miasto Gostynin, powierzchnia 4,4 ha,
- o 2 - gmina Sanniki, powierzchnia 0,9 ha,
- tereny zieleni osiedlowej o powierzchni 15 ha (miasto Gostynin).

2.10.4. Lasy

Najbardziej naturalną formacją przyrodniczą, nierozzerwalnie związaną z krajobrazem są lasy. Są one naturalnym bogactwem i stanowią niezbędny czynnik równowagi ekologicznej. Od zarania wieków pełniły one różnorakie funkcje, które były zmienne w czasie, lecz zawsze ważne dla rozwoju materialnego i kulturalnego, gdyż wywierały ogromny wpływ na wszystkie dziedziny ludzkiego życia. Lasy spełniają szereg ważnych funkcji, do których można zaliczyć m. in. funkcję ochronną (kształtowanie klimatu, regulację obiegu wody, ochrona przed erozją, powodzią) oraz gospodarczą (zdolność do produkcji biomasy). Lasy są dobrem ogólnospołecznym kształtującym jakość życia człowieka.

Powierzchnia lasów na terenie powiatu gostynińskiego, wg danych GUS za 2017r. , zajmuje prawie 14 000 ha, co odpowiada ok. 23% lesistości. Najbardziej zalesioną gminą w powiecie jest Gmina Miasta Gostynina - ponad 50% ogólnej powierzchni miasta, najmniej zaś gmina miejsko – wiejska Sanniki - 5,8%.

Tabela 40. Stan lasów na terenie powiatu gostynińskiego za rok 2017.

Wskaźnik	Powiat Gostyniński	Miasto Gostynin	Gmina Gostynin	Gmina Szczawin Kościelny	Miasto i Gmina Sanniki *	Gmina Pacyna
powierzchnia lasów ogółem [ha]	13937,16	1624,18	8377,34	2724,07	548,79	662,78
las publiczne ogółem [ha]	10153,16	1592,18	5897,34	1840,07	287,79	535,78
las publiczne Skarbu Państwa	10070,36	1509,58	5897,34	1840,07	287,59	535,78
las publiczne Skarbu Państwa w zarządzenie Lasów Państwowych [ha]	9996,11	1498,89	5835,26	1838,59	287,59	535,78
las prywatne ogółem [ha]	3784,00	32,00	2480,00	884,00	261,00	127,00
las gminne [ha]	82,80	82,60	31,0	-	-	-
las ochronne [ha]	24,00	24,00	-	-	-	-
powierzchnia gruntów leśnych ogółem [ha]	14212,29	1677,50	8544,69	2762,19	553,79	674,12
zalesienia gruntów nieleśnych prywatnych ogółem [ha]	12,64	-	3,1	6,9	-	2,6
lesistość [%]	22,7	50,1	5,8	21,4	5,8	7,3

[źródło: bdl.stat.gov.pl]

* dane liczbowe dotyczą Gminy Sanniki, gdyż Miasto i Gmina Sanniki została utworzona z dniem 01.01.2018r. i brak jest danych.

Wszystkie lasy państwowe leżące na terenie powiatu gostynińskiego są własnością Skarbu Państwa. Nadzór nad Lasami Państwowymi sprawuje minister właściwy do spraw środowiska. Lasy znajdujące się na terenie miasta Gostynina, gminy Gostynin oraz większość lasów znajdująca się na terenie gm. Szczawin Kościelny należą do Nadleśnictwa Gostynin. Natomiast lasy znajdujące się na terenie gminy Pacyna i gm. Sanniki należą do Nadleśnictwa

Łąck. Nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa (należącymi do osób fizycznych) sprawuje starosta.

W strukturze własnościowej gruntów leśnych powiatu gostynińskiego dominują lasy publiczne - 73% ogólnej powierzchni lasów, w tym ponad 98% to lasy Skarbu Państwa.

Lasy zazwyczaj występują na terenach o najsłabszych glebach. Ze względu na typy siedliskowe dominuje bór świeży. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna zwyczajna z dębem szypułkowym i bezszypułkowym. Lasy ziemi gostynińskiej są niewątpliwie atrakcją tego terenu, tworzą one zwarte kompleksy głównie w jej północnej części.

W wyniku realizacji Polskiej Polityki Ochrony Zasobów Leśnych został utworzony **leśny kompleks promocyjny (LKP) – „Lasy Gostynińsko-Włocławskie”** obejmujący tereny o szczególnych walorach przyrodniczych. Celem utworzenia LKP jest szeroko pojęta edukacja przyrodniczo-leśna. Działalność LKP to także promowanie proekologicznej i zrównoważonej gospodarki leśnej, kształtowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz właściwego stosunku do lasu, jak również rozwój wielostronnej i racjonalnej współpracy z organizacjami ochrony przyrody i stowarzyszeniami ekologicznymi. Osiągnięcie tych celów stało się możliwe dzięki stworzeniu w LKP rozwiniętej infrastruktury dydaktyczno-turystycznej (ośrodki edukacji ekologicznej, izby przyrodniczo-leśne, sale edukacyjne, ścieżki dydaktyczne, baza noclegowa).

Leśne kompleksy promocyjne można uznać za szczególne obszary o znaczeniu naukowym i badawczym. Są one alternatywą dla nadmiernie przeciążonych ruchem turystycznym parków narodowych.

Zalesienia

Prowadząc zalesienia na gruntach nieużytkowanych w rolnictwie sukcesywnie powiększane są powierzchnie lasów. Zalesienia polegają na zakładaniu upraw leśnych na gruntach pozostających dotychczas poza uprawą leśną tj. na gruntach innych niż leśnych. Do zalesień gruntów nieleśnych zaliczamy zalesienia na gruntach rolnych nieprzydatnych produkcji rolnej, nieużytkach oraz innych gruntach nadających się do zalesienia i określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Podstawą prac zalesieniowych w Polsce jest „Krajowy Program Zwiększania Lesistości” (KPZL). Głównym celem tego programu jest wzrost lesistości kraju do 30% w 2020 roku i 33% w roku 2050, zapewnienie optymalnego przestrzenno-czasowego

rozmieszczenia zalesień oraz ustalenie priorytetów ekologicznych i gospodarczych instrumentów, a także instrumentów realizacyjnych.

W roku 2017, wg danych GUS, na terenie powiatu gostynińskiego zalesionych zostało przez właścicieli prywatnych 12,64 ha gruntów. W poprzednich latach zalesienia gruntów prywatnych wynosiły odpowiednio: w 2016r. - 6,7 ha, w 2015r. – 12,1 ha, w 2014r. – 18,4, a w 2013r. – 4,6 ha. Obecnie zalesienia na terenie powiatu są realizowane w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020, gdzie zgodnie z ustawą o lasach – starosta dokonuje oceny udatności upraw leśnych w czwartym lub piątym roku od zalesienia gruntu rolnego, wykonanego zgodnie z planem zalesień sporządzonym przez nadleśnictwo oraz przekwalifikuje z urzędu grunt rolny na grunt leśny. Należy stwierdzić, że tempo zalesień w ostatnich latach spada i jest niewystarczające w stosunku do założeń określonych w Programie zwiększenia lesistości dla województwa mazowieckiego, który zakłada osiągnięcie 25% do 2025 r.

Stan zdrowotny i zagrożenia lasów

Stan zdrowotny lasów jest funkcją czynników biotycznych, abiotycznych i antropogenicznych. Wpływają one na złożony układ ekosystemu leśnego. Za miernik kondycji lasów uznaje się poziom redukcji powierzchni asymilacyjnej drzew (defoliacji koron) w stosunku do drzew zdrowych w danych warunkach siedliskowych i klimatycznych. Stan zdrowotny i sanitarny lasów ogólnie został określony jako zadowalający i dobry. Poważniejsze zagrożenia ze strony owadów i grzybów pasożytniczych nie występowały poza lokalnymi przypadkami.

Poważnym zagrożeniem dla środowiska leśnego są pożary.

U podstaw tych zagrożeń leżą:

- postawy i aspiracje życiowe znacznej części społeczeństwa wyrażające się wzrastającą konsumpcją dóbr, w tym zasobów środowiska przyrodniczego,
- gwałtowny wzrost motoryzacji i związana z tym rozbudowa układów komunikacyjnych powodująca zajmowanie nowych obszarów oraz fragmentację i izolację ekosystemów,
- zmiany struktury własności ziemi, szczególnie w wyniku prywatyzacji państwowych gruntów rolnych, co prowadzi do przebudowy przyrodniczych elementów krajobrazowych,
- stosunkowo niska wrażliwość przyrodnicza społeczeństwa - w tym przedstawicieli władz rządowych i samorządowych,

- brak dostatecznych środków na ochronę przyrody.

ANALIZA SWOT

OBSZAR INTERWENCJI: ZASOBY PRZYRODNICZE, W TYM LASY	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> – duża ilość terenów leśnych wokół miasta Gostynina oraz w gminach Gostynin i Szczawin Kościelny, – duża ilość terenów chronionych, – wysoka jakość oraz bogactwo walorów przyrodniczych i krajobrazowych, a także dziedzictwa kulturowego, 	<ul style="list-style-type: none"> – małe zainteresowanie rolników zalesianiem i zadrzewianiem gruntów słabej klasy lub nieuprawianych, – pojawiająca się presja zabudowy na obszarach o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych często związana z brakiem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, – zanikanie terenów zieleni miejskiej,
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> – wsparcie zrównoważonego rolnictwa (pakiety rolnośrodowiskowo-klimatyczne) oraz zalesień w ramach PROW, – dostępność funduszy na realizację zadań związanych z ochroną gatunków i siedlisk, – wsparcie dla projektów związanych ze zwiększaniem retencji. 	<ul style="list-style-type: none"> – utrzymujące się małe zainteresowanie zalesianiem gruntów, – niska świadomość ekologiczna mieszkańców co objawia się np. zanieczyszczeniem powietrza co z kolei ma wpływ na obniżenie kondycji lasów, – zmiany klimatyczne powodujące nieodwracalne skutki w ekosystemach.

Najważniejsze problemy w gospodarce zasobami przyrodniczymi, w tym lasami:

- wzrost zainteresowania rozwojem turystyki i rekreacji na obszarach chronionych, co może stanowić niebezpieczeństwo wzrostu negatywnego oddziaływania na zasoby przyrodnicze, w tym tereny chronione,
- zmiany klimatyczne powodujące ekstremalne warunki atmosferyczne, np. silne wiatry, ulewy, prowadzące do niszczenia roślinności;
- niewystarczające wsparcie i promocja rolnictwa ekologicznego i ekstensywnego, sprzyjającego zachowaniu siedlisk łąkowych,
- zaniechanie ekstensywnego użytkowania zbiorowisk półnaturalnych (tradycyjne wykaszanie i wypas) oraz intensyfikacja rolnictwa lub zmiana użytkowania,
- niewłaściwe zabiegi agrotechniczne powodujące degradację środowiska,
- niedostateczne tempo zalesień,
- zagrożenia pożarami, głównie na obszarach wiejskich, gdzie często dochodzi do wypalania traw,

- zagrożenia na gruntach leśnych, gdzie często gospodarka leśna jest prowadzona w sposób nieprawidłowy,
- szkodniki oraz pasożyty – choroby wywoływane przez owady oraz grzyby stanowią duże zagrożenie dla terenów leśnych zwłaszcza, że w dalszym ciągu ich dużą część stanowią monokultury, które sprzyjają ich rozprzestrzenianiu. Zapobiega się temu zjawisku poprzez przebudowę drzewostanów wprowadzając domieszki innych gatunków drzew.

Perspektywy zmian w latach obowiązywania programu:

W okresie obowiązywania Programu nie przewiduje się istotnych zmian w gospodarowaniu zasobami przyrody. Zadaniem starosty jest nadzór nad sposobem prowadzenia gospodarki leśnej przez właścicieli lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa.

2.11. Zagrożenia poważnymi awariami

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska - **poważna awaria** - to zdarzenie, w szczególności emisja, pożar lub eksplozja, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem. Natomiast przez **poważną awarię przemysłową** rozumie się przez to poważną awarię w zakładzie.

Potencjalne zagrożenia wystąpieniem awarii stwarzają:

- transport materiałów i substancji niebezpiecznych głównie na drogach krajowych, wojewódzkich i powiatowych;
- magazynowanie materiałów i substancji niebezpiecznych.

Ochrona środowiska przed poważną awarią - oznacza zapobieganie zdarzeniom mogącym powodować awarię oraz ograniczanie jej skutków dla ludzi i środowiska.

Poważne awarie stanowią powszechne niebezpieczeństwo dla zdrowia i życia ludzi, jak i dla całego środowiska przyrodniczego. Zagrożenie, spowodowane gwałtownym zdarzeniem, jakim są poważne awarie, może wywołać znaczne zniszczenie wszystkich elementów środowiska lub pogorszenie jego stanu. Ochrona środowiska przed skutkami wystąpienia

poważnej awarii powinna w głównej mierze być oparta na zapobieganiu zaistnienia tego typu zdarzeń oraz, w przypadku wystąpienia awarii, na szybkim ograniczeniu jej skutków. W tym celu na podmioty stwarzające ryzyko wystąpienia tego typu zagrożeń nakłada się obowiązek postępowania tak, aby przeciwdziałać występowaniu jakichkolwiek awarii i sytuacji stwarzających zagrożenia. Zadania z zakresu zapobiegania występowaniu poważnych awarii przemysłowych realizuje Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Warszawie (WIOŚ) oraz Państwowa Straż Pożarna (PSP). Organy te prowadzą kontrolę podmiotów gospodarczych o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii. Dodatkowo przeprowadzają badania przyczyn wystąpienia awarii i sposobów likwidacji ich skutków, prowadzą szkolenia i instruktaże w tym zakresie oraz współdziałają z organami administracji samorządowej.

O tym czy zakład jest uznany za zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii albo za zakład o dużym ryzyku wystąpienia awarii decyduje rodzaj, kategoria i ilość substancji niebezpiecznej znajdującej się w zakładzie, które są zawarte w rozporządzeniu Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Zgodnie z ww. rozporządzeniem oraz informacjami przekazanymi przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Gostyninie na terenie powiatu gostynińskiego znajdują się:

- zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej: PALGAZ Krzysztof Smoliński, Suserz 58, 09-550 Szczawin Kościelny – rozlewnia gazu propan – butan,
- zakład o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej: Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe MARK-GAZ Mieczysław Markuszewski 09-409 Płock, ul. Stefana Banacha 10 – Rozlewnia Gostynin, 09-500 Gostynin, ul. Płocka 66/68 – rozlewnia gazu propan – butan.

Dla powiatu gostynińskiego istotnym zagrożeniem możliwością wystąpienia awarii przemysłowych jest:

- **transport rurociągowy**, a głównie bardzo duża ilość substancji przesyłanych pod ciśnieniem m.in. z PKN ORLEN w Płocku,
- **transport materiałów niebezpiecznych**, co także stwarza potencjalne zagrożenie dla ludności i środowiska w skali całego kraju: transport drogowy (sieć dróg, na które składają się drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne oraz lokalne miejskie jest dość dobrze rozwinięta), transport kolejowy na trasie Płock - Gostynin – Kutno.

Inną przyczyną wystąpienia poważnych awarii są:

- **pożary** - najczęściej występują one w rolnictwie, w lokalnych zakładach produkcyjno - usługowych oraz w lasach. Pożary w pewnych grupach obiektów ulegają sezonowemu nasileniu. W okresie wczesnowiosennym i letnim wzrasta liczba pożarów na obszarach leśnych i nieużytkach,
- **gwałtowne zjawiska atmosferyczne np.** - gwałtowne opady atmosferyczne, burze, wichury, śnieżyce, które mogą stanowić zagrożenia dla bezpieczeństwa ludzi i mienia. Mogą one wystąpić losowo i mają charakter często lokalny.

Powiat gostyniński zaopatrywany jest w gaz ziemny gazociągiem wysokiego ciśnienia DN 400 mm (6,3 MPa) z kierunku Gustrzyń k/Włocławka, za pośrednictwem stacji redukcyjno - pomiarowej IO zlokalizowanej w Leśniewicach (gmina Gostynin). Od stacji redukcyjno - pomiarowej IO, gaz doprowadzony jest do miasta Gostynina gazociągiem średniego ciśnienia DN 315 mm. Ponadto nitki gazociągu przebiegają przez tereny gmin: Gostynin, Szczawin Kościelny, Pacyna.

Przez teren powiatu gostynińskiego przebiegają dwa rurociągi dalekosiężne należące do Przedsiębiorstwa Eksploatacji Rurociągów Naftowych „Przyjaźń” S. A. Płock, którymi przez teren województwa mazowieckiego przetłaczana jest ropa naftowa (Rurociąg „Przyjaźń”) oraz produkty finalne (Rurociąg Finalny). Pierwszym z rurociągów (Rurociąg „Przyjaźń”) przetłaczana jest ropa naftowa z terytorium Białorusi, magazynowana w zbiornikach w Bazie Miszewko Strzałkowskie i przepompowywana dalej rurociągami do zachodniej granicy Państwa oraz do PKN ORLEN S. A. w Płocku. Podstawowe parametry rurociągu „Przyjaźń” (I i II nitka) to: średnica I nitka – 630 mm, II nitka - 820 mm, grubość ścianki I nitka - 8 mm, II nitka – 9 do 11 mm, ciśnienie 4,6 MPa. Przez teren powiatu gostynińskiego, miasto i gminę Gostynin, rurociąg ten przebiega na łącznej długości 18,763 km. Przechodzi przez następujące miejscowości: Stefanów, Rogożewek, Bierzewice, miasto Gostynin, Baby Dolne, Zieleniec. Na terenie powiatu gostynińskiego, w miejscowościach Gostynin – rzeka Skrwa oraz Gostynin - Rataje – rzeka Skrwa zlokalizowane są stacje zasuw o oznaczeniach Z 27 i Z28, na 29,5 i 31,3 km rurociągu. Drugim z rurociągów (Rurociąg Finalny) przetłaczane są produkty finalne z Płocka do Bazy Magazynowej w Koluszkach i dalej do Boronowa. Na odcinku Płock – Koluszki o łącznej długości 107,973 km, rurociąg ten ma średnicę 426 mm, grubość ścianki 8 mm, a produkty finalne przetłaczane są pod ciśnieniem 5,5 MPa. Jako produkty finalne przetłaczane są następujące substancje niebezpieczne: benzyny silnikowe bezołowiowe: ES 95, ES 95A, ES 95E, Superplus 98,

Verva 98; olej napędowy lekki Ekodiesel Plus, olej opałowy ciężki C3, olej opałowy lekki Ekoterm Plus. Przez teren powiatu gostynińskiego, gminę Sanniki rurociąg ten przebiega na łącznej długości 13,098 km. Przechodzi przez następujące miejscowości: Czyżew, okolice Sannik, Staropól, Osmolin - Osmólsk Górny. W miejscowości Osmolin zlokalizowana jest jedyna na terenie powiatu gostynińskiego stacja zasuw o oznaczeniu SZ-4K, na 43,491 km rurociągu.

Powiat Gostyniński jest narażony również na ryzyko wystąpienia awarii przemysłowej ze względu na bliskość powiatu plockiego i miasta Płocka. Jednak, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Gostyninie nie posiada informacji w zakresie zagrożeń skutkami, jakie może spowodować wystąpienie poważnej awarii na terenie powiatów sąsiednich. Informacje te zawarte są m.in. w „Raporcie o bezpieczeństwie”, o którym mowa w art. 253 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Obowiązek opracowania tego dokumentu należy do prowadzącego zakład o dużym ryzyku.

Zgodnie z danymi przekazanymi przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Gostyninie w latach 2017 – 2018 nie odnotowano zdarzeń, które można zakwalifikować, jako poważne awarie lub mające jej znamiona.

ANALIZA SWOT

OBSZAR INTERWENCJI: ZAGROŻENIE POWAŻNYMI AWARIAMI	
MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none">– prowadzenie i aktualizacja rejestru poważnych awarii oraz zakładów mogących powodować poważną awarię,– prowadzenie działalności inspekcyjnej podmiotów gospodarczych o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii,– brak zakładów zaliczonych do grupy zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowych,	<ul style="list-style-type: none">– zwiększenie ryzyka wystąpienia poważnej awarii w wyniku rozwoju transportu drogowego i kolejowego oraz przemysłu,– transport substancji niebezpiecznych taborem samochodowym głównymi trasami komunikacyjnymi,

SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki wewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none">– wzrastająca świadomość mieszkańców z zakresu postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii,– stosowanie logistyki transportowej w przewozie towarów niebezpiecznych,– wzmocnienie współpracy jednostek odpowiedzialnych za bezpieczeństwo ludzi i środowiska.	<ul style="list-style-type: none">– zagrożenie wystąpienia poważnej awarii na skutek rozwoju transportu drogowego,

Najważniejsze problemy i niezbędne działania w zagrożeniu poważnymi awariami:

- negatywny wpływ na zdrowie i życie ludzi oraz na środowisko,
- nasilony transport drogowy i kolejowy, w tym transport materiałów niebezpiecznych oraz toksycznych środków przemysłowych - jako główne zagrożenie ,
- przeprowadzanie regularnych kontroli w zakresie transportu substancji niebezpiecznych;
- edukacja ekologiczna w zakresie postępowania w przypadku wystąpienia poważnych awarii,
- poprawa nawierzchni drogowych i właściwa organizacja ruchu, szczególnie w obrębie głównych tras komunikacyjnych.

Perspektywy zmian w latach obowiązywania Programu

W okresie obowiązywania programu nie przewiduje się istotnych zmian w zakresie wystąpienia poważnych awarii przemysłowych.

3. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ W LATACH 2020 – 2023 Z UWZGLĘDNIENIEM LAT 2024 – 2027

W niniejszym rozdziale przedstawiono zadania w każdym z obszarów interwencji, których wykonanie pozwoli zrealizować niniejszy program ochrony środowiska. Zadania te przedstawiono w formie tabel, których treść i układ jest zgodny z „Wytycznymi do programów ochrony środowiska ...”. Cele i kierunki działań oraz zadania przedstawione w harmonogramie zostały określone na podstawie przeprowadzonej diagnozy stanu środowiska, z uwzględnieniem dokumentów programowych wyższego rzędu (krajowych i wojewódzkich) oraz przy współudziale jednostek Powiatu.

Należy mieć jednak na uwadze fakt, że zakres realizacji przedstawionych zadań będzie zależał nie tylko od współpracy ze sobą jednostek różnego szczebla, ale przede wszystkim od posiadanych możliwości finansowych oraz perspektywy pozyskania środków finansowych zewnętrznych zarówno krajowych, jak i zagranicznych.

Tabela 41. Cele, kierunki interwencji oraz zadania na lata 2020-2027 w poszczególnych obszarach interwencji.

OBSZAR INTERWENCJI: OCHRONA KLIMATU I JAKOŚĆ POWIETRZA						
Cel interwencji: Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu						
Kierunek interwencji: Poprawa efektywności energetycznej						
Lp.	Zadania	Wskaźnik			Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wskaźnika [+źródło danych]	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika		
1	Termomodernizacja budynków	Zużycie energii elektrycznej ogółem [MWh] [GUS]	32439	31000	<u>Zadania monitorowane:</u> gminy, właściciele nieruchomości	Brak środków finansowych
2	Termomodernizacja budynku w Powiatowym Zespole Placówek Opiekuńczo - Wychowawczych przy ul. Zazamcze 26 w Gostyninie.	-	-	-	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński	Brak środków finansowych
3	Wdrażanie systemów sprzyjających efektywności energetycznej, w tym zarządzania energią .	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, przedsiębiorstwa	Brak środków finansowych
4	Wymiana oświetlenia na energooszczędne.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, przedsiębiorstwa <u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński	Brak środków finansowych, jednorazowy wysoki wydatek
5	Rozwijanie świadomości ekologicznej. Propagowanie wiedzy związanej z oszczędzaniem energii.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, przedsiębiorstwa <u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński	Brak środków finansowych. Brak zainteresowania ze strony społeczeństwa.
Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł powierzchniowych						
6	Rozbudowa sieci gazowej oraz podłączenie nowych odbiorców.	Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem [gosp.]	366	450	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, zarządca sieci gazowej, indywidualni odbiorcy	Brak środków finansowych. Zbyt wysokie koszty podłączenia gazu i

		[GUS]				instalacji gazowych. Małe zainteresowanie społeczeństwa.
7	Modernizacja oraz rozbudowa sieci ciepłowniczych wraz z podłączeniem nowych odbiorców.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, zarządzający siecią ciepłowniczą, indywidualni odbiorcy	Brak środków finansowych. Małe zainteresowanie społeczeństwa.
8	Likwidacja konwencjonalnych źródeł ciepła lub wymiana na inne o większej sprawności w tym wymiana kotła CO na paliwo stałe (węgiel) na kocioł CO zasilany paliwem niskoemisyjnym (pelet, gaz lub olej opałowy) na terenie Powiatowego Domu Pomocy Społecznej w Czarnowie, gm. Pacyna.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, właściciele i zarządcy nieruchomości, przedsiębiorstwa, <u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński – Powiatowy Dom Pomocy Społecznej w Czarnowie	Brak środków finansowych
Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych						
9	Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż drogi nr 1416W Bierzewice – Skoki - Gostynin na odcinku Bierzewice - Legarda o długości 2340 m.	Długość ścieżek rowerowych [km] [dane własne]	1,0	10,0	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński	Brak środków finansowych
10	Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż drogi nr 1414W Bierzewice – Lucień na odcinku Bierzewice – Kruk (do bramy szpitalnej) na odcinku o dł. 970 m.				<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński	Brak środków finansowych
11	Budowa infrastruktury rowerowej (połączenie z istniejącą siecią ścieżek rowerowych) umożliwiającej dojazd do pracy i uprawianie turystyki oraz poprawę bezpieczeństwa na drogach: • Droga 1401W Lipianki – Białe – Sendeń Duży, • Droga 1402W Lucień – Miałkówek, • Droga nr 1452W Gostynin – Zwolen – Korzeń.				<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, zarządcy dróg <u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński	Brak środków finansowych
12	Poprawa systemu komunikacji publicznej, w tym wymiana taboru komunikacji publicznej na pojazdy ekologiczne.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> zarządzający komunikacją publiczną	Wydłużone procedury przetargowe, brak środków finansowych

13	Przebudowa, remont dróg powiatowych, renowacja rowów i pielęgnacja zadrzewień, utwardzanie poboczy oraz opracowanie dokumentacji projektowej, w tym:	Przebudowa (poszerzenie) i remont dróg powiatowych o nawierzchni twardej [km/%] Przebudowa dróg powiatowych o nawierzchni gruntowej [km]	288/0 30	288/11 27,65	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński (ZDP)	Brak środków finansowych. Niepozyskanie dofinansowania ze źródeł zewnętrznych.
13.1	Przebudowa drogi nr 1431 W na odcinku od miejscowości Białka do drogi wojewódzkiej nr 573					
13.2	R remont drogi nr 1421 W Reszki – Guzew					
13.3	Przebudowa drogi nr 1457 W Susierz – Rybie – Kamień					
13.4	Przebudowa i remont drogi nr 1456 W Lwówek - Konstantynów					
13.5	Remont drogi 1439 W Skrzyszewy - Kamieniec					
13.6	Remont drogi 1455 W Czyżew – Nowe Budy					
13.7	Przebudowa drogi nr 6909 W Nowy Kamień - Lwówek					
13.8	Remont drogi 1422 W Gostynin – Skrzany – Nowa Wieś					
13.9	Remont drogi 1423 W Leśniewice – Skrzany					
13.10	Przebudowa drogi gruntowej nr 1410 W Solec – Zaborów Nowy					
13.11	Przebudowa drogi gruntowej nr 1418 W Strzałki - Gostynin					
13.12	Przebudowa drogi nr 1437 W Skrzyszewy - Sejkowice					
13.13	Remont drogi 1429 W Gostynin – Osowia– Modrzew					
13.14	Przebudowa drogi gruntowej nr 1436 W Janki - Sejkowice					

Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł przemysłowych i energochłonności gospodarki						
14	Modernizacja instalacji technologicznych oraz instalacji spalania paliw do celów technologicznych	Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych ogółem [Mg/rok] [GUS]	24563,0	24350,0	<u>Zadanie monitorowane:</u> przedsiębiorstwa	Brak środków finansowych Brak zainteresowania przedsiębiorców
15	Wprowadzanie w zakładach produkcyjnych nowoczesnych, niskoemisyjnych technologii.	Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych ogółem [Mg/rok] [GUS]	5,0	4,7	<u>Zadanie monitorowane:</u> przedsiębiorcy	Brak środków, niechęć przedsiębiorców.
Kierunek interwencji: Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii						
16	Produkcja energii prosumenckiej z odnawialnych źródeł energii.	Moc instalacji wykorzystujących OZE [MW] [dane własne]	8,5	9,0	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, mieszkańcy <u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński i jednostki podległe	Brak środków finansowych. Korzyści rozciągnięte w czasie: zmienność cen energii, zmienność regulacji. Brak infrastruktury przesyłowej.
17	Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii do produkcji energii elektrycznej i ciepłej.	Ilość wyprodukowanej energii elektrycznej z instalacji OZE na budynku Starostwa Powiatowego przy ul. Dmowskiego 13 w Gostyninie [kWh] [dane własne]	10309	45000	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, mieszkańcy, przedsiębiorcy <u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński i jednostki podległe	Brak środków finansowych, brak dofinansowania, awaria instalacji, zbyt wysokie koszty naprawy.
18	Edukacja ekologiczna i promowanie m.in. wśród uczniów wykorzystania odnawialnych źródeł energii.	-	-	-	<u>zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński	brak środków finansowych, brak dofinansowania z unijnych dotacji.

19	Rozwój i utrzymanie Regionalnego Centrum Informacji OZE, które mieści się w budynku Starostwa Powiatowego w Gostyninie przy ul. Dmowskiego 13.	-	-	-	<u>zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński	-
Kierunek interwencji: Zmniejszenie przekroczeń dopuszczalnych poziomów stężeń monitorowanych substancji						
20	Opracowanie i prowadzenie akcji promocyjno-edukacyjnych w zakresie ochrony powietrza w tym gospodarki niskoemisyjnej oraz promowanie rozwiązań przyczyniających się do redukcji emisji zanieczyszczeń.	Norma dobowa dla pyłu PM10 [WIOŚ/GIOŚ (roczna ocena jakości powietrza)] Poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji pyłu PM2,5 [WIOŚ/GIOŚ (roczna ocena jakości powietrza)]	przekroczona	brak przekroczeń	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, organizacje pozarządowe, placówki edukacyjne <u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński	Brak kapitału ludzkiego, brak zainteresowania społeczeństwa .
21	Realizacja założeń określonych w programach ochrony powietrza dla strefy mazowieckiej.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, zarządcy dróg, przedsiębiorstwa <u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński	Brak środków finansowych.
22	Realizacja gminnych programów gospodarki niskoemisyjnej.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, przedsiębiorstwa	Brak środków finansowych, brak wykwalifikowanej kadry, brak narzędzi do realnego egzekwowania realizacji działań ujętych w PGNE.
23	Rozbudowa systemu monitoringu powietrza poprzez zlokalizowanie stacji monitoringowych na terenie powiatu.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> WIOŚ/GIO	Brak środków finansowych
Kierunek interwencji: Dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu						
24	Dywersyfikacja źródeł energii w oparciu o OZE i technologie niskoemisyjne .	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy właściciele nieruchomości,	Brak zainteresowania społeczeństwa

					przedsiębiorcy	
25	Zapewnienie awaryjnych źródeł energii oraz przesyłu w warunkach zmian klimatu.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> Zakład Energetyczny	Brak zainteresowania
Cel interwencji: Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu						
Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji prekursorów ozonu						
26	Ograniczenie emisji prekursorów ozonu ze źródeł przemysłowych poprzez zastosowanie instalacji ograniczających emisję zanieczyszczeń (np. instalacje odzotowania spalin dla NOx czy adsorbery z węgla aktywnego lub dopalanie dla NMLZO) oraz modernizację procesów przemysłowych.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> podmioty gospodarcze	Brak środków finansowych, brak zaangażowania wykonawców w realizację zadania, brak narzędzi do egzekwowania realizacji działań
OBSZAR INTERWENCJI: ZAGROŻENIE HAŁASEM						
Cel interwencji: Ochrona przed hałasem						
Kierunek interwencji: Poprawa klimatu akustycznego						
Lp.	Zadania	Wskaźnik			Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wskaźnika (+źródło danych)	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika		
27	Uwzględnianie w przepisach prawach miejscowego gmin, w tym w planach zagospodarowania przestrzennego problemów dotyczących ponadnormatywanego oddziaływania hałasu na mieszkańców (np. lokalizacja budynków mieszkalnych z dala od arterii komunikacyjnych, lokalizacja zakładów mogących emitować ponadnormatywny poziom hałasu, nie w bezpośrednim sąsiedztwie budynków objętych ochroną prawną).	-	-	-	<u>zadanie monitorowane:</u> gminy	Brak środków finansowych
28	Przebudowa, remont dróg powiatowych, renowacja rowów i pielęgnacja zadrzewień, utwardzanie poboczy oraz opracowanie dokumentacji projektowej (szczegółowa informacja w pkt 13 tej tabeli)	Przebudowa (poszerzenie) i remont dróg powiatowych o nawierzchni twardej [km/%]	288/0	288/11	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński (ZDP)	Brak środków finansowych. Niepozyskanie dofinansowania ze źródeł zewnętrznych.

		Przebudowa dróg powiatowych o nawierzchni gruntowej [km]	30	27,65		
Cel interwencji: Zmniejszenie hałasu						
Kierunek interwencji: Podniesienie komfortu życia mieszkańców powiatu przez zmniejszenie emisji hałasu.						
29	Budowa ścieżek rowerowych i propagowanie zamiany samochodu na rower (szczegółowa informacja w pkt 9, 10 i 11 tej tabeli)	Długość ścieżek rowerowych wzdłuż dróg powiatowych [km] [dane własne]	1,0	10,0	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, zarządcy dróg <u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński	Brak środków finansowych.
30	Prowadzenie kampanii edukacyjnych w zakresie szkodliwości hałasu oraz promowanie rozwiązań przyczyniających się do jego redukcji (np. promowanie transportu publicznego i jazdy na rowerze).	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, organizacje pozarządowe	Brak zainteresowania społeczeństwa. Brak środków finansowych
OBSZAR INTERWENCJI: POLA ELEKTROMAGNETYCZNE						
Cel interwencji: Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym						
Kierunek interwencji: Ochrona przed polami elektromagnetycznymi						
Lp.	Zadania	Wskaźnik			Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wskaźnika (+źródło danych)	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika		
31	Prowadzenie powiatowego rejestru (ewidencji) źródeł pól elektromagnetycznych (zgłoszenia instalacji).	-	-	-	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński	-
32	Kontynuacja monitoringu poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku (wykonywanie pomiarów pól elektromagnetycznych).	Liczba przeprowadzonych pomiarów pól elektromagnetycznych przez WIOŚ/GIOŚ [szt.] [WIOŚ/GIOŚ]	0	4	<u>Zadanie monitorowane:</u> WIOŚ/GIOŚ, przedsiębiorstwa	Brak środków finansowych. Brak przeprowadzanie pomiarów.

		Liczba osób narażonych na ponadnormatywne promieniowanie elektromagnetyczne [os] [WIOŚ/GIOŚ]	0	0		
33	Wprowadzanie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dot. ochrony przed polami elektromagnetycznymi (wyznaczanie stref technicznych bezpieczeństwa), a w przypadku braku planów - wybór niskokonfliktowych terenów do lokalizacji nowych urządzeń wytwarzających pola elektromagnetyczne.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy	Brak możliwości technicznych do realizacji inwestycji. Brak środków finansowych na opracowanie planów.
34	Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> organizacje pozarządowe	Brak środków finansowych. Brak wykwalifikowanej kadry. Brak zainteresowania społecznego.

OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODAROWANIE WODAMI

Cel interwencji: Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych

Kierunek interwencji: Poprawa stanu ilościowego i jakościowego wód powierzchniowych

Lp.	Zadania	Wskaźnik			Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wskaźnika (+źródło danych)	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika		
35	Ograniczenie wpływu rolnictwa na wody poprzez racjonalne nawożenie i edukację w zakresie rozwoju rolnictwa ekologicznego (ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych).	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> rolnicy, ODR, ARiMR, gminy, organizacje pozarządowe, WIOŚ/GIOŚ	Brak wiedzy, brak wykwalifikowanej kadry, opór społeczny.
36	Prowadzenie kontroli i ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy	Brak kadry, brak środków finansowych, opór społeczny.

37	Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> WIOŚ/GIOŚ, PGW Wody Polskie	Brak środków finansowych Brak wykwalifikowanej kadry.
38	Realizacja warunków korzystania z wód regionu wodnego środkowej Wisły i wód zlewni.	Udział JCWP rzecznych i jeziornych o stanie/potencjale dobrym/bardzo dobrym [szt.] [dane WIOŚ/GIOŚ]	1	16	<u>Zadanie monitorowane:</u> PGW Wody Polskie, WIOŚ/GIOŚ	Brak środków finansowych
		Udział JCWPd o stanie/potencjale dobrym/bardzo dobrym [szt.] [dane WIOŚ/GIOŚ]	2	2		
39	Prowadzenie kontroli jakości wód powierzchniowych na terenie powiatu.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> WIOŚ/GIOŚ	brak kontroli
Kierunek interwencji: Utrzymanie dobrego stanu jakościowego wód podziemnych						
40	Propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody przez działania edukacyjno-promocyjne.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> przedsiębiorcy, mieszkańcy, budynki użyteczności publicznej itp. <u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński i jednostki organizacyjne powiatu.	Brak środków finansowych, brak wiedzy wśród decydentów, opór społeczny.
41	Uwzględnianie w sporządzanych planach zagospodarowania przestrzennego gmin ochrony głównych zbiorników wód podziemnych.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy	Brak środków finansowych, nieobjęcie wszystkich terenów dokumentacją planistyczną

Cel interwencji: Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą						
Kierunek interwencji: Zapewnienie bezpieczeństwa powodziowego						
42	Utworzenie rezerwy powodziowej w stawie młyńskim Piechota na rzece Skrwie Lewej w km 28+700 w m. Strzałki, gm. Gostynin.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> PGW Wody Polskie	Brak środków finansowych
Kierunek interwencji: Gospodarowanie wodami uwzględniające zmiany klimatyczne						
43	Działania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z melioracjami wodnymi.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> PGW Wody Polskie, spółki wodne, właściciele gruntów	Brak środków finansowych Opór społeczny
44	Kontrola i nadzór nad działalnością spółek wodnych	-	-	-	<u>Zadanie własne:</u> Starosta Gostyniński	Brak środków finansowych
45	Rozwój obiektów małej retencji	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> właściciele gruntów podmokłych, PGW Wody Polskie, PGL LP	Brak środków finansowych. Brak zainteresowania mieszkańców.
46	Prowadzenie systemów monitoringu, prognozowania i ostrzegania przed zjawiskiem suszy	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> IUNG PIB, PIG PIB, IMGW PIB	Brak środków finansowych, brak wykwalifikowanej kadry.
OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA						
Cel interwencji: Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej						
Kierunek interwencji: Sprawny i funkcjonalny system wodociągowy						
Lp.	Zadania	Wskaźnik			Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wskaźnika (+źródło danych)	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika		
47	Ograniczanie zużycia wody poprzez zmniejszenie strat na przesyle oraz optymalizację wykorzystania istniejącej infrastruktury wodnej.	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności ogółem [dam ³] [GUS]	2762,6	2760	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, przedsiębiorstwa komunalne <u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński, jednostki powiatowe	-

48	Ograniczanie ilości zużywanej wody poprzez recyrkulację wody w zakładach przemysłowych i zamykanie obiegów wody.	Zużycie wody na potrzeby przemysłu ogółem [dam ³] [GUS]	26,0	25,8	<u>Zadanie monitorowane:</u> zakłady produkcyjne	Brak środków finansowych
49	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> PGW WP, gminy, inne podmioty, organizacje pozarządowe <u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński, jednostki powiatowe	Brak zainteresowania społecznego, brak środków finansowych
Kierunek interwencji: Rozwój i dostosowanie instalacji oraz urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu						
50	Rozbudowa sieci wodociągowej.	Korzystający z instalacji wodociągowej w [%] ogółu ludności [GUS]	85,5	86	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, przedsiębiorstwa, mieszkańcy, zarządcy budynków	Brak środków finansowych
		Długość czynnej sieci wodociągowej [km] [GUS]	792,0	800		
		Ilość przyłączy wodociągowych prowadzonych do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.] [GUS]	8637	9000		
51	Bieżąca modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, przedsiębiorstwa komunalne	Brak środków finansowych.
52	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej.	korzystający z instalacji kanalizacyjnej w [%] ogółu ludności [GUS]	44,5	45	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, przedsiębiorstwa komunalne, mieszkańcy, zarządcy	Brak środków finansowych. Brak zainteresowania społecznego

		długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km] [GUS]	130,1	135	budynków	
		Ilość przyłączy kanalizacyjnych prowadzonych do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.] [GUS]	2765	2850		
53	Zachęcanie mieszkańców do podłączania gospodarstw domowych do sieci kanalizacyjnej.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, przedsiębiorstwa komunalne	Brak środków finansowych. Brak zainteresowania społecznego
54	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Gostyninie.	-	-	-	<u>zadanie monitorowane:</u> MPK w Gostyninie Sp. z o.o., Urząd Miasta Gostynina	Brak środków finansowych.
55	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach o rozproszonej zabudowie, na terenach, dla których budowa sieci kanalizacyjnej jest nieuzasadniona ekonomicznie lub technicznie.	Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.] [GUS]	286	315	<u>Zadanie monitorowane:</u> Właściciele/zarządcy nieruchomości, gminy	Brak środków finansowych . Brak zainteresowania społecznego.
56	Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> WIOŚ/GIOŚ, gminy, PGW Wody Polskie,	Brak środków finansowych.
57	Edukacja ekologiczna mieszkańców związana z korzyściami wynikającymi z podłączenia gospodarstw domowych do kanalizacji gminnej oraz o sposobach prawidłowego postępowania ze ściekami.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> PGW Wody Polskie, gminy, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe	Brak środków finansowych Brak zainteresowania społecznego
58	Inwentaryzacja zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków oraz systematyczne kontrole gospodarowania ściekami z ww. zbiorników.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy	Brak środków finansowych Brak zainteresowania społecznego

OBSZAR INTERWENCJI: ZASOBY GEOLOGICZNE						
Cel interwencji: Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż						
Kierunek interwencji: Kontrola i monitoring eksploatacji kopalin						
Lp.	Zadania	Wskaźnik			Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wskaźnika (+źródło danych)	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika		
59	Ograniczanie niekoncesjonowanej eksploatacji zasobów	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> OUG w Warszawie	Brak wykwalifikowanej kadry.
60	Kontrola realizacji koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż	Ilość przeprowadzonych kontroli [szt.] [dane własne]	0	12	<u>Zadanie monitorowane:</u> OUG w Warszawie, Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego <u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński	Brak prowadzenia kontroli złóż.
Kierunek interwencji: Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobywania kopalin						
61	Uwzględnianie w przepisach prawa miejscowego gmin lub w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin informacji dotyczących złóż kopalin, możliwości ich eksploatacji oraz preferowanego kierunku rekultywacji wyrobisk poeksploatacyjnych.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy	Nieuchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Brak środków finansowych.
OBSZAR INTERWENCJI: GLEBY						
Cel interwencji: Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu						
Kierunek interwencji: Zachowanie funkcji środowiskowych i gospodarczych gleb						
Lp.	Zadania	Wskaźnik			Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wskaźnika (+źródło danych)	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika		
62	Promocja pakietów rolnośrodowiskowo-klimatycznych, rolnictwa ekologicznego i zintegrowanego oraz informacja nt. dobrych praktyk	Powierzchnia gleb wykorzystywanych rolniczo [ha]	44431	W zależności od rozwoju gospodar-	<u>Zadanie monitorowane:</u> MODR ARIMR, gminy, organizacje	Brak środków finansowych

	rolniczych.	[dane własne]		czego i demograficznego w powiecie	pozarządowe	
63	Ochrona gruntów rolnych przed zmianą zagospodarowania poprzez uwzględnianie ich przeznaczenia w dokumentach planistycznych.				<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy	
64	Identyfikacja i sporządzenie wykazu historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi oraz przeprowadzenie jego aktualizacji.	-	-	-	<u>Zadanie własne:</u> powiat	-
Kierunek interwencji: Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych						
65	Rekultywacja gruntów zdewastowanych w wyniku eksploatacji kopalin.	Powierzchnia gruntów zdewastowanych w wyniku działalności eksploatacyjnej kopalin. [ha] [dane własne]	13,89	W zależności od rozwoju gospodarczego w powiecie i sytuacji finansowej przedsiębiorców	<u>Zadanie monitorowane:</u> właściciele gruntów zdewastowanych <u>Zadanie własne:</u> powiat	Brak rekultywacji.
		Powierzchnia gruntów zrehabilitowanych po działalności eksploatacyjnej kopalin. [ha] [dane własne]	8,98			Brak środków finansowych. Brak zainteresowania ze strony właścicieli gruntów
Kierunek interwencji: Ochrona przed osuwiskami						
66	Monitoring ewentualnych terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> PIG PIB <u>Zadanie własne:</u> powiat	Brak środków finansowych
67	Uwzględnianie osuwisk oraz obszarów narażonych na osuwiska w aktualizowanych dokumentach planistycznych.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy	Nieobjęcie wszystkich terenów dokumentacją planistyczną

OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW						
Cel interwencji: Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój powiatu gostynińskiego						
Kierunek interwencji: Racjonalna gospodarka odpadami						
Lp.	Zadania	Wskaźnik			Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wskaźnika (+źródło danych)	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika		
68	Przeprowadzanie kontroli instalacji do gospodarowania odpadami (m. in. przetwarzanie, zbieranie) w zakresie spełniania wymogów prawnych i przestrzegania warunków wydanych decyzji	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> WIOŚ, marszałek, gminy <u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński	Brak wykwalifikowanej kadry
69	Realizacja zadań w zakresie gospodarowania azbestem, określonych w programach dotyczących usuwania wyrobów zawierających azbest.	Masa unieszkodliwionych odpadów zawierających azbest [Mg][Baza Azbestowa]	10361	18934	<u>Zadania monitorowane:</u> gminy, właściciele nieruchomości, Związek Gmin Regionu Płockiego	Brak zainteresowania społeczeństwa. Brak środków finansowych.
70	Całkowite usunięcie płyt falistych azbestowo – cementowych z budynków Powiatowego Domu Pomocy Społecznej w Gostyninie (260 m ²)	-	-	-	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński – PDPSj w Czarnowie	Brak środków finansowych. Nieotrzymanie dofinansowania ze środków zewnętrznych
Kierunek interwencji: Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami						
71	Budowa punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych	Liczba PSZOK [szt.] [PGO WM 2024]	2	10	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, Związek Gmin Regionu Płockiego	Brak środków finansowych
72	Uszczelnianie gminnych systemów gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym weryfikacja mieszkańców uchylających się od obowiązku złożenia deklaracji i wnoszenia opłat w celu osiągnięcia wymaganych prawem poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów.	Masa odebranych niesegregowanych odpadów komunalnych [Mg][dane z ZGRP, dane gmin]	6333,96	6000,00	Zadanie monitorowane: gminy, Związek Gmin Regionu Płockiego, mieszkańcy	-
		Liczba gmin, które osiągnęły poziom recyklingu i przygotowania do	5	5	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, Związek Gmin Regionu Płockiego, mieszkańcy	Brak możliwości technicznych do realizacji zadania.

		ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło [szt.][dane z ZGRP, dane gmin]				
		Liczba gmin, które osiągnęły poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych [szt.][dane z ZGRP, dane gmin]	4	5	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, Związek Gmin Regionu Płockiego, mieszkańcy	Brak możliwości technicznych do realizacji zadania.
		Liczba gmin, które ograniczyły masę odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania [szt.][dane z ZGRP, dane gmin]	5	5	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, Związek Gmin Regionu Płockiego, mieszkańcy	Brak możliwości technicznych do realizacji zadania.
73	Udział w Akcji Sprzątania Świata.	-	-	-	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński <u>Zadanie monitorowane:</u> jednostki oświatowe, gminy	Brak środków finansowych.
74	Selektywna zbiórka odpadów i zakup pojemników do segregacji odpadów do budynków jednostek powiatowych.	-	-	-	<u>Zadania własne:</u> Powiat Gostyniński i jednostki podległe	Brak środków finansowych

75	Edukacja ekologiczna w zakresie segregacji odpadów	-	-	-	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński, jednostki podległe	-
					<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, placówki oświatowe	
OBSZAR INTERWENCJI: ZASOBY PRZYRODNICZE, W TYM LASY						
Cel interwencji: Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej						
Kierunek interwencji: Zarządzanie zasobami przyrody i krajobrazem						
76	Przestrzeganie i realizacja zapisów dotyczących planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Skrwy Lewej oraz Doliny Przysowyi Słudwi.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> RDOŚ	-
77	Kontynuacja prac nad opracowaniem i zatwierdzeniem planów ochrony dla rezerwatów przyrody.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> RDOŚ	Brak środków finansowych
78	Podjęcie prac nad opracowaniem i zatwierdzeniem planu ochrony dla Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> RDOŚ, Dyrekcja GWPK	Brak środków finansowych
Kierunek interwencji: Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu siedlisk i gatunków						
79	Identyfikacja miejsc występowania oraz eliminacja gatunków inwazyjnych, w szczególności barszczów kaukaskich.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, PGL LP	Brak środków finansowych
80	Zachowanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, właściciele gruntów	Opór społeczny
81	Zrównoważony rozwój turystyki na obszarach cennych przyrodniczo.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> PGL LP, gminy	Brak środków finansowych
					<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński	
82	Zachowanie siedlisk i gatunków na terenach podmokłych, w dolinach rzecznych i na terenach zmeliorowanych w stanie niepogorszone.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> PGW Wody Polskie, gminy, właściciele gruntów,	Potencjalne konflikty w związku z planowanymi inwestycjami w zakresie ochrony

					PGL LP	przeciwpowodziowej i gospodarki wodnej
83	Racjonalizacja gospodarki łowieckiej.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> koła łowieckie	-
Kierunek interwencji: Ochrona i rozwój zieleni						
84	Utrzymanie zieleni, w tym przy drogach.	-	-	-	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński (ZDP) <u>Zadanie monitorowane:</u> zarządcy dróg, gminy	Brak środków finansowych.
85	Bieżąca pielęgnacja zasobów przyrodniczych wraz z ochroną obszarów i obiektów prawnie chronionych.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, RDOŚ, GWPK	Dewastacja ze strony mieszkańców i turystów. Brak zgody właścicieli gruntów.
Kierunek interwencji: Działania z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych						
86	Prowadzenie działań o charakterze edukacyjnym i informacyjnym w zakresie ochrony przyrody.	-	-	-	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński <u>Zadanie monitorowane:</u> PGL LP, GWPK, gminy, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe (np. LOP)	Brak środków finansowych
Cel interwencji: Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej						
Kierunek interwencji: Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych						
87	Opracowanie uproszczonych planów urządzania lasów o łącznej powierzchni ok. 3187 ha.	-	-	-	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński	-
88	Zabiegi gospodarcze (rębnie i trzebieże) w lasach stanowiących własność powiatu.	Pozyskiwanie drewna [m ³] [dane własne]	0	1500	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński	-
89	Zabiegi gospodarcze (odnowienie lasu) w lasach stanowiących własność powiatu.	odnowienie lasu (wykonanie nasadzeń na powierzchniach pozrębowych) [ha] [dane własne]	0	2,5	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński	-

90	Odbudowa powierzchni zniszczonej w wyniku klęski żywiołowej.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> PGL LP, wojewoda <u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński	Brak środków finansowych
91	Uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego obszarów przeznaczonych pod zalesianie (słabe gleby V, VI klasy oraz wieloletnie odłogi).	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy	Przedłużająca się procedura wprowadzania zmian do przepisów prawa miejscowego.
Kierunek interwencji: Wsparcie działań edukacyjnych oraz infrastruktury turystycznej w lasach						
92	Utrzymanie oraz rozwój infrastruktury edukacyjnej i turystycznej na terenach leśnych.	-	-	-	<u>Zadania monitorowane:</u> PGL LP, gminy, organizacje pozarządowe	Brak środków finansowych oraz wykwalifikowanej kadry.
93	Działania edukacyjne na temat znaczenia i roli lasów.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> PGL LP, organizacje pozarządowe, placówki szkolne	Brak środków finansowych oraz wykwalifikowanej kadry.
Cel interwencji: Zwiększanie lesistości						
Kierunek interwencji: Zwiększenie lesistości powiatu						
94	Zalesianie, ocena udatności, przeklasyfikowanie gruntów rolnych zalesionych w ramach PROW.	lesistość powiatu [%] [dane własne]	23,16	23,18	<u>Zadanie własne:</u> Starosta Gostyniński (kontrola udatności i przeklasyfikowanie) <u>Zadanie monitorowane:</u> ARiMR, PGL LP	Brak zainteresowania właścicieli gruntów do przystępowania do programów zalesieniowych.
		powierzchnia gruntów leśnych [ha] [dane własne]	13937	13950		
95	Zmiana klasyfikacji gruntów zalesionych oraz gruntów, na których postępuje sukcesja naturalna.	-	-	-	<u>zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński	Brak zainteresowania właścicieli gruntów.
96	Promowanie zalesień jako alternatywnego sposobu zagospodarowania nieużytków i gruntów nieprzydatnych rolniczo.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> ARiMR, PGL LP	Brak zainteresowania właścicieli gruntów
Kierunek interwencji: Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie niewypalania traw						
97	Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie szkodliwości wypalania traw.	-	-	-	<u>zadanie monitorowane:</u> PPSP w Gostyninie, ARiMR, gminy	Brak szkoleń. Brak zainteresowania społeczeństwa.

OBSZAR INTERWENCJI: ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI						
Cel interwencji: Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków						
Kierunek interwencji: Zmniejszenie zagrożenia wystąpienia poważnej awarii oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii						
Lp.	Zadania	Wskaźnik			Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wskaźnika (+źródło danych)	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika		
98	Przeciwdziałanie wystąpieniu poważnych awarii poprzez kontrolę podmiotów, których działalność może stanowić przyczynę powstania poważnej awarii itp.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> KP PSP, WIOŚ/GIOŚ, przedsiębiorstwa	Brak środków finansowych, brak wykwalifikowanej kadry
99	Usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> sprawcy awarii, RDOŚ	-
100	Zapobieganie lub usuwanie skutków zanieczyszczenia środowiska w przypadku nieustalenia podmiotu za nie odpowiedzialnego.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> RDOŚ	Brak środków finansowych
101	Prowadzenie i aktualizacja rejestru poważnych awarii oraz bazy danych, w zakresie zakładów mogących powodować poważną awarię.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> WIOŚ/GIOŚ, KP PSP	Brak zasobów kadrowych
102	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> KP PSP, organizacje pozarządowe	Brak środków finansowych, brak wykwalifikowanej kadry, brak zainteresowania społecznego
103	Poprawa wyposażenia technicznego służb KP PSP, OSP.	-	-	-	<u>Zadanie monitorowane:</u> WFOŚiGW, KW PSP, gminy	Brak środków finansowych

Tabela 42. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem.

OBSZAR INTERWENCJI: OCHRONA KLIMATU I JAKOŚĆ POWIETRZA				
Cel interwencji: Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu				
Kierunek interwencji: Poprawa efektywności energetycznej				
Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowy koszt realizacji zadania (w tys. zł)	Źródło finansowania
1	Termomodernizacja budynków	<u>Zadania monitorowane:</u> gminy, właściciele nieruchomości	-	środki własne, środki zewnętrzne
2	Wdrażanie systemów sprzyjających efektywności energetycznej, w tym zarządzania energią	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, przedsiębiorstwa	-	środki własne, środki zewnętrzne
3	Wymiana oświetlenia na energooszczędne	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, przedsiębiorstwa	-	środki własne, środki zewnętrzne
4	Rozwijanie świadomości ekologicznej. Propagowanie wiedzy związanej z oszczędzaniem energii.	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, przedsiębiorstwa	Koszty administracyjne	środki własne
Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł powierzchniowych				
5	Rozbudowa sieci gazowej oraz podłączenie nowych odbiorców	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, zarządca sieci gazowej, indywidualni odbiorcy	-	środki własne, środki zewnętrzne
6	Modernizacja oraz rozbudowa sieci ciepłowniczych wraz z podłączeniem nowych odbiorców	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, zarządzający siecią ciepłowniczą, indywidualni odbiorcy	-	środki własne, środki zewnętrzne
7	Likwidacja konwencjonalnych źródeł ciepła lub wymiana na inne o większej sprawności	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, właściciele i zarządcy nieruchomości, przedsiębiorstwa,	-	środki własne, środki zewnętrzne
Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych				
8	Poprawa systemu komunikacji publicznej, w tym wymiana taboru komunikacji publicznej na pojazdy ekologiczne.	<u>Zadanie monitorowane:</u> zarządzający komunikacją publiczną	-	środki własne, środki zewnętrzne
Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł przemysłowych i energochłonności gospodarki				
9	Modernizacja instalacji technologicznych oraz instalacji spalania paliw do celów technologicznych	<u>Zadanie monitorowane:</u> przedsiębiorstwa	-	środki własne
10	Wprowadzanie w zakładach produkcyjnych nowoczesnych, niskoemisyjnych technologii.	<u>Zadanie monitorowane:</u> przedsiębiorcy	-	środki własne

Kierunek interwencji: Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii				
11	Produkcja energii prosumenckiej z odnawialnych źródeł energii .	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, mieszkańcy	-	środki własne, środki zewnętrzne
12	Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii do produkcji energii elektrycznej i ciepłej.	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, mieszkańcy, przedsiębiorcy	-	środki własne, środki zewnętrzne
Kierunek interwencji: Zmniejszenie przekroczeń dopuszczalnych poziomów stężeń monitorowanych substancji				
13	Opracowanie i prowadzenie akcji promocyjno-edukacyjnych w zakresie ochrony powietrza w tym gospodarki niskoemisyjnej oraz promowanie rozwiązań przyczyniających się do redukcji emisji zanieczyszczeń	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy , organizacje pozarządowe, placówki edukacyjne	-	środki własne, środki zewnętrzne
14	Realizacja założeń określonych w programach ochrony powietrza dla strefy mazowieckiej.	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, zarządcy dróg, przedsiębiorstwa	-	środki własne, środki zewnętrzne
15	Realizacja gminnych programów niskiej emisji lub programów gospodarki niskoemisyjnej.	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, przedsiębiorstwa	-	środki własne, środki zewnętrzne
16	Rozbudowa systemu monitoringu powietrza poprzez zlokalizowanie stacji monitoringowych na terenie powiatu.	<u>Zadanie monitorowane:</u> WIOŚ	-	NFOSiGW
Kierunek interwencji: Dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu				
17	Dywersyfikacja źródeł energii w oparciu o OZE i technologie niskoemisyjne.	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy właściciele nieruchomości, przedsiębiorcy	-	środki własne, środki zewnętrzne
18	Zapewnienie awaryjnych źródeł energii oraz przesyłu w warunkach zmian klimatu.	<u>Zadanie monitorowane:</u> Zakład Energetyczny	-	środki własne, środki zewnętrzne
Celinterwencji: Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu				
Kierunek interwencji: Zmniejszenie emisji prekursorów ozonu				
19	Ograniczenie emisji prekursorów ozonu ze źródeł przemysłowych poprzez zastosowanie instalacji ograniczających emisję zanieczyszczeń (np. instalacje odazotowania spalin dla NOx czy adsorbery z węgla aktywnego lub dopalanie dla NMLZO) oraz modernizację procesów przemysłowych.	<u>Zadanie monitorowane:</u> podmioty gospodarcze	-	środki własne, środki zewnętrzne

OBSZAR INTERWENCJI: ZAGROŻENIE HAŁASEM				
Cel interwencji: Ochrona przed hałasem				
Kierunek interwencji: Poprawa klimatu akustycznego				
Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowy koszt realizacji zadania (w tys. zł)	Źródło finansowania
20	Uwzględnianie w przepisach prawach miejscowego gmin, w tym w planach zagospodarowania przestrzennego problemów dotyczących ponadnormatywanego oddziaływania hałasu na mieszkańców (np. lokalizacja budynków mieszkalnych z dala od arterii komunikacyjnych, lokalizacja zakładów mogących emitować ponadnormatywny poziom hałasu nie w bezpośrednim sąsiedztwie budynków objętych ochroną prawną).	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy	-	środki własne
21	Przebudowa, remont dróg przebiegających przez teren powiatu w tym powiatowych, utwardzanie poboczy oraz opracowanie dokumentacji projektowej.	<u>Zadanie monitorowane:</u> zarządcy dróg	-	środki własne, środki zewnętrzne
Cel interwencji: Zmniejszenie hałasu				
Kierunek interwencji: Podniesienie komfortu życia mieszkańców powiatu przez zmniejszenie emisji hałasu.				
22	Budowa ścieżek rowerowych i propagowanie zamiany samochodu na rower.	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, zarządcy dróg	-	środki własne, środki zewnętrzne
23	Prowadzenie kampanii edukacyjnych w zakresie szkodliwości hałasu oraz promowanie rozwiązań przyczyniających się do jego redukcji (np. promowanie transportu publicznego i jazdy na rowerze).	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, organizacje pozarządowe	-	środki własne, środki zewnętrzne
OBSZAR INTERWENCJI: POLA ELEKTROMAGNETYCZNE				
Cel interwencji: Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym				
Kierunek interwencji: Ochrona przed polami elektromagnetycznymi				
Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowy koszt realizacji zadania (w tys. zł)	Źródło finansowania
24	Kontynuacja monitoringu poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku (wykonywanie pomiarów pól elektromagnetycznych).	<u>Zadanie monitorowane:</u> WIOŚ, przedsiębiorstwa	-	środki własne

25	Wprowadzanie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dot. ochrony przed polami elektromagnetycznymi (wyznaczanie stref technicznych bezpieczeństwa), a w przypadku braku planów - wybór niskokonfliktowych terenów do lokalizacji nowych urządzeń wytwarzających pola elektromagnetyczne.	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy	-	środki własne
26	Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM.	<u>Zadanie monitorowane:</u> organizacje pozarządowe	-	środki własne, środki zewnętrzne
OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODAROWANIE WODAMI				
Cel interwencji: Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych				
Kierunek interwencji: Poprawa stanu ilościowego i jakościowego wód powierzchniowych				
Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowy koszt realizacji zadania (w tys. zł)	Źródło finansowania
27	Ograniczenie wpływu rolnictwa na wody poprzez racjonalne nawożenie i edukację w zakresie rozwoju rolnictwa ekologicznego (ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych).	<u>Zadanie monitorowane:</u> rolnicy, MODR, ARiMR, gminy, organizacje pozarządowe, WIOŚ	-	środki własne
28	Prowadzenie kontroli i ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków.	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy	-	-
29	Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi.	<u>Zadanie monitorowane:</u> WIOŚ, PGW Wody Polskie	-	środki własne
30	Realizacja warunków korzystania z wód regionu wodnego środkowej Wisły i wód zlewni.	<u>Zadanie monitorowane:</u> PGW Wody Polskie	-	-
31	Prowadzenie kontroli jakości wód powierzchniowych na terenie powiatu.	<u>Zadanie monitorowane:</u> GIOŚ	-	środki własne, środki zewnętrzne
32	Ograniczenie wpływu rolnictwa na wody poprzez racjonalne nawożenie i edukację w zakresie rozwoju rolnictwa ekologicznego (ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych).	<u>Zadanie monitorowane:</u> MODR, rolnicy, gminy, ARiMR, organizacje pozarządowe, WIOŚ	-	środki własne, środki zewnętrzne
Kierunek interwencji: Utrzymanie dobrego stanu jakościowego wód podziemnych				
33	Propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody przez działania edukacyjno-promocyjne.	<u>Zadanie monitorowane:</u> przedsiębiorcy, gminy	-	środki własne

34	Uwzględnianie w sporządzanych planach zagospodarowania przestrzennego gmin ochrony głównych zbiorników wód podziemnych.	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy	-	środki własne
Cel interwencji: Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą				
Kierunek interwencji: Zapewnienie bezpieczeństwa powodziowego				
35	Utworzenie rezerwy powodziowej w stawie młyńskim Piechota na rzece Skrwie Lewej w km 28+700 w m. Strzałki, gm. Gostynin.	<u>Zadanie monitorowane:</u> PGW Wody Polskie	-	środki własne, środki zewnętrzne
Kierunek interwencji: Gospodarowanie wodami uwzględniające zmiany klimatyczne				
36	Działania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z melioracjami wodnymi	<u>Zadanie monitorowane:</u> PGW Wody Polskie, spółki wodne		środki własne środki zewnętrzne
37	Rozwój obiektów małej retencji	<u>Zadanie monitorowane:</u> właściciele gruntów podmokłych, PGW Wody Polskie, PGL LP	-	-
38	Prowadzenie systemów monitoringu, prognozowania i ostrzegania przed zjawiskiem suszy	<u>Zadanie monitorowane:</u> IUNG PIB, PIG PIB, IMGW PIB	-	-
OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA				
Cel interwencji: prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej				
Kierunek interwencji: Sprawny i funkcjonalny system wodociągowy				
39	Ograniczanie zużycia wody poprzez zmniejszenie strat na przesyle oraz optymalizację wykorzystania istniejącej infrastruktury wodnej.	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, przedsiębiorstwa komunalne	-	środki własne, środki zewnętrzne
40	Ograniczanie ilości zużywanej wody poprzez recykulację wody w zakładach przemysłowych i zamykanie obiegów wody .	<u>Zadanie monitorowane:</u> zakłady produkcyjne	-	środki własne, środki zewnętrzne
41	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody.	<u>Zadanie monitorowane:</u> PGW WP, gminy, inne podmioty, organizacje pozarządowe	-	środki własne, środki zewnętrzne
Kierunek interwencji: Rozwój i dostosowanie instalacji oraz urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu				
42	Rozbudowa sieci wodociągowej.	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, przedsiębiorstwa, mieszkańcy, zarządcy budynków	-	środki własne, środki zewnętrzne
43	Bieżąca modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej.	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, przedsiębiorstwa komunalne	-	środki własne, środki zewnętrzne

44	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej.	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, przedsiębiorstwa komunalne, mieszkańcy, zarządcy budynków	-	środki własne, środki zewnętrzne
45	Zachęcanie mieszkańców do podłączania gospodarstw domowych do sieci kanalizacyjnej.	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, przedsiębiorstwa komunalne	-	-
46	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Gostyninie.	<u>zadanie monitorowane:</u> MPK w Gostyninie Sp. z o.o., Urząd Miasta Gostynina,	20 000 – 30 000	środki własne, środki zewnętrzne
47	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach o rozproszonej zabudowie, na terenach, dla których budowa sieci kanalizacyjnej jest nieuzasadniona ekonomicznie lub technicznie.	<u>Zadanie monitorowane:</u> Właściciele/zarządcy nieruchomości, gminy	-	środki własne, środki zewnętrzne
48	Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub o ziemi.	<u>Zadanie monitorowane:</u> WIOŚ, PGW Wody Polskie, gminy,	-	środki własne, środki zewnętrzne
49	Edukacja ekologiczna mieszkańców związana z korzyściami wynikającymi z podłączenia gospodarstw domowych do kanalizacji gminnej oraz o sposobach prawidłowego postępowania ze ściekami.	<u>Zadanie monitorowane:</u> PGW Wody Polskie, gminy, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe	-	środki własne, środki zewnętrzne
50	Inwentaryzacja zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków oraz systematycznych kontroli gospodarowania ściekami z ww. zbiorników.	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy	-	w ramach zadań własnych

OBSZAR INTERWENCJI: ZASOBY GEOLOGICZNE

Cel interwencji: Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż

Kierunek interwencji: Kontrola i monitoring eksploatacji kopalin

Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowy koszt realizacji zadania (w tys. zł)	Źródło finansowania
51	Ograniczanie niekoncesjonowanej eksploatacji zasobów	<u>Zadanie monitorowane:</u> OUG w Warszawie	-	środki własne
52	Kontrola realizacji koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż	<u>Zadanie monitorowane:</u> OUG w Warszawie, Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego	-	środki własne

Kierunek interwencji: Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobywania kopalin				
53	Uwzględnianie w przepisach prawa miejscowego gmin lub w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin informacji dotyczących złóż kopalin, możliwości ich eksploatacji oraz preferowanego kierunku rekultywacji wyrobisk poeksploatacyjnych	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy	-	środki własne
OBSZAR INTERWENCJI: GLEBY				
Cel interwencji: Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu				
Kierunek interwencji: Zachowanie funkcji środowiskowych i gospodarczych gleb				
Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowy koszt realizacji zadania (w tys. zł)	Źródło finansowania
54	Promocja pakietów rolnośrodowiskowo-klimatycznych, rolnictwa ekologicznego i zintegrowanego oraz informacja nt. dobrych praktyk rolniczych.	<u>Zadanie monitorowane:</u> MODR, ARIMR, gminy, organizacje pozarządowe	-	środki własne, środki zewnętrzne
55	Ochrona gruntów rolnych przed zmianą zagospodarowania poprzez uwzględnianie ich przeznaczenia w dokumentach planistycznych.	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy	-	środki własne
Kierunek interwencji: Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych				
56	Rekultywacja gruntów zdewastowanych (wyrobiska poeksploatacyjne).	<u>Zadanie monitorowane:</u> właściciele gruntów zdewastowanych	-	środki własne
Kierunek interwencji: Ochrona przed osuwiskami				
57	Monitoring ewentualnych terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych.	<u>Zadanie monitorowane:</u> PIG PIB	-	środki własne, środki zewnętrzne
58	Uwzględnianie osuwisk oraz obszarów narażonych na osuwiska w aktualizowanych dokumentach planistycznych	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy	-	środki własne
OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW				
Cel interwencji: Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój powiatu gostynińskiego				
Kierunek interwencji: Racjonalna gospodarka odpadami				
Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowy koszt realizacji zadania (w tys. zł)	Źródło finansowania
59	Przeprowadzanie kontroli instalacji do gospodarowania	<u>Zadanie monitorowane:</u>	-	środki własne

	odpadami (m. in. przetwarzanie, zbieranie) w zakresie spełniania wymogów prawnych i przestrzegania warunków wydanych decyzji	WIOŚ, marszałek, gminy		
60	Realizacja zadań w zakresie gospodarowania azbestem, określonych w programach dotyczących usuwania wyrobów zawierających azbest.	<u>Zadania monitorowane:</u> gminy, właściciele nieruchomości	-	środki własne, środki zewnętrzne
Kierunek interwencji: Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami				
61	Budowa punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, Związek Gmin Regionu Płockiego	-	środki własne, środki zewnętrzne
62	Uszczelnianie gminnych systemów gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym weryfikacja mieszkańców uchylających się od obowiązku złożenia deklaracji i wnoszenia opłat w celu osiągnięcia wymaganych prawem poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów.	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, Związek Gmin Regionu Płockiego, mieszkańcy	-	-
63	Udział w Akcji Sprzątania Świata.	<u>Zadanie monitorowane:</u> jednostki oświatowe, gminy	-	środki własne
64	Edukacja ekologiczna w zakresie segregacji odpadów	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, placówki oświatowe	-	środki własne, środki zewnętrzne
OBSZAR INTERWENCJI: ZASOBY PRZYRODNICZE				
Cel interwencji: Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej				
Kierunek interwencji: Zarządzanie zasobami przyrody i krajobrazu				
Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowy koszt realizacji zadania (w tys. zł)	Źródło finansowania
65	Przestrzeganie i realizacja zapisów dotyczących planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Skrzy Lewej oraz Doliny Przysowy Słudwi.	<u>Zadanie monitorowane:</u> RDOŚ	-	środki własne, środki zewnętrzne
66	Kontynuacja prac nad opracowaniem i zatwierdzeniem planów ochrony dla rezerwatów przyrody.	<u>Zadanie monitorowane:</u> RDOŚ	-	środki własne, środki zewnętrzne
67	Podjęcie prac nad opracowaniem i zatwierdzeniem planu ochrony dla Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego	<u>Zadanie monitorowane:</u> RDOŚ, Dyrekcja GWPK	-	środki własne, środki zewnętrzne

Kierunek interwencji: Zachowanie lub przywrócenia właściwego stanu siedlisk i gatunków				
68	Identyfikacja miejsc występowania oraz eliminacja gatunków inwazyjnych, w szczególności barszczów kaukaskich.	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, PGL LP	-	środki własne, środki zewnętrzne
69	Zachowanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych.	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, właściciele gruntów	-	środki własne, środki zewnętrzne
70	Zrównoważony rozwój turystyki na obszarach cennych przyrodniczo.	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, PGL LP	-	środki własne, środki zewnętrzne
71	Zachowanie siedlisk i gatunków na terenach podmokłych, w dolinach rzecznych i na terenach zmeliorowanych w stanie niepogorszonym.	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, PGW WP, PGL LP, właściciele gruntów	-	środki własne, środki zewnętrzne
72	Racjonalizacja gospodarki łowieckiej.	<u>Zadanie monitorowane:</u> koła łowieckie	-	środki własne, środki zewnętrzne
Kierunek interwencji: Ochrona i rozwój zieleni				
73	Utrzymanie zieleni, w tym przy drogach.	<u>Zadanie monitorowane:</u> zarządcy dróg, gminy	-	środki własne, środki zewnętrzne
74	Bieżąca pielęgnacja zasobów przyrodniczych wraz z ochroną obszarów i obiektów prawnie chronionych.	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, RDOŚ, GWPK	-	środki własne, środki zewnętrzne
Kierunek interwencji: Działania z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych				
75	Prowadzenie działań o charakterze edukacyjnym i informacyjnym w zakresie ochrony przyrody.	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy, GWPK, PGL LP, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe (np. LOP)	-	środki własne, środki zewnętrzne
Cel interwencji: Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej				
Kierunek interwencji: Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych				
76	Odbudowa powierzchni zniszczonej w wyniku klęski żywiołowej.	<u>Zadanie monitorowane:</u> PGL LP, wojewoda	-	środki własne, środki zewnętrzne
77	Uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego obszarów przeznaczonych pod zalesianie (słabe gleby V, VI klasy oraz wieloletnie odłogi).	<u>Zadanie monitorowane:</u> gminy	-	środki własne, środki zewnętrzne
Kierunek interwencji: Wsparcie działań edukacyjnych oraz infrastruktury turystycznej w lasach				
78	Utrzymanie oraz rozwój infrastruktury edukacyjnej i turystycznej na terenach leśnych.	<u>Zadanie monitorowane:</u> PGL LP, gminy, organizacje pozarządowe	-	środki własne, środki zewnętrzne
79	Działania edukacyjne na temat znaczenia i roli lasów.	<u>Zadanie monitorowane:</u> PGL LP, organizacje pozarządowe,	-	środki własne, środki zewnętrzne

		placówki szkolne		
Cel interwencji: Zwiększanie lesistości				
Kierunek interwencji: Zwiększenie lesistości powiatu				
80	Zalesianie, ocena udatności, przeklasyfikowanie gruntów rolnych zalesionych w ramach PROW.	Zadanie monitorowane: PGL LP, ARiMR	-	środki własne, środki zewnętrzne
81	Promowanie zalesień jako alternatywnego sposobu zagospodarowania nieużytków i gruntów nieprzydatnych rolniczo.	Zadanie monitorowane: PGL LP, ARiMR	-	środki własne, środki zewnętrzne
Kierunek interwencji: Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie niewypalania traw				
82	Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie szkodliwości wypalania traw	Zadanie monitorowane: PPSP, ARiMR, gminy	-	środki własne, środki zewnętrzne
OBSZAR INTERWENCJI: ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI				
Cel interwencji: Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków				
Kierunek interwencji: Zmniejszenie zagrożenia wystąpienia poważnej awarii oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii				
Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowy koszt realizacji zadania (w tys. zł)	Źródło finansowania
83	Przeciwdziałanie wystąpieniu poważnych awarii poprzez kontrolę podmiotów, których działalność może stanowić przyczynę powstania poważnej awarii itp.	Zadanie monitorowane: KP PSP, WIOŚ, przedsiębiorstwa	-	środki własne, środki zewnętrzne
84	Usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku.	Zadanie monitorowane: sprawcy awarii, RDOŚ	-	-
85	Zapobieganie lub usuwanie skutków zanieczyszczenia środowiska w przypadku nieustalenia podmiotu za nie odpowiedzialnego.	Zadanie monitorowane: RDOŚ	-	środki własne,
86	Prowadzenie i aktualizacja rejestru poważnych awarii oraz bazy danych, w zakresie zakładów mogących powodować poważną awarię.	Zadanie monitorowane: WIOŚ, KP PSP	-	-
87	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii.	Zadanie monitorowane: KP PSP, organizacje pozarządowe	-	środki własne, środki zewnętrzne
88	Poprawa wyposażenia technicznego służb KP PSP, OSP.	Zadanie monitorowane: WFOŚiGW, KW PSP, gminy	-	środki własne, środki zewnętrzne

Tabela 43. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem.

Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowy koszt realizacji zadania (w tys. zł)								Źródło finansowania
			2020r.	2021r.	2022r.	2023r.	2024r.	2025r.	2026r.	2027r.	
OBSZAR INTERWENCJI: OCHRONA KLIMATU I JAKOŚĆ POWIETRZA											
Cel interwencji: Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu											
Kierunek interwencji: Poprawa efektywności energetycznej											
1	Termomodernizacja budynku w Powiatowym Zespole Placówek Opiekuńczo - Wychowawczych przy ul. Zazamcze 26 w Gostyninie.	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński		200					-	200	środki własne, środki zewnętrzne
2	Wymiana oświetlenia na energooszczędne.	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński		-					100	100	środki własne, środki zewnętrzne,
3	Rozwijanie świadomości ekologicznej. Propagowanie wiedzy związanej z oszczędzaniem energii.	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński		2					2	4	środki własne
Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł powierzchniowych											
4	Likwidacja konwencjonalnych źródeł ciepła lub wymiana na inne o większej sprawności w tym wymiana kotła CO zasilanego paliwem stałym (węgiel) na kocioł CO zasilany paliwem niskoemisyjnym (pelet, gaz lub olej opałowy) na terenie Powiatowego Domu Pomocy Społecznej w Czarnowie, gm. Pacyna.	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński – Powiatowy Dom Pomocy Społecznej w Czarnowie		-					15	15	NFOŚiGW, środki własne PDPS w Czarnowie (70%), środki wojewódzkie (30%)
Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych											
5	Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż drogi nr 1416 W Bierzewice – Skoki - Gostynin na odcinku	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński							1200	1200	środki własne, środki zewnętrzne,

	Bierzewice – Legarda na odcinku o długości 2340 m.								
6	Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż drogi nr 1414 Bierzewice – Gorzewo (do bramy szpitalnej) na odcinku o dł. 970 m.	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński	500				500	środki własne, środki zewnętrzne,	
7	Budowa infrastruktury rowerowej (połączenie z istniejącą siecią ścieżek rowerowych) umożliwiającej dojazd do pracy i uprawianie turystyki oraz poprawę bezpieczeństwa na drogach:	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński (ZDP)					10100	środki własne, środki zewnętrzne,	
7.1	• Droga 1401W Lipianki – Białe – Sendeń Duży		2500						
7.2	• Droga 1402W Lucień – Miałkówki		3200						
7.3	• Droga nr 1452W Gostynin – Zwoleń – Korzeń.		4400						
8	Przebudowa, remont dróg powiatowych, renowacja rowów i pielęgnacja zadrzewień, utwardzanie poboczy oraz opracowanie dokumentacji projektowej, w tym:	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński (ZDP)						środki własne, środki zewnętrzne	
8.1	Przebudowa drogi nr 1431 W na odcinku od miejscowości Białka do drogi wojewódzkiej nr 573		-	-	-	7000	-	7000	środki własne, środki zewnętrzne
8.2	Remont drogi nr 1421 W Reszki - Guzew		500				-	500	środki własne, środki zewnętrzne
8.3	Przebudowa i remont drogi nr 1457 W Suserz – Rybie – Kamień		800				-	800	FDS, środki własne
8.4	Przebudowa i remont drogi nr 1456 W Lwówek – Konstanyń		300				-	300	Środki własne
8.5	Remont drogi 1439 W Skrzyszewy - Kamieniec		3000				-	3000	FDS, środki własne

8.6	Remont drogi 1455 W Czyżew – Nowe Budy	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński (ZDP)	3500	-	3500	FDS, środki własne
8.7	Przebudowa drogi nr 6909 W Nowy Kamień - Lwówek		5000	-	5000	Środki własne, środki zewnętrzne
8.8	Remont drogi 1422 W Gostynin – Skrzany – Nowa Wieś		1500	-	1500	FDS, środki własne
8.9	Remont drogi 1423 W Leśniewice – Skrzany		500	-	500	Środki własne, środki zewnętrzne
8.10	Przebudowa drogi gruntowej nr 1410 W Solec – Zaborów Nowy		700	-	700	FOGR, środki własne
8.11	Przebudowa drogi gruntowej nr 1418 W Strzałki - Gostynin		-	400	400	Środki własne, środki zewnętrzne
8.12	Przebudowa drogi nr 1437 W Skrzyszewy - Sejkowice		-	7000	7000	FDS, środki własne, rezerwa Ministra Finansów
8.13	Remont drogi 1429 W Gostynin – Osowia– Modrzew		1000		1000	Środki własne, środki zewnętrzne
8.14	Przebudowa drogi gruntowej nr 1436 W Janki - Sejkowice		150	-	150	środki własne, środki zewnętrzne
Kierunek interwencji: Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii						
9	Produkcja energii prosumenckiej z odnawialnych źródeł energii.	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński i jednostki podległe	-	-	-	-
10	Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii do produkcji energii elektrycznej i ciepłej.	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński i jednostki podległe	-	-	-	-
11	Edukacja ekologiczna i promowanie m.in. wśród uczniów wykorzystania odnawialnych źródeł energii.	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński	15	15	30	środki własne, środki zewnętrzne

12	Rozwój i utrzymanie Regionalnego Centrum Informacji OZE, które mieści się w budynku Starostwa Powiatowego w Gostyninie przy ul. Dmowskiego 13.	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński	Koszty administracyjne							-	środki własne
Kierunek interwencji: Zmniejszenie przekroczeń dopuszczalnych poziomów stężeń monitorowanych substancji											
13	Opracowanie i prowadzenie akcji promocyjno-edukacyjnych w zakresie ochrony powietrza w tym gospodarki niskoemisyjnej oraz promowanie rozwiązań przyczyniających się do redukcji emisji zanieczyszczeń.	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński	5							5	środki własne
14	Realizacja założeń określonych w programach ochrony powietrza dla strefy mazowieckiej.	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński	Koszty administracyjne							-	środki własne
Suma kosztów: OCHRONA KLIMATU I JAKOŚĆ POWIETRZA			48554							48554	-
OBSZAR INTERWENCJI: ZAGROŻENIE HAŁASEM											
Cel interwencji: Ochrona przed hałasem											
Kierunek interwencji: Poprawa klimatu akustycznego											
Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowy koszt realizacji zadania (w tys. zł)								Źródło finansowania
			2020r.	2021r.	2022r.	2023r.	2024r.	2025r.	2026r.	2027r.	
15	Przebudowa, remont dróg powiatowych, renowacja rowów i pielęgnacja zadrzewień, utwardzanie poboczy oraz opracowanie dokumentacji projektowej (informacje dotyczące poszczególnych dróg oraz kosztów realizacji przedsięwzięć zostały określone w punkcie 8 tej tabeli).	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński (ZDP)	31350								środki własne, środki zewnętrzne

Cel interwencji: Zmniejszenie hałasu												
Kierunek interwencji: Podniesienie komfortu życia mieszkańców powiatu przez zmniejszenie emisji hałasu.												
16	Budowa ścieżek rowerowych i propagowanie zamiany samochodu na rower.(informacje dotyczące lokalizacji i kosztów budowy ścieżek rowerowych zostały określone w punkcie 7 tej tabeli).	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński (ZDP)	10100								środki własne, środki zewnętrzne	
Suma kosztów: ZAGROŻENIE HAŁASEM			41450								-	
OBSZAR INTERWENCJI: POLA ELEKTROMAGNETYCZNE												
Cel interwencji: Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym												
Kierunek interwencji: Ochrona przed polami elektromagnetycznymi												
Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowy koszt realizacji zadania (w tys. zł)								Źródło finansowania	
			2020r.	2021r.	2022r.	2023r.	2024r.	2025r.	2026r.	2027r.		Razem
17	Prowadzenie powiatowego rejestru (ewidencji) źródeł pól elektromagnetycznych (zgłoszenia instalacji).	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński	koszty administracyjne								-	środki własne
Suma kosztów: POLA ELEKTROMAGNETYCZNE			koszty administracyjne								-	
OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODAROWANIE WODAMI												
Cel interwencji: Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych												
Kierunek interwencji: Utrzymanie dobrego stanu jakościowego wód podziemnych												
Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowy koszt realizacji zadania (w tys. zł)								Źródło finansowania	
			2020r.	2021r.	2022r.	2023r.	2024r.	2025r.	2026r.	2027r.		Razem
18	Propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński,	koszty administracyjne								-	środki własne

	przez działania edukacyjno-promocyjne	jednostki organizacyjne										
Kierunek interwencji: Gospodarowanie wodami uwzględniające zmiany klimatyczne												
19	Kontrola i nadzór nad działalnością spółek wodnych	<u>Zadanie własne:</u> Starosta Gostyniński	koszty administracyjne							-	środki własne	
Suma kosztów: GOSPODAROWANIE WODAMI			koszty administracyjne							-		
OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA												
Cel interwencji: Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej												
Kierunek interwencji: Sprawny i funkcjonalny system wodociągowy												
Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowy koszt realizacji zadania (w tys. zł)								Razem	Źródło finansowania
			2020r.	2021r.	2022r.	2023r.	2024r.	2025r.	2026r.	2027r.		
20	Ograniczanie zużycia wody poprzez zmniejszenie strat na przesyłach oraz optymalizację wykorzystania istniejącej infrastruktury wodnej.	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński, jednostki powiatowe		-						-	-	-
21	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody.	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński, jednostki powiatowe		2						2		środki własne
Suma kosztów: GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA				2						2		-

OBSZAR INTERWENCJI: ZASOBY GEOLOGICZNE											
Cel interwencji: Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż											
Kierunek interwencji: Kontrola i monitoring eksploatacji kopalin											
Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowy koszt realizacji zadania (w tys. zł)								Źródło finansowania
			2020r.	2021r.	2022r.	2023r.	2024r.	2025r.	2026r.	2027r.	
22	Kontrola realizacji koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż.	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński	koszty administracyjne								środki własne
Suma kosztów: ZASOBY GEOLOGICZNE			koszty administracyjne								-
OBSZAR INTERWENCJI: GLEBY											
Cel interwencji: Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu											
Kierunek interwencji: Zachowanie funkcji środowiskowych i gospodarczych gleb											
Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowy koszt realizacji zadania (w tys. zł)								Źródło finansowania
			2020r.	2021r.	2022r.	2023r.	2024r.	2025r.	2026r.	2027r.	
23	Identyfikacja i sporządzenie wykazu historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi oraz przeprowadzenie jego aktualizacji.	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński	koszty administracyjne								środki własne
Kierunek interwencji: Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych											
24	Rekultywacja gruntów zdewastowanych w wyniku eksploatacji kopalin - wydawanie decyzji o ustaleniu kierunku i zakończeniu rekultywacji	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński	koszty administracyjne								środki własne
Kierunek interwencji: Ochrona przed osuwiskami											
25	Monitoring ewentualnych terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych.	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński	koszty administracyjne								środki własne
Suma kosztów: GLEBY			koszty administracyjne								-

OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW													
Cel interwencji: Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój powiatu gostynińskiego													
Kierunek interwencji: Racjonalna gospodarka odpadami													
Lp.	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowy koszt realizacji zadania (w tys. zł)								Źródło finansowania		
			2020r.	2021r.	2022r.	2023r.	2024r.	2025r.	2026r.	2027r.		Razem	
26	Przeprowadzanie kontroli instalacji do gospodarowania odpadami (m. in. przetwarzanie, zbieranie) w zakresie spełniania wymogów prawnych i przestrzegania warunków wydanych decyzji.	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński	Koszty administracyjne								środki własne		
27	Całkowite usunięcie płyt falistych azbestowo – cementowych z budynków Powiatowego Domu Pomocy Społecznej w Gostyninie	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński – Powiatowy Dom Pomocy Społecznej w Czarnowie		5						-	5	środki własne, środki zewnętrzne	
Kierunek interwencji : Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami													
28	Udział w Akcji Sprzątania Świata.	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński	3	3	3	3	3	3	3	3	3	24	środki własne
29	Selektywna zbiórka odpadów i zakup pojemników do segregacji odpadów do budynków jednostek powiatowych.	<u>Zadania własne:</u> Powiat Gostyniński i jednostki podległe	8								8	środki własne, środki zewnętrzne	
30	Edukacja ekologiczna w zakresie segregacji odpadów.	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński, jednostki podległe		15						15		30	środki własne, środki zewnętrzne
Suma kosztów: GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW				32						27		59	-

OBSZAR INTERWENCJI: ZASOBY PRZYRODNICZE, W TYM LASY												
Cel interwencji: Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej												
Kierunek interwencji: Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu siedlisk i gatunków												
Lp	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowy koszt realizacji zadania (w tys. zł)									Źródło finansowania
			2020r.	2021r.	2022r.	2023r.	2024r.	2025r.	2026r.	2027r.	Razem	
31	Zrównoważony rozwój turystyki na obszarach cennych przyrodniczo.	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński	150				150				300	środki własne, środki zewnętrzne (województwa)
Kierunek interwencji: Ochrona i rozwój zieleni												
32	Utrzymanie zieleni, w tym przy drogach.	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński (ZDP)	60	60	60	60	60	60	60	60	480	środki własne
Kierunek interwencji: Działania z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych												
33	Prowadzenie działań o charakterze edukacyjnym i informacyjnym w zakresie ochrony przyrody.	<u>Zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński	-				-				-	-
Cel interwencji: Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej												
Kierunek interwencji: Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych												
34	Opracowanie uproszczonych planów urządzania lasów o łącznej powierzchni ok. 3187 ha.	<u>zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński	-				120				120	środki własne, środki zewnętrzne
35	Zabiegi gospodarcze (rębnia i trzebież) w lasach stanowiących własność powiatu.	<u>zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński	-	-	-	-	-	45	-	-	45	środki własne
36	Zabiegi gospodarcze (odnowienie lasu) w lasach stanowiących własność powiatu.	<u>zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński	-	5	-	-	-	-	-	-	5	środki własne
37	Odbudowa powierzchni zniszczonej w wyniku kłeski żywiołowej.	<u>zadanie własne:</u> Powiat Gostyniński (przyjmowanie wniosków)	koszty administracyjne				koszty administracyjne				w ramach wykonywanych zadań	

Cel interwencji: Zwiększanie lesistości												
Kierunek interwencji: Zwiększenie lesistości powiatu												
38	Zalesienie, ocena udatności, przeklasyfikowanie gruntów rolnych zalesionych w ramach PROW.	zadanie własne: Starosta Gostyniński (kontrola udatności i przeklasyfikowa-nie)	koszty administracyjne				koszty administracyjne				w ramach wykonywanych zadań	
39	Zmiana klasyfikacji gruntów zalesionych oraz gruntów, na których postępuje sukcesja naturalna.	zadanie własne: Powiat Gostyniński	koszty administracyjne				koszty administracyjne				w ramach wykonywanych zadań	
Suma kosztów: ZASOBY PRZYRODNICZE, W TYM LASY			950				950				-	
OBSZAR INTERWENCJI: ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI												
Cel interwencji: Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków												
Kierunek interwencji: Zmniejszenie zagrożenia wystąpienia poważnej awarii oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii												
Lp	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowy koszt realizacji zadania (w tys. zł)									Źródło finansowania
			2020r.	2021r.	2022r.	2023r.	2024r.	2025r.	2026r.	2027r.	Razem	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Suma kosztów: ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI			-				-				-	

4. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

4.1. Wdrażanie, zarządzanie i monitoring realizacji założeń programu

Program ochrony środowiska jest ważnym narzędziem ochrony środowiska umożliwiającym kompleksowe planowanie i realizację działań mających na celu poprawę stanu środowiska oraz zapobieganie jego pogorszeniu.

Fakt pogarszającego się stanu środowiska jest odczuwalny przez każdego człowieka np. spadek jakości powietrza, spadek czystości wód, widoczne przekształcenia terenu (wzrost itp.). Pogorszenie się stanu środowiska powoduje bezpośrednie straty związane ze zdrowiem ludzi, z funkcjonowaniem rynku żywności, rynku energetycznego, mniejszej dostępności surowców (np. czystej wody), a co za tym idzie ze zwiększeniem opłat za te surowce. Część skutków może mieć niekorzystny wpływ na czynniki sprawcze lub presje środowiska tworząc mniejszy cykl omijający środki naprawcze. Dlatego też, niezmiernie ważne jest to, aby zrozumieć wzajemne powiązania na linii człowiek-środowisko. Interakcje takie można przedstawić za pomocą tzw. modelu D-P-S-I-R, czyli modelu prezentującego czynniki sprawcze (D-drivingforces), presje (P-pressure), stan środowiska (S-state), wpływy na człowieka i ekosystemy (I-impact) oraz podejmowane w związku z tym akcje (R-responses). W związku z niedogodnościami, o których mowa wyżej, powstaje potrzeba poprawy jakości środowiska i tutaj istnieje szereg środków, dzięki którym można to osiągnąć. Należy jednak pamiętać, iż realne, odczuwalne skutki niektórych działań mogą być odczuwalne np. dopiero po kilku lub kilkunastu latach, a niektóre (jeśli będą nieodpowiednio dobrane lub zaprojektowane) mogą w ogóle nie przynieść rezultatów pomimo dużych nakładów finansowych.

4.2. Instrumenty i środki realizacji polityki ekologicznej na poziomie powiatu

Poniżej, w oparciu o informacje zawarte w POŚ WM 2022 przedstawiono różnorodne narzędzia ochrony środowiska, które mogą wpłynąć na poprawę stanu środowiska, a do których zaliczamy:

1. Instrumenty ochrony środowiska tj.:

- 1.1. Regulacje ogólnoprawne, tj. konstytucja, ustawy, dyrektywy, porozumienia traktaty, konwencje.

1.2. Instrumenty prawno – administracyjne - to ustanowione przez pracodawcę (na mocy aktów prawnych) ograniczenia w działaniu lub sposoby postępowania, mające na celu uregulowanie korzystania ze środowiska oraz zapewnienie jego ochrony, przy bezpośrednim wpływie na zachowanie podmiotów gospodarczych; działanie tych instrumentów niesie ze sobą odpowiednie sankcje prawne.

Do instrumentów prawno-administracyjnych zalicza się m.in.:

- Zakazy i nakazy, które często stosuje się łącznie z innymi instrumentami (pozwoleniami, standardami), w tym zakazy całkowite dotyczące np. emisji związków niebezpiecznych dla środowiska i zdrowia człowieka (np. dioksyn), stosowania technologii niebezpiecznych dla środowiska, wstępu na teren ścisłego rezerwatu przyrody; nakazy dotyczące np. ograniczenia produkcji ze względu na nadmierną emisję zanieczyszczeń, zamknięcia zakładu ze względu na jego uciążliwość dla ludzi i środowiska czy sporządzania oceny oddziaływania na środowisko.
- Standardy z zakresu:
 - jakości środowiska (normy emisji), czyli kryteria jakie muszą być spełnione w określonym czasie przez środowisko lub jego elementy na danym obszarze, np. standardy określające maksymalne stężenia zanieczyszczeń w powietrzu, wodzie, glebie, poziomy hałasu i promieniowania;
 - wielkości emisji – określają ile i jakich zanieczyszczeń można wprowadzić do środowiska z danego źródła; mogą być określone indywidualnie dla wybranego źródła zanieczyszczeń (zakładu, instalacji) lub powszechnie obowiązujące, narzucone aktem prawnym dla wybranych typów zakładów czy instalacji;
 - techniki i technologii – określające rodzaj i maksymalną ilość zanieczyszczeń mogących powstać w danym procesie produkcyjnym lub urządzeniu (np. BAT);
 - sposobu postępowania – dotyczą powszechnych czynności, ale trudnych do monitorowania i kontroli, tj. przewóz substancji niebezpiecznych, oszczędności energii, zachowania turystów na obszarach chronionych itp.
 - produktów, określające proekologiczne parametry i cechy produktów, których użycie lub zużycie może być uciążliwe dla środowiska lub człowieka.
- Pozwolenia administracyjne – są to decyzje administracyjne, które określają indywidualne wymagania w stosunku do konkretnego podmiotu.
 - emisyjne – dotyczą wprowadzania do środowiska substancji lub energii, m. in. wprowadzania ścieków do wód lub ziemi, wprowadzania gazów lub pyłów do

powietrza, wytwarzania odpadów, emitowania hałasu, emitowania pól elektromagnetycznych; szczególnym rodzajem jest pozwolenie zintegrowane, w którym bierze się pod uwagę oddziaływanie na wiele elementów środowiska lub na jego całość;

- eksploatacyjno-reglamentacyjne – dotyczą użytkowania środowiska i są to koncesje na wydobywanie kopalin ze złóż, pozwolenia na wycinanie drzew i krzewów, pozwolenia wodnoprawne (w zakresie wykonywania urządzeń wodnych, poboru wód podziemnych, rolniczego wykorzystania ścieków, decyzje ustalające warunki regulacji cieków wodnych, budowy wałów przeciwpowodziowych, robót melioracyjnych, odwodnień budowlanych, odprowadzania ścieków) oraz innych robót ziemnych, decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.
- Procedury administracyjne - stanowią określony sposób postępowania, wymuszający rozpoznanie i uwzględnienie problemów użytkowania i ochrony środowiska przy podejmowaniu działań wymagających decyzji administracyjnych. Najważniejsze z nich to procedury: w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji opracowywanych planów i programów, w sprawie ocen oddziaływania na środowisko przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub na obszar natura 2000, zapewnienia udziału społeczeństwa w postępowaniu administracyjnym dotyczącym korzystania ze środowiska, dostępu społeczeństwa do informacji o środowisku.

1.3. Instrumenty ekonomiczne:

- podatki i opłaty np. opłaty za korzystanie ze środowiska,
- subwencje, w tym bezzwrotne dotacje, kredyty preferencyjne, ulgi podatkowe itp.
- uprawnienia zbywalne, czyli inaczej rynki uprawnień do emisji zanieczyszczeń, np. system handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (EU ETS),
- administracyjne kary pieniężne (kary ekologiczne) np. za przekroczenie określonej w pozwoleniu ilości lub rodzaju gazów i pyłów wprowadzanych do powietrza, ilości pobranej wody bądź ilości, stanu lub składu ścieków, itp.
- systemy depozytowe i ubezpieczenia ekologiczne: depozyty np. za złomowanie aut, baterii i olejów.

1.4. Instrumenty społeczne:

- formalne - edukacja ekologiczna (realizowana w procesie nauczania od przedszkola do studiów), dostęp do informacji o środowisku,

- nieformalne - edukacja ekologiczna np. na podstawie informacji środków masowego przekazu, poprzez udział w różnych organizacjach i grupach); działania informacyjne (m.in. ulotki, broszury, seminaria szkoleniowe, masowe akcje i kampanie np.: sprzątanie świata); instrumenty nacisku społecznego (m.in. petycje, zbieranie podpisów, manifestacje, demonstracje).
- instrumenty dobrowolnego stosowania - nie mające mocy wiążącej wszelkiego rodzaju dobrowolne umowy, procedury i zalecenia ekologiczne, np. zalecenia w zakresie oszczędzania energii, systemy zarządzania środowiskiem w przedsiębiorstwach (ISO 14001, EMAS).

2. Środki ochrony środowiska, np.:

- informacja i edukacja ekologiczna,
- planowanie przestrzenne,
- badania naukowe,
- środki techniczno – technologiczne, itp.

4.3. Źródła finansowania inwestycji z zakresu ochrony środowiska

Realizacja zadań określonych w niniejszym Programie wiąże się z wysokimi nakładami finansowymi, a ich realizacja powinna być realna dzięki możliwości pozyskania środków finansowych z różnych źródeł krajowych i zagranicznych, wśród których, w oparciu o informacje zawarte w POŚ WM 2022, można wyróżnić:

➤ Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW)

NFOŚiGW oferuje dofinansowania w formie oprocentowanej pożyczki, w tym pożyczki przeznaczonej na zachowanie płynności finansowej przedsięwzięć współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej; w formie dotacji oraz poprzez inne formy wsparcia określone w Ustawie POŚ. Szczegółowe zasady dofinansowania określają regulaminy/procedury naborów lub przepisy wprowadzające dany program priorytetowy.

➤ Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie (WFOŚiGW)

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej stanowią siedemnaście wzajemnie

niezależnych podmiotów, które wspólnie wspierają finansowo ochronę środowiska i gospodarkę wodną w Polsce.

WFOŚiGW w Warszawie wspiera przedsięwzięcia środowiskowe w zakresie obejmującym głównie: gospodarkę wodną, ochronę wód, ochronę ziemi, ochronę atmosfery, ochronę przyrody, edukację ekologiczną, zapobieganie zagrożeniom środowiska i poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków.

Pomoc udzielana jest w formie pożyczek na preferencyjnym oprocentowaniu do 100% kosztów, dotacji od 50 do 100% kosztów, przekazania środków państwowym jednostkom budżetowym, dopłat do oprocentowania kredytów bankowych, częściowej spłaty kapitału kredytów bankowych oraz dopłat do oprocentowania lub ceny obligacji.

➤ **Bank Ochrony Środowiska S.A (BOŚ)**

Bank, dzięki współpracy z WFOŚiGW oferuje preferencyjne kredyty na inwestycje proekologiczne, w tym inwestycje w nowe technologie i urządzenia obniżające zużycie energii z listy LEME, projekty z obszaru efektywności energetycznej, energii odnawialnej oraz termomodernizacji budynków. W ramach kredytu można uzyskać dopłatę do kredytu w wysokości 15% kosztów kwalifikowanych.

➤ **Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK)**

Bank Gospodarstwa Krajowego dysponuje środkami z Europejskiego Banku Inwestycyjnego na preferencyjne kredyty dla samorządów na inwestycje m. in. infrastrukturalne w zakresie ochrony środowiska. Możliwe jest otrzymanie kredytu do 100% kosztów finansowego przedsięwzięcia.

➤ **Samorządowy Program Pożyczkowy (SPP)**

SPP umożliwia udzielanie preferencyjnych pożyczek dla samorządów gminnych i powiatowych na finansowanie inwestycji infrastrukturalnych na terenach wiejskich, w tym na budowę i modernizację sieci i stacji wodociągowych, budowę i modernizację zbiorowego odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz zaopatrzenia w energię z wykorzystaniem lokalnych odnawialnych źródeł energii. Finansowanie do 100% wartości zadania inwestycyjnego brutto.

➤ **Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa**

W ramach dopłat bezpośrednich przewidziane są tzw. płatności „zielone” uzależnione od spełnienia wymagań w zakresie dywersyfikacji upraw, utrzymania trwałych użytków zielonych oraz przeznaczenia części powierzchni na cele proekologiczne.

➤ **Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (POIiŚ)**

Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 to największy program finansowany z Funduszy Europejskich. Dokument realizuje założenia strategii Europa 2020, z którą powiązany jest jego cel główny - wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej.

W okresie 2014-2020 projekty przyczyniające się do poprawy stanu środowiska mogą być realizowane głównie w ramach poniższych osi priorytetowych: Zmniejszenie emisyjności gospodarki (oś I), Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu (oś II), Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach (oś VI), Poprawa bezpieczeństwa energetycznego (oś VII).

Beneficjenci otrzymują dofinansowanie w formie refundacji lub zaliczki.

➤ **Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020 (PO IR)**

Program Operacyjny Inteligentny Rozwój ma na celu m. in. pobudzenie popytu przedsiębiorstw na innowacje i prace badawczo-rozwojowe. W dokumencie nie ma wprost określonych priorytetów odnoszących się do środowiska, natomiast projekty w tym zakresie będą mogły uzyskać wsparcie jeśli spełnią wymagania PO IR i wpiszą się w innowacyjność i rozwój technologii.

Jego beneficjenci (głównie przedsiębiorstwa, jednostki naukowe i IOB) mogą realizować projekty samodzielnie lub we współpracy z sektorem nauki. Pomoc jest przekazywana w formie refundacji lub zaliczki.

➤ **Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2014-2020 (RPO WM)**

W ramach RPO WM na lata 2014-2020 promowane są projekty wspierające tzw. inteligentne specjalizacje regionu, czyli obszary o największym potencjale rozwojowym, do których zaliczono: wysoką jakość życia, bezpieczną żywność, inteligentne systemy zarządzania oraz nowoczesne usługi dla biznesu.

Projekty w zakresie środowiska będą mogły być realizowane przede wszystkim w ramach osi:

- IV - Przejście na gospodarkę niskoemisyjną, w tym:
 - wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
 - wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym (dostępne będą również zwrotne środki w ramach instrumentów finansowych),

- promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu;
- V - Gospodarka przyjazna środowisku, w tym:
 - wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń, przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami,
 - inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie,
 - zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego,
 - ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę;
- VI - Jakość życia – w tym projekty związane z termomodernizacją (w ramach rewitalizacji)
- VII - Rozwój regionalnego systemu transportowego – w tym projekty związane z rozwojem transportu kolejowego (ograniczenie hałasu).

Maksymalny wkład środków UE na Mazowszu nie może przekroczyć 80% wartości projektu.

➤ **Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW)**

Głównym celem PROW 2014-2020 jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich. Pomoc finansowa skierowana jest zwłaszcza do sektora rolnego. Nowe działanie *Rolnictwo ekologiczne* ma na celu wzrost rynkowej produkcji ekologicznej. Przedsięwzięcia z zakresu ochrony środowiska (w tym wody, gleb, krajobrazu) i zachowania bioróżnorodności będą finansowane w ramach działań rolnośrodowiskowo-klimatycznych i zalesień. Ponadto wsparcie inwestycyjne w związku z realizacją celów środowiskowych mogą otrzymać gospodarstwa położone na obszarach Natura 2000 i na obszarach narażonych na zanieczyszczenie wód azotanami pochodzenia rolniczego.

Pomoc na realizacji projektów środowiskowych można uzyskać w ramach działań tj.: gospodarka wodno-ściekowa, inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów, działanie rolnośrodowiskowo-klimatyczne, rolnictwo ekologiczne, wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy leader, w tym realizacji celów przekrojowych w zakresie ochrony środowiska i klimatu oraz inwestycje na obszarach Natura 2000, zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2014-2020 (PO RYBY).

RPO WM przewiduje wsparcie finansowe z Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, zastępując Europejski Fundusz Rybacki, wdrażany w latach 2007-2013. Dokument zakłada realizację 42 środków w podziale na siedem priorytetów, przy czym projekty związane z ochroną środowiska mogą uzyskać wsparcie głównie w ramach priorytetu II obejmującego akwakulturę i obejmującego m. in.: zmniejszanie negatywnego lub zwiększanie pozytywnego oddziaływania na środowisko gospodarstw akwakultury, wspieranie zrównoważonej akwakultury świadczącej usługi w zakresie ochrony środowiska (działania wodno-środowiskowe), wspieranie przejścia sposobu prowadzenia akwakultury z systemu klasycznego na system recyrkulacyjny.

➤ **Program LIFE - program działań na rzecz środowiska i klimatu (2014-2020)**

Program LIFE jest jedynym instrumentem finansowym Unii Europejskiej dedykowanym wyłącznie projektom z dziedziny ochrony i poprawy jakości środowiska oraz wpływu człowieka na klimat i dostosowania się do jego zmian. Głównymi celami są: wspieranie wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja unijnej polityki w tym zakresie, a także identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących środowiska w tym przyrody.

W okresie 2014-2020 jest on realizowany w podziale na dwa podprogramy:

- podprogram na rzecz środowiska, w ramach którego można realizować działania związane z ochroną środowiska i efektywnym gospodarowaniem zasobami, z przyrodą i różnorodnością biologiczną oraz zarządzaniem i informacją w zakresie środowiska;
- podprogram na rzecz klimatu – projekty dotyczące ograniczenia wpływu człowieka na klimat, dostosowania się do skutków zmian klimatu oraz zarządzania i informacji w zakresie klimatu.

Beneficjentami programu mogą być przedsiębiorcy, administracja publiczna i organizacje pozarządowe.

➤ **Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG)**

Norweski Mechanizm Finansowy oraz Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego jest formą bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Norwegię, Islandię i Liechtenstein nowym członkom UE. Głównymi celami funduszy norweskich i funduszy EOG są: przyczynianie się do zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie EOG oraz wzmacnianie stosunków dwustronnych pomiędzy państwami-darczyńcami a państwem-beneficjentem. W zakresie ochrony środowiska mogą być finansowane projekty w obszarach tj.: bioróżnorodność i monitoring środowiska, oszczędzanie energii, odnawialne źródła, innowacje w zakresie zielonych technologii.

Beneficjenci mogą się ubiegać o dofinansowanie projektów do 85 proc. kosztów kwalifikowanych projektu, a w niektórych przypadkach możliwe jest uzyskanie 90% lub 100% finansowania.

➤ **Szwajcarsko-Polski Program Współpracy (Fundusz Szwajcarski)**

Program umożliwia uzyskanie dofinansowania dla działań z zakresu ochrony środowiska i infrastruktury, w tym: odbudowy, przebudowy i rozbudowy infrastruktury środowiskowej oraz poprawy stanu środowiska (m.in. zarządzanie odpadami stałymi, systemy energii odnawialnej, poprawa wydajności energetycznej, poprawa publicznych systemów transportowych); bioróżnorodności i ochrony ekosystemów oraz wsparcia transgranicznych inicjatyw środowiskowych.

Beneficjentami są przede wszystkim instytucje sektora publicznego i prywatnego oraz organizacje pozarządowe. Poziom dofinansowania jest różny i wynosi od 60% do 100% całkowitych kosztów projektu.

➤ **Program dla Europy Środkowej (PEŚ)**

Tematyka programu obejmuje innowacje i zwiększenie konkurencyjności, strategie niskoemisyjne, zasoby naturalne i kulturowe oraz powiązania transportowe. Głównym celem programu jest wzmocnienie spójności terytorialnej, promowanie wewnętrznej integracji oraz poprawa konkurencyjności obszaru Europy Środkowej.

Projekty w zakresie środowiska mogą być realizowane osi:

1. Współpraca w dziedzinie innowacyjności dla podniesienia konkurencyjności.
2. Współpraca w zakresie strategii niskoemisyjnych w Europie Środkowej.
3. Współpraca w dziedzinie zasobów naturalnych i kulturowych.

Poziom dofinansowania do 85% kosztów kwalifikowanych projektu.

➤ **Program PolSEFF2**

PolSEFF2 jest drugą edycją Polskiego Programu Finansowania Zrównoważonej Energii opracowanego przez Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju. Jest on wdrażany w ramach Programu Priorytetowego Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (Programu NF) i przy wsparciu Unii Europejskiej.

Wsparcie (do 100% kosztów) jest udzielane za pośrednictwem banków w formie kredytów małym i średnim przedsiębiorstwom na finansowanie inwestycji poprawiających ich efektywność energetyczną. Inwestycje muszą charakteryzować się wskaźnikiem oszczędności energii minimum 30%.

Projekty kwalifikujące się do programu można podzielić na dotyczące: poprawy efektywności energetycznej, termomodernizacji budynków.

➤ **Program Operacyjny Pomocy Technicznej**

Program Operacyjny Pomocy Technicznej zapewnia środki na utrzymanie i rozwój potencjału instytucji zaangażowanych w administrowanie Funduszami Europejskimi oraz na wsparcie instytucji odpowiedzialnych za realizację projektów i wsparcia miejskiego w polityce spójności.

Wsparcie będzie udzielane głównie poprzez: finansowanie wynagrodzeń, szkolenia pracowników, finansowanie kosztów funkcjonowania instytucji, skuteczny i efektywny system realizacji polityki spójności, potencjał beneficjentów funduszy europejskich, informacja i promocja funduszy europejskich.

4.4. Zarządzanie i monitoring realizacji założeń programu.

Wskaźniki monitoringu programu

Program ochrony środowiska Powiatu Gostynińskiego został przyjęty do realizacji na podstawie uchwały Rady Powiatu Gostynińskiego. Efektywne wdrożenie i zarządzanie niniejszym programem wymaga dużego zaangażowania administracji samorządowej, a także współpracy pomiędzy wszystkimi instytucjami (organizacjami) zaangażowanymi w zagadnienia ochrony środowiska.

Podmiotem odpowiedzialnym za zarządzanie powiatowym programem ochrony środowiska jest Zarząd Powiatu Gostynińskiego. Realizacja celów i zadań wynikających z Programu spoczywa jednak w dużym stopniu na innych podmiotach, co wymaga nadzoru i koordynacji. Nadzorem nad stanem realizacji zadań zawartych w programie oraz monitoringiem środowiska, w tym sporządzaniem co 2 lata raportu z wykonania programu,

jako koordynator, będzie zajmował się Wydział Ochrony Środowiska i Leśnictwa Starostwa Powiatowego w Gostyninie.

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, zarząd powiatu sporządza co 2 lata raporty z wykonania programu, które przedstawia radzie powiatu.

Ponadto zgodnie z art. 55 ust. 5 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, organ opracowujący projekt dokumentu wymagającego przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest obowiązany prowadzić monitoring skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko. Proponuje się określenie częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień projektu Programu zgodnie z okresami raportowania realizacji dokumentu, przy czym proponuje się wskazanie pierwszego terminu przeprowadzania monitoringu przy opracowywaniu raportu w 2022r.

Monitoring realizacji programu

Monitoring realizacji Programu będzie prowadzony w oparciu o wskaźniki monitorowania, które będą pomocne w określeniu stopnia realizacji założonych zadań. Dla każdego ze wskaźników określono wartość bazową i docelową oraz wskazano ich źródło, co ułatwi proces kontroli i weryfikacji założonych efektów środowiskowych. Wskaźniki wyznaczono w oparciu o przeprowadzoną diagnozę stanu środowiska w powiecie, istniejące uwarunkowania środowiskowe, wyznaczone cele i kierunki interwencji oraz dostępność danych ilościowych i jakościowych. Wskaźniki te będą stanowiły podstawę w opracowaniu raportów oraz przyszłych programów ochrony środowiska.

Tabela 44. Wskaźniki monitoringu realizacji programu.

Lp.	Nazwa wskaźnika [jednostka]	Źródło danych	Wartość wskaźnika początkowa	Oczekiwana docelowa wartość wskaźnika
OBSZAR INTERWENCJI: OCHRONA KLIMATU I JAKOŚĆ POWIETRZA				
1	Zużycie energii elektrycznej ogółem [MWh]	GUS	32439	31000
2	Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem [gosp.]	GUS	366	450
3	Długość ścieżek rowerowych wykonanych wzdłuż dróg powiatowych [km]	dane własne	1,5	5,0
4	Przebudowa (poszerzenie) i remont dróg powiatowych o nawierzchni twardej [km/%]	dane własne [km] [%]	288	288
			0	11
5	Przebudowa dróg powiatowych o nawierzchni gruntowej [km]	dane własne	30	27,65
6	Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych ogółem [Mg/rok]	GUS	24563,0	24350,0
7	Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych ogółem [Mg/rok]	GUS	5,0	4,7
8	Moc instalacji wykorzystujących OZE [MW]	dane własne	8,5	9,0
9	Ilość wyprodukowanej energii elektrycznej z instalacji OZE na budynku Starostwa Powiatowego przy ul. Dmowskiego 13 w Gostyninie [kWh]	dane własne	10309	45000
10	Norma dobowa dla pyłu PM10	WIOŚ/GIOŚ (roczna ocena jakości powietrza)	przekroczona	brak przekroczeń
11	Poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji pyłu PM2,5	WIOŚ/GIOŚ (roczna ocena jakości powietrza)	przekroczona	brak przekroczeń
OBSZAR INTERWENCJI: ZAGROŻENIE HAŁASEM				
12	Długość ścieżek rowerowych wykonanych wzdłuż dróg powiatowych [km]	dane własne	1,5	5,0
13	Poprawa stanu dróg powiatowych o nawierzchni twardej [km]	dane własne	290	310
OBSZAR INTERWENCJI: POLA ELEKTROMAGNETYCZNE				
14	Liczba przeprowadzonych pomiarów pól elektromagnetycznych przez WIOŚ [szt.]	WIOŚ/GIOŚ	0	4
15	Liczba osób narażonych na ponadnormatywne promieniowanie elektromagnetyczne [os.]	WIOŚ/GIOŚ	0	0
OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODAROWANIE WODAMI				
16	Udział JCWP rzecznych i jeziornych o stanie/potencjale dobrym/bardzo dobrym [szt.]	WIOŚ/GIOŚ	1	16
17	Udział JCWPd o stanie/potencjale dobrym/bardzo dobrym [szt.]	WIOŚ/GIOŚ	2	2
OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA				
18	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności ogółem [dam ³]	GUS	2762,6	2760
19	Zużycie wody na potrzeby przemysłu ogółem [dam ³]	GUS	26,0	25,8

20	Korzystający z instalacji wodociągowej w [%] ogółu ludności	GUS	85,5	86
21	Długość czynnej sieci wodociągowej [km]	GUS	792,0	800
22	Ilość przyłączy wodociągowych prowadzonych do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	GUS	8637	9000
23	Korzystający z instalacji kanalizacyjnej w [%] ogółu ludności.	GUS	44,5	45
24	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	GUS	130,1	135
25	Ilość przyłączy kanalizacyjnych prowadzonych do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	GUS	2765	2850
26	Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.]	GUS	286	315
OBSZAR INTERWENCJI: ZASOBY GEOLOGICZNE				
27	Ilość przeprowadzonych kontroli [szt.]	dane własne	0	12
OBSZAR INTERWENCJI: GLEBY				
28	Powierzchnia gleb wykorzystywanych rolniczo [ha]	dane własne	44431	W zależności od rozwoju gospodarczego i demograficz-nego w powiecie
29	Powierzchnia gruntów zdewastowanych w wyniku działalności eksploatacyjnej kopalni. [ha]	dane własne	13,89	W zależności od rozwoju gospodarczego w powiecie i sytuacji finansowej przedsiębiorców
30	Powierzchnia gruntów zrekultywowanych po działalności eksploatacyjnej kopalni. [ha]	dane własne	8,98	W zależności od rozwoju gospodarczego w powiecie i sytuacji finansowej przedsiębiorców
OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW				
31	Masa unieszkodliwionych odpadów zawierających azbest [Mg]	Baza Azbestowa	10361	18934
32	Liczba PSZOK [szt.]	PGO WM 2024	2	10
33	Masa odebranych niesegregowanych odpadów komunalnych [Mg]	dane z ZGRP, dane gmin	6333,96	6000,00
34	Liczba gmin, które osiągnęły poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło [szt.]	dane z ZGRP, dane gmin	5	5
35	Liczba gmin, które osiągnęły poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych [szt.]	dane z ZGRP, dane gmin	4	5

36	Liczba gmin, które ograniczyły masę odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania [szt.]	dane z ZGRP, dane gmin	5	5
OBSZAR INTERWENCJI: ZASOBY PRZYRODNICZE, W TYM LASY				
37	Pozyskiwanie drewna [m ³]	dane własne	0	1500
38	Odnowienie lasu (wykonanie nasadzeń na powierzchniach pozrębowych) [ha]	dane własne	0	2,5
39	Lesistość powiatu [%]	dane własne	23,16	23,18
40	Powierzchnia gruntów leśnych [ha]	dane własne	13937	13950

4.5. Podmioty zaangażowane w realizację programu

We wdrażaniu i realizacji zadań zawartych w Programie biorą udział różnego rodzaju podmioty działające na terenie powiatu:

- Starostwo Powiatowe w Gostyninie oraz jednostki organizacyjne powiatu,
- gminy powiatu gostynińskiego,
- zarządcy dróg,
- podmioty gospodarcze prowadzące działalność gospodarczą na terenie powiatu,
- mieszkańcy powiatu

oraz inne jednostki:

- Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie,
- Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie,
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Główny Inspektor Ochrony Środowiska,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie,
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie,
- Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe,
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie,
- Państwowa Straż Pożarna,
- Policja,
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- Państwowa Służba Hydrogeologiczna,
- Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy,
- Instytut Upraw Nawożenia i Gleboznawstwa,

-
- Ośrodek Doradztwa Rolniczego,
 - organizacje ekologiczne itp.

Podstawowymi źródłami finansowania są:

- środki publiczne (budżetowe państwa, powiatu lub pozabudżetowe instytucji publicznych),
- prywatne (np. fundusze inwestycyjne),
- prywatno-publiczne (np. ze spółek handlowych z udziałem gminy).

Do głównych instrumentów finansowych gminy w zakresie ochrony środowiska należą opłaty oraz kary za korzystanie ze środowiska, a ich realizacja powinna być realna dzięki możliwości pozyskiwania środków finansowych z różnych źródeł krajowych i zagranicznych. Wdrażanie Programu powinno być zatem możliwe dzięki stworzeniu odpowiedniego systemu finansowego.

Potencjalne źródła finansowania zadań określonych w niniejszym Programie przedstawiono poniżej.

5. Spis tabel

Tabela 1. Liczba ludności w powiecie gostynińskim	32
Tabela 2. Emisja pyłów i gazów z zakładów zaliczanych do szczególnie uciążliwych w latach 2015 - 2017 z terenu powiatu gostynińskiego.	37
Tabela 3. Wyniki klasyfikacji stref mazowieckiej uzyskane w ocenie rocznej 2017 roku dla poszczególnych zanieczyszczeń, dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych pod kątem ochrony zdrowia. (Symbol klasy dla całej strefy został ustalony po przeanalizowaniu symbolów klasy dla danej strefy dla poszczególnych czasów uśrednienia 1h i 24h).	42
Tabela 4. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dla 2017r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych pod kątem ochrony roślin.	43
Tabela 5. Charakterystyka sieci gazowej na terenie powiatu gostynińskiego w 2017r.	46
Tabela 6. Lokalizacja punktów pomiarowych poziomu hałasu z wynikami pomiarów wskaźników (krótkookresowych) mających zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska w odniesieniu do jednej doby.	58
Tabela 7. Wykaz głównych źródeł pól elektromagnetycznych na terenie powiatu gostynińskiego.....	64
Tabela 8. Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych w powiecie gostynińskim.....	65
Tabela 9. Charakterystyka morfometryczna głównych rzek powiatu.	68
Tabela 10. Podstawowe dane morfometryczne głównych jezior powiatu.	69
Tabela 11. Wykaz celów środowiskowych dla poszczególnych jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych głównych rzek powiatu gostynińskiego.	71
Tabela 12. Zestawienie JCWP rzecznych ze wskazaniem odstępstw od osiągnięcia celów środowiskowych oraz ich uzasadnieniem.	74
Tabela 13. Wykaz celów środowiskowych dla poszczególnych JCWP jeziornych.	77
Tabela 14. Wykaz JCWP jeziornych zagrożonych nieosiągnięciem celów środowiskowych.	78
Tabela 15. Schemat oceny stanu JCWP.	80
Tabela 16. Ocena stanu i moc JCWP rzecznych na podstawie badań wykonanych przez WIOŚ Warszawa w 2016r.	82
Tabela 17. Ocena stanu jcwp jeziornych za 2017r.....	86
Tabela 18. Zestawienie zasobów wód podziemnych z głównego użytkowego poziomu wodonośnego na terenie powiatu gostynińskiego oraz średnie zużycie w 2017r.	91
Tabela 19. Klasy jakości punktów zlokalizowanych w poszczególnych JCWPd, badanych przez PIG w 2016r. i 2017 r.....	93

Tabela 20. Wykaz celów środowiskowych dla poszczególnych JCWPd wraz z oceną stanu. .95	
Tabela 21. Poziom zagrożenia gmin powiatu gostynińskiego wystąpieniem zjawiska suszy.	101
Tabela 22. Struktura wykorzystania pobieranej wody na potrzeby gospodarki narodowej I ludności w 2017r.	103
Tabela 23. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie powiatu gostynińskiego w 2017r.	104
Tabela 24. Wykaz ważniejszych ujęć wód podziemnych eksploatowanych w 2017r. na terenie powiatu gostynińskiego.	105
Tabela 25. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej i gospodarki ściekowej na terenie powiatu gostynińskiego w 2017r.	110
Tabela 26. Główne źródła zanieczyszczeń wprowadzanych do wód lub do ziemi na terenie powiatu gostynińskiego w 2017r.	111
Tabela 27. Sposób gromadzenia i wywóz nieczystości ciekłych na terenie powiatu gostynińskiego, stan na dzień: 31.12.2017r.	113
Tabela 28. Wykaz udokumentowanych złóż kopalin w powiecie gostynińskim wraz z bilansem zasobów kopalin i stanem zagospodarowania złoża.	116
Tabela 29. Struktura użytkowania gruntów na terenie powiatu gostynińskiego.	120
Tabela 30. Rodzaj i masa odebranych z nieruchomości odpadów komunalnych w 2017 r. na terenie powiatu gostynińskiego.	129
Tabela 31. Osiągnięte w 2017r. poziomy ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.	132
Tabela 32. Informacje o masie odpadów papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi z odebranych i zebranych z terenu gmin w roku 2017 oraz osiągniętych w 2017r. poziomach recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami.	133
Tabela 33. Informacje o masie odpadów budowlanych i rozbiórkowych będących odpadami komunalnymi przygotowanych o ponownego użycia, poddanych recyklingowi i innym procesom odzysku z odpadów odebranych i zebranych z terenu gmin powiatu gostynińskiego w 2017r.	135
Tabela 34. Masa wyrobów azbestowych zinwentaryzowanych, unieszkodliwionych i pozostałych do unieszkodliwienia na terenie powiatu gostynińskiego, stan na dzień 20.11.2019r.	137

Tabela 35. Istniejące rezerваты przyrody na terenie powiatu gostynińskiego.	148
Tabela 36. Użytki ekologiczne na terenie powiatu gostynińskiego.	151
Tabela 37. Wykaz zespołów przyrodniczo- krajobrazowych występujących na terenie powiatu gostynińskiego.....	153
Tabela 38. Wykaz obszarów Natura 2000 występujących na terenie powiatu gostynińskiego.	156
Tabela 39. Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków.	157
Tabela 40. Stan lasów na terenie powiatu gostynińskiego za rok 2017.	159
Tabela 41. Cele, kierunki interwencji oraz zadania na lata 2020-2027 w poszczególnych obszarach interwencji.	169
Tabela 42. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem.	189
Tabela 43. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem.....	199
Tabela 44. Wskaźniki monitoringu realizacji programu.	219

6. Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie powiatu gostynińskiego na terenie województwa mazowieckiego	30
Rysunek 2. Mapa pogładowa – gminy powiatu gostynińskiego.....	31
Rysunek 3. Herby powiatu gostynińskiego i gmin powiatu gostynińskiego.....	31
Rysunek 4. Podział województwa mazowieckiego na strefy.	40
Rysunek 5. Strefy energetyczne wiatru w Polsce.	50
Rysunek 6. Mapa dróg powiatu gostynińskiego.	57
Rysunek 7. Klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego JCWP rzecznych woj. mazowieckiego na podstawie badań przeprowadzonych przez WIOŚ w Warszawie w latach 2011-2016.	84
Rysunek 8. Klasyfikacja stanu chemicznego JCWP rzecznych woj. mazowieckiego na podstawie badań przeprowadzonych przez WIOŚ w Warszawie w latach 2011-2016.....	84
Rysunek 9. Ocena stanu ogólnego JCWP rzecznych woj. mazowieckiego na podstawie badań przeprowadzonych przez WIOŚ w Warszawie w latach 2011-2016.	85
Rysunek 10. Klasyfikacja stanu ekologicznego JCWP jeziornych województwa mazowieckiego na podstawie badań przeprowadzonych przez WIOŚ w Warszawie w latach 2011-2016.	88
Rysunek 11. Klasyfikacja stanu chemicznego JCWP jeziornych województwa mazowieckiego na podstawie badań przeprowadzonych przez WIOŚ w Warszawie w latach 2011-2016.	88
Rysunek 12. Ocena stanu ogólnego JCWP jeziornych województwa mazowieckiego na podstawie badań przeprowadzonych przez WIOŚ w Warszawie w latach 2011-2016.....	89
Rysunek 13. Lokalizacja JCWPd 47 i JCWPd 63.....	92
Rysunek 14. Województwo mazowieckie z podziałem na regiony gospodarki odpadami komunalnymi oraz istniejącymi instalacjami.....	127
Rysunek 15. Region zachodni.....	140
Rysunek 16. Mapa obszarów chronionych.	147
Rysunek 17. Mapa obszaru Natura 2000 „Doliny Przysowy i Słudwi”.....	155
Rysunek 18. Mapa obszaru Natura 2000 „Dolina Skrzy Lewej”.....	156

7. Wyjaśnienie użytych skrótów

1h - stężenie o czasie uśredniania jednej godziny

24h - stężenie o czasie uśredniania dwudziestu czterech godzin

8h - maksymalna średnia ośmiogodzinna, spośród średnich kroczących, obliczanych co godzinę z ośmiu średnich jednogodzinnych w ciągu doby.

AOT40 [$\mu\text{g} / \text{m}^3$] – wskaźnik ozonowy, sumaryczny poziom ozonu powyżej granicy 40 ppb (ppb - liczba części na miliard, 10^{-9}). Jest to miara dawki pozwalająca ocenić ekotoksykologiczny wpływ ozonu na roślinność.

ARiMR – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

FDS – Fundusz Dróg Samorządowych realizowany przez Mazowiecki Urząd Wojewódzki,

FOGR – Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych

GIOŚ – Główny inspektorat Ochrony Środowiska

GUS – Główny Urząd Statystyczny

GWPK - Gostynińsko-Włocławski Park Krajobrazowy

IMGW PIB – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej Państwowy Instytut Badawczy

ITPOK - instalacja do termicznego przekształcania odpadów komunalnych

IUNG PIB - Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowy Instytut Badawczy

JCW – jednolite części wód

JCWP – jednolite części wód powierzchniowych

JCWpd - jednolite części wód podziemnych

JST – jednostka/i samorządu terytorialnego

KPPSP – Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej

LOP – Liga Ochrony Przyrody

LZO – lotne związki organiczne

MBP - instalacje do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych

MODR – Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego

MPK – Miejskie Przedsiębiorstwo Komunalne w Gostyninie Sp. z o. o.

MŚ – Ministerstwo Środowiska (obecnie Klimatu)

NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

NIK – Najwyższa Izba Kontroli

NMLOZ - niemetanowe lotne związki organiczne

OECD – Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju

OSP – Ochotnicza Straż Pożarna

OUG – Okręgowy Urząd Górniczy w Warszawie

OZE – odnawialne źródła energii

PDPS – Powiatowy Dom Pomocy Społecznej

PEM – pola elektromagnetyczne

PGL LP- Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe

PGNE – Program Gospodarki Niskoemisyjnej

PGW WP- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie

PIG PIB – Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy

PIPOK - ponadregionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych

POiŚ – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020

POŚ – program/y ochrony środowiska

POŚ PG - Program Ochrony Środowiska Powiatu Gostynińskiego

Poziom celu długoterminowego – (odpowiednik w dyrektywie: cel długoterminowy) oznacza poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to możliwe w drodze zastosowania proporcjonalnych środków – w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

Poziom docelowy – (odpowiednik w Dyrektywie 2008/50/WE: wartość docelowa) oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który ma być osiągnięty tam, gdzie to możliwe w określonym czasie.

Poziom dopuszczalny – (odpowiednik w Dyrektywie 2008/50/WE: wartość dopuszczalna) oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony na podstawie wiedzy naukowej, w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany.

Poziom dopuszczalny faza I - poziom dopuszczalny określony dla fazy I jest to wartość która powinna być osiągnięta w 2015 roku.

Poziom dopuszczalny faza II - poziom dopuszczalny określony dla fazy II jest to orientacyjna wartość dopuszczalna, która zostanie zweryfikowana przez Komisję Europejską w świetle dalszych informacji, w tym na temat skutków dla zdrowia i środowiska oraz wykonywalności technicznej.

Poziom krytyczny – w Dyrektywie 2008/50/WE oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony na podstawie wiedzy naukowej, po przekroczeniu którego mogą wystąpić

bezpośrednie niepożądane skutki w odniesieniu do niektórych receptorów, takich jak drzewa, inne rośliny lub ekosystemy naturalne, jednak nie w odniesieniu do człowieka. W przepisach prawa krajowego, odpowiednikiem poziomu krytycznego są: poziom dopuszczalny, poziom docelowy, poziom celu długoterminowego - określone w odniesieniu do ochrony roślin.

PPSP – Państwowa Powiatowa Straż Pożarna

PRGiPiD - Program Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej – realizowany przez Mazowiecki Urząd Wojewódzki

PSZOK - Punktach Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych

RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie

RIPOK - regionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych

RIPOK - regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych

RLM – równoważna liczba mieszkańców

Średnia roczna - średnia z całego roku obliczona z minimalnego okresu uśredniania dla danego stanowiska,

Średnia zimowa - średnia z okresu styczeń-marzec i październik-grudzień danego roku obliczona z minimalnego okresu uśredniania dla danego stanowiska

UE – Unia Europejska

WFOŚiGW – wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie

WPGO 2024 – Plan gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2024,

WSO – Wojewódzki System Odpadowy

ZDP – Zarząd Dróg Powiatowych

8. Wykorzystane materiały

1. Wytyczne do sporządzania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2 września 2015r. wraz ze zaktualizowanymi załącznikami do wytycznych,
2. Program ochrony środowiska dla Województwa Mazowieckiego do roku 2022”, Samorząd Województwa Mazowieckiego, Warszawa 2016r.,
3. Dane zawarte na stronie Głównego Urzędu Statystycznego - <https://bdl.stat.gov.pl>.
4. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie; wios.warszawa.pl
5. „Raport o stanie środowiska w województwie mazowieckim w 2016r.”(raport), Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie, Warszawa 2017r.,
6. „Raport o stanie środowiska w województwie mazowieckim w 2017”, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie, Warszawa 2018r.,
7. „Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim. Raport za rok 2017.”, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie, Warszawa 2018r.
8. „Stan środowiska w województwie mazowieckim w 2012 roku.”, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie, Warszawa 2013r.,
9. „Jakość i zagrożenia wód powierzchniowych w województwie mazowieckim”, publikacja Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie, Warszawa 2002r.,
10. „Stan środowiska w województwie mazowieckim w 2016r., Uzupełniające opracowanie dotyczące jakości wód”. WIOŚ Warszawa, Warszawa 2017r.
11. „Stan środowiska w województwie mazowieckim w 2017r.”, WIOŚ Warszawa, Warszawa 2018r.
12. „Stan środowiska w województwie mazowieckim w 2012 roku.”, publikacja Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie, Warszawa 2013r.
13. Program ochrony środowiska Gminy Miasta Gostynina do 2022 rok, Wrzesień 2017r.
14. Program ochrony środowiska dla Gminy Gostynin na lata 2017 – 2020 z perspektywą na lata 2021 – 2024,
15. Program ochrony środowiska dla Gminy Szczawin Kościelny na lata 2017 – 2020 z perspektywą na lata 2021 – 2024,
16. Strategia Powiatu Gostynińskiego na lata 2016-2030, Powiat Gostyniński, Gostynin 2015,

17. Program Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2016 – 2020, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie, Warszawa, 2015r.
18. Ocena stanu klimatu akustycznego województwa mazowieckiego w latach 2012-2016, WIOŚ Warszawa, Warszawa 2017r.,
19. „Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Związku Gmin Regionu Płockiego – Gmina Bielsk, Brudzeń Duży, Czerwińsk nad Wisłą, Miasto i Gmina Drobin, Miasto i Gmina Gąbin, Gmina Gostynin, Łąck, Pacyna, Słupno, Stara Biała, staroźreby, Szczawin Kościelny, Gmina i Miasto Wyszogród za okres od dnia 01.01.2017r. do 31.12.2017r.”, Związek Gmin Regionu Płockiego, Płock, kwiecień 2018r.
20. Plan gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2024, Zarząd Województwa Mazowieckiego, Warszawa, wrzesień 2018r. wraz z załącznikami, (Załącznik nr 1 do uchwały nr 3/19 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 22 stycznia 2019 r.),
21. Sprawozdania Burmistrza Miasta Gostynina z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2017rok - korekta.
22. Sprawozdania Burmistrza Miasta i Gminy Sanniki z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2017rok.
23. Sprawozdania wójta, burmistrza lub prezydenta miasta / związku międzygminnego z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2017r.” (po uwzględnieniu korekt) dla gmin: Gostynin, Pacyna, Szczawin Kościelny - II korekta, sporządzone przez Związek Gmin Regionu Płockiego.
24. „ Program oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009-2032”,
25. Informacja o stanie środowiska w województwie mazowieckim ze szczególnym uwzględnieniem powiatu gostynińskiego w 2016 roku, WIOŚ Warszawa Delegatura w Płocku, Płock, 2018r.,
26. Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 29 marca 2017 r. w sprawie określenia wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć w granicach regionów wodnych: Środkowej Wisły, Łyny i Węgorapy, Niemna, Świeżej oraz Jarft (DZ.U.Woj. MAz. poz. 3191),
27. Analiza porealizacyjna – z 2011r. - Obwodnicy Gostynina w ciągu drogi krajowej nr 60 na odcinku od km 0+000 do km 8+804.

28. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz. U. 2016.1841),
29. „Plan przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Środkowej Wisły” RZGW w Warszawie, Warszawa 2017r.,
30. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016r. przyjęła plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U.2016r.1911),
31. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie;
<https://warszawa.rzgw.gov.pl/wiadomosci/aktualnosci/wody-polskie>
32. Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie Nr 5/2015 z dnia 3 kwietnia 2015 r. ustalił warunki korzystania z wód regionu wodnego Środkowej Wisły [Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 3449 ze zm.].
33. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska/ Centralny Rejestr Form Ochrony przyrody;
<http://crfop.gdos.gov.pl>
34. Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 29 marca 2017r. w sprawie określenia wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć w granicach regionów wodnych: Środkowej Wisły, Łyny i Węgorapy, Niemna, Świeżej oraz Jarft (Dz. Urz. Woj. Maz. 2017.3191)].
35. „Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2017r.”; PIG-PIB, Warszawa 2018
36. Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego
<http://geoportal.pgi.gov.pl/portal/page/portal/midas>.
37. Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego
<http://geoportal.pgi.gov.pl/portal/page/portal/SOPO>.
38. Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego
<https://www.pgi.gov.pl/psh/zadania-psh>].
39. Uchwała nr 138/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 18 września 2018 r. w sprawie programu ochrony powietrza dla strefy mazowieckiej, w której został przekroczony poziom docelowy ozonu w powietrzu.
40. Uchwała nr 162/17 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 października 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa mazowieckiego ograniczeń i

zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw („uchwała antysmogowa”)

41. <http://www.oze.gostynin.powiat.pl/>],
42. www.mazovia.pl,
43. wios.warszawa.pl
44. www.elektro.info.pl,
45. <https://enerad.pl/oze/wykorzystanie-i-wytwarzanie/biogazownie>,
46. www.bazaazbestowa.gov.pl,
47. www.btsearch.pl.
48. [e-mapa.net/Wody Polskie](http://e-mapa.net/WodyPolskie)
49. warszawa.rdos.gov.pl.
50. <http://ebok.gostynin.powiat.pl>
51. Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody <http://crfop.gdos.gov.pl>].
52. Główny Urząd Statystyczny - [źródło: <http://bdl.stat.gov.pl>].
53. ustawa z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne wraz z rozporządzeniami wykonawczymi,
54. HYDROPORTAL Publikujący mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego; mapy.isok.gov.pl,
55. Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków;
<https://www.mwzk.pl/images/Plock/Rejestr2019.pdf>.
56. Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków w Warszawie Del. w Płocku;
www.mwzk.pl/images/Plock/plock-rjestrzabytkow.pdf
57. Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 26 sierpnia 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Doliny Przysowy i Słudwi PLB100003.
58. Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 27 grudnia 2018 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Skrwy Lewej PLH140051
59. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności.
60. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030r.)
61. Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”
62. Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”
63. Strategia rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)

64. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020
65. Strategia „Sprawne Państwo 2020”
66. Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2010–2020: regiony, miasta, obszary wiejskie
67. Polityka energetyczna Polski do 2030 roku
68. Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do 2030. Innowacyjne Mazowsze (SRWM 2030)
69. Program ochrony środowiska przed hałasem dla dróg wojewódzkich na terenie województwa mazowieckiego
70. Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, o których mowa w art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska tj. obszarów linii kolejowych na terenie województwa mazowieckiego, na których został przekroczony długookresowy poziom dźwięku a we wszystkich dobach roku i porach nocy w roku
71. Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata
72. 2014-2020 (RPO WM 2014-2020)
73. Program zwiększania lesistości dla Województwa Mazowieckiego do roku 2020
74. Rozwój energetyki opartej na źródłach odnawialnych w województwie mazowieckim – stan i wyzwania.
75. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego (PZPWM)
76. Program ochrony powietrza dla stref województwa mazowieckiego, w których został przekroczony poziom docelowy benzo(a)pirenu w powietrzu.
77. Program ochrony powietrza dla strefy mazowieckiej, w której zostały przekroczone poziomy dopuszczalne pyłu zawieszonego PM10 i pyłu zawieszonego PM2,5 w powietrzu.
78. Plan działań krótkoterminowych (PDK) dla strefy mazowieckiej, w której istnieje ryzyko wystąpienia przekroczenia poziomu alarmowego i docelowego ozonu w powietrzu.
79. ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U.2018.799 ze zm.) oraz rozporządzenia wykonawcze,
80. ustawy z dnia 3 października 2008 r. o dostępie do informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
81. ustawa z dnia 14 grudnia 2012r. o odpadach wraz z rozporządzeniami wykonawczymi,
82. ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. Prawo geologiczne i górnicze wraz z rozporządzeniami wykonawczymi,
83. ustawa z dnia 28 września 1991r. o lasach wraz z rozporządzeniami wykonawczymi,

84. ustawa z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody wraz z rozporządzeniami wykonawczymi,

85. Starostwo Powiatowe w Gostyninie - dane własne.